

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

Ακαδημαϊκό Έτος: 2009/10

Τόπος: Βόλος

Ημερομηνία: 22/12/2010

Πίνακας Περιεχομένων

	Σελ.
1. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	5
2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	
2.1 Γεωγραφική Θέση του Τμήματος	8
2.2 Ιστορικό της Εξέλιξης του Τμήματος	8
2.3 Σκοπός και Στόχοι του Τμήματος	11
2.4 Διοίκηση του Τμήματος	11
3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	
3.1 Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών	
3.1.1 Ανταπόκριση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας	15
3.1.2 Δομή, Συνεκτικότητα, και Λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών	16
3.1.3 Το εξεταστικό Σύστημα	22
3.1.4 Διεθνής Διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών	25
3.1.5 Πρακτική Άσκηση των Φοιτητών	27
3.2 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών	
3.2.1 Ανταπόκριση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας	30
3.2.2 Δομή, Συνεκτικότητα, και Λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών	33
3.2.3 Το εξεταστικό Σύστημα	33
3.2.4 Επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών	35
3.2.5 Χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών	38
3.2.6 Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών	38
3.3 Πρόγραμμα Διδακτορικού Διπλώματος	
3.3.1 Επιλογή των Υποψηφίων Διδακτόρων	39
3.3.2 Εξεταστικό σύστημα	40
3.3.3 Σεμινάρια και ομιλίες	42
3.3.4 Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών	43
4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ	
4.1 Αποτελεσματικότητα του Διδακτικού Έργου	44
4.1.1 Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών	44
4.1.2 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών	49

Πίνακας Περιεχομένων

4.2 Ποιότητα και Αποτελεσματικότητα της Διδακτικής Διαδικασίας	53
4.2.1 Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών	53
4.2.2 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών	59
4.3 Οργάνωση και εφαρμογή του διδακτικού έργου	60
4.3.1 Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών	60
4.3.2 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών	61
4.4 Εκπαιδευτικά Βοηθήματα	62
4.5 Μέσα και Υποδομές	63
4.6 Αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)	65
4.7 Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και η μεταξύ τους συνεργασία ..	66
4.8 Σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα.....	67
4.9 Κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των Φοιτητών	67
5. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ	
5.1 Προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος	71
5.2 Ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο ΤΟΕ	71
5.3 Ερευνητικές Υποδομές	
5.4 Επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ του τμήματος κατά την τελευταία πενταετία	78
5.5 Αναγνώριση της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους	78
5.6 Ερευνητικές Συνεργασίες του Τμήματος	87
5.7 Συμμετοχή των φοιτητών στην έρευνα	88
6. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ/ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ/ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ (ΚΠΠ) ΦΟΡΕΙΣ	89
7. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	93
8. Διοικητικές Υπηρεσίες και Υποδομές	
8.1 Αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών	94
8.2 Υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας	95
8.3 Υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα	95
8.4 Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου)	96
8.5 Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού	96
8.6 Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη διαχείριση οικονομικών πόρων	96
9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	
9.1 Διοίκηση του Τμήματος	97
9.2 Πρόγραμμα Σπουδών και Διδακτικό Έργο	98
9.3 Αξιολόγηση διδασκόντων από φοιτητές	103
9.4 Ερευνητικό Έργο	104
9.5 Άλλα Θέματα	105
10. ΣΧΕΔΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ	107

Πίνακας Περιεχομένων

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Πίνακας Α-1: Μαθήματα Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, Ακαδημαϊκό έτος 2009/10	110
Πίνακας Α-2: Μαθήματα Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, Ακαδημαϊκό έτος 2009/10.....	115
Πίνακας Α-3: Ποσοστό αποτυχίας, Κατανομή βαθμολογίας, και Μέσος Βαθμός των φοιτητών του μαθήματος, Ακαδημαϊκό έτος 2009/10	120
Πίνακας Α-4: Μαθήματα Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, Ακαδημαϊκό έτος 2009/10	123
Πίνακας Α-5: Μαθήματα Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, Ακαδημαϊκό έτος 2009/10	124
Πίνακας Α-6: Εξέλιξη του αριθμού των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών και διάρκεια σπουδών	125
Πίνακας Α-7: Ποσοστό αποτυχίας, Κατανομή βαθμολογίας, και Μέσος Βαθμός των φοιτητών του μαθήματος, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, Ακαδημαϊκό έτος 2009/10	126
Πίνακας Α-8: Ποσοστό αποτυχίας, Κατανομή βαθμολογίας, και Μέσος Βαθμός των φοιτητών του μαθήματος, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, Ακαδημαϊκό έτος 2008/09	127

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Διάγραμμα Β-1: Αριθμός ερωτηματολογίων που παραλήφθηκε ανά μάθημα, Ακαδημαϊκό Έτος 2009/10	129
Διάγραμμα Β-2: Μέσος αριθμός απαντήσεων ανά ενότητα ανά μάθημα, Ακαδημαϊκό έτος 2009/10	133
Διάγραμμα Β-3: Ποσοστό συμμετοχής ανά μάθημα, Ακαδημαϊκό έτος 2009/10	138
Διάγραμμα Β-4: Ποσοστό αποτυχίας ανά μάθημα, Ακαδημαϊκά έτη 2008/09 και 2009/10	143
Διάγραμμα Β-5: Μέσος όρος βαθμολογίας ανά μάθημα, Ακαδημαϊκά έτη 2008/09 και 2009/10	148

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

Ερευνητικά δοκίμια προς συζήτηση	153
---	-----

1. Η Διαδικασία της Εσωτερικής Αξιολόγησης

Η έκθεση αξιολόγησης ενός νέου ακαδημαϊκού τμήματος, όπως το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, με μόλις έντεκα χρόνια λειτουργίας, έρχεται να πιστοποιήσει την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης προς τους φοιτητές, την ποιότητα των υποδομών του καθώς και το επίπεδο της έρευνας που συντελείται τα τελευταία πέντε χρόνια από το προσωπικό του Τμήματος. Η έκθεση διαπιστώνει τα προτερήματα και τις αδυναμίες του Τμήματος και αποτελεί πλέον ουσιαστικό βήμα για τη μελλοντική βελτίωση των διδακτικών και ερευνητικών του αποτελεσμάτων.

Υπεύθυνη για τη σύνταξη της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης είναι η Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟμΕΑ) με την εξής σύνθεση:

Μιχαήλ Ζουμπουλάκης, Καθηγητής

Δημήτριος Γιαννιάς, Καθηγητής

Χρήστος Κόλλιας, Αναπληρωτής Καθηγητής

Στη συγγραφή και σύνθεση της συγκεκριμένης έκθεσης συνέβαλε ουσιαστικά ο Επίκουρος Καθηγητής Ηλίας Κεβόρκ, ο οποίος έχει οριστεί ως ο Υπεύθυνος Διασφάλισης Ποιότητας του τμήματος.

Για την συγγραφή και σύνθεση της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης η ΟμΕΑ και ο Υπεύθυνος Διασφάλισης Ποιότητας συνεργάστηκαν με μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, με τρεις διοικητικούς υπαλλήλους των Γραμματειών του Προπτυχιακού και Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, και με τρεις υποψηφίους διδάκτορες. Πιο αναλυτικά:

Ο καθηγητής Μ. Ζουμπουλάκης επιμελήθηκε του κειμένου που αφορά τις σχέσεις του Τμήματος με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς φορείς, καθώς και συνέταξε το κείμενο που αφορά το τμήμα της Στρατηγικής Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης

Ο αναπληρωτής καθηγητής Γ. Χάλκος συνέταξε το μεγαλύτερο τμήμα του κειμένου που αφορά τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών και Διδακτορικού Διπλώματος, καθώς και παρήγαγε τον κατάλογο των Ερευνητικών Εργασιών (Discussion Paper Series) που εκδίδεται ανελλιπώς από το 2001

Ο επίκουρος καθηγητής Στ. Παπαδάμου σε συνεργασία με τη διοικητική υπάλληλο ΙΔΑΧ της γραμματείας Ν. Δουλοπούλου συνέταξαν το κείμενο που αφορά την Πρακτική Άσκηση των Προπτυχιακών Φοιτητών

Ο Λέκτορας Π. Αρβανιτίδης συνέταξε το κείμενο που αφορά τη Διεθνή Διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών σπουδών και τη κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των Φοιτητών

Ο Λέκτορας Θ. Μεταξάς συνέταξε το κείμενο που αφορά τα εκπαιδευτικά βοηθήματα

Η τριμελής επιτροπή αποτελούμενη από τους επίκουρο καθηγητή Γ. Ιατρίδη, Λέκτορα Αγγ. Αναγνώστου και Λέκτορα Θ. Μεταξά συνέταξε το κείμενο που αφορά τις ανάγκες δημιουργίας μηχανισμών και διαδικασιών ανάπτυξης συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς και τα σχέδια δράσης για τη περίοδο 2011-2015

Το μέλος ΕΕΔΙΠ Μ. Κονταξή συνέταξε το κείμενο που αφορά τα Μέσα και τις Υποδομές του τμήματος

Ο μόνιμος διοικητικός υπάλληλος της γραμματείας του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών Ι. Δεληγιαννίδης επιμελήθηκε των στοιχείων της διαχρονικής εξέλιξης του αριθμού των εισακτέων στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών και της εξαγωγή των ηλεκτρονικών αρχείων αποτελεσμάτων των γραπτών εξετάσεων Φεβρουαρίου, Ιουνίου και Σεπτεμβρίου

Η διοικητική υπάλληλος της Γραμματείας του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών Μ. Αρσενοπούλου επιμελήθηκε των στοιχείων που αφορούν τον αριθμός αιτήσεων, προσφορών θέσεων, και εισακτέων, τη κατανομή βαθμολογίας και το μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του ΠΜΣ, το ποσοστό αποτυχίας, τη κατανομή βαθμολογίας, και το μέσος βαθμό των φοιτητών ανά μάθημα

Οι υποψήφιοι Διδάκτορες, Ε. Αρβανίτης, Γ. Γαλάνη, και Σ. Κουρτζίδης επιμελήθηκαν για το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών:

(α) Την επεξεργασία στοιχείων που συλλέχθηκαν σε έντυπη και σε ηλεκτρονική μορφή από τη Γραμματεία του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών αναφορικά με τον αριθμό των εγγεγραμμένων φοιτητών, των φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις, τον αριθμό των φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στη κανονική και επαναληπτική εξέταση, τη βαθμολογία ανά μάθημα, τους βαθμούς πτυχίου των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών και τη διάρκεια σπουδών

(β) Τη μεταφορά των στοιχείων των χειρόγραφων ερωτηματολογίων αξιολόγησης μαθήματος/διδασκαλίας από φοιτητές σε ειδικά κατασκευασμένα φύλλα EXCEL για κάθε μάθημα

Τέλος η απόφοιτος του ΠΜΣ Μ. Τραχίλη επιμελήθηκε τη μεταφορά των στοιχείων των χειρόγραφων ερωτηματολογίων αξιολόγησης μαθήματος/διδασκαλίας από φοιτητές σε ειδικά κατασκευασμένα φύλλα EXCEL για κάθε μάθημα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Επιπρόσθετες πηγές που χρησιμοποιήθηκαν από τον Υπεύθυνο Διασφάλισης Ποιότητας για την άντληση των απαραίτητων στοιχείων για τη σύνταξη της έκθεσης αυτής αποτέλεσαν:

- Τα πρακτικά των Γενικών Συνελεύσεων και των Γενικών Συνελεύσεων Ειδικής Σύνθεσης του Ακαδημαϊκού Έτους 2009/10
- Τα απογραφικά δελτία διδασκόντων που κατατέθηκαν από την πλειονότητα των μελών ΔΕΠ και των διδασκόντων ΠΔ407
- Τα απογραφικά δελτία μαθήματος που κατατέθηκαν από την πλειονότητα των μελών ΔΕΠ και των διδασκόντων ΠΔ407
- Οι ετήσιοι οδηγοί προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών

Η πρόοδος της Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης συζητήθηκε στην 1^η (22-9-2010) και στην 2^η (10-11-2010) Γενική Συνέλευση του ακαδημαϊκού έτους 2010/11, και εγκρίθηκε από τη 3^η Γενική Συνεέλυση (22-12-2010). Άτυπες συναντήσεις συνεργασίας πραγματοποιήθηκαν επίσης μεταξύ της ΟμΕΑ, του Υπεύθυνου Διασφάλισης Ποιότητας και του Διευθυντή του ΠΜΣ, κατά τη διάρκεια των οποίων επιλύθηκαν μεμονωμένα προβλήματα που ανέκυπταν αναφορικά με την αναζήτηση των απαραίτητων στοιχείων για τη ολοκλήρωση της συγγραφής της εν λόγω έκθεσης.

Ας σημειωθεί τέλος ότι η διάρθρωση των ενοτήτων και υπο-ενοτήτων της Έκθεσης ακολουθεί το πρότυπο των κριτηρίων της ΑΔΠΠ όπως αυτά περιγράφονται στην έκδοση 2.0 του Ιουλίου 2007. Οι δυσκολίες που παρουσιάσθηκαν και αντιμετωπίστηκαν κατά τη διάρκεια της εσωτερικής αξιολόγησης παρουσιάζονται σε κάθε ενότητα ξεχωριστά.

Τα μέλη της Ομάδας Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος
Μιχαήλ Ζουμπουλάκης, Αναπλ. Καθηγητής
Δημήτριος Γιαννιάς, Καθηγητής
Χρήστος Κόλλιας, Αναπλ. Καθηγητής

Ηλίας Κεβόρκ, Επικ. Καθηγητής
Υπεύθυνος Διασφάλισης Ποιότητας

2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

2-1. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών (ΤΟΕ), το οποίο βρίσκεται στο Βόλο (Δήμος 120.000 κατοίκων) και έδρα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (ΠΘ), στεγάζεται μετά το 2004 σε δυο κτίρια. Στο πρώτο κτίριο επί της οδού Κοραή 43 (πολυκατοικία 4 ορόφων, 800 τετραγωνικών μέτρων), το οποίο είναι ενοικιαζόμενο, στεγάζονται οι γραμματείες του Προπτυχιακού και Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, τα γραφεία μελών ΔΕΠ και διδασκόντων με ΠΔ407/80 (οι οποίοι έχουν εκλεγεί αλλά εκκρεμεί το ΦΕΚ διορισμού των), το Εργαστήριο Επιχειρησιακών Ερευνών και ένα (1) σπουδαστήριο 25 τετραγωνικών μέτρων για τις ανάγκες των μεταπτυχιακών φοιτητών. Στο δεύτερο κτίριο επί της Γ. Καρτάλη 72 και Ροζού (πρώην Γαλλικό Ινστιτούτο, 1188 τετραγωνικών μέτρων), που ανήκει στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, στεγάζονται το αμφιθέατρο, 3 αίθουσες διδασκαλίας, τα εκπαιδευτικά εργαστήρια, και τα γραφεία ΕΕΔΙΠ, διδασκόντων με ΠΔ407/80 και υποψηφίων διδακτόρων. Το κτίριο με τις αίθουσες διδασκαλίας απέχει τρία οικοδομικά τετράγωνα από το κτίριο στο οποίο στεγάζονται τα γραφεία μελών ΔΕΠ και των γραμματειών Προπτυχιακού και Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.

2-2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Στον Πίνακα 2-1 παρουσιάζεται η εξέλιξη της στελέχωσης του ΤΟΕ.

Ειδικότερα, το Σεπτέμβριο 2010 υπηρετούν στο ΤΟΕ δεκαεπτά (17) μέλη ΔΕΠ, και ένα (1) μέλος ΕΕΔΙΠ. Από τα μέλη ΔΕΠ, τρία (3) υπηρετούσαν στη βαθμίδα του Καθηγητή, πέντε (5) στη βαθμίδα του Αναπληρωτή Καθηγητή, τρία (3) στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή, και έξι (6) στη βαθμίδα του Λέκτορα. Η στελέχωση αυτή προήλθε ως αποτέλεσμα της **έκδοσης** κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2009/10 των **ΦΕΚ** διορισμού: **(α) πέντε εξελίξεων**, μιας από Αναπληρωτή σε Καθηγητή, μιας από Επίκουρο Καθηγητή σε Αναπληρωτή Καθηγητή, και τριών από Λέκτορα σε Επίκουρο Καθηγητή, **(β) τριών εκλογών** στη Βαθμίδα του Λέκτορα, και **(γ) μιας εκλογής** ως μέλος ΕΕΔΙΠ. Υπήρξε όμως και **μια παραίτηση** Επίκουρου Καθηγητή λόγω μετακίνησης από το ΤΟΕ στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Επίσης κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2009/10, συνάφθηκαν **έντεκα (11) συμβάσεις με Π.Δ. 407/80 με επτά (7) διδάσκοντες**. Ας σημειωθεί εδώ ότι οι τρεις από τους επτά διδάσκοντες ενώ έχουν ήδη εκλεγεί ως μέλη ΔΕΠ στη βαθμίδα του Λέκτορα, εντός του ακδ.έτους 2009-2010 και εκκρεμεί ακόμα η έκδοση του ΦΕΚ διορισμού των. Τέλος, έγινε και η **εκλογή μέλους ΕΤΕΠ** πληροφορικής για το οποίο όμως εκκρεμεί η έκδοση του ΦΕΚ Διορισμού.

Με την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2009/10, το Διοικητικό Προσωπικό της Γραμματείας του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών αποτελείτο από μια (1) μόνιμη διοικητική υπάλληλο και πέντε (5) διοικητικούς υπαλλήλους Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου (ΙΔΑΧ). Κατά τη διάρκεια του 2009/10 η Γραμματεία έχασε δυο διοικητικούς υπαλλήλους ΙΔΑΧ, οι οποίοι εκλέχτηκαν στη Βαθμίδα του Λέκτορα, και διορίστηκαν ως μέλη ΔΕΠ. Η μόνιμη διοικητική υπάλληλος που εκτελούσε χρέη προϊστάμενης Γραμματείας μετακινήθηκε στην Κοσμητεία

Γεωπονικών Επιστημών, και αντικαταστάθηκε από άλλο μόνιμο διοικητικό υπαλλήλο. Πέραν αυτού, η μία (1) από τους εναπομείναντες 3 υπαλλήλους ΙΔΑΧ ήταν (και θα παραμείνει) αποσπασμένη στην Πρυτανεία του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Έτσι για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος η Γραμματειακή υποστήριξη του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών θα επιτελείται μόνο από τρεις (3) Διοικητικούς Υπαλλήλους. Ας σημειωθεί τέλος ότι η Γραμματεία του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών στελεχώθηκε από δυο (2) υπαλλήλους οι οποίες προσλήφθηκαν με σύμβαση έργου.

Στον Πίνακα 2-2 εμφανίζεται από το έτος έναρξης λειτουργίας του ΤΟΕ ο αριθμός (α) των εισακτέων από εισαγωγικές και κατατακτήριες εξετάσεις (β) των μετεγγραφών, (γ) των διαγραφών, και (δ) άλλων κατηγοριών (εισαγωγή με 3% κλπ.). Αναφορικά με τις εισροές, παρατηρείται μια αισθητή μείωση από το 2004/05 των μετεγγραφών, ενώ οι εκροές μετά το 2006/07 δεν εμφανίζουν τάση αλλά κυμαίνονται γύρω από έναν μέσο όρο περίπου 38 ανά έτος. Στην τελευταία γραμμή του Πίνακα 1-2 εμφανίζεται η διαχρονική εξέλιξη του καθαρού αριθμού των εισακτέων στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών. Ο αριθμός αυτός προκύπτει εάν στο αριθμό εισακτέων από εισαγωγικές εξετάσεις προστεθούν οι εισροές και αφαιρεθούν οι εκροές πρωτοετών. Για τα δυο τελευταία ακαδημαϊκά έτη παρατηρείται μια σταθερή αύξηση καθώς το 2008-09 ο αριθμός αυτός αυξήθηκε από 128 σε 145 (αύξηση 13%) και το 2009/10 από 145 σε 162 (αύξηση 12%).

Στις αρχές του ακαδημαϊκού έτους 2009/10, οι ενεργοί φοιτητές του ΤΟΕ στα τρία τελευταία έτη ήταν 557. Προσθέτοντας τους 162 νέους πρωτοετείς φοιτητές ο αριθμός των ενεργών φοιτητών αυξήθηκε στους 719. Κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2009/10 αποφοίτησαν μετά τις εξεταστικές Φεβρουαρίου και Ιουνίου 50 φοιτητές μειώνοντας έτσι το αριθμό ενεργών φοιτητών στο τέλος του 2009/10 από 719 σε 669. Όπως ειπώθηκε παραπάνω, στις αρχές του 2009/10 ο αριθμός των διοικητικών υπαλλήλων της Γραμματείας ήταν πέντε (5) ενώ στο τέλος μειώθηκε σε τρεις (3). Αυτό αυτομάτως εγείρει ένα σημαντικό πρόβλημα γραμματειακής υποστήριξης των προπτυχιακών σπουδαστών καθώς η αναλογία διοικητικών υπαλλήλων/φοιτητή αυξάνεται από 144 ανά υπάλληλο στις αρχές του 2009/10 σε 223 ανά υπάλληλο στο τέλος του 2009/10. Επίσης, κατά τη διάρκεια του Ακαδημαϊκού έτους 2009/10, ο αριθμός των διδασκόντων (μελών ΔΕΠ, μελών ΕΕΙΔΠ, διδασκόντων ΠΔ 407/80) ανήλθε σε 26. Διαιρώντας λοιπόν το μέσο όρο του 669 και του 719 (694 φοιτητές) με το 26, η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων διαμορφώνεται στους 26,7=27 φοιτητές ανά διδάσκοντα κατά μέσο όρο κατά τη διάρκεια του 2009/10.

Αναφορικά με το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών στην Εφαρμοσμένη Οικονομική, στις αρχές του 2009/10 οι ενεργοί φοιτητές ήσαν 79 ενώ στο τέλος 83. Διαιρώντας λοιπόν το μέσο όρο τους (81 μεταπτυχιακοί φοιτητές) με τον αριθμό των διδασκόντων στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών που ήταν 19 (13 μέλη ΔΕΠ και 6 διδάσκοντες με σύμβαση έργου), η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων για το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών διαμορφώνεται στους 4,3 φοιτητές ανά διδάσκοντα κατά μέσο όρο κατά τη διάρκεια του 2009/10. Διαιρώντας επίσης το μέσο όρο των 81 μεταπτυχιακών φοιτητών με το 2 (η γραμματειακή υποστήριξη του ΠΜΣ έγινε από 2 υπαλλήλους), η αναλογία διοικητικών υπαλλήλων/μεταπτυχιακό φοιτητή ανήλθε σε 40,5 φοιτητές ανά υπάλληλο.

Πίνακας 2-1: Εξέλιξη του Προσωπικού του Τμήματος

		2009/10	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006	2004-2005
Καθηγητές	Σύνολο	3	2	2	2	3	3
	Από εξέλιξη*	1					
	Νέες προσλήψεις*						
	Συνταξιοδοτήσεις*						
	Παραπήσεις*			1			
Αναπληρωτές Καθηγητές	Σύνολο	5	5	5	4	4	3
	Από εξέλιξη*	1		1		1	
	Νέες προσλήψεις*						2
	Συνταξιοδοτήσεις*						
	Παραπήσεις*						
Επίκουροι Καθηγητές	Σύνολο	3	2	2	3	3	5
	Από εξέλιξη*	3					
	Νέες προσλήψεις*						
	Συνταξιοδοτήσεις*						
	Παραπήσεις*	1				1	
Λέκτορες	Σύνολο	6	6	6	5	4	1
	Νέες προσλήψεις*	3		1	1	3	
	Συνταξιοδοτήσεις*						
	Παραπήσεις*						
Μέλη ΕΕΔΙΠ	Σύνολο	1	0	0	0	0	0
Διδάσκοντες επί συμβάσει**	Σύνολο	11	9	8	11	13	17
Τεχνικό προσωπικό εργαστηρίων	Σύνολο		0	0	0	0	0
Διοικητικό προσωπικό	Σύνολο		6	6	6	6	4

* Αναφέρεται στο τελευταίο έτος

** Αναφέρεται σε αριθμό συμβάσεων – όχι διδασκόντων (π.χ. αν ένας διδάσκων έχει δύο συμβάσεις, χειμερινή και εαρινή, τότε μετρώνται δύο συμβάσεις)

Πίνακας 2-2: Εξέλιξη αριθμού εισακτέων στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

	Ακαδημαϊκό Έτος										
	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10
Εισαγωγικές Εξετάσεις	126	145	124	123	129	124	125	149	140	175	170

Ας σημειωθεί επίσης ότι στο τέλος του 2009 υπήρχαν εγγεγραμμένοι 19 υποψήφιοι διδάκτορες. Όμως κατά τη διάρκεια του 2010 εντάχθηκαν στο ΤΟΕ τρεις νέοι υποψήφιοι διδάκτορες, ενώ αποφοίτησαν τέσσερεις (4) μειώνοντας έτσι το αριθμό των υποψηφίων διδακτόρων από 19 στο τέλος του 2009 σε 18 στο τέλος του 2010.

2-3. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Το ΤΟΕ ιδρύθηκε με το Π.Δ. 211/3-9-99 (ΦΕΚ 179Α'/06-09-1999) και λειτουργεί από το Σεπτέμβριο του 1999 με έδρα τον Βόλο. Αποστολή του Τμήματος σύμφωνα με το Π.Δ. ίδρυσής του είναι «η κατάρτιση επιστημόνων ικανών να συμβάλλουν στην περαιτέρω πρόοδο της οικονομικής θεωρίας και των εφαρμογών της στην οικονομική πολιτική του κράτους, στην πρόβλεψη των οικονομικών φαινομένων και στην ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων. Το ΤΟΕ παρέχει εξειδίκευση, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών του, σε γνωστικά αντικείμενα τα οποία ανταποκρίνονται τόσο στις ανάγκες της Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Οικονομίας όσο και στις σύγχρονες εξελίξεις της Οικονομικής Επιστήμης. Ως εκ τούτου, είναι ιδιαίτερα ευνοϊκές οι προοπτικές άμεσης σύνδεσης των αποφοίτων με την αγορά εργασίας.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2008-09, στο ΤΟΕ λειτουργεί Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) το οποίο οδηγεί στην απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) στην «Εφαρμοσμένη Οικονομική», και έχει ως αντικείμενο την ειδίκευση πτυχιούχων Οικονομικών Τμημάτων και άλλων συναφών ειδικοτήτων. Σκοπός του ΠΜΣ, το οποίο λειτουργεί με βάση την υπ' αρ. 7353/Β7/22-8-2007 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 1757/4-9-2007/τ.Β), είναι να συμπληρώσει και να ολοκληρώσει τις γνώσεις του προπτυχιακού προγράμματος και να εφοδιάσει τους αποφοίτους του με τις απαραίτητες γνώσεις που απαιτούνται για την άσκηση πολιτικής σε όλους τους τομείς της οικονομίας καθώς και να δημιουργήσει τις βάσεις για την πιθανή εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

Στην παρούσα φάση η ακαδημαϊκή κοινότητα του ΤΟΕ αντιλαμβάνεται πλήρως τους στόχους και σκοπούς του Τμήματος, και ως εκ τούτου δεν υπάρχει απόκλιση των επίσημα διατυπωμένων μέσω των παραπάνω ΦΕΚ στόχων από εκείνους που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει. Καθώς δε τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας του ΤΟΕ συμφωνούν ότι στα πλαίσια της υπάρχουσας οικονομικής και κοινωνικής πραγματικότητας που ζει η Ελληνική Οικογένεια επιτυγχάνονται οι στόχοι που έχει θέσει το Τμήμα, δεν συντρέχει λόγος αναθεώρησης των επίσημα διατυπωμένων στόχων στα ΦΕΚ ίδρυσης τόσο του Προπτυχιακού όσο και του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.

2-4. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Η γενική εποπτεία της λειτουργίας του ΤΟΕ και της τήρησης των νόμων επιτελείται από την Γενική Συνέλευση (ΓΣ) και τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (ΓΣΕΣ) του Τμήματος. Μεταξύ των αρμοδιοτήτων της ΓΣ είναι ο καθορισμός της εκπαιδευτικής και ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος, ο

προγραμματισμός και η στρατηγική της πορείας και της ανάπτυξής του, ο τακτικός απολογισμός των σχετικών δραστηριοτήτων του στο πλαίσιο των γενικότερων αποφάσεων της Συγκλήτου, η κατανομή των πιστώσεων στις εκπαιδευτικές, ερευνητικές και λοιπές δραστηριότητες, ο προγραμματισμός θέσεων μελών ΔΕΠ κλπ. Αντίθετα η ΓΣΕΣ είναι αρμόδια για θέματα όπως η προκήρυξη θέσεων μελών ΔΕΠ, η συγκρότηση εκλεκτορικών σωμάτων, ο ορισμός των μελών των συμβουλευτικών επιτροπών για τους υποψήφιους διδάκτορες, η απονομή μεταπτυχιακών διπλωμάτων, καθώς και οποιονδήποτε άλλων θεμάτων που άπτονται της λειτουργίας του ΠΜΣ του ΤΟΕ μετά από σχετικές εισηγήσεις. Για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10 Πρόεδρος του ΤΟΕ ήταν ο Αναπλ. Καθ. Χρ. Κόλλιας με Αναπληρωτή Πρόεδρο τον Αναπλ. Καθ. Γ. Χάλκο, ενώ Διευθυντής του ΠΜΣ ήταν ο Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος.

Οι παρακάτω επιτροπές λειτούργησαν στο ΤΟΕ κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2009/10:

Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

(α) **Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης**, αποτελούμενη από τους:

Καθ. Δ. Γιαννιά

Αναπλ. Καθ. Μ. Ζουμπουλάκη

Αναπλ. Καθ. Χ.Κόλλια

(β) **Επιτροπή Δεοντολογίας**, αποτελούμενη από τους:

Αναπλ. Καθ. Γ. Χάλκος

Αναπλ. Καθ. Χρ. Κόλλιας

Αναπλ. Καθ. Ξ. Παπαρρηγόπουλος

(γ) **Επιτροπή διεξαγωγής κατατακτηρίων εξετάσεων** για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10 αποτελούμενη από τον Πρόεδρο του ΤΟΕ, και για κάθε μάθημα από τους:

Μαθηματικά

Α' Βαθμολογητής: Λέκτ. Π.Αρβανιτίδης

Β' Βαθμολογητής: Επικ. Καθ. Ηλ. Κεβόρκ

Ορισμός θεμάτων Εξέτασης και Αναβαθμολογητής: Λεκτ. Λ.Ζαχείλας

Μακροοικονομική

Α' Βαθμολογητής: : Επικ. Καθ. Στ. Παπαδάμου

Β' Βαθμολογητής: Αναπλ. Καθ. Ν. Κυριαζής

Ορισμός θεμάτων Εξέτασης και Αναβαθμολογητής: Αναπλ. Καθ. Ι.Κασκαρέλης

Μικροοικονομική

Α' Βαθμολογητής: : Επικ. Καθ. Ηλ. Κεβόρκ

Β' Βαθμολογητής: Λεκτ. Ν. Τζερεμές

Ορισμός θεμάτων Εξέτασης και Αναβαθμολογητής: Αναπλ. Καθ. Μ.Ζουμπουλάκης

(δ) **Εισηγητική Επιτροπή** για την πλήρωση μιας θέσης Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ) αποτελούμενη από τους:

Αναπλ. Καθ. Χρ. Κόλλιας

Λεκτ. Λ. Ζαχείλα

Λεγαντή Γιαννέλο, μέλος ΕΤΕΠ,

- (ε) **Επιτροπή Επιλογής διδασκόντων με ΠΔ4Ο7/80** αποτελούμενη από τους:
- Επικ. Καθ. Ηλ. Κεβόρκ
Επικ. Καθ. Στ. Παπαδάμου
Λεκτ. Λ. Ζαχείλα

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

- (α) **Επιτροπή Εσωτερικής Αξιολόγησης** αποτελούμενη από τους:
- Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκο
Αναπλ. Καθ. Χρ. Κόλλια
Επικ. Καθ. Ηλ. Κεβόρκ

- (β) **Επιτροπή Οικονομικής Διαχείρισης** αποτελούμενη από τους:
- Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκο
Αναπλ. Καθ. Χρ. Κόλλια
Αναπλ. Καθ. Μ. Ζουμπουλάκη

- (γ) **Επιτροπή Αξιολόγησης και Επιλογής** αποτελούμενη από τους:
- Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκο
Αναπλ. Καθ. Ν. Κυριαζή
Επικ. Καθ. Ηλ. Κεβόρκ
Επικ. Καθ. Στ. Παπαδάμου
Λεκτ. Ι.Ψαριανό

- (δ) **Επιτροπή Διαμόρφωσης Εσωτερικού Κανονισμού Διδακτορικού Προγράμματος** αποτελούμενη από τους:
- Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκο
Επικ. Καθ. Ηλ. Κεβόρκ
Επικ. Καθ. Στ. Παπαδάμου

Εκτός των παραπάνω επιτροπών, εντός του ακαδημαϊκού έτους 2009/10, με αποφάσεις της ΓΣ και ΓΣΕΣ:

- Ανανεώθηκε η θητεία του Αναπλ. Καθηγ. Γ. Χάλκου, ως Διευθυντού του ΠΜΣ “Εφαρμοσμένη Οικονομική” του ΤΟΕ του ΠΘ, για δύο πλήρεις λειτουργίες του ΠΜΣ (δύο δεκαοκτάμηνα), αρχής γενόμενης το Σεπτέμβριο του 2010.
- Ορίσθηκε ως επιστημονικός Υπεύθυνος του Προγράμματος Πρακτική Άσκηση των Φοιτητών ο Επικ. Καθ. Στ. Παπαδάμου
- Ορίσθηκε ως υπεύθυνος του Προγράμματος Erasmus ο Λεκτ. Π.Αρβανιτίδης
- Ορίσθηκε ως Συντονιστής του Προγράμματος ΜΟΔΙΠ για το ΤΟΕ ο Επικ. Καθ. Ηλ. Κεβόρκ
- Ορίσθηκε με απόφαση Πρυτανικού Συμβουλίου ως Οικονομικός Υπεύθυνος του ΤΟΕ ο μόνιμος διοικητικός υπάλληλος Ι.Δεληγιαννίδης με αναπληρωματικό μέλος την διοικητική υπάλληλο ΙΔΑΧ Β.Ζούμπου

Επίσης την 24^η Ιανουαρίου 2010 αποχώρησε από τη Γραμματεία του Τμήματος η μόνιμη διοικητική υπάλληλος Α.Μαντούδη, και καθήκοντα γραμματέως του Τμήματος ανέλαβε η διοικητική υπάλληλος ΙΔΑΧ Α.Δουλοπούλου.

Οι παρακάτω εσωτερικοί κανονισμοί ήταν σε ισχύ στο ΤΟΕ κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2009/10:

Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

- Κανονισμοί εξετάσεων και Πτυχιακών εργασιών (σελ. 129-135 προπτυχιακού οδηγού σπουδών 2009/10)
- Κανονισμός λειτουργίας της βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου (σελ. 141-144 προπτυχιακού οδηγού σπουδών 2009/10)
- Κανονισμός λειτουργίας εργαστηρίων Η/Υ (σελ. 144-149 προπτυχιακού οδηγού σπουδών 2009/10)

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

- Κανονισμός λειτουργίας του ΠΜΣ (σελ. 26-50 μεταπτυχιακού οδηγού σπουδών 2009/10)
- Κανονισμός εξετάσεων του ΠΜΣ και οδηγίες συγγραφής διπλωματικών εργασιών (σελ. 105-119 μεταπτυχιακού οδηγού σπουδών 2009/10)
- Κανονισμός λειτουργίας βιβλιοθήκης Π.Θ. και Αναγνωστηρίου ΠΜΣ (σελ. 120-123 μεταπτυχιακού οδηγού σπουδών 2009/10)
- Κανονισμός λειτουργίας εργαστηρίων Η/Υ (σελ. 124-131 μεταπτυχιακού οδηγού σπουδών 2009/10)

Ας σημειωθεί τέλος ότι το ΤΟΕ δεν είναι διαρθρωμένο ακόμα σε Τομείς. Όμως μεσοπρόθεσμος στόχος του τμήματος αποτελεί η δημιουργία Τομέων, οι οποίοι πλέον θα έχουν τις ανάλογες ευθύνες οργάνωσης και συντονισμού της ύλης των αντίστοιχων μαθημάτων

3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

3.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

3.1.1 Ανταπόκριση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας

Η ανταπόκριση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος αποτελεί ευθύνη του κάθε διδάσκοντα ξεχωριστά. Οι διδάσκοντες του τμήματος ακολουθούν τις σύγχρονες εξελίξεις της Επιστήμης μέσω (α) συνεχούς παρακολούθησης της διεθνούς και Ελληνικής Βιβλιογραφίας, (β) συμμετοχής σε συνέδρια και μέσω δημοσιεύσεων σε διεθνή και Ελληνικά Έγκριτα Περιοδικά σε θεματικές σχετικές με τους στόχους του τμήματος, και (γ) ανάλογης επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων που διδάσκονται. Τα διδασκόμενα μαθήματα αφορούν πολλά επίκαιρα αντικείμενα όπως αγορά εργασίας, περιβάλλον, οικονομικοί θεσμοί, αγορά ακινήτων, άμυνα, υγεία, ανάλυση χαρτοφυλακίου, δειγματοληψία, Logistics, δίκαιο & οικονομία, τα οποία καλύπτουν ανάγκες της κοινωνίας και της αγοράς. Ο έλεγχος του βαθμού ανταπόκρισης του κάθε διδάσκοντος στην ανάγκη το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών να εκπληρώνει τους στόχους που έχουν τεθεί διενεργείται μέσω των διαδικασιών της Γενικής Συνέλευσης.

Το πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών αναθεωρήθηκε σε σημαντικό ποσοστό το 2006. Έκτοτε η Γενική Συνέλευση αξιολογεί αυτό, και οι τυχόν διαπιστωμένες αδυναμίες θα ληφθούν υπόψη στη νέα αναθεώρηση που θα γίνει στα επόμενα έτη.

Η δημοσιοποίηση του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών γίνεται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους, μέσω του οδηγού σπουδών και του Δικτυακού τόπου του Τμήματος.

Με δεδομένο το γεγονός της σημασίας που έχει τόσο για το Τμήμα όσο και για τους φοιτητές του τμήματος, η σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας, προκειμένου να καταγραφούν οι ανάγκες της αγοράς αλλά και να προσδιοριστεί με σαφήνεια η επαγγελματική εξέλιξη των αποφοίτων του τμήματος, το τμήμα στην παρούσα φάση διεξάγει πρωτογενή εμπειρική έρευνα σε απόφοιτους του. Πιο συγκεκριμένα στα πλαίσια του ερευνητικού προγράμματος (Κωδικός Επ. Ερευνών ΠΘ 3754) με τίτλο ‘Χρηματοδότηση Ερευνητικών Δραστηριοτήτων: Η απορρόφηση των αποφοίτων του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών στην αγορά εργασίας’, με επιστημονικό υπεύθυνο τον Καθηγητή Μ. Ζουμπουλάκη (από 1/7/2008 – 31/12/2009), το τμήμα πραγματοποίησε εμπειρική έρευνα σε 140 απόφοιτους του τμήματος των ετών 2003-2004-2005-2006.

Στην έρευνα χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο το οποίο περιλάμβανε ερωτήσεις αναφορικά με την επαγγελματική πορεία των αποφοίτων από την μέρα αποφοίτησης τους έως σήμερα, τις επαγγελματικές τους αμοιβές, τους τομείς απορρόφησης τους, την συμβολή των σπουδών τους και γνώσεων τους στην εξέλιξη τους. Επίσης ζητήθηκε από τους απόφοιτους να αξιολογήσουν το πρόγραμμα σπουδών του ΤΟΕ στο σύνολο του, τα μαθήματα, τους διδάσκοντες, προσδιορίζοντας μέσα από την επαγγελματική εμπειρία που έχουν αποκτήσει, ιδιαίτερες ανάγκες και βελτιώσεις στο πρόγραμμα σπουδών και ειδικότερα στις κατευθύνσεις σπουδών. Τέλος επιχειρήθηκε μια καταγραφή των βασικών προβλημάτων που αντιμετώπισαν

οι απόφοιτοι του τμήματος ως φοιτητές στη διάρκεια των σπουδών τους, προκειμένου να υπάρχει μια συγκριτική αξιολόγηση του παρελθόντος με το παρόν, ενώ παράλληλα η έρευνα τελειώνει με προτάσεις των ίδιων των αποφοίτων για την καλύτερη και αποτελεσματικότερη λειτουργία του τμήματος. Αποτελέσματα της συγκεκριμένης έρευνας δεν έχουν ανακοινωθεί ακόμα επίσημα.

3.1.2 Δομή, Συνεκτικότητα, και Λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Στο πρώτο έτος σπουδών του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών, το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών (ΤΟΕ) προσφέρει μόνο υποχρεωτικά μαθήματα, έξι τον αριθμό ανά εξάμηνο. Αντίθετα, στο δεύτερο και τρίτο έτος σπουδών, εκτός των δέκα (10) υποχρεωτικών μαθημάτων ανά έτος, ο φοιτητής επιλέγει επιπρόσθετα ένα μάθημα ανά εξάμηνο. Για το ακαδημαϊκό έτος 2009-10, το ΤΟΕ προσέφερε τα παρακάτω μαθήματα:

2^ο Έτος Σπουδών – Γ' Εξάμηνο

- Μάρκετινγκ, Εγγεγραμμένοι φοιτητές 140
- Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη, Εγγεγραμμένοι φοιτητές: 44

2^ο Έτος Σπουδών – Δ' Εξάμηνο

- Δειγματοληψία, Εγγεγραμμένοι φοιτητές: 132
- Υπολογιστικές Μέθοδοι για Οικονομολόγους, Εγγεγραμμένοι φοιτητές: 57

3^ο Έτος Σπουδών – Ε' Εξάμηνο

- Οικονομική της Αγοράς Εργασίας, Εγγεγραμμένοι φοιτητές: 54
- Οικονομικά της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Εγγεγραμμένοι φοιτητές: 103

3^ο Έτος Σπουδών – ΣΤ' Εξάμηνο

- Αξιολόγηση Επενδύσεων, Εγγεγραμμένοι φοιτητές: 53
- Διεθνείς Οικονομικοί Οργανισμοί, Εγγεγραμμένοι φοιτητές: 102

Στο 2^ο και 3^ο έτος σπουδών, το ΤΟΕ δίνει επίσης τη δυνατότητα στον φοιτητή να επιλέξει ενδεχομένως και μαθήματα από άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου. Για το ακαδημαϊκό έτος 2009-10, τα παρακάτω δυο μαθήματα επιλέχθηκαν από άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου:

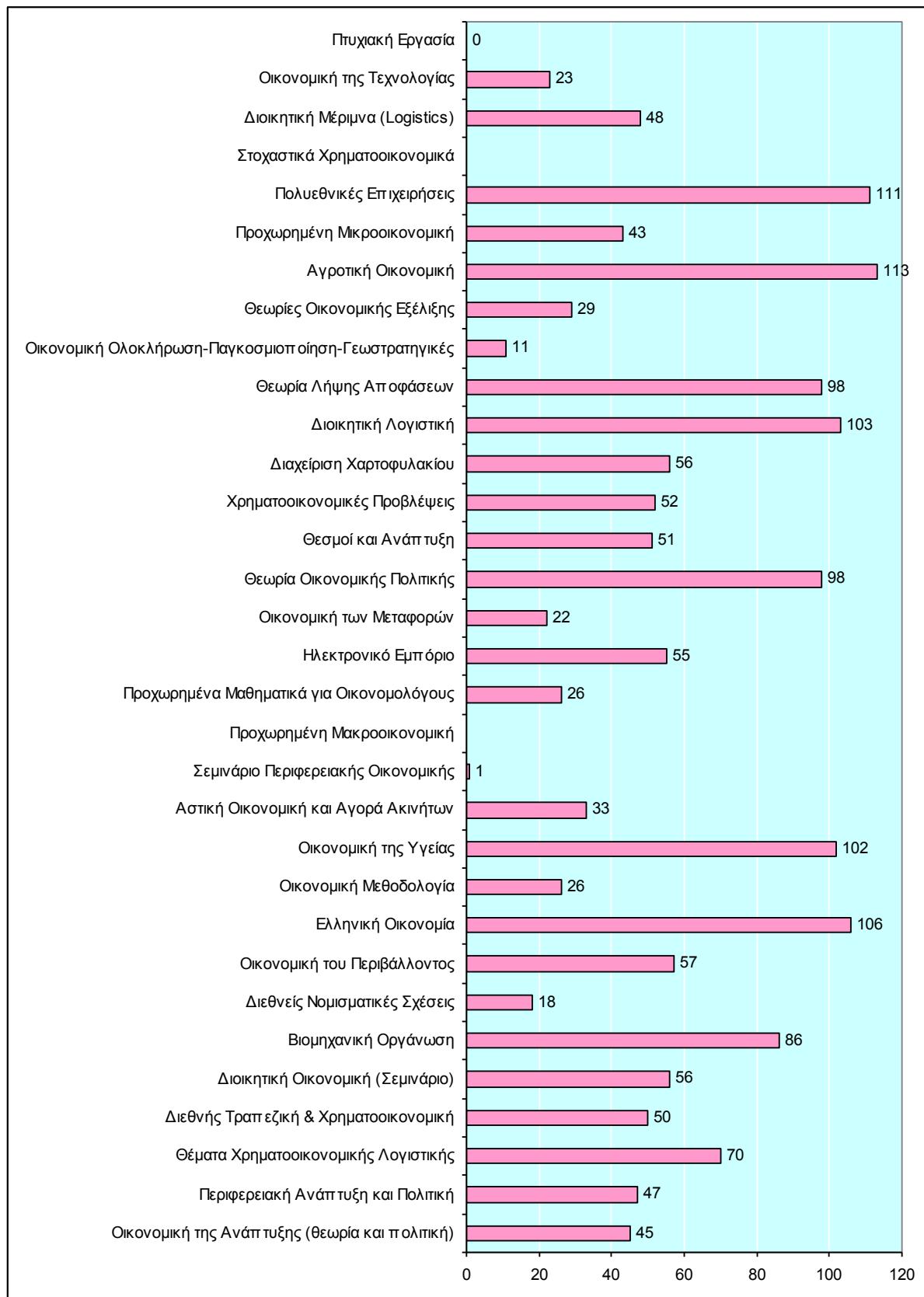
- Κοινωνιολογία (Γ' εξάμηνο), Εγγεγραμμένοι φοιτητές: 23
- Φιλοσοφία της Παιδείας (ΣΤ' εξάμηνο), Εγγεγραμμένοι φοιτητές: 8

Επίσης, ένας σχετικά ικανοποιητικός αριθμός απόμων επέλεξε τα δυο διατμηματικά μαθήματα που αναφέρονται στην «Εισαγωγή στην Επιχειρηματικότητα (21 εγγεγραμμένοι φοιτητές του ΤΟΕ)» και στην «Ανάπτυξη Επιχειρηματικών Σχεδίων (10 εγγεγραμμένοι φοιτητές του ΤΟΕ).

Στο τέταρτο έτος ο φοιτητής καλείται να επιλέξει μια από τις τρεις παρακάτω κατευθύνσεις:

- Οικονομική Πολιτική και Ανάπτυξη
- Χρηματοοικονομική και Τραπεζική
- Οικονομική των Επιχειρήσεων

Διάγραμμα 3-1: Αριθμός εγγεγραμμένων φοιτητών ανά μάθημα 4^{ου} έτους

Σε κάθε κατεύθυνση ο φοιτητής εκτός των τεσσάρων υποχρεωτικών μαθημάτων που οφείλει να παρακολουθήσει επιλέγει επιπλέον οκτώ μαθήματα είτε από την κύρια κατεύθυνση που ήδη έχει επιλέξει ή από άλλη κατεύθυνση, ή ενδεχομένως και από άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου. Στη διαδικασία όμως επιλογής ακολουθείται ο κανόνας ότι τουλάχιστον τέσσερα από τα μαθήματα επιλογής θα πρέπει να προέρχονται από την κύρια κατεύθυνση. Στο πλαίσιο αυτό, τα υποχρεωτικά μαθήματα κατεύθυνσης στον Πίνακα Α-1 του Παραρτήματος λαμβάνουν τον κωδικό «Υ-κατεύθυνσης» ενώ τα μαθήματα επιλογής που προσφέρονται και στις τρεις κατευθύνσεις λαμβάνουν τον κωδικό «YE (υποχρεωτικής επιλογής)». Στο Διάγραμμα 3-1 εμφανίζεται, για το ακαδημαϊκό έτος 2009-10, ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών ανά μάθημα του 4^{ου} έτους που πρόσφερε το ΤΟΕ. Από το σύνολο των μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής, τα μαθήματα τα οποία τα επέλεξαν οι περισσότεροι φοιτητές (άνω των 100) ήταν η «Αγροτική Οικονομική», οι «Πολυεθνικές Επιχειρήσεις», η «Ελληνική Οικονομία» και η «Οικονομική της Υγείας». Αντίθετα τα μαθήματα με τους μικρότερους αριθμούς εγγεγραμμένων φοιτητών (κάτω των 20) ήταν οι «Διεθνείς Νομισματικές Σχέσεις», η «Οικονομική Ολοκλήρωση-Παγκοσμιοποίηση-Γεωστρατηγικές» και το «Σεμινάριο Περιφερειακής Οικονομικής». Τέλος κανένας φοιτητής δεν επέλεξε τα μαθήματα «Στοχαστικά Χρηματοοικονομικά», «Προχωρημένη Μακροοικονομική» και «Πτυχιακή Εργασία».

Για το ακαδημαϊκό έτος 2009-10, ένας πολύ μικρός αριθμός φοιτητών επέλεξε μαθήματα επιλογής εκτός τμήματος. Ειδικότερα, τέσσερεις (4) φοιτητές ενεγράφησαν στο μάθημα «Διδακτική Μεθοδολογία και Δομικά Στοιχεία της Διδασκαλίας» τρεις (3) φοιτητές στο μάθημα «Διδασκαλία & Παιδαγωγική Άλληλεπίδραση στην Σχολική Τάξη», και από ένας (1) φοιτητής στα μαθήματα «Εισαγωγή στην Ιστορία της Φιλοσοφίας» και «Οικονομία και Εκπαίδευση στην Ελλάδα».

Ας σημειωθεί επίσης ότι στο τελευταίο εξάμηνο δίνεται η δυνατότητα στο φοιτητή/τρια εκπόνησης Πτυχιακής Εργασίας, η οποία υπολογίζεται ως ένα μάθημα επιλογής της κύριας κατεύθυνσης. Σε μια τέτοια περίπτωση ο φοιτητής στο τελευταίο έτος οφείλει να εγγραφεί σε έντεκα (11) αντί για (12) μαθήματα. Η ΟΜΕΑ διαπίστωσε ότι η ισοδυναμία της πτυχιακής εργασίας με ένα μόνο εξαμηνιαίο μάθημα αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα επιλογής της Πτυχιακής με αποτέλεσμα και για το ακαδημαϊκό έτος 2009-10, κανένας φοιτητής να μην επιλέξει την πτυχιακή εργασία.

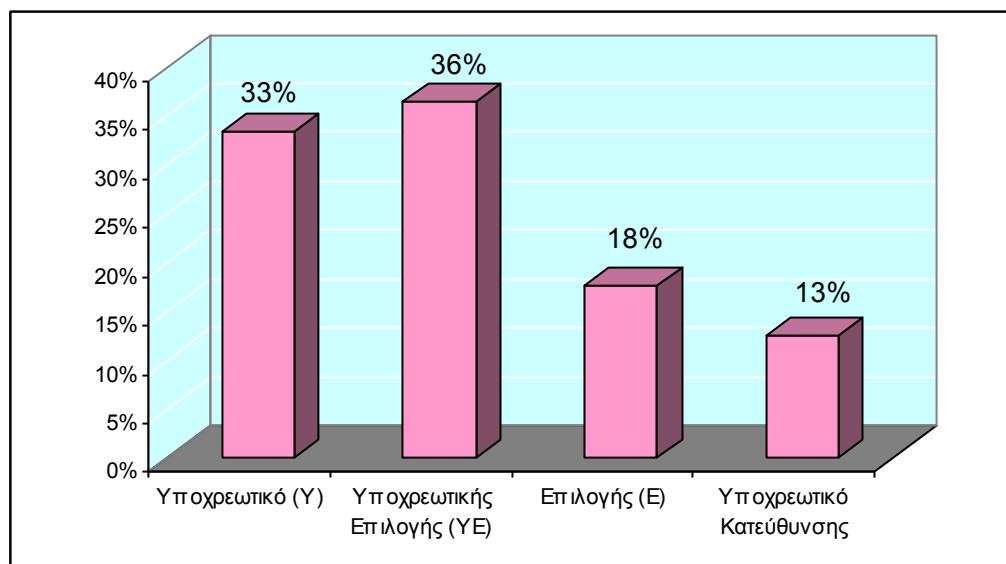
Ο πίνακας Α-1 του παραρτήματος παρουσιάζει την διάκριση των 96 συνολικών μαθημάτων που προσφέρθηκαν από το ΤΟΕ για το ακαδημαϊκό έτος 2009-10 σε υποχρεωτικά μαθήματα (32), μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής (35), μαθήματα υποχρεωτικά κατεύθυνσης (12) και μαθήματα επιλογής (17). Το ποσοστό των μαθημάτων κάθε μιας από τις παραπάνω διακρίσεις στο σύνολο των 96 μαθημάτων που προσφέρθηκαν από το ΤΟΕ για το ακαδημαϊκό έτος 2009-10 εμφανίζεται στο Διάγραμμα 3-2, όπου και διαπιστώνεται ότι το 69% των μαθημάτων που προσφέρθηκαν ήταν είτε υποχρεωτικά είτε υποχρεωτικής επιλογής.

Ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών σε κάθε μάθημα δίνεται στον Πίνακα Α-2 του Παραρτήματος. Στον ίδιο πίνακα το κάθε μάθημα χαρακτηρίζεται ως:

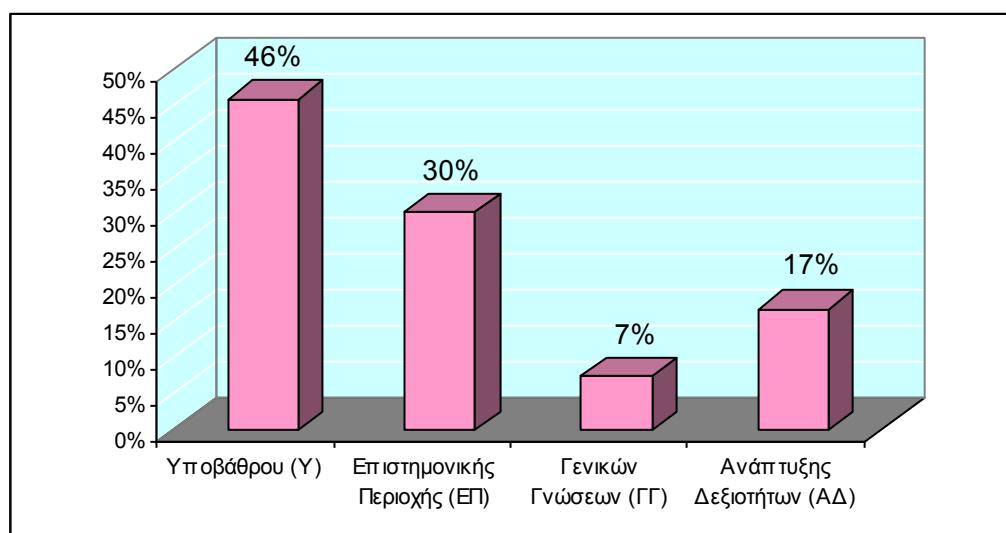
- (α) Υποβάθρου/Επιστημονικής Περιοχής/Γενικών Γνώσεων/Ανάπτυξης Δεξιοτήτων.
- (β) Κορμού/Ειδίκευσης/Κατεύθυνσης.

Αναφορικά με την πρώτη κατηγορία διάκρισης των μαθημάτων του Πίνακα Α-2, και σε συσχετισμό με το διάγραμμα 3-3 διαπιστώνεται ότι στο σύνολο των 96 μαθημάτων του ακαδημαϊκού έτους 2009-10, 44 μαθήματα ήταν υποβάθρου, 29 επιστημονικής περιοχής, 7 γενικών γνώσεων, και 16 ανάπτυξης δεξιοτήτων. Για τη δεύτερη κατηγορία διάκρισης (βλ. Διάγραμμα 3-4), 32 μαθήματα ήταν κορμού, 41 ειδίκευσης, και 23 κατεύθυνσης. Διαπιστώνεται λοιπόν ότι η πλειονότητα των μαθημάτων χαρακτηρίστηκε αφενός ως μαθήματα υποβάθρου (46%) και αφετέρου ως μαθήματα ειδίκευσης (43%).

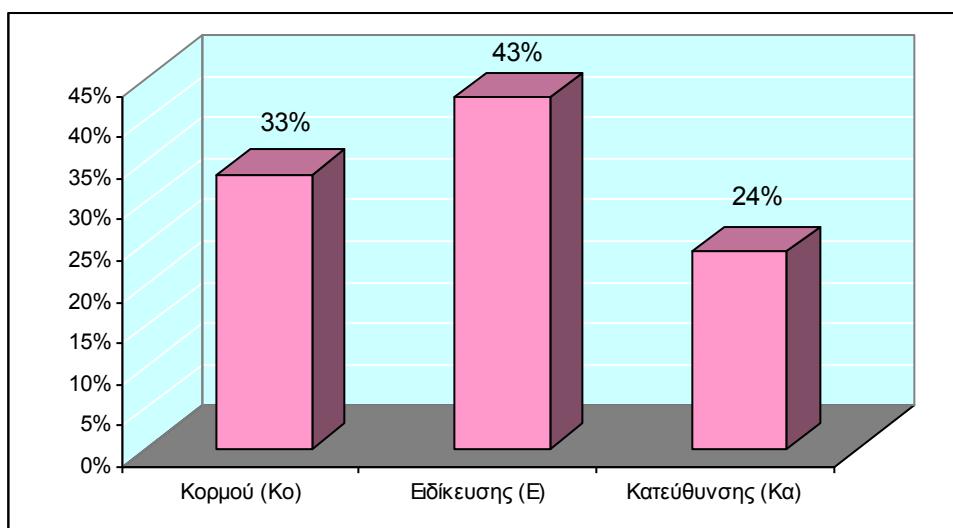
Διάγραμμα 3-2: Ποσοστό υποχρεωτικών μαθημάτων/μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής/υποχρεωτικών κατεύθυνσης/μαθημάτων επιλογής στο σύνολο των 96 μαθημάτων που προσφέρθηκαν το ακαδημαϊκό έτος 2008-09

Διάγραμμα 3-3: Ποσοστό μαθημάτων Υποβάθρου/Επιστημονικής Περιοχής/Γενικών Γνώσεων/Ανάπτυξης Δεξιοτήτων στο σύνολο των 96 μαθημάτων που προσφέρθηκαν το ακαδημαϊκό έτος 2008-09

Διάγραμμα 3-4: Ποσοστό μαθημάτων Κορμού/Ειδίκευσης/Κατεύθυνσης στο σύνολο των 96 μαθημάτων που προσφέρθηκαν το ακαδημαϊκό έτος 2008-09

Για την πλειονότητα των μαθημάτων που προσφέρει το ΤΟΕ υπάρχει τρίωρη διδασκαλία. Στο τρίωρο αυτό ο διδάσκων κατανέμει το χρόνο μεταξύ θεωρίας και ασκήσεων (εάν πρόκειται για ποσοτικό μάθημα) ή μεταξύ θεωρίας, παραδειγμάτων και ανάλυσης πραγματικών περιπτώσεων (εάν πρόκειται για θεωρητικό μάθημα) ανάλογα της θεματικής την οποία πραγματεύεται. Εξαίρεση αποτελούν τα μαθήματα Πληροφορικής I και II (Α' και Β' Εξαμήνου αντίστοιχα), οι Υπολογιστικές Μέθοδοι για Οικονομολόγους (επιλογής Δ' Εξαμήνου) και το Ηλεκτρονικό Εμπόριο (επιλογής Ζ' Εξαμήνου) όπου οι διαλέξεις λαμβάνουν χώρα στο εργαστήριο Η/Υ. Ειδικότερα, για τα μαθήματα Πληροφορικής οι φοιτητές λόγω του αριθμού χωρίζονται σε δυο ομάδες. Επιπροσθέτως για ορισμένα μαθήματα πραγματοποιούνται εργαστήρια και φροντιστήρια όπου οι φοιτητές εξοικειώνονται αντίστοιχα με λογισμικά πακέτα και ασκήσεις επί της θεωρίας. Ειδικότερα για το ακαδημαϊκό έτος 2009-10, εργαστήρια σε δίωρη βάση πραγματοποιήθηκαν στο μάθημα της Λογιστικής (υποχρεωτικό Α' Εξαμήνου, τρεις ομάδες), της Στατιστικής I (υποχρεωτικό Β' Εξαμήνου, τρεις ομάδες), και της Επιχειρησιακής Έρευνας (υποχρεωτικό Ε' Εξαμήνου, τρεις ομάδες). Συμπεριλαμβανομένου των μαθημάτων της πληροφορικής, στα συγκεκριμένα εργαστήρια οι φοιτητές εξοικειώθηκαν στην εφαρμογή νέων τεχνολογιών, με ιδιαίτερη έμφαση στην Οικονομική Επιστήμη, με τη χρήση των παρακάτω λογισμικών συστημάτων και πακέτων:

- Το περιβάλλον Windows XP και Windows 7
- Το MS-Word 2007 και MS-EXCEL 2007
- Το MS-PowerPoint 2007
- Τα Δίκτυα (Networks) LAN-WAN
- Το INTERNET και την περιήγηση στον Παγκόσμιο Ιστό
- Το πρόγραμμα μηχανογραφημένης λογιστικής EXTRA της ENET
- Τα πακέτα Μαθηματικού Λογισμικού Maxima και Mathematica
- Το SPSS (Λογισμικό πακέτο Στατιστικής)
- Το LINDO και QSB (λογισμικά πακέτα επιχειρησιακής έρευνας)

Εκτός των εργαστηρίων, φροντιστήρια πραγματοποιήθηκαν στα μαθήματα των Μαθηματικών II (δύο ώρες σε εβδομαδιαία βάση), της Στατιστικής II, και της Οικονομετρίας I και II. Στα τρία τελευταία μαθήματα οι φοιτητές εξοικειώθηκαν στη χρήση των δυο στατιστικο-οικονομετρικών λογισμικών πακέτων MINITAB και EVIEWS.

Για το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 προσφέρθηκε για πρώτη φορά στο 3^ο και 4^ο έτος σπουδών επιπλέον εκτός βασικού προγράμματος το μάθημα «Εργαστήριο Μηχανογραφημένης Λογιστικής» όπου οι φοιτητές εξοικειώθηκαν με τη χρήση του προγράμματος μηχανογραφημένης λογιστικής EXTRA της ENET αναφορικά με (α) Λογιστική Διαχείριση, (β) Μισθοδοσία, (γ) Υπολογισμό φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων, και (δ) Συμπλήρωση εντύπων του TAXISNET (π.χ. Έναρξη εργασιών επιχείρησης, Οριστική Διακοπή εργασιών επιχείρησης, αίτηση παραλαβής φορολογικής ενημερότητας).

Ο τρόπος οργάνωσης και συντονισμού της ύλης αποτελεί προς το παρόν ευθύνη της Γενικής Συνέλευσης. Μεσοπρόθεσμος στόχος όμως του τμήματος αποτελεί η δημιουργία Τομέων, οι οποίοι πλέον και θα έχουν τις συγκεκριμένες ευθύνες.

Στο ΤΟΕ εφαρμόζεται ο θεσμός των προαπαιτούμενων μαθημάτων σε μικρή έκταση ώστε να διασφαλίζεται η λειτουργικότητα του συστήματος εκπαίδευσης εντός του Τμήματος. Πιο συγκεκριμένα, τα παρακάτω μαθήματα του 1^{ου} έτους σπουδών αποτελούν προαπαιτούμενα μαθημάτων επόμενων εξαμήνων:

1. Εισαγωγή στην Οικονομική Σκέψη (Α' εξαμήνου), προαπαιτούμενο του μαθήματος της Δημόσιας Οικονομικής I (Ε' εξαμήνου).
2. Οικονομική Ιστορία (Α' εξαμήνου), προαπαιτούμενο του μαθήματος του Διεθνούς Εμπορίου (ΣΤ' εξαμήνου).
3. Εισαγωγή στο Δίκαιο (Α' εξαμήνου), προαπαιτούμενο του μαθήματος της Οικονομικής Ανάλυσης των Θεσμών (ΣΤ' εξαμήνου).
4. Μαθηματικά I (Α' εξαμήνου), προαπαιτούμενο του μαθήματος της Επιχειρησιακής Έρευνας (Ε' εξαμήνου).
5. Μικροοικονομική Ανάλυση I, προαπαιτούμενο του μαθήματος της Μικροοικονομικής Ανάλυσης III (Δ' εξαμήνου).
6. Μακροοικονομική Ανάλυση I, προαπαιτούμενο του μαθήματος Μακροοικονομική Ανάλυση III (Δ' εξαμήνου).

Το ΤΟΕ κρίνοντας απαραίτητη τη γνώση της Αγγλικής γλώσσας υποχρεώνει όσους φοιτητές δεν κατέχουν τουλάχιστον το First Certificate in English (FC) να παρακολουθούν την Αγγλική στο μάθημα της Ξένης Γλώσσας. Οι φοιτητές όμως που καταθέτουν στη Γραμματεία ακριβές αντίγραφο του FC (κατά την εγγραφή ή την πρώτη εβδομάδα έναρξης των μαθημάτων) έχουν τη δυνατότητα να δηλώσουν μια από τις υπόλοιπες τρεις ξένες γλώσσες, δηλαδή, Γαλλικά, Γερμανικά και Ιταλικά που διδάσκονται στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Οι τέσσερεις συγκεκριμένες ξένες γλώσσες διδάσκονται σε τέσσερα επίπεδα στα τέσσερα πρώτα εξάμηνα και η παρακολούθηση των τεσσάρων επιπέδων είναι υποχρεωτική καθώς στην αναλυτική βαθμολογία του φοιτητή προσμετράται ο μέσος όρος των αντίστοιχων τεσσάρων βαθμών κάθε επιπέδου λαμβάνοντας τέσσερεις διδακτικές μονάδες. Ας σημειωθεί

εδώ ότι αν και οι φοιτητές έχουν το δικαίωμα να αλλάξουν τη δήλωση παρακολούθησης της Ξένης Γλώσσας την πρώτη εβδομάδα έναρξης του Γ' εξαμήνου, αυτό σπανίως παρατηρείται. Επίσης, από τον Πίνακα Α-2 διαπιστώνεται ότι η πλειονότητα των φοιτητών επιλέγει την εγγραφή στα τέσσερα επίπεδα της Αγγλικής Γλώσσας.

3.1.3: Το εξεταστικό Σύστημα

Στα περισσότερα των μαθημάτων τα οποία προσφέρονται από το ΤΟΕ η αξιολόγηση της απόδοσης των φοιτητών έγινε με γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου και με προαιρετική κατ' οίκον εργασία για την ολοκλήρωση της οποίας οι φοιτητές λάμβαναν συστηματικά σχόλια από τους διδάσκοντες. Υπήρξαν βεβαίως και μαθήματα στα οποία, όπως δηλώθηκε από τους διδάσκοντες στα απογραφικά δελτία μαθημάτων, εκτός της τελικής γραπτής εξέτασης η κατ' οίκον εργασία ήταν υποχρεωτική. Στα μαθήματα αυτά, τα οποία είναι:

Μακροοικονομική Ανάλυση I,
Περιφερειακή Ανάπτυξη και Πολιτική,
Οικονομική του Περιβάλλοντος,
Αστική Οικονομική και Αγορά Ακινήτων,
Οικονομική των Μεταφορών,
Θεσμοί και Ανάπτυξη,
Θεωρίες Οικονομικής Εξέλιξης,

η κατ' οίκον εργασία παρουσιάστηκε και προφορικά με τον διδάσκοντα να δίνει στους φοιτητές τα ανάλογα σχόλια μετά το τέλος της παρουσίασης, ενώ στα μαθήματα

Χρηματοοικονομική Ανάλυση των Επιχειρήσεων
Διεθνής Τραπεζική και Χρηματοοικονομική
Οικονομική Μεθοδολογία
Διαχείριση Χαρτοφυλακίου,

δεν υπήρξε προφορική παρουσίαση, αλλά οι φοιτητές για την εκπόνηση της εργασίας έλαβαν σχόλια από τον διδάσκοντα.

Εκτός της γραπτής εξέτασης στο τέλος του εξαμήνου, στα μαθήματα,
Μαθηματικά I,
Στατιστική I,
Επιχειρησιακή Έρευνα,

υπήρξε ενδιάμεση εξέταση με την μορφή προόδου για την οποία οι φοιτητές έλαβαν βαθμολογίες επίδοσής των πριν το τέλος του εξαμήνου, ενώ για τα μαθήματα

Στατιστική II,
Οικονομετρία I
Οικονομετρία II,
Βιομηχανική Οργάνωση,

κατά τη διάρκεια του εξαμήνου υπήρξε σειρά πρακτικών ασκήσεων οι οποίες συνοδεύονταν με σχόλια από τους διδάσκοντες.

Τέλος στα παρακάτω μαθήματα, δεν υπήρξε γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου:

Πληροφορική I,
Πληροφορική II,
Διοικητική Οικονομική,
Σεμινάριο Περιφερειακής Ανάπτυξης,
Πολυεθνικές Επιχειρήσεις.

Στα μαθήματα της πληροφορικής, η αξιολόγηση των φοιτητών βασίστηκε αποκλειστικά σε εργαστηριακές ασκήσεις, ενώ για τα υπόλοιπα τρία μαθήματα η αξιολόγηση έγινε μόνο με κατ' οίκον εργασία η οποία συνοδεύτηκε με προφορική παρουσίαση. Κατά τη διάρκεια των εργαστηριακών ασκήσεων, της εκπόνησης της εργασίας αλλά και μετά το τέλος της προφορικής παρουσίασης δόθηκαν ανάλογα σχόλια από τους διδάσκοντες προς τους φοιτητές.

Η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών γενικά διασφαλίζεται μέσω της δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων στους πίνακες ανακοινώσεων. Στόχος του τμήματος στα επόμενα ακαδημαϊκά έτη είναι η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων και στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Επιπρόσθετα οι διδάσκοντες του τμήματος εφαρμόζουν τις εξής διαδικασίες:

(α) Στα θέματα της γραπτής εξέτασης στο τέλος του εξαμήνου αναγράφονται οι συγκεκριμένες μονάδες που θα λάβει ο φοιτητής σε περίπτωση τέλειας απάντησης.

(β) Ο φοιτητής έχει τη δυνατότητα να δει το γραπτό του ενώπιον του διδάσκοντα, και να υποστηρίξει τις τυχόν αντιρρήσεις του σχετικά με την επίδοσή του. Εάν όμως ο φοιτητής τελικά δεν πεισθεί από τον διδάσκοντα για τον βαθμό που του έχει δοθεί έχει τη δυνατότητα, τότε, με βάση τον Κανονισμό Εξετάσεων του Τμήματος, εντός προθεσμίας επτά (7) από την ημερομηνία ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων του μαθήματος, με αιτιολογημένη αίτηση που κατατίθεται στη Γραμματεία του Τμήματος, να ζητήσει διευκρινήσεις για τη βαθμολογική του επίδοση. Το θέμα παραπέμπεται στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος η οποία αποφασίζει σχετικά.

Διαδικασία Ανάθεσης της Πτυχιακής Εργασίας

Για το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 οι Πτυχιακές Εργασίες για τους φοιτητές ήταν προαιρετικές. Κάθε φοιτητής είχε δύο εναλλακτικές λύσεις: (α) ή να δηλώσει ότι επιθυμεί να εκπονήσει Πτυχιακή εργασία ή (β) να εγγραφεί σε ένα επιπλέον μάθημα επιλογής της κατεύθυνσης, από το πρόγραμμα Σπουδών του 4^{ου} έτους. Κάθε μέλος ΔΕΠ ή Διδάσκων Π.Δ. 407/80 επιβλέπει το πολύ πέντε Πτυχιακές Εργασίες στην περιοχή των μαθημάτων που διδάσκει ή σε συναφή γνωστικά αντικείμενα. Το μέλος ΔΕΠ ή ο διδάσκων 407/80 ενημερώνει εγγράφως τη Γραμματεία για τα προτεινόμενα θέματα Πτυχιακών εργασιών και σε ποια κατεύθυνση αυτά εντάσσονται. Το σύνολο των προτεινόμενων ανά καθηγητή θεμάτων αναρτώνται στην αρχή του 7^{ου} εξαμήνου στον πίνακα ανακοινώσεων της Γραμματείας του Τμήματος. Η επιλογή από τον φοιτητή γίνεται μέσα από τον κατάλογο των συγκεκριμένων θεμάτων που ανακοινώνει το κάθε μέλος ΔΕΠ ή ο Διδάσκων Π.Δ.407/80. Μετά την οριστικοποίηση του θέματος, με απευθείας συνεννόηση φοιτητή-επιβλέποντος, ο φοιτητής υποβάλει αίτηση στον επιβλέποντα ο οποίος ενημερώνει εγγράφως τη Γραμματεία του Τμήματος προκειμένου να προωθηθούν οι αιτήσεις στην Γενική Συνέλευση για τελική έγκριση το αργότερο στην τελευταία συνεδρίαση του Φεβρουαρίου.

B. Διαδικασία Εξέτασης της Πτυχιακής Εργασίας

Η Πτυχιακή Εργασία εκπονείται με ευθύνη του φοιτητή με τη συνεχή παρακολούθηση και βοήθεια του επιβλέποντος. Η τελική παράδοση της Πτυχιακής Εργασίας γίνεται το αργότερο δέκα (10) εργάσιμες ημέρες πριν από την ημερομηνία εξέτασης που ορίζει η Γενική Συνέλευση. Η Πτυχιακή Εργασία υποβάλλεται στη

Γραμματεία του Τμήματος, σε τρία αντίγραφα που διαβιβάζονται αμέσως στα τρία μέλη τα εξεταστικής επιτροπής. Κατόπιν, η εξέταση της Πτυχιακής Εργασίας πραγματοποιείται μετά την εξεταστική περίοδο Φεβρουαρίου ή Ιουνίου ή Σεπτεμβρίου και είναι προφορική και δημόσια σε ημερομηνίες που καθορίζονται από τη Γενική Συνέλευση. Για την παρουσίαση της κάθε εργασίας διατίθενται το πολύ 30 λεπτά.

Η εξέταση και η βαθμολόγηση των Πτυχιακών Εργασιών γίνεται από τριμελή Επιτροπή που απαρτίζεται από μέλη ΔΕΠ ή/και Διδάσκοντες Π.Δ. 407/80, που εισηγείται ο επιβλέπων και αποφασίζει η Γενική Συνέλευση του Τμήματος. Το Τμήμα δικαιούται να αυξήσει τον αριθμό των μελών της Επιτροπής με την παρατήρηση ότι τα πρόσθετα μέλη δεν έχουν δικαίωμα συμμετοχής στη βαθμολογία. Σε κάθε εξεταστική περίοδο επιδιώκεται ορισμένα μέλη να είναι κοινά στις επιτροπές για τη διασφάλιση της δικαιότερης δυνατής συγκριτικής αξιολόγησης. Η Επιτροπή αποτελείται από τον επιβλέποντα και δύο διδάσκοντες με συγγενή εξειδίκευση. Ο κάθε Φοιτητής που εκπονεί Πτυχιακή Εργασία έχει το δικαίωμα να εξεταστεί προφορικά για το ίδιο θέμα μόνο δυο φορές. Αν αποτύχει και δεύτερη φορά, ο φοιτητής μπορεί με αίτησή του να ζητήσει νέο θέμα στην ίδια περιοχή προκειμένου να εκπονήσει νέα Πτυχιακή Εργασία στην οποία να εξετασθεί και πάλι προφορικά. Φοιτητής που για οποιονδήποτε λόγο δεν μπορεί να ολοκληρώσει την Πτυχιακή Εργασία υποχρεούται να εξεταστεί σε άλλο μάθημα επιλογής της κατεύθυνσης που έχει επιλέξει.

Στην παρούσα φάση δεν υπάρχουν συγκεκριμένα λεπτομερή κριτήρια βαθμολόγησης των διπλωματικών εργασιών με ενιαίους συντελεστές στάθμισης των κριτηρίων αυτών. Αντίθετα, τα κριτήρια τα οποία λαμβάνονται υπόψη από τις Τριμελείς Επιτροπές στη βαθμολόγηση των Πτυχιακών Εργασιών είναι γενικής φύσης και περιλαμβάνουν:

- Την ενημέρωση στην υπάρχουσα γνώση με αντίστοιχη βιβλιογραφική διερεύνηση.
- Την απόκτηση ειδικών δεδομένων (συγκέντρωση δεδομένων ή αποτελεσμάτων θεωρητικών υπολογισμών).
- Τη λογική επεξεργασία (π.χ. επεξεργασία συγκεντρωθέντων δεδομένων, κατάστρωση μαθηματικού υποδείγματος, δοκιμές σε Η/Υ, εφαρμογές σε συγκεκριμένα προβλήματα, αξιολόγηση αποτελεσμάτων κλπ.)
- Τη δομή της Πτυχιακής Εργασίας και τη γραπτή παρουσίασή της, (π.χ. η συνοχή του κειμένου, η σωστή χρήση της ορολογίας και της γλώσσας, η ακριβής διατύπωση των εννοιών, η επιστημονικά ορθή τεκμηρίωση των συμπερασμάτων κλπ.)
- Την πρωτοτυπία της Πτυχιακής Εργασίας
- Τον ζήλο και τις πρωτοβουλίες του φοιτητή
- Την προφορική παρουσίαση της Πτυχιακής Εργασίας

Οι συντελεστές βαρύτητας των παραπάνω κριτηρίων δυστυχώς ποικίλουν ανάλογα με τη φύση του θέματος και εκτιμώνται κατά την κρίση της εξεταστικής επιτροπής. Επομένως, στην παρούσα φάση, δεν υπάρχει συγκριτιμότητα και κοινή πολιτική όσον αφορά τη διαδικασία αξιολόγησης των Πτυχιακών Εργασιών, θέμα με το οποίο στα επόμενα ακαδημαϊκά έτη θα ασχοληθεί η Γενική Συνέλευση. Ας σημειωθεί τέλος ότι η τελική βαθμολογία της Πτυχιακής Εργασίας προκύπτει ως ο

μέσος όρος των τελικών βαθμών των τριών εξεταστών, στρογγυλοποιούμενος στην πλησιέστερη ακέραια μονάδα, με κατώτερο βαθμό επιτυχίας 5 (πέντε).

3.1.4: Διεθνής Διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Η διάρθρωση του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του ΤΟΕ, τόσο από πλευράς υποχρεωτικών όσο και από πλευράς μαθημάτων επιλογής βρίσκεται σε αντιστοιχία με τα υπόλοιπα Τμήματα Οικονομικών Επιστημών της χώρας αλλά και του εξωτερικού, λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς εξελίξεις, εκπαιδευτικές τάσεις αλλά και τις μαθησιακές απαιτήσεις όπως διαμορφώνονται στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Προς ενημέρωση κάθε ενδιαφερόμενου, το ΤΟΕ τυπώνει, διανέμει και αναρτά στην ιστοσελίδα του κάθε χρόνο το πρόγραμμα προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών του Τμήματος. Σε αυτό προσδιορίζονται μεταξύ άλλων, τα διαθέσιμα μαθήματα, ο/η υπεύθυνος καθηγητής/τρια, το περιεχόμενο του κάθε μαθήματος και οι διδακτικές του μονάδες. Στην παρούσα φάση δεν έχει ακόμα κατασκευασθεί αντίστοιχο ενημερωτικό έντυπο στην αγγλική γλώσσα. Ωστόσο αυτό έχει ήδη δρομολογηθεί και θα δημιουργηθεί στο άμεσο μέλλον.

Στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Προγράμματος ανταλλαγής φοιτητών «Erasmus-Σωκράτης» το ΤΟΕ έχει υπογράψει διμερή συμφωνία με τα εξής Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα:

- Université de Montpellier 1,
- Universita degli Studi di Brescia
- Universitat Erfurt
- Universita degli Studi del Sannio
- Instituto Superior de Ciencias do Trabaljo et da Empresa, Lisboa
- Université de Paris 12 Val de Marne
- Universita degli Studi di Pisa
- Universita degli Studi di Pescara

Επιπλέον το ΤΟΕ συμμετέχει σε ανταλλαγές φοιτητών, στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS-Σωκράτης, μέσω συμφωνιών που έχουν υπογραφεί μεταξύ άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και Πανεπιστημίων του εξωτερικού (π.χ. το Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης με το London School of Economics και το Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας & Υδάτινου Περιβάλλοντος με το University of Aberdeen).

Τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων για υποτροφίες του προγράμματος «Erasmus-Σωκράτης» ορίζονται από τη Γενική Συνέλευση. Τα κριτήρια αυτά έχουν κατά βάσει ποιοτικό χαρακτήρα. Ωστόσο έχει τεθεί θέμα ποσοτικοποίησης των κριτηρίων και της διαδικασίας αξιολόγησης ώστε να συνάγεται μια ακριβέστερα ιεραρχημένη κατάταξη των υποψηφίων. Εκτιμάται ότι η διαδικασία αυτή μπορεί να εφαρμοστεί από την επόμενη ακαδημαϊκή χρονιά. Στόχος πάντα είναι η υψηλή συμμετοχή και αύξηση της κινητικότητας των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας (Μέλη ΔΕΠ, φοιτητές, διοικητικοί υπάλληλοι).

Εν ελλείψει, επί του παρόντος, ενός Τμηματικού στρατηγικού προγράμματος υλοποίησης των στόχων αυτών, το ΤΟΕ ακολουθεί τις πρακτικές και οδηγίες που

διαμορφώνονται από τη σχετική επιτροπή του Πανεπιστήμιου Θεσσαλίας. Επιπλέον πρέπει να αναφερθεί ότι το Τμήμα δεν διαθέτει επιπλέον πόρους για την οικονομική στήριξη του ομολογουμένως υψηλού κόστους μετακίνησης στα πλαίσια των προαναφερθέντων προγραμμάτων ανταλλαγής ανθρώπινου δυναμικού. Τμήμα του κόστους αυτού καλύπτεται από το IKY (μέσω υποτροφιών), ενώ σημαντικό ποσοστό των εξόδων επιβαρύνει τους ίδιους τους ενδιαφερόμενους. Τόσο το ζήτημα της στρατηγικής όσο και των πόρων είναι θέματα που δύναται να συζητηθούν από το Τμήμα στο μέλλον.

Στο πλαίσιο των συμφωνιών «Erasmus-Σωκράτης», ο αριθμός φοιτητών του ΤΟΕ που φοίτησαν σε Ξένο Πανεπιστήμιο καθώς και ο αριθμός φοιτητών Ξένων Πανεπιστημίων που επισκέφτηκαν το ΤΟΕ δίνεται στον παρακάτω Πίνακα:

	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	Σύνολο
Φοιτητές ΤΟΕ που φοίτησαν σε Ξένο Πανεπιστήμιο	4	4	2	4	1	15
Επισκέπτες φοιτητές ξένων Πανεπιστημίων στο ΤΟΕ	1	5	2	6	3	17

Αν και οι αριθμοί αυτοί σε μέγεθος δεν είναι μεγάλοι, μπορούν να θεωρηθεί ότι είναι ιδιαιτέρως ικανοποιητικοί (και αντίστοιχα με άλλων Πανεπιστημίων της χώρας), λαμβανομένου υπόψη του υψηλού κόστους που οι Έλληνες φοιτητές έχουν να αντιμετωπίσουν κατά τη φοίτησή τους σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού, και του γλωσσικού περιορισμού (κανένα από τα συνεργαζόμενα ιδρύματα δεν προσφέρει αγγλόφωνα προγράμματα) και της γεωγραφικής περιφερειακότητας (της χώρας μας σε επίπεδο Ευρώπης) που έχουν να αντιμετωπίσουν οι εισερχόμενοι ξένοι φοιτητές που δεν γνωρίζουν ελληνικά. Το ΤΟΕ πιστεύει ότι αύξηση των μετακινήσεων μπορεί να επιτευχθεί με καλύτερη πληροφόρηση και προβολή του προγράμματος σε συνδυασμό με κάποια οικονομική ενίσχυση προς τα ενδιαφερόμενα μέλη της ακαδημαϊκής του κοινότητας, καθώς και με την προβολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας διεθνώς σε συνδυασμό με περαιτέρω διευκολύνσεις προς τους εισερχόμενους φοιτητές. Αξίζει ωστόσο να σημειωθεί ότι στο τρέχον ακαδημαϊκό έτος (2010-11) μετά από μια επιτυχή καμπάνια ενημέρωσης των φοιτητών που διενήργησε ο υπεύθυνος του Προγράμματος Erasmus Λεκτ. Π.Αρβανιτίδη, υπήρξε έντονο ενδιαφέρον από τους φοιτητές του ΤΟΕ για συμμετοχή στο πρόγραμμα, έχοντας κατατεθεί παραπάνω από 15 αιτήσεις για αξιολόγηση.

Για την εφαρμογή του προγράμματος «Erasmus-Σωκράτης», το ΤΟΕ εφαρμόζει το Σύστημα Κατοχύρωσης Ακαδημαϊκών Μονάδων (ECTS). Στον Πίνακα Α-2 δίνονται για κάθε μάθημα που προσφέρει το ΤΟΕ οι διδακτικές μονάδες που του αναλογούν. Σύμφωνα με απόφαση της ΓΣ του Τμήματος οι διδακτικές μονάδες αντιστοιχούν σε ίσες ακαδημαϊκές μονάδες ECTS για όλα τα προσφερόμενα μαθήματα.

Όλα τα μαθήματα του προγράμματος προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών του ΤΟΕ διδάσκονται στην Ελληνική γλώσσα (όπως επιβάλλει ο Νόμος). Ωστόσο οι περισσότεροι διδάσκοντες είναι διατεθειμένοι να διευκολύνουν τους επισκέπτες φοιτητές ξένων Πανεπιστημίων που επιλέγουν το μάθημά τους στην παρακολούθηση, μελέτη και ολοκλήρωση των σπουδών τους. Έτσι, η υλοποίηση του εκπαιδευτικού τους έργου γίνεται στην Αγγλική. Ειδικότερα, οι διδάσκοντες υποδεικνύουν ή/και προμηθεύουν τους ξένους φοιτητές σχετική βιβλιογραφία στην Αγγλική, διανέμουν το περίγραμμα της ύλης στην Αγγλική, διατυπώνουν και εξετάζουν εργασίες γραμμένες επίσης στην Αγγλική, ενώ οι τελικές εξετάσεις είναι

και αυτές στην Αγγλική γλώσσα. Παράλληλα οι ξένοι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να συναντούν τους διδάσκοντες κατά τακτά χρονικά διαστήματα για επίλυση αποριών όπως και να παρακολουθούν τις διαλέξεις όλων των μαθημάτων και κυρίως αυτών που έχουν έντονα ποσοτικό χαρακτήρα (π.χ. μαθηματικά, στατιστική, κτλ) όπου η γλώσσα δεν αποτελεί ιδιαίτερα περιοριστικό παράγοντα στην κατανόησή τους.

Στα πλαίσια επίσης του προγράμματος «Erasmus-Σωκράτης» επισκέφθηκαν το ΤΟΕ συνάδελφοι καθηγητές από τη Γαλλία (3 φορές), τη Γερμανία (3 φορές) και την Πολωνία (1 φορά) για διδασκαλίες διάρκειας μιας εβδομάδας. Επιπλέον το ΤΟΕ προσκάλεσε τους παρακάτω ομιλητές από άλλα Πανεπιστήμια και Ερευνητικά κέντρα για να δώσουν ομιλίες και να ενημερώσουν για το έργο τους:

- Prof. Gordon Tullock (George Mason University), Σεπτέμβριος 2004
- Prof. Jürgen Backhaus (Erfurt University), Σεπτέμβριος 2004
- Prof. Christian Lagarde (Montpellier 1 University), Μάιος 2005
- Prof. Claude Menard (Paris University), Νοέμβριος 2005
- Prof. Nicholas Rodger (Exeter University), Μάρτιος 2006
- The Ambassador of Algeria, Dr. Ahmed Benyamina, Μάιος 2006, Οκτ. 2008
- The Ambassador of India, Dr. Baskhar Balakrishnan, Νοέμβριος 2006
- The Ambassador of India, Dr. Oilip Sinha, Νοέμβριος 2007
- Prof. Jürgen Backhaus (Erfurt University), Απρίλιος 2008

3.1.5: Πρακτική Άσκηση των Φοιτητών

Η Πρακτική Άσκηση αν και είναι θεσμοθετημένη επί σειρά ετών στο ΤΟΕ δεν είναι υποχρεωτική και δεν λαμβάνει πιστωτικές μονάδες. Παρόλα αυτά ένα μεγάλο ποσοστό των φοιτητών που κυμαίνεται μεταξύ 70% με 80% την επιλέγει. Βασικός στόχος της αποτελεί ο εφοδιασμός των φοιτητών με γνώσεις και δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν να γνωρίσουν το περιβάλλον της μελλοντικής τους επαγγελματικής σταδιοδρομίας αλλά και να διεκδικήσουν με καλύτερους όρους τη θέση που τους αξίζει στον επαγγελματικό στίβο. Στο πλαίσιο αυτό για τη συνεργασία του ΤΟΕ με τους Φορείς/Επιχειρήσεις (Φορείς Υποδοχής) εκτέλεσης της Πρακτικής Άσκησης απαιτείται:

- (α) Ο κλάδος δραστηριότητας των Φορέων Υποδοχής να εμπίπτει γενικά στον χώρο των Οικονομικών
- (β) Η Πρακτική Άσκηση να είναι σε αντικείμενο συναφές με το επάγγελμα του οικονομολόγου
- (γ) Ο Φορέας Υποδοχής να είναι συνεργάσιμος
- (δ) Ο Φορέας Υποδοχής να προσφέρει περαιτέρω προοπτικές απασχόλησης

Για την προώθηση του θεσμού της Πρακτικής Άσκησης, κάθε Μάρτιο πραγματοποιείται συνάντηση του Επιστημονικού Υπευθύνου του Προγράμματος της Πρακτικής Άσκησης με τριτοετείς και τεταρτοετείς φοιτητές του Τμήματος, προκειμένου οι τελευταίοι να ενημερωθούν για το συγκεκριμένο πρόγραμμα. Στη συνάντηση αυτή, καταβάλλεται ιδιαίτερη προσπάθεια να παρευρίσκονται τόσο φοιτητές που έχουν ήδη πραγματοποιήσει Πρακτική Άσκηση για να εκθέσουν την προσωπική τους εμπειρία, όσο και εκπρόσωποι φορέων/επιχειρήσεων (Φορείς

Υποδοχής) που ενημερώνουν τους ενδιαφερόμενους για την αγοράς εργασίας γενικότερα αλλά και για το αντικείμενο της επιχείρησής των ειδικότερα. Στη συνέχεια, μέσα σε συγκεκριμένες ημερομηνίες, οι οποίες καθορίζονται από το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης, οι φοιτητές έχουν το δικαίωμα (α) να κάνουν αίτηση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, και (β) να επιλέξουν το χρονικό διάστημα, την πόλη και την επιχείρηση/φορέα που επιθυμούν να ασκηθούν. Όλα τα σχετικά έντυπα αποτελούν και στοιχεία του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας της πρακτικής άσκησης στο ΤΟΕ.

Στη συνέχεια, και προαιρετικά, όποιος από τους φοιτητές του Τμήματος έχει ολοκληρώσει χρονικά το τρίτο έτος σπουδών του και επιθυμεί να πραγματοποιήσει Πρακτική Άσκηση κάνει αίτηση στο Γραφείο Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος στις ημερομηνίες που ορίζονται. Σύμφωνα με την πρόταση του προγράμματος Πρακτικής Άσκησης, η ελάχιστη διάρκεια απασχόλησης των φοιτητών είναι ένας (1) μήνας και η μέγιστη τρεις (3) μήνες και πραγματοποιείται κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες. Εξαίρεση αποτελούν οι φοιτητές που έχουν ολοκληρώσει το τέταρτο έτος και εκκρεμεί η ορκωμοσία τους, οι οποίοι και μπορούν να απασχοληθούν καθ' όλη τη διάρκεια ενός ημερολογιακού έτους.

Καθ' όλη τη διάρκεια της Πρακτικής Άσκησης οι Φοιτητές και οι Φορείς Υποδοχής ελέγχονται με τυποποιημένη διαδικασία που καταγράφεται στα πλαίσια του συστήματος διοικητικής υποστήριξης. Από τη στιγμή που οι ασκούμενοι βρεθούν στο εργασιακό περιβάλλον που έχουν επιλέξει, τα μέλη ΔΕΠ που έχουν οριστεί ως επόπτες αναλαμβάνουν, πέρα από τον καθοδηγητικό και συμβουλευτικό ρόλο που έχουν, και την ιδιότητα του «ελεγκτή» κατά πόσο οι ασκούμενοι φοιτητές παρευρίσκονται στους χώρους εργασίας τους και ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των Φορέων Υποδοχής. Ο κάθε επόπτης αναλαμβάνει ένα αριθμό φοιτητών που του αναλογεί και για κάθε ένα εκ των οποίων μετά το τέλος της Πρακτικής Άσκησης συντάσσει τελική έκθεση. Ο επόπτης υποχρεούται εφόσον του ζητηθεί να συντάξει ακόμα και εβδομαδιαίες ή και μηνιαίες εκθέσεις προόδου. Σε περίπτωση που κατά τη διάρκεια του ελέγχου διαπιστωθεί κάποια παρατυπία, ο επόπτης έχει το δικαίωμα διακοπής του «μη συμμορφούμενου» ασκούμενου. Ανάλογη διαδικασία ελέγχου με αντίστοιχες εκθέσεις ακολουθείται και για τους Φορείς Υποδοχής. Τα δυο βασικά σημεία ελέγχου αφορούν (α) εάν ο ασκούμενος βρίσκεται σε ένα εργασιακό περιβάλλον όπου το γνωστικό αντικείμενο με το οποίο ασχολείται είναι συναφές με το πρόγραμμα σπουδών του ΤΟΕ, και (β) εάν του δίνονται πρωτοβουλίες στο βαθμό που του επιτρέπουν να εφαρμόσει τις όποιες γνώσεις έχει αποκομίσει από τις μέχρι τότε σπουδές του.

Εκτός όμως των παραπάνω εκθέσεων/αναφορών των ελεγκτών μελών ΔΕΠ, σημαντικό ρόλο για την πληρέστερη αξιολόγηση του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης αποτελούν:

- (α) Οι αξιολογήσεις των ασκούμενων για τους Φορείς Υποδοχής που έχουν πραγματοποιήσει την Πρακτική Άσκηση
- (β) Εκθέσεις πεπραγμένων των Φορέων Υποδοχής και συμπλήρωση των «φύλλων αξιολόγησης» για τους ασκούμενους φοιτητές του ΤΟΕ

Αξίζει να σημειωθεί επίσης ότι τα έντυπα και τα ερωτηματολόγια είναι κοινά για όλα τα Τμήματα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (με μικρές τροποποιήσεις όπου απαιτείτε από το ΤΟΕ) και συντάσσονται από τη Συντονιστική Επιτροπή της Πρακτικής Άσκησης και το Γραφείο Πρακτικής άσκησης του Πανεπιστημίου.

Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης του ΤΟΕ διενεργήθηκε σε τρεις φάσεις. Μέχρι και το Δεκέμβριο του 2005 που ολοκληρώθηκε η Β' φάση του έργου συμμετείχαν συνολικά **184** φοιτητές (69 άνδρες και 115 γυναίκες). Κατά τη διάρκεια της Γ' Φάσης που διήρκεσε από 1/1/2006 έως 31/12/2008, ο συνολικός αριθμός ασκούμενων φοιτητών του ΤΟΕ ανήλθε σε **204** (87 άνδρες και 117 γυναίκες). Το πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης υλοποιήθηκε αποκλειστικά σε Φορείς Υποδοχής οι οποίοι προσέφεραν θέσεις που δικαιολογούσαν δραστηριότητες του επαγγέλματος του οικονομολόγου και προσέφεραν πρωτίστως ουσιαστική εμπειρία στους ασκούμενους και δευτερευόντως την προοπτική μιας πιθανής μονιμότερης επαγγελματικής αποκατάστασης. Τα τελευταία χρόνια λοιπόν έχει αναπτυχθεί ένα δίκτυο διασύνδεσης με κοινωνικούς και παραγωγικούς φορείς με σκοπό να διευρυνθεί η βάση επιχειρήσεων και φορέων που θα υποδεχθεί φοιτητές μας στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης. Το ΤΟΕ στην προσπάθεια αυτή διοργανώνει ημερίδες οι οποίες έχουν μειωθεί λόγω χαμηλότερης χρηματοδότησης τελευταία αλλά πραγματοποιούνται σε συνεργασία με τα γραφεία ΔΑΣΤΑ και Πρακτικής άσκησης του Πανεπιστημίου. Επίσης πολλές από τις συνεργασίες με επιχειρήσεις έχει επιτευχθεί μέσω προσωπικών επαφών.

Η προσπάθεια αυτή χαρακτηρίζεται ως άκρως επιτυχημένη καθώς μέχρι τώρα έχουν συναφθεί πολύτιμες συνεργασίες με σημαντικούς φορείς και ιδιωτικές επιχειρήσεις τοπικής και εθνικής εμβέλειας. Ενδεικτικά αναφέρονται η Εθνική, η Αγροτική, και η Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος, η Eurobank, η Ωμέγα Bank, η Τράπεζα Πειραιώς, Διάφορες Δ.Ο.Υ σε νομούς της Ελλάδος, η ΔΕΗ Α.Ε., ο ΟΤΕ, η Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας, το Υπουργείο Απασχόλησης Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης, η ICAP GROUP A.Ε., το IOBE, η Alpha Trust A.Ε κλπ. Η επιτυχία του εγχειρήματος αυτού επιβεβαιώνεται και από δυο επιπρόσθετα γεγονότα:

(α) Τις εκθέσεις των φοιτητών στις οποίες οι ασκούμενοι επιβεβαιώνουν την θετική εμπειρία που αποκόμισαν, και η οποία τους βοήθησε να έχουν μια πρώτη επαφή με το εργασιακό περιβάλλον και να εφαρμόσουν στην πράξη την γνώση που είχαν αποκομίσει από τις σπουδές τους, στο βαθμό βέβαια που αυτό ήταν εφικτό στο χώρο της άσκησής των

(β) Την ευρεία αποδοχή του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης του ΤΟΕ στην Περιφέρεια Θεσσαλίας καθώς οι επιχειρήσεις απευθύνονται πλέον από μόνες τους στο γραφείο Πρακτικής Άσκησης του ΤΟΕ για αναζήτηση φοιτητών υψηλών προδιαγραφών με τους οποίους μετά το τέλος της Πρακτικής Άσκησης να αποκτήσουν μια μονιμότερη σχέση εργασίας. Υπάρχει μάλιστα, σύμφωνα με την έως τώρα εμπειρία μας, ένας αριθμός φοιτητών που έχουν παραμείνει στις εταιρίες και μετά το πέρας της πρακτικής άσκησης.

Σχετικά με τους φορείς υπάρχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις συνεργασίας, που έχουν να κάνουν κυρίως με το η επιχείρηση /οργανισμό να ανήκει σε κλάδο σχετικό με τις σπουδές των φοιτητών του ΤΟΕ και να εξασφαλίζονται καλές συνθήκες εργασίας ιδίως σε νέους ανθρώπους που πρώτη φορά βρίσκονται σε χώρους εργασίας.

Θα πρέπει να τονιστεί εδώ ότι η πρακτική άσκηση δεν συνδέεται με την εκπόνηση πτυχιακής / διπλωματικής εργασίας αλλά κατά την άποψη του επιστημονικού Υπεύθυνου του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης των Φοιτητών Επικ. Καθ. Στ. Παπαδάμου θα ήταν σημαντικό στο άμεσο μέλλον να συνδεθούν

αυτά τα δύο κομμάτια παρέχοντας μια ολοκληρωμένη γνώση θεωρίας και πράξης στους φοιτητές.

Σχετικά με τις δυσκολίες που το ΤΟΕ αντιμετωπίζει στην οργάνωση της πρακτικής άσκησης είναι η χαμηλή χρηματοδότηση (έγινε δεκτό ένα πολύ μικρό ποσό τελικά από αυτό που είχε ζητηθεί από το υπουργείο τα τελευταία χρόνια) που σε συνδυασμό με τον αυξημένο αριθμό φοιτητών που δείχνει ενδιαφέρον για την πρακτική άσκηση, δυσκολεύει το έργο του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης στην παροχή κατά το δυνατόν βέλτιστων υπηρεσιών στους φοιτητές. Κάτω από τις τρέχουσες δυσχερείς οικονομικές συγκυρίες οι οποίες επιτείνουν το πρόβλημα της ανεργίας, η υλοποίηση της Πρακτικής άσκησης του ΤΟΕ κρίνεται απαραίτητη αλλά και σημαντική μαθησιακή εμπειρία καθώς πιστοποιεί μια μορφή προϋπηρεσίας στους φοιτητές που τόσο χρήσιμη είναι στη μελλοντική προσπάθεια ανεύρεσης εργασίας, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις συμβάλει στην άμεση πρόσληψη των φοιτητών στις επιχειρήσεις που έχουν κάνει την πρακτική τους άσκηση.

3.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

3.2.1 Ανταπόκριση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας

Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας έχει οργανώσει και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2008/09 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ). Το ΠΜΣ λειτουργεί με βάση την υπ' αρ. 7353/Β7/22-8-2007 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 1757/4-9-2007/τ.Β). Σκοπός του προγράμματος είναι να συμπληρώσει και να ολοκληρώσει τις γνώσεις του προπτυχιακού προγράμματος και να εφοδιάσει τους αποφοίτους του με τις απαραίτητες γνώσεις που απαιτούνται για την άσκηση πολιτικής σε όλους τους τομείς της οικονομίας καθώς και να δημιουργήσει τις βάσεις για την πιθανή εκπόνηση διδακτορικής διατριβής. Το ΠΜΣ οδηγεί στην απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) στην «Εφαρμοσμένη Οικονομική», και έχει ως αντικείμενο την ειδίκευση πτυχιούχων Οικονομικών Τμημάτων και άλλων συναφών ειδικοτήτων.

Για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10 Διευθυντής του ΠΜΣ ήταν ο Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος. Με απόφαση της 6^{ης} ΓΣΕΕΣ (9-6-2010) ανανεώθηκε η θητεία του Αναπλ Καθηγ. Γ. Χάλκου, ως Διευθυντό του ΠΜΣ “Εφαρμοσμένη Οικονομική” του ΤΟΕ του ΠΘ, για δύο πλήρεις λειτουργίες του ΠΜΣ (δύο δεκαοκτάμηνα), αρχής γενόμενης το Σεπτέμβριο του 2010.

Για τις ανάγκες λειτουργίας του ΠΜΣ λειτουργούν Γραμματεία, Αναγνωστήριο, και Εργαστήριο Η/Υ. Η Γραμματεία του ΠΜΣ στελεχώθηκε για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10 από δύο (2) υπαλλήλους οι οποίες προσλήφθηκαν με σύμβαση έργου, ενώ το σπουδαστήριο το οποίο είναι 25 τετραγωνικών μέτρων περιέχει για κάθε μάθημα όλα τα συγγράμματα που προτείνονται από τους διδάσκοντες για τη κάλυψη των αναγκών των μεταπτυχιακών φοιτητών. Αναφορικά με το εργαστήριο του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών, αυτό είναι εικοσιενός (21) θέσεων επιπλέον των τριών (3) θέσεων για φορητούς υπολογιστές σπουδαστών κι ενός διακομιστή (server) για τον συντονισμό όλων των υπολογιστών. Το

εργαστήριο αυτό χρησιμοποιείται αποκλειστικά από τους μεταπτυχιακούς σπουδαστές καθημερινά από τις 9:00-22:00. Το εργαστήριο αυτό διαθέτει H/Y, scanner, βιντεοπροβολέα και κοινό εκτυπωτή με απεριόριστο αριθμό εκτυπώσεων το κόστος των οποίων καλύπτεται αποκλειστικά από τον προϋπολογισμό του μεταπτυχιακού.

Το πρόγραμμα του ΠΜΣ διεκπεραιώνεται κατά τα δύο τρίτα τουλάχιστον από μέλη ΔΕΠ του οικείου Τμήματος. Τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ που διδάσκουν στο ΠΜΣ ή/και εποπτεύουν μεταπτυχιακές εργασίες έχουν πρόσφατες δημοσιεύσεις σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά με σύστημα κριτών καθώς και επιστημονικό έργο που έχει αναγνωρισθεί από άλλους επιστήμονες διεθνώς (επεροαναφορές). Τα μαθήματα διδάσκονται μόνο από τα μέλη ΔΕΠ που ορίζονται από την ΓΣΕΣ και για οποιαδήποτε άλλη ενημερώνεται άμεσα ο Διευθυντής του ΠΜΣ και αν κρίνεται αναγκαίο συζητείται στη ΓΣΕΣ πιθανή αντικατάσταση ή ανάληψη μέρους του διδακτικού έργου από άλλο διδάσκοντα. Ανάθεση διδασκαλίας στο ΠΜΣ μπορεί να γίνει κατά το ένα τρίτο το πολύ και σε ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών κέντρων, μέλη ΔΕΠ άλλων ΑΕΙ της Ελλάδος ή του εξωτερικού ή και συμβασιούχους διδάσκοντες του ΠΔ 407/80, εφόσον κατέχουν διδακτορικό τίτλο και πολυετή επαγγελματική ή διδακτική εμπειρία και δημοσιεύσεις σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά, με βάση τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 12 του Ν. 2083/1992.

Ο έλεγχος της ανταπόκρισης του ΠΜΣ στους στόχους του ΤΟΕ διενεργείται από τον Διευθυντή του ΠΜΣ και επικεντρώνεται στη τήρηση των υποχρεώσεων από πλευράς και των διδασκόντων αλλά και των μεταπτυχιακών φοιτητών. Πιο συγκεκριμένα, στις υποχρεώσεις των διδασκόντων περιλαμβάνονται:

- η τήρηση του προγράμματος μαθημάτων
- η συγγραφή λεπτομερούς περιγραφής του μαθήματος με αναφορά στους στόχους, την εβδομαδιαία διάρθρωση των ωρών διδασκαλίας, την προτεινόμενη βιβλιογραφία/ αρθρογραφία και τις απαιτήσεις του μαθήματος (πρακτικές ασκήσεις, παρουσιάσεις, κ.ά),
- η παροχή σημειώσεων ή/και τήρηση φακέλου με την προτεινόμενη αρθρογραφία,
- η συμπλήρωση παρουσιολόγιου των φοιτητών
- η τήρηση μίας ώρας γραφείου εβδομαδιαίως για συναντήσεις με μεταπτυχιακούς φοιτητές
- η διενέργεια εξετάσεων και η επιλογή των θεμάτων
- η διόρθωση των γραπτών εξετάσεων και η αποστολή της βαθμολογίας εντός 10 ημερών από την ημερομηνία της εξέτασης

Επιπλέον, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές, που γίνονται δεκτοί από το ΠΜΣ είναι υποχρεωμένοι:

- Να παρακολουθούν τις διαλέξεις των μαθημάτων και των σεμιναρίων
- Να υποβάλλουν μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες τις απαιτούμενες εργασίες για το κάθε μάθημα.
- Να προσέρχονται στις εξετάσεις.
- Να σέβονται και να τηρούν τις αποφάσεις των οργάνων του Τμήματος καθώς και την ακαδημαϊκή δεοντολογία.
- Να συμπληρώνουν ανώνυμα τα ερωτηματολόγια αξιολόγησης βάσει αντικειμενικής και ακαδημαϊκής κρίσης μετά το πέρας κάθε μαθήματος σε

κάθε εξάμηνο και πριν την εξέταση του μαθήματος με σκοπό την βελτίωση του ΠΜΣ

Η αξιολόγηση του ΠΜΣ αποτελεί ευθύνη της Επιτροπής Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΕΕΑ), η οποία αποτελείται από τον εκάστοτε Διευθυντή του προγράμματος, από τον Πρόεδρο του Τμήματος, και από τον Υπεύθυνο Διασφάλισης Ποιότητας. Η ΕΕΑ εισηγείται στην ΓΣΕΣ για πιθανές βελτιώσεις στις ήδη υπάρχουσες διαδικασίες λειτουργίας του ΠΜΣ. Η ανάλυση των ερωτηματολογίων αξιολόγησης του προγράμματος με τις παρατηρήσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών αποτελεί επίσης έργο της ΕΕΑ. Τα αποτελέσματα που παράγονται διανέμονται στους Διδάσκοντες ώστε οι τελευταίοι να ενημερώνονται για τις απόψεις των φοιτητών αναφορικά με την εκπαιδευτική διαδικασία που εφάρμοσαν στο μάθημά τους, και να προχωρούν σε πιθανές βελτιώσεις για το νέο ακαδημαϊκό έτος. Το ΠΜΣ προβλέπεται από το ΦΕΚ ίδρυσης του να λειτουργήσει τουλάχιστον 5 έτη, μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2011-12. Μετά την λήξη αυτής της περιόδου θα επανεξεταστεί η αναγκαιότητα και σκοπιμότητα συνέχειας, τροποποιήσης ή μη του προγράμματος όπως ορίζει ο νόμος.

Το ΤΟΕ στα πλαίσια λειτουργίας και ανταπόκρισης του ΠΜΣ στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας, διοργάνωσε το 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εφαρμοσμένων Οικονομικών στις 26-28 Νοεμβρίου 2009. Το συνέδριο αυτό ήταν η εκκίνηση μιας σειράς ετήσιων συναντήσεων ακαδημαϊκών από τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα της χώρας, όπως επίσης και εκπροσώπων της αγοράς εργασίας, στους χώρους διδασκαλίας του ΤΟΕ, με σκοπό τη κατανόηση και ανάδειξη των σύγχρονων ερευνητικών τάσεων που θα βοηθήσουν στην προαγωγή της Οικονομικής Επιστήμης. Στο συνέδριο αυτό του οποίου επιστημονικός υπεύθυνος ήταν ο Διευθυντής του ΠΜΣ αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος, περιέλαβε 12 συνεδρίες στις οποίες παρουσιάστηκαν τα βασικά θέματα που απασχολούν σήμερα την Οικονομική Επιστήμη, και ανταλλάχθηκαν απόψεις σε γνωστικά πεδία άμεσα συνδεδεμένα με τις ανάγκες της Εθνικής Οικονομίας σε σχέση με τις σύγχρονες εξελίξεις στην Οικονομία. Χορηγίες και δωρεές δόθηκαν από:

- ALPHA Bank
- Μ.Σ. Ιακωβίδης Ελλάς Α.Ε.
- WURTH Hellas S.A.
- Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος
- Επιτροπή Ερευνών Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
- ARLA Foods Hellas S.A.
- ICAP S.A.
- Ergoman Telecom & IT Solution
- Ίδρυμα Κώστα Δ Κυριαζή
- Τράπεζα Πειραιώς

Ας σημειωθεί τέλος ότι το ΠΜΣ δημοσιοποιείται στην Ιστοσελίδα του ΤΟΕ, και στον οδηγό σπουδών Μεταπτυχιακού Προγράμματος. Ανακοινώνεται επίσης σε Εφημερίδες και έντυπα τοπικής και εθνικής εμβέλειας. Ειδικότερα για το 2009/10 το ΠΜΣ διαφημίστηκε την Κυριακή 11/4/2010 στις εφημερίδες «Καθημερινή», «Έθνος» και «Real-News», ενώ στις 28/2/2010 και 25/4/2010 διαφημίστηκε στις εφημερίδες τοπικής εμβέλειας «Θεσσαλία» και «Ελευθερία». Καθώς οι πρώτοι εισακτέοι του ΠΜΣ του ακαδημαϊκού έτους 2008/09 αποφοίτησαν τον Απρίλιο του 2010, δεν υπάρχει στην παρούσα φάση διαδικασία παρακολούθησης της

επαγγελματικής πορείας των αποφοίτων του προγράμματος. Στόχος του ΠΜΣ είναι όμως η έναρξη μιας τέτοιας διαδικασίας στο επόμενο ακαδημαϊκό έτος.

3.2.2 Δομή, Συνεκτικότητα, και Λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Η διάρθρωση και η υλοποίηση του ΠΜΣ για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10 αποτυπώνεται στους Πίνακες Α-4 και Α-5 του Παραρτήματος Α. Η διάρκεια του προγράμματος σπουδών είναι τρία εξάμηνα και αποτελείται συγκεκριμένα από δύο πρώτα εξάμηνα εκπαίδευσης (Α' και Β') και ένα εξάμηνο ενασχόλησης και συγγραφής της διπλωματικής εργασίας. Το Α' εξάμηνο περιλαμβάνει την **υποχρεωτική** παρακολούθηση έξι (6) υποχρεωτικών μαθημάτων ενώ στο Β' εξάμηνο ο φοιτητής επιλέγει έξι μαθήματα (6) από ένα σύνολο δεκατριών (13) μαθημάτων που συνολικά προσφέρονται. Τα έξι υποχρεωτικά μαθήματα χαρακτηρίζονται ως Υποβάθρου και Κορμού, ενώ τα δεκατρία επιλογής ως Επιστημονικής Περιοχής και Ειδίκευσης. Κάθε ένα από τα δεκαεννιά (19) μαθήματα του προγράμματος αντιστοιχεί σε 2 διδακτικές μονάδες (ΔΜ) και 5 πιστωτικές μονάδες (ECTS). Αντίθετα η διπλωματική εργασία αντιστοιχεί σε 16 διδακτικές μονάδες και 30 πιστωτικές μονάδες.

Πριν την έναρξη του προγράμματος, το ΠΜΣ προσφέρει υποχρεωτικά προπαρασκευαστικά μαθήματα με σκοπό να καλύψει κενά και να ομογενοποιήσει το υπόβαθρο των συμμετεχόντων φοιτητών στο πρόγραμμα. Για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10 προσφέρθηκαν προπαρασκευαστικά μαθήματα διάρκειας 2 εβδομάδων σε «Μικροοικονομική», «Μακροοικονομική», «Στατιστική», «Οικονομετρία», και «Μεθόδους Έρευνας».

Η διδασκαλία κάθε μεταπτυχιακού μαθήματος διαρκεί 26 διδακτικές ώρες οι οποίες για τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος γίνονται σε εβδομαδιαία βάση (13 εβδομάδες x 2 ώρες). Στο δύωρο κάθε εβδομάδας ο διδάσκων κατανέμει το χρόνο μεταξύ θεωρίας, προβλημάτων και ασκήσεων (εάν πρόκειται για ποσοτικό μάθημα) ή μεταξύ θεωρίας, παραδειγμάτων και ανάλυσης πραγματικών περιπτώσεων (εάν πρόκειται για θεωρητικό μάθημα) ανάλογα της θεματικής την οποία πραγματεύεται. Για τους εξωτερικούς συνεργάτες η διδασκαλία των ωρών που τους ανατίθεται μπορεί να γίνει σε εντατικότερους ρυθμούς. Ο τρόπος οργάνωσης και συντονισμού της ύλης αποτελεί ευθύνη του Διευθυντή του ΠΜΣ. Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική. Απουσία σε περισσότερες των 8 ωρών διδασκαλίας ενός μαθήματος έχει ως συνέπεια ο φοιτητής/φοιτήτρια να αποτυγχάνει στο συγκεκριμένο μάθημα.

Η διδασκαλία και οι εξετάσεις στο ΠΜΣ γίνονται στην ελληνική γλώσσα, ενώ η βιβλιογραφία και η αρθρογραφία καλύπτουν ελληνικές και διεθνείς πηγές. Σε ειδικές περιπτώσεις, όπως πχ. πρόσκληση διδάσκοντα αλλοδαπού ΑΕΙ, η διδασκαλία μπορεί να γίνει στην Αγγλική.

3.2.3 Το εξεταστικό Σύστημα

Η αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών γίνεται από το διδάσκοντα με συνεκτίμηση του βαθμού της τελικής εξέτασης ή/και του βαθμού σε ερευνητικές ή άλλες εργασίες που του έχουν ανατεθεί στο πλαίσιο των μαθημάτων. Οι φοιτητές

υποβάλλονται στο τέλος κάθε εξαμήνου σε εξετάσεις σε όλα τα μαθήματα που διδάχθηκαν στο εξάμηνο αυτό. Μέρος ή το σύνολο της αξιολόγησης των φοιτητών είναι δυνατόν να καλύπτεται με εργασίες στο αντίστοιχο μάθημα. Οι βαθμολογίες των φοιτητών υποβάλλονται από τους διδάσκοντες στη Γραμματεία του Προγράμματος δέκα μέρες μετά την εξέταση του μαθήματος. Η Γραμματεία μεριμνά για την ανάρτηση αποτελεσμάτων των εξετάσεων στους πίνακες ανακοινώσεων του Προγράμματος. Ο κάθε φοιτητής έχει επίσης τη δυνατότητα να δει το γραπτό του ενώπιον του διδάσκοντα, και να υποστηρίξει τις τυχόν αντιρρήσεις του σχετικά με την επίδοσή του. Μετά από πρόταση του Διευθυντή του ΠΜΣ, Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκου, η 3^η ΓΣΕΣ (20/1/2010) αποφάσισε ότι για τη διασφάλιση συγκριτιμότητας, όλα τα μαθήματα του ΠΜΣ θα βαθμολογούνται βάσει των τελικών γραπτών εξετάσεων στο τέλος του κάθε μαθήματος. Αφήνεται δε στην ευχέρεια του κάθε διδάσκοντα η ποσότωση εργασιών και εξετάσεων είτε ως μέγιστο 30% από εργασίες - 70% από τελικές εξετάσεις είτε ως 100% τελικός βαθμός από τελικές γραπτές εξετάσεις.

Αν ένας φοιτητής αποτύχει σε κάποιο μάθημα του χειμερινού ή του εαρινού εξαμήνου έχει δικαίωμα να επανεξεταστεί στη δεύτερη εξεταστική. Η δεύτερη εξεταστική χρονικά τοποθετείται το Σεπτέμβριο και ο φοιτητής μπορεί να εξετασθεί μέχρι και σε 6 μαθήματα συνολικά. Περιπτώσεις φοιτητών που απέτυχαν σε περισσότερα από 6 μαθήματα οδηγεί σε διακοπή της φοίτησής τους. Αποτυχία σε 3 από τα επανεξεταζόμενα μαθήματα οδηγεί σε παρακολούθηση εκ νέου των μαθημάτων αυτών και την καταβολή των διδάκτρων που αναλογούν σε αυτά τα μαθήματα. Αποτυχία σε 4 ή περισσότερα μαθήματα οδηγεί σε διακοπή της φοίτησης. Στους φοιτητές που αποτυγχάνουν κατά τη δεύτερη επανεξέταση δεν απονέμεται ο τίτλος σπουδών. Σε κάθε περίπτωση τα δίδακτρα δεν επιστρέφονται.

Οι περιπτώσεις των φοιτητών που αποτυγχάνουν στο ίδιο μάθημα σε τρεις συνεχείς εξεταστικές περιόδους, εξετάζονται κατά περίπτωση από την ΓΣΕΣ η οποία κρίνει τις ουσιαστικές και τυπικές διαστάσεις του προβλήματος και έχει τη δυνατότητα κατά την κρίση της να αποφασίσει για τον φοιτητή την επανάληψη παρακολούθησης του (των) μαθήματος (-των) κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος ή ακόμα και τη διαγραφή του από το Πρόγραμμα.

Ο βαθμός του ΜΔΕ αποτελεί το σταθμισμένο μέσο όρο των βαθμών των μαθημάτων (70%) και της διπλωματικής (30%).

Κατά την έναρξη του εαρινού εξαμήνου σε συνεδρίαση της ΓΣΕΣ προτείνονται θέματα διπλωματικών διατριβών από τον κάθε διδάσκοντα του Προγράμματος. Μετά τη δημοσιοποίηση των θεμάτων, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές επιλέγουν το θέμα της διπλωματικής τους διατριβής σε συνεννόηση με τον επιβλέποντα καθηγητή. Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση των εξετάσεων του εαρινού εξαμήνου, οι φοιτητές εισέρχονται στην φάση της εκπόνησης της διπλωματικής διατριβής. Η ΓΣΕΣ επικυρώνει την ανάθεση των διπλωματικών διατριβών και των επιβλεπόντων καθηγητών. Η υποστήριξη της διπλωματικής διατριβής γίνεται δημόσια, ενώπιον τριμελούς εξεταστικής επιτροπής, σε ημερομηνία που ορίζεται από την ΓΣΕΣ μέσα στο Φεβρουάριο.

Για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10, η υποστήριξη των διπλωματικών εργασιών των 40 εισακτέων του 2008/09 (πρώτη φορά που λειτούργησε το ΠΜΣ) έλαβε χώρα τον Φεβρουάριο και τον Ιούνιο. Στην περίοδο Φεβρουαρίου υποστηρίχθηκαν 25

διπλωματικές εργασίες, ενώ στην περίοδο Ιουνίου υποστηρίχθηκαν 14 διπλωματικές εκ των οποίων οι 2 ήταν μόνο προς επανεξέταση από την τριμελή επιτροπή. Οι παρουσιάσεις την περίοδο του Φεβρουαρίου έλαβαν χώρα σε έξι ημέρες με συνολική διάρκεια 2 ωρών ανά ημέρα, ενώ στην περίοδο Ιουνίου διήρκεσαν τέσσερεις ημέρες από 2 ώρες συνολικά ανά ημέρα. Και στις δύο περιόδους, η διάρκεια παρουσίασης ήταν 20 λεπτά, με τα υπόλοιπα 10 λεπτά να αφιερώνονται σε ερωτήσεις από την τριμελή επιτροπή και το ακροατήριο.

Οι διπλωματικές διατριβές παραδίδονται σε τέσσερα αντίγραφα στη Γραμματεία μέχρι τις 20 Ιανουαρίου, η οποία μεριμνά για τη διανομή τριών αντιγράφων στη τριμελή εξεταστική επιτροπή και για τη φύλαξη ενός αντιγράφου σε ειδικό χώρο στη Γραμματεία του ΠΜΣ. Η διπλωματική εργασία στη τελική της μορφή υποβάλλεται στη Γραμματεία τόσο σε έντυπη όσο και σε ηλεκτρονική κορφή και φυλάσσεται στη Βιβλιοθήκη του ΠΜΣ.

Στα πλαίσια κανονισμού εξετάσεων του ΠΜΣ του ΤΟΕ έχουν συνταχθεί λεπτομερείς οδηγίες συγγραφής διπλωματικών εργασιών οι οποίες και διανέμονται στους φοιτητές. Επίσης για την αξιολόγηση των διπλωματικών εργασιών έχουν αναπτυχθεί αναλυτικά κριτήρια με λεπτομερείς περιγραφές βαθμολόγησης για κάθε κριτήριο. Αναφορικά με τις διπλωματικές εργασίες που παρουσιάσθηκαν τις περιόδους Φεβρουαρίου και Ιουνίου 2010, τα κριτήρια αυτά είχαν ήδη δοθεί γραπτώς στους μεταπτυχιακούς φοιτητές, ενώ το κάθε μέλος της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής έλαβε το ειδικό έντυπο αξιολόγησης της Διπλωματικής Εργασίας στο οποίο βαθμολόγησε από 1-10:

- Την κατανόηση του προβλήματος (10%),
- Την βιβλιογραφική επισκόπηση (15%),
- Την ανάλυση (25%),
- Τα συμπεράσματα και τις προτάσεις (20%),
- Την ποιότητα παρουσίασης του γραπτού κειμένου (10%),
- Την αυτονομία έρευνας κατά τη διάρκεια της προφορικής παρουσίασης (20%).

Εντός των παρενθέσεων δίνονται οι συντελεστές στάθμισης της κάθε επιμέρους βαθμολογίας για την εξαγωγή του τελικού βαθμού της Διπλωματικής Εργασίας. Ας σημειωθεί τέλος ότι τόσο οι οδηγίες συγγραφείς διπλωματικών εργασιών όσο και τα κριτήρια αξιολόγησης των διπλωματικών εργασιών περιέχονται πλέον στον μεταπτυχιακό οδηγό σπουδών 2010/11 (σελ. 110-119).

3.2.4 Επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών

Στο ΠΜΣ για απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης γίνονται δεκτοί κάθε χρόνο υποψήφιοι οι οποίοι θα πρέπει:

- I. Να είναι πτυχιούχοι Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή αντιστοίχων τμημάτων της αλλοδαπής (με αναγνώριση από το ΔΟΑΤΑΠ) καθώς και πτυχιούχοι Τμημάτων Τ.Ε.Ι., σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 16 του Ν.2327/95.
- II. Να επιτύχουν σε γραπτές εξετάσεις στα μαθήματα «Οικονομική Θεωρία (Μικροοικονομική-Μακροοικονομική)» και «Ποσοτικές Μέθοδοι (Οικονομετρία-Στατιστική)». Σε περίπτωση ισοβαθμίας στις

εξετάσεις λαμβάνεται υπόψη κατά προτεραιότητα ο βαθμός και κατόπιν η συνάφεια του πτυχίου.

- III. Να πιστοποιούν την γνωστική επάρκειά τους στην αγγλική γλώσσα με την υποβολή σχετικών τίτλων σπουδών (First Certificate, ή Proficiency, ή TOEFL πάνω από 213, ή IELTS πάνω από 5.5 ή πτυχίο από Αγγλόφωνο Πανεπιστήμιο). Για τους αλλοδαπούς υποψήφιους επιβάλλεται να γνωρίζουν επαρκώς την Ελληνική γλώσσα (σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2083/92).

Η πρόσκληση ενδιαφέροντος για την υποβολή υποψηφιοτήτων στο ΠΜΣ δημοσιεύεται στις αρχές του εαρινού εξαμήνου και περιέχει όλες τις πληροφορίες για τον τρόπο υποβολής των αιτήσεων, τα απαραίτητα προσόντα, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και τα κριτήρια επιλογής. Οι αιτήσεις είναι έγκυρες αν υποβληθούν απευθείας στη Γραμματεία του ΠΜΣ ή εφόσον ταχυδρομηθούν εντός της οριζόμενης προθεσμίας.

Η ημερομηνία υποβολής των υποψηφιοτήτων, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και λοιπά θέματα, ανακοινώνονται στον ημερήσιο τύπο, στα γραφεία της Γραμματείας του ΠΜΣ και στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Εντός της προθεσμίας υποβολής των δικαιολογητικών, οι ενδιαφερόμενοι καταθέτουν στη Γραμματεία του ΠΜΣ του ΤΟΕ τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

- Αίτηση υποψηφιοτήτας σε ειδικό έντυπο της Γραμματείας
- Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα
- Αντίγραφο πτυχίου (με την αντίστοιχη αναγνώριση του ΔΟΑΤΑΠ, αν προέρχεται από πανεπιστήμιο του εξωτερικού)
- Πιστοποιητικό Σπουδών με αναλυτική βαθμολογία όλων των ετών
- Αναγνωρισμένα διπλώματα γνώσης ξένων γλωσσών
- Αντίγραφα δημοσιεύσεων [εφόσον υπάρχουν]
- Άλλα πτυχία Τμημάτων ΑΕΙ ή ΤΕΙ [εφόσον υπάρχουν]
- Μεταπτυχιακοί τίτλοι [εφόσον υπάρχουν]
- Άλλα δικαιολογητικά

Όλα τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά πρέπει να είναι πρωτότυπα ή αντίγραφα επικυρωμένα από τις αρμόδιες αρχές.

Ο μέγιστος αριθμός εισακτέων ορίζεται σε σαράντα (40) φοιτητές-φοιτήτριες και μπορεί να μεταβάλλεται μετά από απόφαση της ΓΣΕΕ. Υπεύθυνη για την εισαγωγή των φοιτητών του ΠΜΣ είναι η Επιτροπή Αξιολόγησης και Επιλογής (ΕΑΕ). Η αξιολόγηση των υποψηφίων, οι οποίοι μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες έχουν προσκομίσει όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, πραγματοποιείται σε τρεις φάσεις:

- I. Η πρώτη φάση αφορά τον έλεγχο από την ΕΑΕ των τυπικών προσόντων των υποψηφίων που κατέθεσαν έγκαιρα όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.
- II. Στην δεύτερη φάση αξιολόγησης συμμετέχουν όσοι κρίθηκαν επιτυχόντες της πρώτης φάσης και περιλαμβάνει τη διαδικασία των γραπτών εξετάσεων. Τα θέματα των εξετάσεων ορίζονται από τα μέλη της ΕΑΕ του ΠΜΣ.
- III. Η ΕΑΕ με βάση τα αποτελέσματα των γραπτών εξετάσεων καταρτίζει κατάλογο των επιτυχόντων και επιλαχόντων του ΠΜΣ.

Τα αποτελέσματα ανακοινώνονται στους υποψηφίους μέσα σε 10 εργάσιμες ημέρες, αναρτώνται στους πίνακες του Τμήματος και ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και στη Γραμματεία. Οι επιτυχόντες καλούνται να απαντήσουν γραπτά εντός προθεσμίας 15 ημερών σχετικά με την αποδοχή ή όχι της ένταξης τους στο Πρόγραμμα. Σε περίπτωση μη έγκαιρης ανταπόκρισης από επιλεγέντα υποψήφιο εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας ισοδυναμεί με παραίτηση από την υποψηφιότητα του. Εφόσον υπάρξουν παραιτήσεις η Γραμματεία ενημερώνει τους αμέσως επόμενους στη σειρά αξιολόγησης από τον σχετικό κατάλογο.

Τυχόν ενστάσεις των υποψηφίων κατατίθενται στη Γραμματεία του ΠΜΣ εντός 7 ημερών από την ημερομηνία ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων. Η ΓΣΕΣ ορίζει Επιτροπή Ενστάσεων αποτελουμένη από 3 μέλη ΔΕΠ η οποία εξετάζει τις ενστάσεις και ακολούθως εισηγείται στην ΓΣΕΣ.

Η εγγραφή των φοιτητών στο ΠΜΣ γίνεται εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την έναρξη των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου. Κατά την εγγραφή τους οι φοιτητές οφείλουν να έχουν ολοκληρώσει τις Προπτυχιακές σπουδές τους, προσκομίζοντας το αντίγραφο του πτυχίου τους ή βεβαίωση ολοκλήρωσης σπουδών από τη Γραμματεία του Τμήματος προέλευσής τους. Η ΕΑΕ μπορεί να παρατείνει την περίοδο εγγραφής των φοιτητών αν αυτό κριθεί αναγκαίο.

Στον Πίνακα 3-1 δίνονται για τα ακαδημαϊκά έτη 2008/09 και 2009/10, ο αριθμός των αιτήσεων διαφοροποιούμενος σε πτυχιούχους του ΤΟΕ και πτυχιούχους άλλων τμημάτων, καθώς και ο αριθμός των προσφορών που έγιναν σε επιλαχόντες φοιτητές (σε θέσεις κατάταξης άνω του 40 στις γραπτές εξετάσεις εισαγωγής). Αν και τα διαθέσιμα συγκριτικά στοιχεία μόνο για δυο ακαδημαϊκά έτη αναφορικά με τον αριθμό των αιτήσεων δεν μπορούν να οδηγήσουν σε ασφαλή συμπεράσματα, η μείωση που παρατηρείται δεν κρίνεται ως ανησυχητική λαμβανομένου υπόψη:

- (α) της γενικότερης οικονομικής δυσπραγίας που άρχισε να αντιμετωπίζει η μέση Ελληνική οικογένεια στα πλαίσια της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, και
- (β) ότι το ΠΜΣ του ΤΟΕ είναι αυτοχρηματοδοτούμενο, δηλαδή το ετήσιο κόστος λειτουργίας του καλύπτεται μόνο από την καταβολή των διδάκτρων των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Ενθαρρυντικό είναι επίσης το γεγονός ότι το ποσοστό των αιτήσεων πτυχιούχων άλλων τμημάτων αυξήθηκε έστω και λίγο από 72% το 2008/09 σε 75% το 2009/10.

Πίνακας 3-1: Αριθμός αιτήσεων, προσφορών θέσεων, και εισακτέων για τα ακαδημαϊκά έτη 2008/09 και 2009/10

	2008-2009	2009-2010
Αιτήσεις (α+β)	140	115
(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	39	29
(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	101	86
Προσφορές (Επιλαχόντες)	2	4
Εγγραφές	40	40

3.2.5 Χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Το ΠΜΣ είναι αυτοχρηματοδοτούμενο, δηλαδή το ετήσιο κόστος λειτουργίας του καλύπτεται από την καταβολή των διδάκτρων των μεταπτυχιακών φοιτητών. Τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στο ΠΜΣ δεν αμοιβούνται. Αντίθετα για μέλη ΔΕΠ άλλων ΑΕΙ της Ελλάδος ή του εξωτερικού ή για συμβασιούχους διδάσκοντες ΠΔ 407/80, οι ακαθάριστες αμοιβές ορίζονται από τη ΓΣΕΣ. Εκτός των αμοιβών των εξωτερικών συνεργατών, οι λοιποί χρηματικοί πόροι του ΠΜΣ διατίθενται σε δαπάνες για αγορά βιβλίων, μετακινήσεις διδασκόντων, εξωτερικών συνεργατών, διοικητική υποστήριξη, υποτροφίες, αναλώσιμα γραμματείας, αναλώσιμα και εξοπλισμός εργαστηρίου Η/Υ ΠΜΣ, λοιπά έξοδα ταχυδρομικά τέλη επικοινωνίας κλπ.

3.2.6 Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Η διδασκαλία και οι εξετάσεις στο ΠΜΣ γίνονται στην ελληνική γλώσσα, ενώ η βιβλιογραφία και αρθρογραφία καλύπτει ελληνικές και διεθνείς πηγές. Σε ειδικές περιπτώσεις, όπως πχ. πρόσκληση διδάσκοντα αλλοδαπού ΑΕΙ, η διδασκαλία μπορεί να γίνει στην Αγγλική. Λόγω του μικρού χρόνου λειτουργίας του ΠΜΣ (μόλις δυο ακαδημαϊκά έτη) δεν έχουν υπάρξει ακόμα συμφωνίες συνεργασίας με Ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού. Ως εκ τούτου δεν υπήρξε συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών. Επίσης μόνο για το ακαδημαϊκό έτος 2008-09, η συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό ήταν πολύ μικρή. Πιο συγκεκριμένα:

Στο μάθημα επιλογής «Οικονομική της Εργασίας» ο Καθηγητής I. Θεοδοσίου του Πανεπιστημίου του Aberdeen της Μεγάλης Βρετανίας δίδαξε έξι (6) ώρες

Στο μάθημα επιλογής «Θέματα Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Οικονομίας» ο Καθηγητής J. Backhaus του Πανεπιστημίου Erfurt της Γερμανίας δίδαξε δυο (2) ώρες

3.3 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ

Το ΤΟΕ προσφέρει ένα ολοκληρωμένο διδακτορικό πρόγραμμα πλήρους παρακολούθησης στην Οικονομική Επιστήμη. Ο πρώτος κύκλος του προγράμματος συνίσταται από το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Εφαρμοσμένη Οικονομική». Η διάρκεια του διδακτορικού προγράμματος είναι κατ' ελάχιστον τρία (3) και μέγιστο έξι (6) έτη μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μεταπτυχιακού προγράμματος.

Οι υποψήφιοι διδάκτορες συστήνεται να διαμένουν στην έδρα του Πανεπιστημίου και είναι υποχρεωτική η παρουσία τους στις εκπαιδευτικές - ερευνητικές δραστηριότητες. Όσοι υποψήφιοι είχαν γίνει δεκτοί για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής πριν από τη δημοσίευση της ιδρυτικής υπουργικής απόφασης (7353/B7/22-8-2007), εντάχθηκαν στις διατάξεις που ισχύουν σήμερα και συνέχισαν να κατέχουν την ιδιότητα του υποψηφίου διδάκτορα, σύμφωνα με τον ισχύοντα Κανονισμό εκπόνησης διδακτορικής διατριβής του ΤΟΕ.

3.3.1 Επιλογή των Υποψηφίων Διδακτόρων

Υποψήφιος που ενδιαφέρεται για εκπόνηση Διδακτορικής διατριβής υποβάλλει αίτηση στη γραμματεία του Τμήματος. Το θέμα της διατριβής θα πρέπει να είναι αντίστοιχο ή συναφές με το βασικό πτυχίο του ΤΟΕ. Μαζί με την αίτηση, ο υποψήφιος υποβάλλει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά τα οποία πιστοποιούν ότι:

- (α) είναι πτυχιούχος ΑΕΙ ή ΤΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής ο οποίος κατέχει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ),
- (β) εάν είναι Έλληνας πτυχιούχος γνωρίζει μια ξένη γλώσσα,
- (γ) εάν είναι αλλοδαπός πτυχιούχος γνωρίζει επαρκώς την ελληνική γλώσσα.

Η αξιολόγηση των υποψηφίου, η οποία αποτελεί ευθύνη της Επιτροπής Αξιολόγησης και Επιλογής (ΕΑΕ) πραγματοποιείται σε τρεις φάσεις:

(Α) Η πρώτη φάση αφορά τον έλεγχο των τυπικών προσόντων του υποψηφίου. Απαραίτητη προϋπόθεση μετάβασης στην επόμενη φάση είναι η εμπρόθεσμη κατάθεση όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών. Η Επιτροπή Αξιολόγησης και Επιλογής (ΕΑΕ) προβαίνει σε προκαταρκτικό έλεγχο πληρότητας των τυπικών προσόντων.

(Β) Η δεύτερη φάση αφορά την προσωπική συνέντευξη που πραγματοποιείται στην έδρα του ΤΟΕ. Εφόσον ο υποψήφιος πληροί τις τυπικές προϋποθέσεις συμμετέχει σε προφορική συνέντευξη από την ΕΑΕ σε ημερομηνία για την οποία ενημερώνεται εγγράφως και έγκαιρα από την Γραμματεία του Προγράμματος.

(Γ) Η τρίτη φάση αφορά την τελική επιλογή. Η ΕΑΕ συνεκτιμώντας τα κύρια κριτήρια επιλογής που είναι:

- (α) ο γενικός βαθμός του πτυχίου και του μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης,
  - (β) η βαθμολογία στα προπτυχιακά και μεταπτυχιακά μαθήματα που είναι σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο της διατριβής,
  - (γ) η επίδοση στην πτυχιακή εργασία, όπου προβλέπεται στο προπτυχιακό επίπεδο, και στη διπλωματική στο ΜΔΕ,
  - (δ) η τυχόν ερευνητική δραστηριότητα του υποψηφίου,
- αλλά και συμπληρωματικά κριτήρια όπως:
- (ι) συστατικές Επιστολές (δύο τουλάχιστον),
  - (ιι) υποτροφία ή οικονομική κάλυψη (συνεκτιμάται θετικά),
  - (ιii) στοιχεία του βιογραφικού σημειώματος του υποψηφίου που καταδεικνύουν την επαγγελματική καταξίωσή του,

εισηγείται προς την ΓΣΕΣ η οποία και λαμβάνει την οριστική απόφαση. Σε περίπτωση θετικής κρίσης η ΓΣΕΣ ορίζει τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή από μέλη ΔΕΠ, ένα από τα οποία ορίζεται ως Επιβλέπων και ανήκει στη βαθμίδα του καθηγητή ή του αναπληρωτή καθηγητή ή του επίκουρου καθηγητή του Τμήματος. Από τα άλλα δύο μέλη το ένα μπορεί να είναι λέκτορας του οικείου τμήματος, εφόσον είναι μόνιμος ή έχει τουλάχιστον τριετή θητεία ή ερευνητής αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου ή ιδρύματος κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 3 α' του προηγούμενου άρθρου.

Οι ευθύνες του επιβλέποντος καθηγητή είναι οι εξής:

- Να συναντά τον υποψήφιο διδάκτορα σε τακτά χρονικά διαστήματα.
- Να συμβουλεύει τον υποψήφιο διδάκτορα στην επιλογή των μεθόδων που θα χρησιμοποιηθούν
- Να διαβάζει και να σχολιάζει γραπτώς τα κεφάλαια της διατριβής
- Να ελέγχει αν η διδακτορική διατριβή έχει δυνητική συνεισφορά στην Επιστήμη
- Να μεριμνά ώστε ο υποψήφιος διδάκτορας να καταθέσει την εργασία του εντός των προβλεπόμενων χρονικών ορίων
- Να συντονίζει την Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή

Για την κάλυψη των διαρκώς αυξανόμενων αναγκών του Τμήματος, η κατανομή επιβλεπόντων καθηγητών-υποψηφίων διδακτόρων διαμορφώνεται ως εξής:

Βαθμίδα	Αριθμός υποψηφίων διδακτόρων
Τακτικός Καθηγητής	6
Αναπληρωτής Καθηγητής	5
Επίκουρος Καθηγητής	4

Όσοι υποψήφιοι γίνονται αποδεκτοί καλούνται να απαντήσουν επίσης γραπτά εντός 10 ημερών αν αποδέχονται ή όχι την ένταξη τους στο Πρόγραμμα Διδακτορικού Διπλώματος, αποδεχόμενοι τους όρους λειτουργίας του. Η μη απάντηση από επιλεγέντα υποψήφιο μέσα στην παραπάνω προθεσμία ισοδυναμεί με άρνηση αποδοχής.

Στον Πίνακα 3-2 αποτυπώνεται ο αριθμός υποψηφίων διδακτόρων ανά έτος, ο αριθμός των διαγραφών που έγιναν, και ο αριθμός των υποψηφίων που ανακηρύχθηκαν διδάκτορες.

Πίνακας 3-2: Εξέλιξη του αριθμού υποψηφίων διδακτόρων στο ΤΟΕ

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Αριθμός υποψηφίων διδακτόρων	17	21	22	23	21	22
Διαγραφές				4		
Απόφοιτοι*	1	2	3	1	2	4
Σύνολο	16	19	19	18	19	18

* Αριθμός διδακτόρων που ανακηρύχθηκαν στο έτος που αφορά η στήλη

3.3.2 Εξεταστικό σύστημα

Μετά την αποδοχή του υποψήφιου Διδάκτορα και τον ορισμό της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής συνέρχεται η Επιτροπή εντός εξαμήνου και σε συνεργασία με τον υποψήφιο ορίζει το θέμα της διατριβής. Συντάσσεται σχετικό πρακτικό το οποίο και υποβάλλεται στο Τμήμα.

Αν η τριμελής επιτροπή κρίνει σκόπιμο, οι υποψήφιοι διδάκτορες είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθήσουν επιτυχώς τουλάχιστον τρία (3) από τα προσφερόμενα από το Τμήμα μαθήματα, από τα οποία:

- Το ένα (1) προσφέρεται υποχρεωτικά από τον επιβλέποντα καθηγητή
- Τα υπόλοιπα επιλέγει ο φοιτητής σε συνεργασία με τον επιβλέποντα, ανάλογα με τα ερευνητικά ενδιαφέροντα και τις απαιτήσεις της διδακτορικής διατριβής.

Η επιτυχής ολοκλήρωση των ειδικών μαθημάτων κρίνεται, είτε με γραπτές εξετάσεις είτε με εργασία που θέτει ο διδάσκων και παρουσιάζεται στο Τμήμα. Ο υποψήφιος διδάκτορας οφείλει να έχει ολοκληρώσει επιτυχώς τις σπουδές του στα ειδικά μαθήματα εντός δύο ετών, από την ημέρα που έγινε αποδεκτός να εκπονήσει διδακτορική διατριβή. Υποψήφιοι διδάκτορες για τους οποίους έχει παρέλθει η διετής προθεσμία και οι οποίοι δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς τα ειδικά μαθήματα, μετά από την εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, διαγράφονται από τη ΓΣΕΣ υποχρεωτικά και οριστικά από το Διδακτορικό Πρόγραμμα.

Η Συμβουλευτική Επιτροπή υποβάλλει στο Τμήμα ετήσια έκθεση προόδου για το ερευνητικό έργο του υποψηφίου Διδάκτορα. Στην ετήσια έκθεση προόδου του υποψήφιου διδάκτορα, που συντάσσεται υποχρεωτικά από τον επιβλέποντα καθηγητή και συνυπογράφεται από τα μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, λαμβάνεται υπόψη τόσο η ερευνητική εργασία του υποψηφίου και η παρουσίασή της στα σεμινάρια του Τμήματος, όσο και η επίδοσή του στα ειδικά μαθήματα που πρέπει να ολοκληρώσει ο υποψήφιος. Αν η ετήσια έκθεση προόδου είναι αρνητική, μετά από την εισήγηση της Τριμελούς Επιτροπής η ΓΣΕΣ διαγράφει τον υποψήφιο από το Διδακτορικό πρόγραμμα.

Η χρονική διάρκεια για την εκπόνηση της διατριβής δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τρία έτη από την ημερομηνία καθορισμού του θέματος και μεγαλύτερη από έξι έτη. Παράταση μετά το έκτο έτος απαιτεί απόφαση της ΓΣΕΣ του Τμήματος με αιτιολόγηση από τον Επιβλέποντα και τη Συμβουλευτική Επιτροπή. Για τους υποψήφιους διδάκτορες που είχαν ενταχθεί στο ΤΟΕ πριν την έναρξη του ΠΜΣ (πριν το 2007-08) και είχαν συμπληρώσει ήδη έξι χρόνια χρόνια, δόθηκε επιπλέον ένα έτος προκειμένου να ολοκλήρωσουν τη διατριβή τους.

Οι υποχρεώσεις των υποψηφίων διδακτόρων, την περίοδο εκπόνησης της διδακτορικής τους διατριβής είναι οι ακόλουθες :

- Η επιτυχής ολοκλήρωση των ειδικών μαθημάτων εφόσον απαιτηθούν
- Η ετήσια παρουσίαση του ερευνητικού τους έργου στο Τμήμα
- Η συνεισφορά στο ερευνητικό και διδακτικό έργο του Τμήματος (εργαστήρια, φροντιστηριακά μαθήματα, επιτηρήσεις εξετάσεων προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου)
- Να επιδιώκει συναντήσεις με τον επιβλέποντα καθηγητή
- Να συζητά την εργασία του με τα άλλα μέλη της τριμελούς επιτροπής και να τους παρέχει γραπτές επεξηγήσεις εφόσον του ζητηθούν
- Να συμμετέχει υποχρεωτικά στα ερευνητικά σεμινάρια του Τμήματος

Στις υποχρεώσεις του υποψηφίου περιλαμβάνεται κατά την κρίση του Επιβλέποντος και της Συμβουλευτικής Επιτροπής, ενασχόλησή του στην εκπαιδευτική και ερευνητική διαδικασία του Τμήματος και στις δραστηριότητες του σχετικού Εργαστηρίου. Επίσης είναι δυνατόν η ερευνητική εργασία να πραγματοποιείται σε συνεργασία με άλλους φορείς του εσωτερικού ή εξωτερικού που παρέχουν τις δυνατότητες για διεξαγωγή επιστημονικής έρευνας.

Η διαδικασία τελικής εξέτασης της διδακτορικής διατριβής πραγματοποιείται ως εξής:

1. Ορίζεται από την ΓΣΕΣ **7μελής** Εξεταστική Επιτροπή που αποτελείται από τα μέλη της 3μελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και τέσσερα (4) άλλα μέλη ΔΕΠ όπως ορίζει ο νόμος.
2. Η τελική εξέταση της Διδακτορικής διατριβής πραγματοποιείται εντός δύο μηνών από την υποβολή της, ενώπιον Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής όπως ορίζεται από τον Νόμο σε ανοικτή συνεδρίαση.
3. Κατά την τελική εξέταση ο υποψήφιος Διδάκτορας παρουσιάζει και αναλύει την επιστημονική συνεισφορά της Διδακτορικής διατριβής. Κατόπιν δέχεται ερωτήσεις από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής.
4. Μετά το πέρας της Εξεταστικής διαδικασίας συνέρχεται η Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή για να αποφανθεί και να αξιολογήσει την Διδακτορική διατριβή και το ερευνητικό έργο του υποψηφίου Διδάκτορα όπως ο νόμος ορίζει. Αξιολογείται ως αποδεκτή, αποδεκτή με διορθώσεις, απορριπτέα με διορθώσεις, απορριπτέα. Σε τυχόν απόρριψη του υποψηφίου με διορθώσεις παρέχεται η δυνατότητα επανεξέτασης μετά από εξάμηνο, η δε εκ νέου ενδεχόμενη απόρριψη συνεπάγεται την αποβολή του υποψηφίου από το πρόγραμμα.
5. Στοιχείο αξιολόγησης του υποψηφίου αποτελεί επίσης και η ύπαρξη τουλάχιστον μίας δημοσίευσης σχετικής με το θέμα της διδακτορικής διατριβής σε επιστημονικό περιοδικό με κριτές.

Στην παρούσα φάση δεν υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης των υποψηφίων διδακτόρων κοινές μεταξύ των διδασκόντων, όπως επίσης και δεν υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη Διδακτορική διατριβή που να ανταποκρίνονται στους στόχους του ΤΟΕ και τις ανάγκες της κοινωνίας.

3.3.3 Σεμινάρια και ομιλίες

Στόχος του ΤΟΕ είναι η θέσπιση ενός γενικού σεμιναρίου σε μηνιαία βάση όπου μέλη ΔΕΠ και υποψήφιοι Διδάκτορες θα παρουσιάζουν ερευνητικές των εργασίες προς ενημέρωση των συναδέλφων τους αλλά και των φοιτητών.

Το Τμήμα προσκαλεί τακτικά ξένους ομιλητές για ομιλίες- διαλέξεις. Συγκεκριμένα έχουν προσκληθεί και έδωσαν ομιλίες στις οποίες ενημέρωσαν για το έργο τους οι:

- Gordon Tullock (George Mason University), Σεπτέμβριος 2004
- Jürgen Backhaus (Erfurt University), Σεπτέμβριος 2004
- Christian Lagarde (Montpellier 1 University), Μάιος 2005
- Claude Menard (Paris University), Νοέμβριος 2005
- Nicholas Rodger (Exeter University), Μάρτιος 2006
- The Ambassador of Algeria, Dr. Ahmed Benyamina, Μάιος 2006, Οκτ. 2008
- The Ambassador of India, Dr. Baskhar Balakrishnan, Νοέμβριος 2006
- The Ambassador of India, Dr. Oilip Sinha, Νοέμβριος 2007
- Jürgen Backhaus (Erfurt University), Απρίλιος 2008

3.3.4 Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών

Η συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό σε 7μελείς και 3μελείς επιτροπές μέχρι τώρα είναι πολύ μικρή. Η συμμετοχή αυτή προέρχεται μόνο από Πανεπιστήμια του Ηνωμένου Βασιλείου. Παρότι παρέχεται δυνατότητα εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής σε ξένη γλώσσα, αυτό ακόμα δεν έχει υλοποιηθεί. Μερικώς, επίσης, παρέχονται από το ΤΟΕ κίνητρα στους υποψήφιους διδάκτορες για τη συμμετοχή τους σε διεθνή «Θερινά Προγράμματα», σε διεθνή ερευνητικά συνέδρια, και σε υποβολή άρθρων σε έγκριτα περιοδικά. Λόγω της σχετικά μικρής χρονικής διάρκειας από τότε που ξεκίνησε η λειτουργία του ΤΟΕ (το 2009-10, το ΤΟΕ κλείνει 10 χρόνια λειτουργίας) δεν υπάρχουν:

- (α) συμμετοχή αλλοδαπών υποψηφίων διδακτόρων,
- (β) συνεργασίες με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού,
- (γ) διεθνείς διακρίσεις του προγράμματος διδακτορικών σπουδών.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

4.1 Αποτελεσματικότητα του Διδακτικού Έργου

4.1.1 Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Η αξιολόγηση διδασκόντων και μαθημάτων από τους προπτυχιακούς φοιτητές διενεργήθηκε για πρώτη φορά στο ΤΟΕ το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος 2008-09. Η εμπειρία που αποκόμισε η ΟμΕΑ από τις δυο διαδικασίες που ακολουθήθηκαν αντίστοιχα στο Χειμερινό και Εαρινό εξάμηνο του 2008-2009 (βλ. Εσωτερική Έκθεση Αξιολόγησης 2008-2009) την οδήγησαν να αναθεωρήσει τις διαδικασίες (α) **Αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές** και (β) **Αξιοποίησης αποτελεσμάτων αξιολόγησης διδασκόντων από τους Φοιτητές**. Η 2η Γενική Συνέλευση του Τμήματος της 4^{ης} Νοεμβρίου 2009 ενέκρινε τις δυο αυτές διαδικασίες και αποφάσισε η αξιολόγηση διδασκόντων από τους φοιτητές να διενεργηθεί την εβδομάδα από 30-11-2009 έως 4-12-2009. Οι δυο αυτές νέες διαδικασίες οι οποίες εφαρμόστηκαν τόσο στο χειμερινό όσο και στο εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2009-2010 περιγράφονται ως ακολούθως:

ΔΙΑΛΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

I. Το εγκεκριμένο ερωτηματολόγιο μαζί με τη διαδικασία συμπλήρωσής του, και τον κατάλογο κωδικών των μαθημάτων, αποστέλλεται ηλεκτρονικά από την Γραμματεία σε όλους τους διδάσκοντες του χειμερινού/εαρινού εξαμήνου μαζί με ένα συνοδευτικό στο οποίο θα τους επισημαίνει την εβδομάδα κατά τη διάρκεια της οποίας θα γίνει η αξιολόγηση.

II. Ο Διδάσκων/ουσα έχει την ευθύνη:

- (α) Της παραγωγής αριθμού φωτοαντιγράφων ανάλογου με τον μέγιστο αριθμό φοιτητών που παρακολουθούν το μάθημα,
- (β) Να παραλάβει από το θυρωρείο του κτιρίου (Γ.Καρτάλη 72 και Ροζού, πρώην Γαλλικό Ινστιτούτο), πριν από τη διάλεξη κατά την οποία θα διεξαχθεί η αξιολόγηση, τον φάκελο στον οποίο θα εσωκλεισθούν τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια,
- (γ) Στο τέλος της 1^{ης} ώρας, να μετρήσει τους φοιτητές που είναι παρόντες, να σημειώσει τον αριθμό πάνω στο φάκελο, να μοιράσει τα ερωτηματολόγια στους φοιτητές, και να τους επισημάνει καταρχάς την συμπλήρωση (i) της ονομασίας του μαθήματος, (ii) του κωδικού μαθήματος, και (iii) του ονόματος του υπεύθυνου διδασκαλίας,
- (δ) Να αφήσει τους φοιτητές για ένα ολιγόλεπτο διάστημα να διαβάσουν τα ερωτηματολόγια και στη συνέχεια να δώσει επεξηγήσεις σε τυχόν ερωτήσεις που θα προκύψουν σε θεματικές του ερωτηματολογίους αναφορικά με το μάθημα, δίνοντας έμφαση στις ερωτήσεις 15-21 (εάν

υπάρχει εργασία στο μάθημα), 28 (εάν υπάρχει επικουρικό διδακτικό προσωπικό), και 29-32 (εάν υπάρχει εργαστήριο),

(ε) Να ορίσει έναν φοιτητή ο οποίος θα συλλέξει τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια , θα τα εσωκλείσει στον φάκελο, και θα τα παραδώσει στο Θυρωρείο του Γαλλικού Ινστιτούτου.

(στ) Να μονογράψει τον φάκελο στο θυρωρείο του Γαλλικού Ινστιτούτου, μετά το τέλος της διαδικασίας αξιολόγησης

III. Κατά τη διάρκεια συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου από τους φοιτητές, ο διδάσκων/ουσα πρέπει να βρίσκεται εκτός της αίθουσας διδασκαλίας.

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

I. Μετά το τέλος της διαδικασίας αξιολόγησης διδασκόντων από τους φοιτητές, οι φάκελοι με τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια παραδίνονται στη Γραμματεία προς φύλαξη.

II. Μετά το τέλος της εξεταστικής περιόδου και την ανάρτηση της βαθμολογίας του εκάστοτε μαθήματος, ο φάκελος του αντίστοιχου μαθήματος με τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια ανοίγεται στην Γραμματεία ενώπιον του διδάσκοντα, εφόσον το επιθυμεί, τα ερωτηματολόγια φωτοτυπούνται, οι φωτοτυπίες παραδίνονται στον διδάσκοντα, ενώ τα πρωτότυπα ερωτηματολόγια παραδίνονται στην ΟμΕΑ (Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης) προς περαιτέρω επεξεργασία.

III. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης διδασκόντων από τους φοιτητές για όλα τα μαθήματα παρουσιάζονται στην Γενική Συνέλευση.

Κατά την εφαρμογή της διαδικασίας αξιολόγησης διδασκόντων από τους φοιτητές την εβδομάδα από 30-11-2009 έως 4-12-2009, η ΟμΕΑ διαπίστωσε ότι η μη υποχρεωτική παρακολούθηση διαλέξεων/εργαστηρίων/φροντιστηρίων στο ΤΟΕ καθιστούσε αδύνατη τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου από όλους τους εγγεγραμμένους φοιτητές στο μάθημα (απογραφική έρευνα). Αυτό είχε ως αποτέλεσμα οι αριθμοί ερωτηματολογίων που παραλήφθηκαν να διαφέρουν μεταξύ μαθημάτων αλλά και να είναι πολύ μικρότεροι από τους αντίστοιχους αριθμούς εγγεγραμμένων φοιτητών ανά μάθημα. Η διαπίστωση αυτή δημιουργεί σοβαρό πρόβλημα όσον αφορά την αξιοπιστία αλλά και τη συγκριτικότητα των αποτελεσμάτων (μέσοι όροι στην πεντάβαθμη κλίμακα LIKERT) μεταξύ μαθημάτων και διδασκόντων. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω και τις προτάσεις της ΟμΕΑ, και μετά από εκτενή συζήτηση, η 2^η Γενική Συνέλευση της 10^{ης} Νοεμβρίου του 2010 αποφάσισε στα πλαίσια της έκθεσης αυτής να δημοσιοποιήσει τα εξής αποτελέσματα:

(Α) Τον αριθμό των ερωτηματολογίων που παρέλαβε ανά μάθημα από τον αντίστοιχο φάκελο

(Β) Τον μέσο αριθμό απαντήσεων που δόθηκαν ανά μάθημα σε κάθε μια από τις τέσσερεις ενότητες του ερωτηματολογίου, δηλαδή, «Μάθημα», «Διδάσκων/ουσα», «Εργαστήριο», και «Εγώ ο Φοιτητής/τρια». Συγκεκριμένα, ο μέσος αριθμός απαντήσεων ανά ενότητα ανά μάθημα

προέκυψε ως ο αστάθμητος μέσος αριθμητικός του αριθμού των απαντήσεων που δόθηκαν (α) για τις **14 πρώτες θεματικές** της ενότητας «**Μάθημα**», (β) για τις **6 θεματικές** της ενότητας «**Διδάσκων/ουσα**», (γ) για τις **4 θεματικές** της ενότητας «**Εργαστήριο**», και (δ) για τις **5 θεματικές** της ενότητας «**Εγώ ο Φοιτητής/τρια**». Ας σημειωθεί επίσης ότι από την ανάλυση αφαιρέθηκαν οι θεματικές 15-21 της ενότητας «**Μάθημα**» που αναφέρονταν στις περιπτώσεις όπου υπήρχαν γραπτές ή/και προφορικές εργασίες. Αυτό έγινε για να διασφαλισθεί η συγκριτιμότητα των στοιχείων της ενότητας αυτής μεταξύ των μαθημάτων, καθώς εργασία δεν υπήρχε σε όλα τα μαθήματα, και εκεί που υπήρχε, σε άλλες περιπτώσεις ήταν προαιρετική και σε άλλες περιπτώσεις υποχρεωτική.

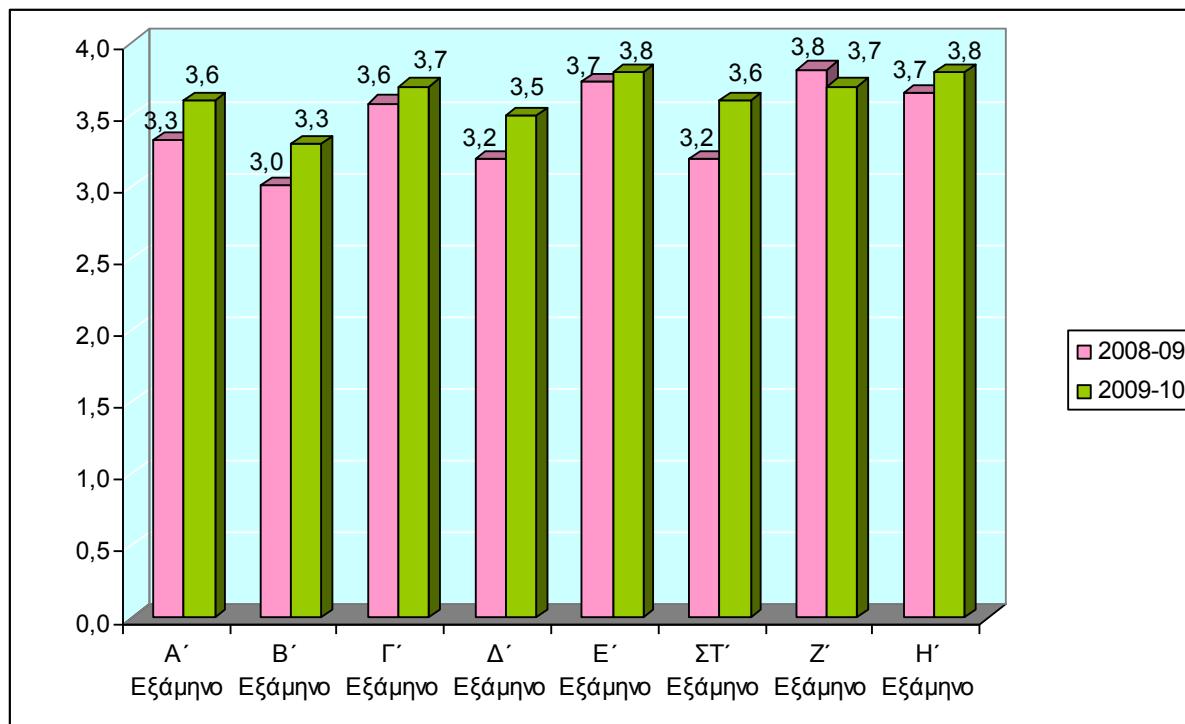
(Γ) Τη μέση αξιολόγηση της κάθε ενότητας ανά εξάμηνο, η οποία προκύπτει ως ο σταθμικός μέσος αριθμητικός των μέσων αξιολογήσεων της ενότητας των αντίστοιχων μαθημάτων με τις σταθμίσεις να αναφέρονται στον μέσο αριθμό απαντήσεων της συγκεκριμένης ενότητας για κάθε μάθημα.

Στα Διαγράμματα Β-1 και Β2 του Παραρτήματος Β δίνονται για κάθε εξάμηνο αντίστοιχα ο αριθμός των ερωτηματολογίων που παρέλαβε η ΟΜΕΑ ανά μάθημα και ο μέσος αριθμός απαντήσεων που δόθηκαν ανά μάθημα σε κάθε μια από τις τέσσερεις ενότητες του ερωτηματολογίου, «**Μάθημα**», «**Διδάσκων/ουσα**», «**Εργαστήριο**», και «**Εγώ ο Φοιτητής/τρια**».

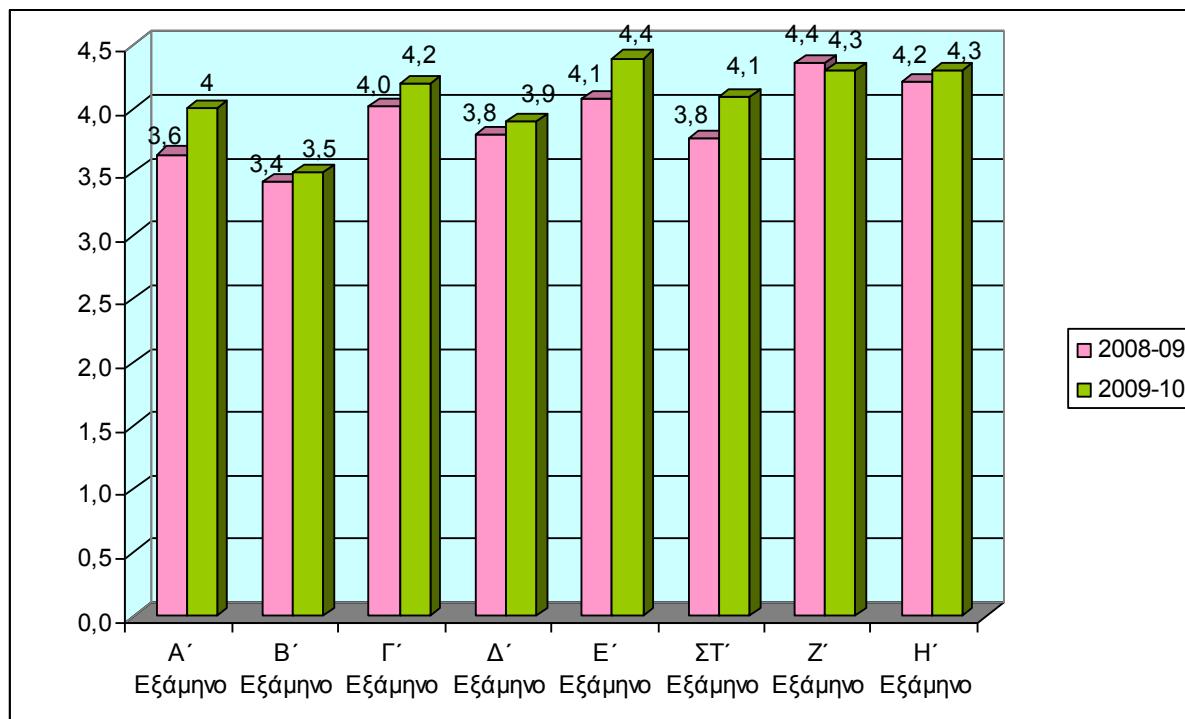
Τα Διαγράμματα 5(α)-5(δ) παρουσιάζουν ανά εξάμηνο τη μέση αξιολόγηση της κάθε ενότητας. Παράλληλα, στα ίδια διαγράμματα παρουσιάζονται και οι αντίστοιχοι μέσοι όροι που είχαν υπολογιστεί για το Ακαδημαϊκό έτος 2008-2009. Αν και οι διαδικασίες αξιολόγησης διδασκόντων από τους φοιτητές που εφαρμόστηκαν στα δυο εξάμηνα του 2008-09 και στο 2009-10 ήταν διαφορετικές μεταξύ τους, δεν παρατηρούνται σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους μεταξύ των δυο ακαδημαϊκών ετών. Ειδικότερα οι αλλαγές αυτές είτε θετικές είτε αρνητικές αναφορικά με το ακαδημαϊκό έτος 2009-10 κυμάνθηκαν σε όλα τα εξάμηνα και για όλες τις ενότητες κάτω των 0,5 μονάδων στην πεντάβαθμη κλίμακα Likert.

Για το ακαδημαϊκό έτος 2009-10, τη καλύτερη αξιολόγηση σε όλα τα εξάμηνα την έχει η ενότητα «**Διδάσκων/ουσα**», για την οποία οι μέσοι όροι κυμάνθηκαν από 3,5 και άνω. Για την ενότητα αυτή, στο σύνολο των 71 μαθημάτων που αξιολογήθηκαν, στα 52 μαθήματα (ποσοστό 73%) η μέση αξιολόγηση ήταν άνω του 4. Την δεύτερη καλύτερη αξιολόγηση την έχει η ενότητα «**Μάθημα**» για την οποία δεν σημειώθηκαν σημαντικές διαφοροποιήσεις στους μέσους όρους των μαθημάτων. Ειδικότερα στα 62 μαθήματα (ποσοστό 87%) οι μέσοι όροι κυμάνθηκαν από 3-4. Ας σημειωθεί τέλος ότι για την ενότητα «**Ο φοιτητής/τρια**» σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του τελικού μέσου όρου έπαιξε η θεματική «**Πόσες ώρες αφιερώνει εβδομαδιαίως ο φοιτητής/τρια για τη μελέτη του συγκεκριμένου μαθήματος**». Σχεδόν σε όλα τα μαθήματα άνω του 66% των φοιτητών δήλωσε μελέτη το πολύ 4 ώρες, δηλαδή έδωσαν βαθμό 1 ή 2 στην πεντάβαθμη κλίμακα Likert

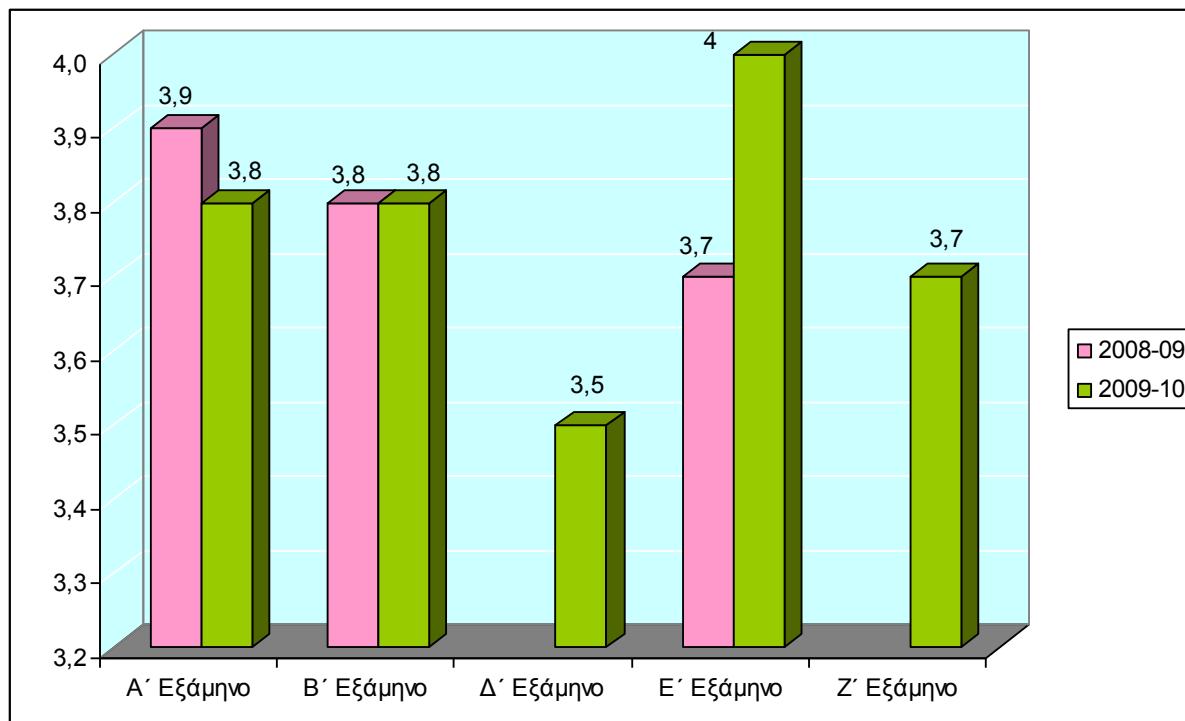
Διάγραμμα 5-1 (α): Μέση αξιολόγηση της ενότητας του ερωτηματολογίου «Μάθημα», Ακαδημαϊκά Έτη 2008/09, 2009/10

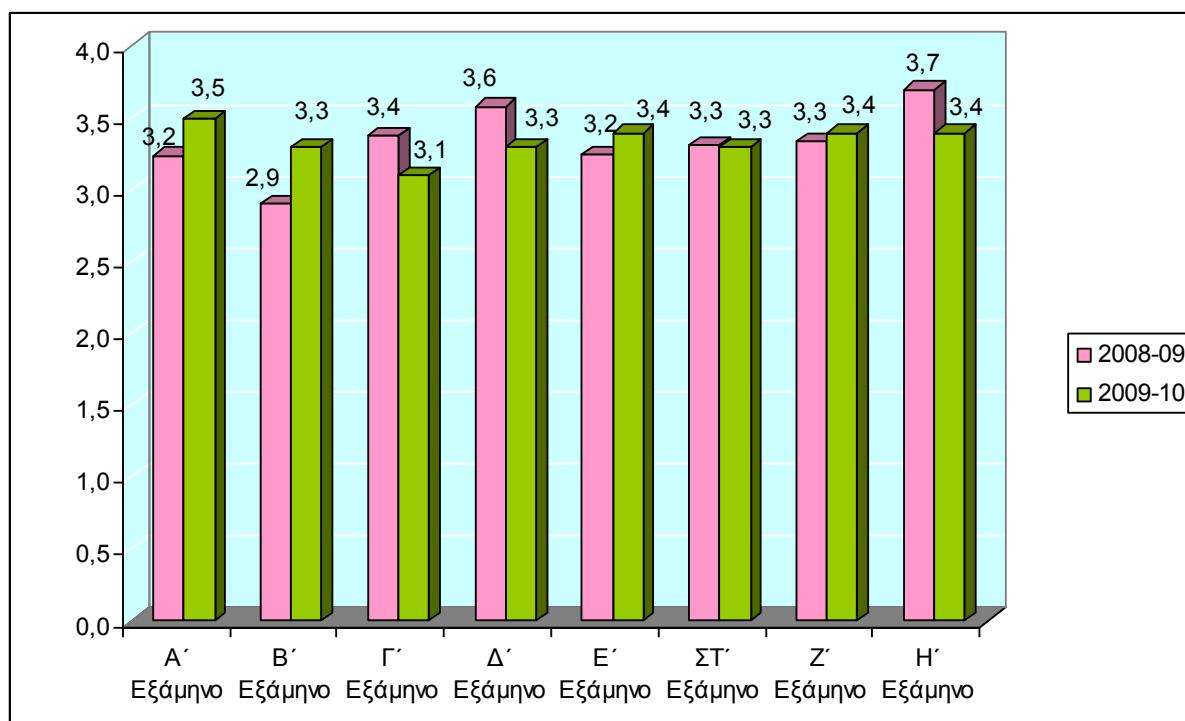
Διάγραμμα 5-1 (β): Μέση αξιολόγηση της ενότητας του ερωτηματολογίου «Διδάσκων», Ακαδημαϊκά Έτη 2008/09, 2009/10

Διάγραμμα 5-1 (γ): Μέση αξιολόγηση της ενότητας του ερωτηματολογίου «Εργαστήριο», Ακαδημαϊκά Έτη 2008/09, 2009/10

Διάγραμμα 5-1 (δ): Μέση αξιολόγηση της ενότητας του ερωτηματολογίου «Ο Φοιτητής/τρια», Ακαδημαϊκά Έτη 2008/09, 2009/10

Το διδακτικό έργο κάθε μέλους ΔΕΠ του ΤΟΕ στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών αποτελείται από δυο τρίωρες διαλέξεις την εβδομάδα, όπου η κάθε τρίωρη διάλεξη αναφέρεται σε ένα μάθημα (βλ. Πίνακα A-1 του Παραρτήματος Α όπου αναγράφονται τα ονόματα των διδασκόντων σε κάθε μάθημα). Επίσης, η πλειονότητα των μελών ΔΕΠ διδάσκουν και στο πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών χωρίς αμοιβή (βλ. Πίνακα A-4 Παραρτήματος Α).

Ετησίως η Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας χορηγεί ένα χρηματικό ποσό στο ΤΟΕ για τη χρηματοδότηση Ερευνητικών Δραστηριοτήτων. Για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10 το ποσό αυτό ανήλθε στα 10000€ (αρ.πρωτ.1001/30-3-2010). Η 6^η ΓΣ (5-5-2010) του Τμήματος αποφάσισε από το ποσό αυτό, 5.000 € να διατεθούν για την εκπόνηση ερευνητικών προγραμμάτων και το υπόλοιπο 5.000 € να διατεθεί για παροχή υποτροφιών σε φοιτητές. Σε συνέχεια της απόφασης αυτής, η 7^η ΓΣ (26-5-2010) έθεσε τα κριτήρια, και καθόρισε τον αριθμό των φοιτητών που θα τους χορηγηθεί υποτροφία. Ειδικότερα αποφάσισε, για το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, να δοθούν τέσσερις (4) υποτροφίες αξίας 1.250 € η κάθε μια, στον πρώτο (1^ο) φοιτητή κάθε ακαδημαϊκού έτους, λαμβάνοντας όμως υπόψη ότι ο φοιτητής:

(α) έχει περάσει όλα τα μαθήματα του έτους του, συμπεριλαμβανομένης και της εξεταστικής του Σεπτεμβρίου, και,

(β) δεν λαμβάνει υποτροφία από κάποιο άλλο ίδρυμα ή φορέα (η πιστοποίηση αυτή θα πραγματοποιείται με κατάθεση υπεύθυνης δήλωσης στη Γραμματεία του Τμήματος)

Στην παρούσα φάση η συνεισφορά υποψηφίων διδακτόρων στο διδακτικό έργο των προπτυχιακών μαθημάτων είναι πολύ μικρή. Πιο συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2009/10, μόνο ένας (1) υποψήφιος διδάκτορας συνείσφερε σε διδακτικό έργο με τη μορφή φροντιστηρίου στο μάθημα Οικονομετρία I.

4.1.2 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Αξιολόγηση διδασκόντων και μαθημάτων έγινε και για το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών. Μετά τη λήξη των μαθημάτων του κάθε εξαμήνου (1^{ου} εξαμήνου για τα υποχρεωτικά και 2^{ου} εξαμήνου για τα επιλογής), όλοι οι φοιτητές του προγράμματος έλαβαν τα ερωτηματολόγια για όλα τα μαθήματα, τα συμπλήρωσαν, και τα παρέδωσαν στη Γραμματεία του Μεταπτυχιακού πριν την έναρξη της αντίστοιχης εξεταστικής (Φεβρουαρίου και Ιουνίου).

Στους Πίνακες 5-1 και 5-2 δίνονται αντίστοιχα για τα υποχρεωτικά μαθήματα και τα μαθήματα επιλογής του ΠΜΣ για κάθε διδάσκοντα ο μέσος αριθμός απαντήσεων, n, που δόθηκαν σε κάθε μια από τις τρεις ενότητες του ερωτηματολογίου, δηλαδή, «Μάθημα», «Γραπτές/Προφορικές Εργασίες» και «Ο/Η Διδάσκων/ουσα», καθώς και η μέση αξιολόγηση κάθε ενότητας. Ο μέσος αριθμός απαντήσεων, n, προέκυψε ως ο αστάθμητος μέσος αριθμητικός του αριθμού των απαντήσεων που δόθηκαν (α) για τις 10 θεματικές της ενότητας «Μάθημα», (β) για τις 7 θεματικές της ενότητας «Γραπτές/Προφορικές Εργασίες», (γ) για τις 9 θεματικές της ενότητας «Ο/Η Διδάσκων/ουσα». Για κάθε ενότητα κάθε διδάσκοντα κάθε μαθήματος, η μέση αξιολόγηση προέκυψε ως ο σταθμικός μέσος αριθμητικός των αξιολογήσεων (στην πεντάβαθμη κλίμακα Likert) των θεματικών της ενότητας με τις σταθμίσεις να αναφέρονται στον αριθμό των απαντήσεων της κάθε θεματικής.

Πίνακας 5-1: Αξιολόγηση για τα υποχρεωτικά μαθήματα του Μεταπτυχιακού Πρόγραμμα Σπουδών, 2009-2010

	Μάθημα		Γραπτές/ Προφορικές Εργασίες		Ο/Η Διδάσκων/ουσα	
	n	Μέση Αξιολό- γηση	n	Μέση Αξιολό- γηση	n	Μέση Αξιολόγη- ση
Μακροοικονομική Ανάλυση και Πολιτική Λεκτ. Ι. Ψαριανός (22 ώρες) Αναπλ. Καθ. Μ.Ζουμπουλάκης (4 ώρες)	39 30	3,90 3,99	38 5	3,94 4,12	39 35	3,85 4,41
Εφαρμοσμένη Μικροοικονομική Ανάλυση Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος (14 ώρες) Αναπλ. Καθ. Μ.Ζουμπουλάκης (4 ώρες)	39 34	4,43 3,77	39 5	3,97 3,75	39 39	4,69 4,33
Εφαρμοσμένη Οικονομετρία Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος (26 ώρες)	39	4,56	39	4,06	39	4,77
Νομισματική και Τραπεζική Οικονομική Επικ. Καθ. Στ.Παπαδάμου (22 ώρες)	39	4,19	39	4,13	39	4,40
Χρηματοοικονομική Διοίκηση και Δογιστική Επικ. Καθ. Γ.Ιατρίδης (22 ώρες)	39	3,01	38	2,53	39	2,69
Ποσοτικές Μέθοδοι για τη Δήμητρη Αποφάσεων Επικ. Καθ. Ηλ. Κεβόρκ (18 ώρες) Δρ. Κ. Τσιλίκα (8 ώρες)	39 34	4,23 3,64	39 33	3,61 3,16	39 38	4,57 3,75

Με απόφαση της Επιτροπής Εσωτερικής Αξιολόγησης του ΠΜΣ, στους πίνακες 5-1 και 5-2 δεν έχουν συμπεριληφθεί οι αξιολογήσεις διδασκόντων μελών ΔΕΠ από άλλα ΑΕΙ.

Αναφορικά με τα υποχρεωτικά μαθήματα, για κάθε ενότητα υπολογίστηκε ο σταθμικός μέσος όρος των επί μέρους αξιολογήσεων χρησιμοποιώντας ως σταθμίσεις τις ώρες του κάθε διδάσκοντα. Για το μάθημα και τον διδάσκοντα οι μέσες αξιολογήσεις χαρακτηρίστηκαν ως πολύ καλές καθώς έλαβαν τις τιμές 4,01 και 4,13, Για τις γραπτές/προφορικές εργασίες η μέση αξιολόγηση λαμβάνοντας τιμή 3,69 χαρακτηρίστηκε μεταξύ του αρκετά καλή και πολύ καλή. Ας σημειωθεί επίσης ότι τέσσερεις διδάσκοντες έλαβαν αξιολογήσεις άνω του 4,4.

Αντίστοιχοι σταθμικοί μέσοι όροι δεν μπορούν να υπολογιστούν για τα μαθήματα επιλογής καθώς διαφέρει ο αριθμός των φοιτητών που είναι εγγεγραμμένοι σε κάθε μάθημα. Για 14 διδάσκοντες οι οποίοι αξιολογήθηκαν από 5 φοιτητές και άνω, και δίδαξαν τουλάχιστον 10 ώρες στο αντίστοιχο μάθημα, παρατηρούνται τα εξής: (α) Για την ενότητα «μάθημα» 8 έλαβαν μέση αξιολόγηση άνω του 4, (β) για την ενότητα «γραπτές/προφορικές εργασίες», 10 έλαβαν άνω του 4, και (γ) για την ενότητα «Διδάσκων/ουσα», 11 έλαβαν άνω του 4. Ας σημειωθεί, τέλος, ότι στην τελευταία ενότητα, τέσσερεις διδάσκοντες, μέλη ΔΕΠ του τμήματος, έλαβαν μέση αξιολόγηση άνω του 4,5. Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, η συνολική αξιολόγηση των μαθημάτων επιλογής κρίνεται ως πολύ καλή.

Πίνακας 5-2: Αξιολόγηση για τα μαθήματα επιλογής του Μεταπτυχιακού
Πρόγραμμα Σπουδών, 2009-2010

	Μάθημα		Γραπτές/ Προφορικές Εργασίες		Ο/Η Διδάσκων/ουσα	
	n	Μέση Αξιολό- γηση	n	Μέση Αξιολό- γηση	n	Μέση Αξιολόγη- ση
Εφαρμοσμένα Μαθηματικά για Οικονομολόγους Λεκτ. Λ.Ζαχείλας (26 ώρες)	21	4,09	21	4,10	21	4,24
Ανάλυση Χρονολογικών Σειρών Επικ. Καθ. Ηλ. Κεβόρκ (18 ώρες) Λεκτ. Α. Ανανώστον (6 ώρες) Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος (2 ώρες)	22	4,49	22	4,29	22	4,69
	18	3,59	2	3,43	19	3,38
	3	4,63	2	5,00	3	4,67
Οικονομική της Εργασίας Λεκτ. Α. Οικονόμου (26 ώρες)	15	4,07	15	4,18	15	3,84
Οικονομική του Περιβάλλοντος και των Φυσικών Πόρων Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος (26 ώρες)	34	4,57	34	4,32	34	4,82
Οικονομία και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας Δρ. Πυθ. Πετράτος (26 ώρες)	12	3,89	12	4,05	12	4,07
Θέματα Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Οικονομίας Αναπλ. Καθ. Ν.Κυριαζής (16 ώρες) Λεκτ. Θ.Μεταξάς (10 ώρες)	10	3,54	8	3,73	10	4,31
	8	3,19	8	3,93	9	3,40
Θέματα Διεθνούς Ανάπτυξης Αναπλ. Καθ. Χρ. Κόλλιας (26 ώρες)	17	4,16	12	4,18	17	4,64
Θέματα Ιστορίας Εφαρμοσμένων Οικονομικών Αναπλ. Καθ. Μ.Ζουμπουλάκης (22 ώρες)	5	3,52	5	3,83	5	4,02
Βιομηχανική Οργάνωση και Πολιτική Λεκτ. Ν.Τζερεμές (26 ώρες)	22	4,37	22	4,39	22	4,51
Επιχειρησιακή Διαχείριση Λεκτ. Γ.Σταμπουλής (22 ώρες) Λεκτ. Ν.Τζερεμές (4 ώρες)	7	3,69	7	3,75	7	3,89
	1	3,88	0	0	1	3,89
Στρατηγική των Επιχειρήσεων Λεκτ. Β.Μπέλλον (26 ώρες)	22	4,06	22	3,66	22	4,11
Δίκαιο του Ανταγωνισμού Δρ. Η. Σοφιώτης (26 ώρες)	8	4,28	8	4,36	8	4,47
Αστική Οικονομική και Αγορά Ακινήτων Λεκτ. Π.Αρβανιτίδης (26 ώρες)	8	3,70	8	4,13	8	3,96

Επιβεβαίωση της πολύ καλής αξιολόγησης που έλαβε το ΠΜΣ για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10 αποτελούν τα αποτελέσματα των απαντήσεων στην επιπλέον ερώτηση που δόθηκε στο ερωτηματολόγιο, «κατά πόσο το επίπεδο σπουδών του ΠΜΣ ανταποκρίθηκε στις προσδοκίες τους». Στα ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν μετά τη λήξη των υποχρεωτικών μαθημάτων οι 27 στους 35 φοιτητές (ποσοστό 77%) δήλωσαν ότι ήταν από πολύ ικανοποιημένοι έως πάρα πολύ ικανοποιημένοι, ενώ το ποσοστό αυτό ανέβηκε στο 87% (27 στους 31 φοιτητές) με τη λήξη των μαθημάτων επιλογής.

Η ανάλυση των ερωτηματολογίων αξιολόγησης του προγράμματος με τις παρατηρήσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών αποτελεί έργο της Επιτροπής Εσωτερικής Αξιολόγησης. Τα αποτελέσματα που παράγονται διανέμονται στους Διδάσκοντες ώστε οι τελευταίοι να ενημερώνονται για τις απόψεις των φοιτητών αναφορικά με την εκπαιδευτική διαδικασία που εφάρμοσαν στο μάθημά τους, και να προχωρούν σε πιθανές βελτιώσεις για το νέο ακαδημαϊκό έτος.

Για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10, από τις 156 συνολικά ώρες των υποχρεωτικών μαθημάτων, οι 24 ώρες διδασκαλίας ανατέθηκαν σε μέλη ΔΕΠ άλλων ΑΕΙ της Ελλάδας και σε συμβασιούχους διδάσκοντες οι οποίοι κατείχαν διδακτορικό τίτλο σπουδών με πολυετή επαγγελματική ή/και διδακτική εμπειρία. Πιο συγκεκριμένα, ο Αναπλ. Καθ. Δ. Χριστόπουλος από το Πάντειο Πανεπιστήμιο δίδαξε 8 ώρες στο μάθημα «Εφαρμοσμένη Μικροοικονομική Ανάλυση», και ο Αναπλ. Καθ. Μ. Σιδηρόπουλος από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης δίδαξε 4 ώρες στο μάθημα «Νομισματική και Τραπεζική Οικονομική». Επιπλέον, ο Δρ. Θ.Κρίντας δίδαξε 4 ώρες στο μάθημα «Χρηματοοικονομική Διοίκηση-Λογιστική», ενώ η Δρ. Κ.Τσλίκα δίδαξε 8 ώρες στο μάθημα «Ποσοτικές Μέθοδοι για Λήψη Επιχειρηματικών Αποφάσεων».

Αναφορικά με τα 13 μαθήματα επιλογής του ΠΜΣ, από το σύνολο των 338 ωρών διδασκαλίας, οι 282 ανατέθηκαν σε μέλη ΔΕΠ του τμήματος και οι υπόλοιπες 52 ώρες σε συμβασιούχους διδάσκοντες οι οποίοι κατείχαν διδακτορικό τίτλο σπουδών με πολυετή επαγγελματική ή/και διδακτική εμπειρία. Πιο συγκεκριμένα, το μάθημα των 26 ωρών «Οικονομία και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας» διδάχθηκε εξ' ολοκλήρου από τον Δρ. Π.Πετράτο, ενώ το μάθημα επίσης των 26 ωρών «Δίκαιο Ανταγωνισμού» διδάχθηκε εξ' ολοκλήρου από τον Δρ. Η.Σοφιώτη. Ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών Μιχ. Ψαλιδόπουλος δίδαξε 4 ώρες στο μάθημα «Ιστορία Εφαρμοσμένων Οικονομικών». Ας σημειωθεί τέλος ότι από τις 282 ώρες διδασκαλίες που ανατέθηκαν στο Τμήμα, οι 90 ώρες διδάχθηκαν από μέλη ΔΕΠ που έχουν εκλεγεί στη Βαθμίδα του Λέκτορα αλλά εκκρεμούσε η έκδοση του ΦΕΚ. Βάσει λοιπόν των ανωτέρω, από το γενικό σύνολο των 494 ωρών διδασκαλίας, οι 414 ώρες (δηλαδή 84%) έγιναν από μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ..

Αναφορικά με τη χορήγηση υποτροφιών, για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10, χορηγήθηκε ολική απαλλαγή διδάκτρων στους δυο (2) πρώτους εισακτέους, και πληρωμή διδάκτρων μόνο ενός εξαμήνου στον τρίτο εισακτέο. Ας σημειωθεί επίσης ότι το ΠΜΣ ενισχύει οικονομικά ασθενείς μεταπτυχιακούς φοιτητές σε περιπτώσεις ενασχόλησής των σε μερική γραμματειακή υποστήριξη και βοήθεια στη λειτουργία του αναγνωστηρίου.

'Οπως και στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, έτσι και στο ΠΜΣ η συνεισφορά υποψήφιων διδακτόρων στο διδακτικό έργο των προπτυχιακών μαθημάτων είναι αμελητέα. Κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2009/10, μόνο ένας (1) υποψήφιος διδάκτορας συνείσφερε σε διδακτικό έργο με τη μορφή φροντιστηρίων όπου σε 10μελείς ομάδες δίδαξε στο εργαστήριο τη χρήση του πακέτου E-views.

4.2 Ποιότητα και Αποτελεσματικότητα της Διδακτικής Διαδικασίας

4.2.1 Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Για κάθε ένα από τα μαθήματα που προσφέρει το ΤΟΕ, υπάρχει τρίωρη διάλεξη όπου η διδακτική διαδικασία περιλαμβάνει διαλέξεις με τη βοήθεια διαφανειών, power point και σημειώσεων στον Πίνακα. Πολλοί διδάσκοντες είτε μέσω του ιστότοπου που διαθέτουν είτε μέσω φωτοτυπιών που αναπαράγουν δίνουν στους φοιτητές για κάθε διάλεξη τα βασικά σημεία της θεματικής που θα καλύψουν ή/και το περιεχόμενο των διαφανειών που θα αναπτύξουν. Πέραν της θεωρίας, στα μαθήματα ποσοτικής φύσης επιλύονται προβλήματα και ασκήσεις για την κατανόηση της θεωρίας, ενώ στα μαθήματα θεωρητικής φύσης αναλύονται μελέτες πραγματικών περιπτώσεων (case-studies) οι οποίες εξοικειώνουν τον φοιτητή στην μεταφορά και εφαρμογή της θεωρητικής γνώσης σε θέματα της πραγματικής αγοράς. Το ΤΟΕ δίνει επίσης ιδιαίτερη έμφαση στην εφαρμογή νέων τεχνολογιών στην Οικονομική Επιστήμη. Στο πλαίσιο αυτό οι φοιτητές/τριες του τμήματος εξοικειώνονται στη χρήση λογισμικών πακέτων σε θέματα Πληροφορικής, Μαθηματικών, Στατιστικής/Οικονομετρίας, Διοικητικής Επιστήμης και Λογιστικής. Λεπτομέρειες επί του θέματος περιγράφονται παρακάτω στο θέμα «Αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών».

Σε κάθε ακαδημαϊκό έτος, για την επικαιροποίηση του περιεχομένου των μαθημάτων τους, οι Διδάσκοντες του ΤΟΕ βρίσκονται σε συνεχή επαφή με τους διάφορους εκδοτικούς οίκους παρακολουθώντας τις νέες εκδόσεις με στόχο τη διαμόρφωση ανάλογης λίστας διδακτικών βοηθημάτων για το μάθημά τους, η οποία να παρέχει σύγχρονη και ολοκληρωμένη γνώση των θεματικών που καλύπτουν το Προπτυχιακό και Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα του ΤΟΕ. Η επαφή των διδασκόντων με τους εκδοτικούς οίκους διενεργείται:

- (α) Μέσω Internet με επισκέψεις στους αντίστοιχους ιστότοπους των Εκδοτικών Οίκων
- (β) Μέσω των Καταλόγων των εκδοτικών οίκων που τους αποστέλλονται,
- (γ) Με απευθείας επικοινωνία με τους εκδοτικούς οίκους μέσω αντιπροσώπων.

Αναλόγως του περιεχομένου των νέων αυτών συγγραμμάτων προβαίνουν τόσο σε μεταβολές της ύλης όσο και των διδακτικών μεθόδων. Οι μεταβολές αυτές αφορούν νέες μορφές προβλημάτων και ασκήσεων, επικαιροποιημένες μελέτες πραγματικών περιπτώσεων της Διεθνούς και Ελληνικής Αγοράς, καθώς και αναθεωρημένα versions των λογισμικών πακέτων που χρησιμοποιούνται από το ΤΟΕ.

Για το ακαδημαϊκό έτος 2009-10, στον Πίνακα Α-2 του Παραρτήματος Α δίνεται για κάθε μάθημα ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών, ο αριθμός των φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις, και ο αριθμός των φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική και στην επαναληπτική εξέταση. Επιπλέον στον Πίνακα Α-3, δίνεται για κάθε μάθημα ο αριθμός των φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις, το ποσοστό αποτυχίας, η κατανομή της βαθμολογίας, και ο μέσος όρος της βαθμολογίας των φοιτητών που συμμετείχαν είτε στη κανονική είτε στην επαναληπτική εξέταση. Αναφορικά με τους πίνακες Α-2 και Α-3, στο Παράρτημα Β των διαγραμμάτων

δίνονται για κάθε μάθημα, στο διάγραμμα Β-3 το ποσοστό συμμετοχής των φοιτητών είτε στη κανονική είτε στην επαναληπτική εξέταση, στο διάγραμμα Β-4 το ποσοστό αποτυχίας, και στο διάγραμμα Β-5 η μέση βαθμολογία ανά μάθημα. Ας σημειωθεί επίσης ότι στα διαγράμματα Β-4 και Β-5 τα στοιχεία που δίνονται αφορούν τόσο το ακαδημαϊκό έτος 2009/10, αλλά και το 2008/09 όπου ξεκίνησε η εσωτερική αξιολόγηση του ΤΟΕ.

Η κατασκευή της κατανομής βαθμολογίας για κάθε μάθημα και ο υπολογισμός του αντίστοιχου μέσου όρου αποδείχθηκε και φέτος έργο αρκετά χρονοβόρο καθώς χρησιμοποιήθηκε και πάλι το ήδη εγκαταστημένο από την έναρξη λειτουργίας του ΤΟΕ πρόγραμμα της Γραμματείας που λόγω παλαιότητας δεν έχει τη δυνατότητα παραγωγής τέτοιας μορφής στατιστικών δεικτών. Το μόνο που ήταν εφικτό ήταν η εξαγωγή για κάθε μάθημα του αρχείου των αποτελεσμάτων χωρίς όμως και πάλι να κάνει διάκριση μεταξύ του ατόμου που δεν προσήλθε και του ατόμου το οποίο παρέδωσε λευκή κόλλα λαμβάνοντας το βαθμό μηδέν. Για την επίλυση των παραπάνω προβλημάτων, καταρχάς, το κάθε αρχείο αποτελεσμάτων μαθήματος εξετάστηκε ξεχωριστά, δημιουργήθηκε ένας ιδιαίτερος κωδικός για κάθε φοιτητή που προσήλθε και πήρε τον βαθμό μηδέν, και στη συνέχεια παρήχθησαν τα αποτελέσματα εκτός του γενικού προγράμματος της Γραμματείας. Η ΟμΕΑ αποφάσισε επίσης ότι για τους φοιτητές που απέτυχαν και στις δυο εξεταστικές να ληφθεί ο μεγαλύτερος βαθμός, ενώ ο βαθμός μηδέν (0) να συνυπολογιστεί τόσο στις κατανομές βαθμολογίας όσο και στον υπολογισμό των μέσων βαθμολογιών των μαθημάτων.

Ας σημειωθεί όμως εδώ ότι ιδιαίτερος προβληματισμός υπήρξε στην ΟμΕΑ κατά πόσον η βαθμολογία ‘μηδέν’ στις λευκές κόλλες που υπήρξαν σε αρκετά μαθήματα θα έπρεπε να συμπεριληφθεί στον υπολογισμό των μέσων όρων και των κατανομών βαθμολογίας. Ο προβληματισμός αυτός συνδέεται με το γεγονός ότι (α) δεν υπάρχει δέσμευση στον αριθμό των εξεταστικών που μπορεί να συμμετάσχει ένας φοιτητής, και (β) σε οποιαδήποτε εξεταστική, πέραν της πρώτης, και εάν περάσει ο φοιτητής το μάθημα, ο τελικός του βαθμός είναι αυτός της τελευταίας επιτυχούς εξέτασης. Συνεπώς δεν ακολουθείται σύστημα τιμωρίας της αποτυχίας του φοιτητή στην πρώτη εξεταστική, οποιεσδήποτε και εάν είναι οι επιδόσεις του στις επόμενες εξεταστικές περιόδους.

Από την εξέταση των Πινάκων Α2, Α3, του Παραρτήματος Α και των Διαγραμμάτων Β2-Β5 του Παραρτήματος Β παρατηρούνται τα εξής:

(α) Το συνολικό ποσοστό συμμετοχής των φοιτητών στη κανονική και στην επαναληπτική εξέταση στην πλειονότητα των μαθημάτων (εκτός λίγων εξαιρέσεων) υπερέβαινε το 65%, δηλαδή, περίπου 2 στους 3 εγγεγραμμένους φοιτητές συμμετείχαν στις εξετάσεις

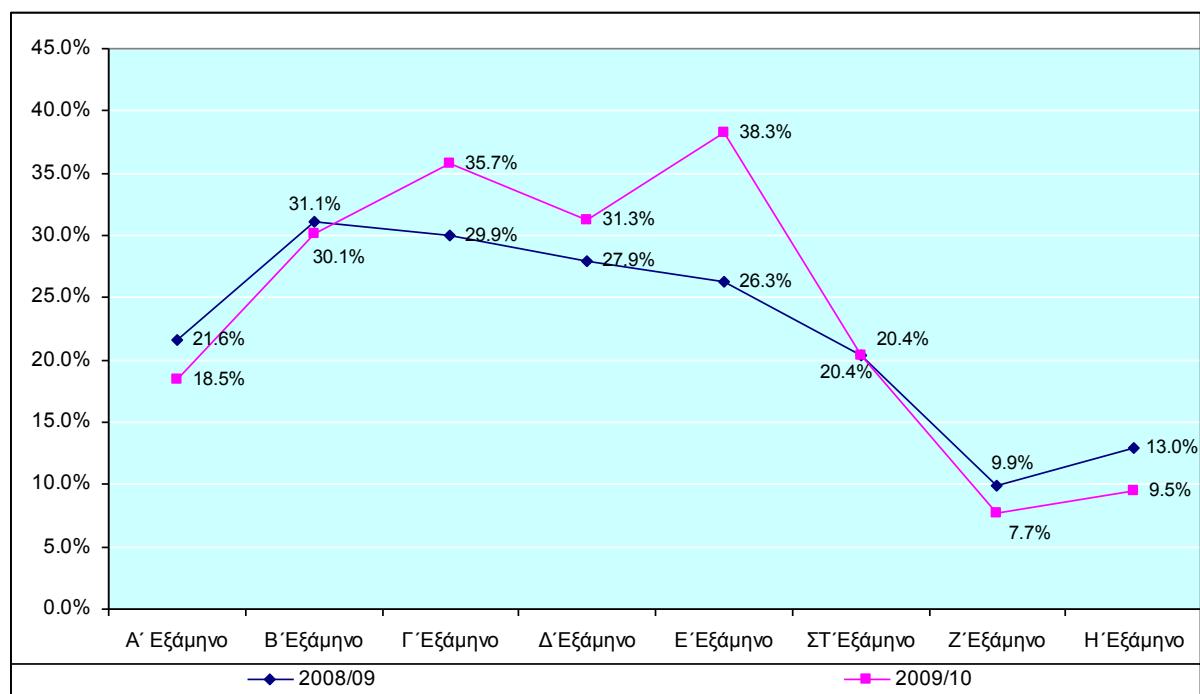
(β) Ποσοστά αποτυχίας άνω του 40% δεν παρατηρούνται στο 1^ο και 4^ο έτος σπουδών με εξαίρεση το μάθημα του Εμπορικού Δικαίου (αλλαγή διδάσκοντα μόνο για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10). Αντίθετα υψηλά ποσοστά αποτυχίας παρατηρούνται σε αρκετά μαθήματα του 2^{ου} και 3^{ου} έτους σπουδών. Επίσης σε όλα τα εξάμηνα παρατηρούνται σημαντικές διαφοροποιήσεις των ποσοστών αποτυχίας σε αρκετά μαθήματα μεταξύ 2008/09 και 2009/10. Στην παρούσα φάση, η ΟμΕΑ θεωρεί ότι με διαθέσιμα συγκριτικά στοιχεία μόνο για δυο συνεχόμενα ακαδημαϊκά έτη δεν μπορεί να καταλήξει σε ασφαλή και αξιόπιστα συμπεράσματα. Πέραν όμως αυτού,

σημειώνεται ότι τα περισσότερα μαθήματα με υψηλά ποσοστά αποτυχίας είναι «ποσοτικής φύσης», και ότι, όπως ειπώθηκε και παραπάνω, δεν υπάρχει δέσμευση στον αριθμό των εξεταστικών που μπορεί να συμμετάσχει ένας φοιτητής. Επομένως ένας αριθμός φοιτητών προσέρχεται στις εξετάσεις χωρίς ιδιαίτερη προετοιμασία, απλά για αν δει τα θέματα εξετάσεων, παραδίδοντας μάλιστα σχεδόν λευκή κόλλα.

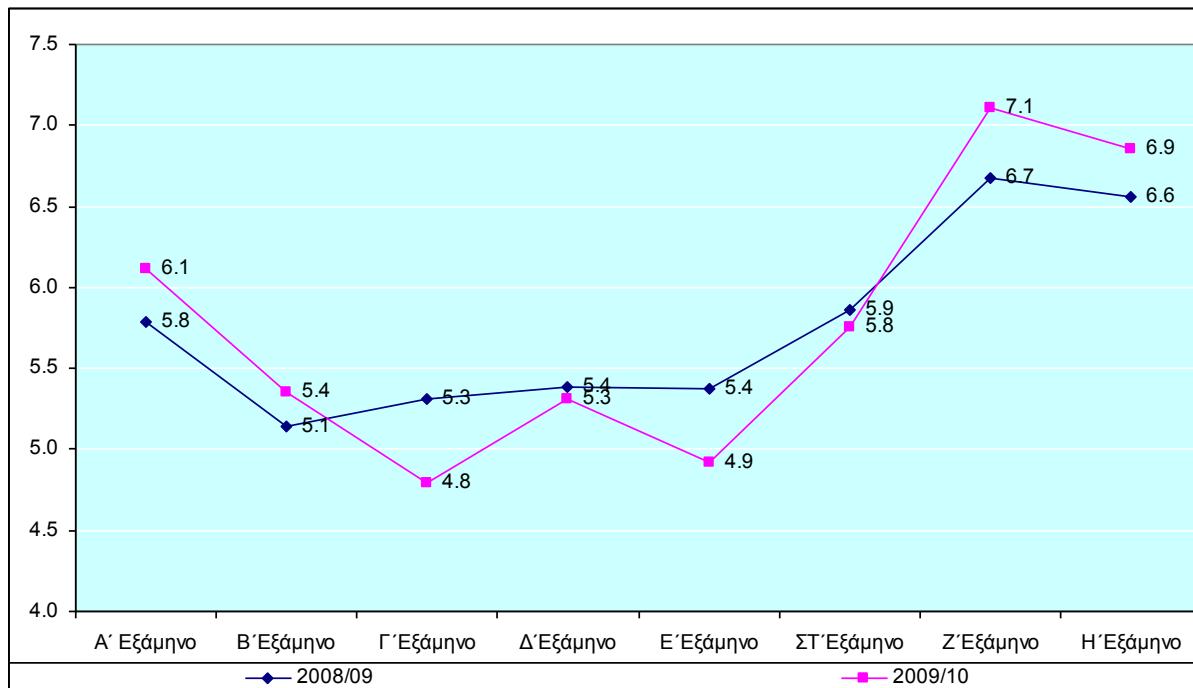
(γ) Στην πλειονότητα των μαθημάτων, η μέση βαθμολογία κυμαίνεται στο διάστημα από 4,0 έως 8,8, και επηρεάζεται όπως αναμενόταν από το αντίστοιχο ποσοστό αποτυχίας του μαθήματος.

Στα διαγράμματα 5-2 και 5-3 που ακολουθούν παρουσιάζονται ανά εξάμηνο, για τα ακαδημαϊκά έτη 2008/09 και 2009/10 το μέσο ποσοστό αποτυχίας και η μέση βαθμολογία. Και τα δυο αυτά μεγέθη υπολογίστηκαν ως σταθμικοί μέσοι όροι των μέσων ποσοστών αποτυχίας και των μέσων βαθμολογιών των μαθημάτων του αντίστοιχου εξαμήνου, με τους συντελεστές στάθμισης να αναφέρονται στον αριθμό των φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις. Και για τα δυο ακαδημαϊκά έτη τα χαμηλότερα μέσα ποσοστά αποτυχίας και αντίστοιχα οι υψηλότερες μέσες βαθμολογίες εμφανίζονται στο Α εξάμηνο του 1^{ου} έτους και στο 4^ο έτος (Ζ και Η εξάμηνο).

Διάγραμμα 5-2: Μέσο (σταθμικό) ποσοστό αποτυχίας εξαμήνου για τα ακαδημαϊκά έτη 2008/09 και 2009/10

Διάγραμμα 5-3: Μέση (σταθμική) βαθμολογία εξαμήνου για τα ακαδημαϊκά έτη 2008/09 και 2009/10

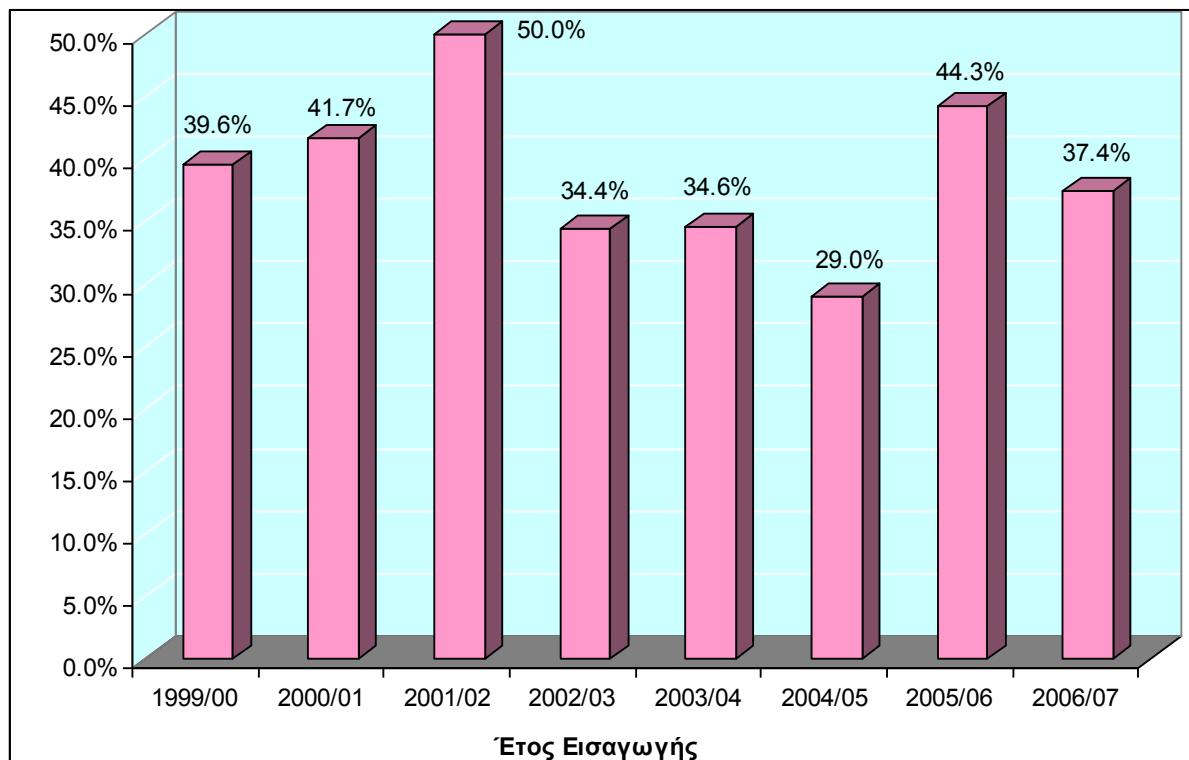

Στον Πίνακα A-6 του Παραρτήματος Α παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη του αριθμού των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών και η διάρκεια σπουδών. Ας σημειωθεί εδώ ότι το 1999/00 ήταν το πρώτο ακαδημαϊκό έτος που λειτούργησε το ΤΟΕ, και συνεπώς η πρώτη αποφοίτηση έλαβε χώρα στο τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2003/04, στις 24/7/2004. Διαπιστώνεται λοιπόν από τον Πίνακα A-6 ότι για τα έτη εισαγωγής 1999/00 έως 2002/03 όπου υπάρχουν ολοκληρωμένα στοιχεία αποφοίτησης στα $2\times K$ έτη, όπου $K=4$ έτη, το ποσοστό αυτών που δεν αποφοίτησαν εντός 8 ετών φοίτησης κυμαίνεται κάτω από 25%.

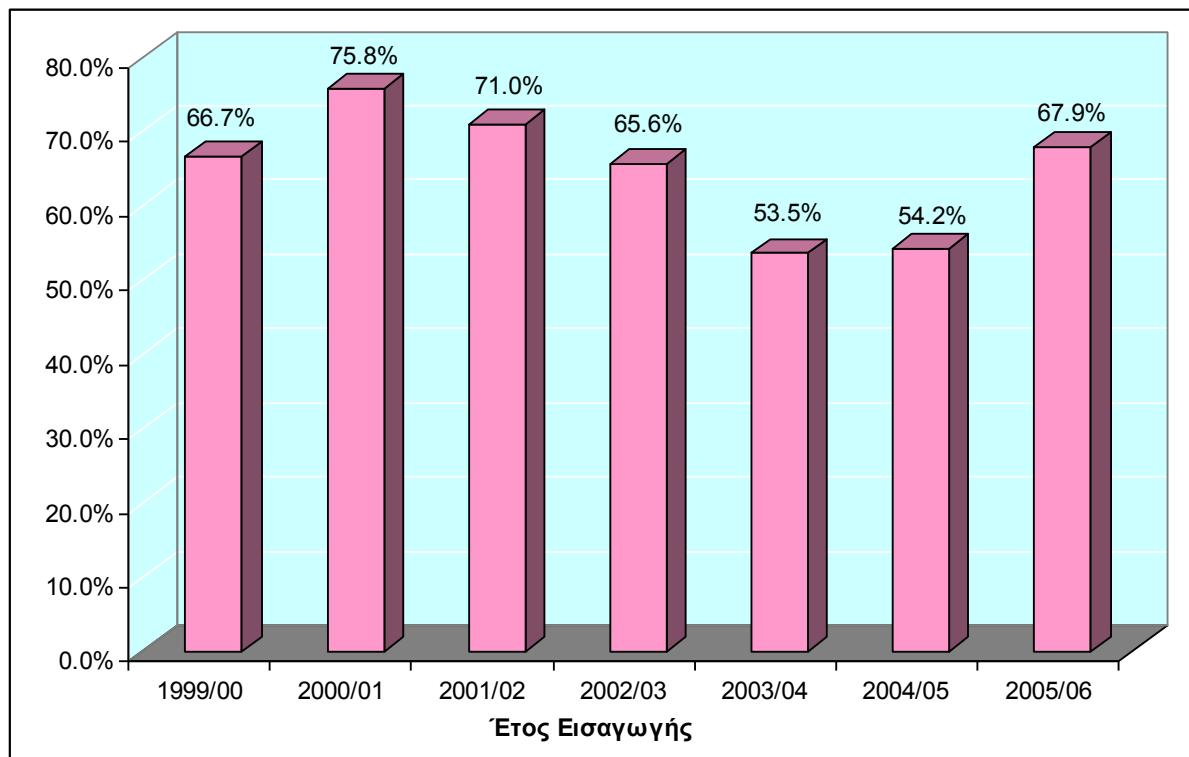
Με βάση επίσης τα στοιχεία του Πίνακα A-6, στα διαγράμματα 5-4 και 5-5 παρουσιάζονται ανά έτος εισαγωγής αντίστοιχα το ποσοστό των φοιτητών που αποφοίτησε ακριβώς σε 4 έτη και το αθροιστικό ποσοστό αυτών που αποφοίτησαν σε 4 ή σε 5 έτη. Παρατηρείται λοιπόν ότι για τα δυο τελευταία έτη εισαγωγής το ποσοστό των φοιτητών που αποφοίτησε ακριβώς στα 4 έτη (αντίστοιχα το 2009 και το 2010) κυμαίνεται πάνω από 35%. Κατ' αντίστοιχία, για το έτος εισαγωγής 2005/06 πάνω από τα $2/3$ των φοιτητών αποφοίτησαν εντός 5 ετών. Εκτιμάται δε ότι το ίδιο θα ισχύσει και για το έτος εισαγωγής 2006/07, λόγω του σχετικά υψηλού ποσοστού αποφοίτησης σε 4 έτη.

Στον πίνακα 5-3 παρουσιάζονται ο συνολικός αριθμός φοιτητών που αποφοίτησαν ανά έτος από το 2003, η κατανομή του βαθμού πτυχίου και ο αντίστοιχος μέσος όρος ανά έτος αποφοίτησης. Από τον συγκεκριμένο πίνακα διαπιστώνεται ότι για όλα τα έτη, άνω του 90% των φοιτητών που αποφοίτησαν έλαβε βαθμό πτυχίου μεταξύ 6,0 και 8,49. Αναφορικά δε με το βαθμό πτυχίου, αν και παρατηρείται μια ελαφρώς καθοδική τάση του μέσου όρου στα πρώτα έτη αποφοίτησης, φαίνεται ότι μετά το 2008 ο μέσος όρος τείνει να σταθεροποιηθεί γύρω από το 7.

Διάγραμμα 5-4: Ποσοστό φοιτητών που αποφοίτησαν ακριβώς σε 4 έτη

Διάγραμμα 5-5: Ποσοστό φοιτητών που αποφοίτησαν σε 4 ή σε 5 έτη

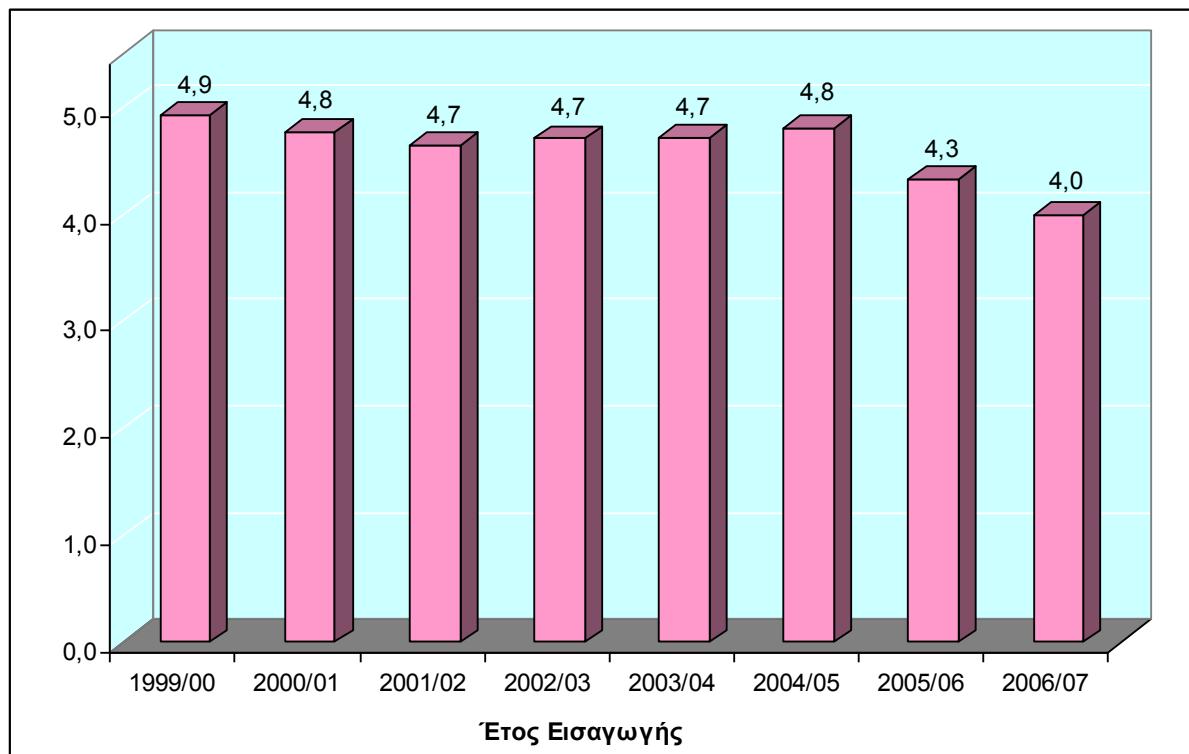

Πίνακας 5-3: Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Έτος Αποφοίτησης	Διαστήματα βαθμών				Σύνολο	Μέσος Όρος
	5,0-5,99	6,0-6,99	7,0-8,49	8,5-10		
2003	0 0,0%	15 32,6%	28 60,9%	3 6,5%	46 100,0%	7,32
2004	2 2,5%	36 44,4%	39 48,1%	4 4,9%	81 100,0%	7,14
2005	0 0,0%	44 44,0%	53 53,0%	3 3,0%	100 100,0%	7,17
2006	2 2,8%	22 31,0%	44 62,0%	3 4,2%	71 100,0%	7,29
2007	0 0,0%	45 46,9%	44 45,8%	7 7,3%	96 100,0%	7,18
2008	2 2,8%	35 48,6%	33 45,8%	2 2,8%	72 100,0%	7,04
2009	3 3,3%	47 51,1%	41 44,6%	1 1,1%	92 100,0%	6,99
2010	2 2,0%	52 53,1%	42 42,9%	2 2,0%	98 100,0%	7,04

Στο διάγραμμα 5-6 παρουσιάζεται η μέση διάρκεια σπουδών ανά έτος αποφοίτησης. Για τα έτη εισαγωγής 1999/00 έως 2002/03 όπου υπάρχουν ολοκληρωμένα στοιχεία αποφοίτησης εντός 8 ετών, η μέση διάρκεια σπουδών για άνω του 75% των φοιτητών που αποφοίτησε εντός 8 ετών κυμαίνεται μεταξύ 4,7 και 4,9 ετών. Συνδυάζοντας επιπλέον τα στοιχεία του Πίνακα Α-4 του Παραρτήματος Α, και τις διαπιστώσεις που προέκυψαν από τα αποτελέσματα των διαγραμμάτων 5-4 και 5-5, η ΟμΕΑ προβλέπει ότι για τα δυο τελευταία έτη αποφοίτησης, 2005/06 και 2006/07, το ποσοστό των φοιτητών που δεν θα αποφοιτήσουν θα κυμανθεί κάτω του 20% και η μέση διάρκεια σπουδών δεν θα υπερβεί τα πέντε έτη.

Διάγραμμα 5-6: Μέση διάρκεια σπουδών ανά έτος εισαγωγής

4.2.2 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Ίδιες μορφές διδακτικών μεθόδων και διαδικασιών επικαιροποίησης του περιεχομένου των μαθημάτων με αυτές του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών ακολουθούνται και στο ΠΜΣ, σε εντονότερο όμως βαθμό. Επίσης στο ΠΜΣ επικαιροποίηση γίνεται και όσον αφορά τις δημοσιεύσεις (papers) τα οποία καλούνται οι φοιτητές να μελετήσουν και να αναλύσουν.

Στον Πίνακα Α-5 του Παραρτήματος Α δίνεται για κάθε μάθημα του ΠΜΣ για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10 ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών, ο αριθμός των φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις, και ο αριθμός των φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική και στην επαναληπτική εξέταση. Κάνοντας δεκτή η 2^{ης} ΓΣΕΣ (4-11-2009) την αίτηση της κας Αλεξάνδρα Κολοβού για αναβολή σπουδών της για ένα χρόνο λόγω δυσκολιών στην εγκυμοσύνη της (προσκομίστηκε ιατρική βεβαίωση), οι εγγεγραμμένοι φοιτητές στα υποχρεωτικά μαθήματα εμφανίζονται 39 και όχι 40.

Στους πίνακες Α7 και Α8 δίνονται αντίστοιχα για τα ακαδημαϊκά έτη 2009/10 και 2008/09 για κάθε μάθημα ο αριθμός των φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις, το ποσοστό αποτυχίας, η κατανομή της βαθμολογίας, και ο μέσος όρος της βαθμολογίας των φοιτητών που συμμετείχαν είτε στη κανονική είτε στην επαναληπτική εξέταση. Κάνοντας δεκτή η 4^η ΓΣΕΣ (17-3-2010) την αίτηση της κας Ευαγγελίας Γαλάνη για διακοπή σπουδών που οφειλόταν σε προσωπικούς λόγους, ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών για το 2^ο εξάμηνο μειώθηκε στους 38.

Με βάση τα στοιχεία των πινάκων Α-7 και Α-8, ενώ το ακαδημαϊκό έτος 2008/09, και οι 40 φοιτητές που εντάχθηκαν στο ΠΜΣ πέρασαν επιτυχώς και τα 12 μαθήματα που τους αναλογούσαν είτε στη κανονική είτε στην επαναληπτική εξέταση, το 2009/10, για τους 39 φοιτητές του προγράμματος, ποσοστά αποτυχίας εμφανίστηκαν σε όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα και σε δυο επιλογής. Όμως, τα ποσοστά αυτά αποτυχίας δεν κρίνονται ως υψηλά καθώς κυμάνθηκαν κάτω του 20% με μόνη εξαίρεση το μάθημα της «Εφαρμοσμένης Οικονομετρίας» όπου σημειώθηκε το υψηλότερο ποσοστό, 25,5%.

Μεταξύ 2008/09 και 2009/10 παρατηρήθηκαν επίσης και μειώσεις στους μέσους όρους των βαθμολογιών όλων των μαθημάτων με μόνες εξαιρέσεις τα δυο μαθήματα επιλογής «Θέματα Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Οικονομίας» και «Θέματα Διεθνούς Ανάπτυξης» όπου παρατηρήθηκαν μικρές αυξήσεις κάτω του 0,6. Οι μειώσεις των μέσων βαθμολογιών χαρακτηρίστηκαν ως σχετικά μεγάλες σε έξι μαθήματα καθώς κυμάνθηκαν από 1,03 έως 1,96 μονάδες. Από τα έξι αυτά μαθήματα, τα τρία ήταν τα υποχρεωτικά «Εφαρμοσμένη Οικονομετρία (-1,06)», «Ποσοτικές Μέθοδοι για Λήψη Επιχειρηματικών Αποφάσεων (-1,33)», και «Νομισματική και Τραπεζική Οικονομική (-1,5)», ενώ τα μαθήματα επιλογής στα οποία σημειώθηκαν μειώσεις στο μέσο όρο βαθμολογίας άνω της μονάδας ήταν «Οικονομική της Εργασίας (-1,3)», «Οικονομία και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας (-1,46)» και «Επιχειρησιακή Διαχείριση (-1,95)».

Για το 2009/10, στα υποχρεωτικά μαθήματα, η μέση βαθμολογία κυμάνθηκε στο σχετικά μικρό εύρος από 5,2 έως 6,95, ενώ για τα μαθήματα επιλογής το αντίστοιχο εύρος ήταν σχετικά μεγάλο από 5,5 έως 9,1. Αναφορικά με τα μαθήματα επιλογής, σε εννέα μαθήματα η μέση βαθμολογία κυμάνθηκε κάτω του 7,8, ενώ στα

υπόλοιπα τέσσερα η μέση βαθμολογία κινήθηκε σε ιδιαιτέρως υψηλά επίπεδα, άνω του 8,57, με ασυνήθιστα υψηλά ποσοστά φοιτητών να παρατηρούνται στην διάστημα βαθμολογίας από 8,5-10.

Όπως έχει τονισθεί και σε άλλα σημεία, με διαθέσιμα συγκριτικά στοιχεία μόνο για δυο συνεχόμενα ακαδημαϊκά έτη ασφαλή και αξιόπιστα συμπεράσματα δεν μπορούν να εξαχθούν αναφορικά με την εμφάνιση ποσοστών αποτυχίας και τις μειώσεις των μέσων βαθμολογιών που παρατηρήθηκαν το 2009/10. Στην παρούσα φάση όμως, δεδομένου ότι δεν υπήρξαν μεταβολές στη διάρθρωση και στην υλοποίηση του προγράμματος καθώς και στις διδακτικές μεθόδους που ακολουθήθηκαν, η Επιτροπή Εσωτερικής Αξιολόγησης αποδίδει την εμφάνιση των ποσοστών αποτυχίας και των μειώσεων των μέσων βαθμολογιών σε ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ομάδας φοιτητών που εντάχθηκε στο ΠΜΣ το 2009/10 όπως π.χ. το χαμηλότερο μαθηματικό και οικονομικό υπόβαθρο σε σύγκριση με την ομάδα φοιτητών του 2008/09.

4.3 Οργάνωση και εφαρμογή του διδακτικού έργου

4.3.1 Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Για κάθε μάθημα του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, ο διδάσκων, οι ώρες διδασκαλίας και το περίγραμμα του μαθήματος δίνονται στον αντίστοιχο οδηγό σπουδών. Κοινή πολιτική των διδασκόντων του ΤΟΕ είναι κατά την πρώτη διάλεξη να προβαίνουν σε αναλυτική παρουσίαση της ύλης του αντίστοιχου μαθήματος, των μαθησιακών στόχων και των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων, του τρόπου αξιολόγησης και της αντίστοιχης Βιβλιογραφίας. Αρκετοί διδάσκοντες μοιράζουν επίσης και ειδικό φυλλάδιο στο οποίο περιγράφονται τα παραπάνω. Στο φυλλάδιο αυτό δίνονται επίσης οι ώρες γραφείου των καθώς και χρονοδιάγραμμα ανά εβδομάδα της διδακτέας ύλης.

Για κάθε ένα από τα προπτυχιακά μαθήματα που προσφέρονται στο ΤΟΕ, η διδασκαλία ολοκληρώνεται σε μια ημέρα με τρεις συνεχόμενες ώρες διδασκαλίας (για δεκατρείς εβδομάδες). Για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10 η μόνη εξαίρεση στη πρακτική αυτή αφορούσε τα μαθήματα των Μαθηματικών I και II, για τα οποία υπήρξαν σε διαφορετικές ημέρες δυο διαλέξεις διάρκειας μιάμισης ώρας. Στην κατασκευή του ωρολογίου προγράμματος γίνεται προσπάθεια να ισορροπούνται τόσο οι ιδιαίτερες ανάγκες των φοιτητών (δυσκολία και βαρύτητα του μαθήματος) όσο και των διδασκόντων (συγκεκριμένες ημέρες και ώρες που επιθυμούν να διδάσκουν).

Η μέτρηση της επίτευξης των μαθησιακών στόχων διενεργείται μέσω ανάλυσης των αποτελεσμάτων δυο σχετικών θεματικών των ερωτηματολογίων που έχουν συμπληρωθεί βάσει της διαδικασίας αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές. Οι δυο σχετικές θεματικές αφορούν (α) σε τι έκταση οι στόχοι του μαθήματος ήταν σαφείς, και (β) κατά πόσον η ύλη που καλύφθηκε ανταποκρινόταν στους στόχους του μαθήματος. Για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10, η ΟμΕΑ έκρινε ως επιτυχείς τις διαδικασίες που ακολούθησαν οι διδάσκοντες του ΤΟΕ (α) για την ενημέρωση των φοιτητών αναφορικά με την σαφήνεια των στόχων του μαθήματος και (β) την ανταπόκριση της ύλης που διδάχθηκε με τους στόχους του μαθήματος. Ειδικότερα άνω του 70% των φοιτητών δήλωσαν ότι οι στόχοι του μαθήματος ήταν

από πολύ έως πάρα πολύ σαφείς, στο 1° έτος σπουδών στα 5 από τα 13 μαθήματα, στο 2° έτος σπουδών στα 10 από τα 15 μαθήματα, στο 3° έτος σπουδών στα 10 από τα 14 μαθήματα, και στο 4° έτος σπουδών, στα 25 από τα 29 μαθήματα που αξιολογήθηκαν. Επίσης, άνω του 70% των φοιτητών δήλωσε ότι υπήρξε από ικανοποιητική έως πολύ καλή ανταπόκριση της ύλης του μαθήματος με τους στόχους, στο 1° έτος σπουδών στα 8 από τα 13 μαθήματα, στο 2° έτος σπουδών στα 12 από τα 15 μαθήματα, στο 3° έτος σπουδών στα 11 από τα 14 μαθήματα, και στο 4° έτος σπουδών, στα 26 από τα 29 μαθήματα που αξιολογήθηκαν.

Για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10, από τα 12 μαθήματα του 1^{oυ} έτους σπουδών, τα τρία μόνο διδάχθηκαν από μέλη ΔΕΠ των δυο ανώτερων βαθμίδων. Επίσης, όλα τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών μαθήματα που εμπίπτουν στο στενό ή στο ευρύτερο γνωστικό τους πεδίο.

4.3.2 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, η περιγραφή του κάθε μαθήματος, οι εκπαιδευτικοί στόχοι, και η ενδεικτική βιβλιογραφία παρατίθεται στον οδηγό σπουδών που διανέμεται. Πέραν αυτού, για τα έξι υποχρεωτικά μαθήματα του πρώτου εξαμήνου διανέμεται από την Γραμματεία του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών σε κάθε φοιτητή εδ το οποίο περιέχει για κάθε μάθημα όλες τις παραπάνω πληροφορίες (μαθησιακοί στόχοι, προσδοκώμενα αποτελέσματα, χρονοδιάγραμμα διδακτέας ύλης, τρόπος αξιολόγησης, ώρες γραφείου υπεύθυνου μαθήματος) καθώς και εκπαιδευτικό υλικό (σημειώσεις, οι διαφάνειες του διδάσκοντα, papers κλπ) το οποίο διευκολύνει τον μεταπτυχιακό φοιτητή στην μελέτη του. Για τα μαθήματα επιλογής του δευτέρου εξαμήνου, οι παραπάνω πληροφορίες επεξηγούνται και διανέμονται από τον υπεύθυνο κάθε μαθήματος.

Η υλοποίηση του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών γίνεται σε απογευματινές ώρες στις ζώνες 17:00-19:00 και 19:00-21:00, με το κάθε μάθημα να ολοκληρώνεται σε δυο συνεχόμενες ώρες διδασκαλίας (για δεκατρείς εβδομάδες). Μόνο σε ειδικές περιπτώσεις διδασκόντων που έρχονται από άλλα ΑΕΙ, ή εξωτερικών συνεργατών η διδασκαλία του μαθήματος επεκτείνεται σε τέσσερεις συνεχόμενες ώρες διδασκαλίας.

Όπως στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, έτσι και στο ΠΜΣ, ή μέτρηση της επίτευξης των μαθησιακών στόχων διενεργείται μέσω ανάλυσης των αποτελεσμάτων των δυο σχετικών θεματικών του ερωτηματολογίου που αφορούν (α) σε τι έκταση οι στόχοι του μαθήματος ήταν σαφείς, και (β) κατά πόσον η ύλη που καλύφθηκε ανταποκρινόταν στους στόχους του μαθήματος. Για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10, η Επιτροπή Εσωτερικής Αξιολόγησης έκρινε ως ιδιαίτερα επιτυχείς τις δυο αυτές διαδικασίες καθώς σε 13 από τα 19 μαθήματα του ΠΜΣ άνω του 70% των φοιτητών δήλωσε ότι οι στόχοι του μαθήματος ήταν από πολύ έως πάρα πολύ σαφείς, και σε 14 από τα 19 μαθήματα, άνω του 75% των φοιτητών δήλωσε ότι υπήρξε από ικανοποιητική έως πολύ καλή ανταπόκριση της ύλης του μαθήματος με τους στόχους

Ας σημειωθεί τέλος ότι όλα τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών μαθήματα που εμπίπτουν στο στενό ή στο ευρύτερο γνωστικό τους πεδίο.

4.4 Εκπαιδευτικά Βοηθήματα

Αναφορικά με το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, στα πλαίσια του νέου νόμου του 2008, ο κάθε διδάσκων προτείνει τουλάχιστον δύο βοηθήματα εκ των οποίων ο φοιτητής οφείλει να επιλέξει ένα. Ο μέγιστος αριθμός συγγραμμάτων που προτείνεται από τους διδάσκοντες του ΤΟΕ είναι πέντε (5). Οι προτάσεις των μελών ΔΕΠ και Διδασκόντων του ΤΟΕ για τα προτεινόμενα συγγράμματα υποβάλλονται κάθε Μάρτιο πριν την έναρξη του επομένου ακαδημαϊκού έτους. Στη συνέχεια η Γενική Συνέλευση εγκρίνει τους καταλόγους των προτεινόμενων συγγραμμάτων. Ο κάθε διδάσκων βρισκόμενος σε συνεχή επαφή με τους διαφόρους εκδοτικούς οίκους των ελληνικών συγγραμμάτων παρακολουθεί όλες τις νέες εκδόσεις και αποφασίζει να προτείνει συγγράμματα με γνώμονα τη παροχή σύγχρονης και ολοκληρωμένης γνώσης για τις θεματικές της Οικονομικής Επιστήμης που καλύπτει το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του ΤΟΕ.

Με την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους, ο κάθε διδάσκων για να διευκολύνει τους φοιτητές να επιλέξουν ένα από τα συγγράμματα που προτείνει, στην πρώτη διάλεξη του μαθήματός του, πραγματοποιεί ενημέρωση σχετικά με την ύλη του κάθε συγγράμματος καθώς και τις ιδιαιτερότητες που αυτό έχει. Επιπλέον, ο Υπεύθυνος Διανομής Συγγραμμάτων πραγματοποιεί δύο ανοικτές συναντήσεις ενημέρωσης των φοιτητών για τον τρόπο συμπλήρωσης του εντύπου επιλογής των συγγραμμάτων κάθε μαθήματος. Με την ολοκλήρωση των δηλώσεων συγγραμμάτων από πλευράς φοιτητών, στο χρονικό διάστημα 1-10 Οκτωβρίου πραγματοποιούνται οι ανάλογες σε αριθμό παραγγελίες συγγραμμάτων. Ταυτόχρονα κατασκευάζονται ειδικοί πίνακες διανομής ανά σύγγραμμα, ανά εξάμηνο και ανά κατεύθυνση σύμφωνα με τον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος. Η παραλαβή των συγγραμμάτων ξεκινά μιας έως τρεις εβδομάδες από τη στιγμή που γίνεται η παραγγελία, ανάλογα με το φόρτο εργασίας του κάθε εκδοτικού οίκου και τη σειρά των παραγγελιών. Στη συνέχεια, η διανομή των συγγραμμάτων αρχίζει στο πρώτο δεκαήμερο του Νοεμβρίου και διαρκεί έως και τις 15 Ιανουαρίου. Συνέπεια του γεγονότος ότι το υπάρχον σύστημα διανομής συγγραμμάτων προωθεί την πολλαπλή βιβλιογραφία και την ελεύθερη επιλογή είναι να υπάρχουν πολλαπλές λίστες διανομής για κάθε μάθημα, και αυτό να επιμηκύνει υπερβολικά το χρόνο διάθεσης των συγγραμμάτων. Παρόλα αυτά, έχει γενικά διαπιστωθεί στο ΤΟΕ ότι τα συγγράμματα διανέμονται κανονικά, χωρίς να υπάρχουν πολλά παράπονα ούτε από τους ενδιαφερόμενους φοιτητές/τριες αλλά ούτε και από τους διδάσκοντες.

Η ίδια διαδικασία παραλαβής και διανομής ακολουθείται αναφορικά με τις σημειώσεις που παρέχουν επιπρόσθeta οι διδάσκοντες προκειμένου να βοηθήσουν και να προσανατολίσουν το ενδιαφέρον των φοιτητών/τριών προς ποικίλα θέματα που άπτονται της διδακτέας ύλης και υποστηρίζονται από την προτεινόμενη βασική βιβλιογραφία. Οι παραγγελίες των σημειώσεων πραγματοποιούνται το δεύτερο 15ημερο του Σεπτεμβρίου και βρίσκονται έτοιμες προς διανομή το αργότερο μέχρι τις 15 Οκτωβρίου. Και εδώ τυχόν μικρές καθυστερήσεις που παρατηρούνται στον πιθανό μεγάλο φόρτο εργασίας που έχουν οι Πανεπιστημιακές Εκδόσεις του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Και σε αυτήν την περίπτωση όμως της διανομής των σημειώσεων, ουσιαστικά προβλήματα από τους ενδιαφερόμενους φοιτητές/τριες δεν έχουν καταγραφεί.

Βάσει των απογραφικών δελτίων εξαμηνιαίων μαθημάτων που έχουν καταθέσει οι διδάσκοντες του ΤΟΕ, τουλάχιστον το 75% της διδασκόμενης ύλης

καλύπτεται από τα προτεινόμενα συγγράμματα. Σε πολλά μαθήματα, ιδίως σε αυτά που υπάρχει επιπλέον γραπτή εργασία, οι διδάσκοντες παρέχουν είτε πρωτότυπα κείμενα προς επεξεργασία και ανάλυση, ή επιπρόσθετη βιβλιογραφία που μπορεί να βρεθεί μέσω Internet ή στην βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου. Στα πλαίσια της αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές άνω του 50% των φοιτητών δήλωσε ότι το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε βοήθησε από πολύ έως πάρα πολύ στη καλύτερη κατανόηση του θέματος, στο 1° έτος σπουδών στα 9 από τα 13 μαθήματα, στο 2° έτος σπουδών στα 11 από τα 15 μαθήματα, στο 3° έτος σπουδών στα 12 από τα 14 μαθήματα, και στο 4° έτος σπουδών, στα 26 από τα 29 μαθήματα που αξιολογήθηκαν.

Ας σημειωθεί τέλος ότι από το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011, με απόφαση του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Δια βίου Μάθησης, το σύστημα παραγγελίας και διανομής συγγραμμάτων αλλάζει. Το νέο εντελώς μηχανογραφημένο σύστημα, με την ονομασία ‘ΕΥΔΟΞΟΣ’ προσβλέπει στην αποτελεσματική οργάνωση και διαχείριση των ακαδημαϊκών συγγραμμάτων, έτσι ώστε να υπάρχει καλύτερη και ταχύτερη διάθεση των συγγραμμάτων στους φοιτητές αλλά να μειώνεται ταυτόχρονα και η συνολική γραφειοκρατία που χαρακτήριζε κατά γενική ομολογία το παλαιό σύστημα. Στόχος του ΤΟΕ είναι η υιοθέτηση και η αποτελεσματική εφαρμογή του νέου συστήματος όσον αφορά τις διαδικασίες (α) δήλωσης των μαθημάτων με τη χρήση κωδικού που θα δίνεται από τη γραμματεία του τμήματος, (β) την επιλογή του συγγράμματος της αρεσκείας του φοιτητή στη μηχανογραφημένη φόρμα του ΕΥΔΟΞΟΣ.

Αναφορικά με το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, όλα τα βασικά βιβλία κάθε μαθήματος είναι διαθέσιμα είτε στο Αναγνωστήριο του Τμήματος είτε στη κεντρική βιβλιοθήκη. Πέραν των βασικών βιβλίων οι διδάσκοντες παρέχουν στους φοιτητές πρόσθετο εκπαιδευτικό υλικό όπως σημειώσεις, διαφάνειες της διάλεξης, papers κλπ το οποίο στόχο έχει να διευκολύνει τον μεταπτυχιακό φοιτητή στην μελέτη του. Άνω του 60% των φοιτητών που εντάχθηκε στο πρόγραμμα το ακαδημαϊκό έτος 2009/10 δήλωσε ότι το εκπαιδευτικό υλικό που προτάθηκε ή/και δόθηκε από τους διδάσκοντες βοήθησε από πολύ έως πάρα πολύ στη καλύτερη κατανόηση του μαθήματος.

4.5 Μέσα και Υποδομές

Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών μετά το 2004 στεγάζεται σε δύο κτίρια. Στο ενοικιαζόμενο κτίριο επί της οδού Κοραή 43 (πολυκατοικία 4 ορόφων) στεγάζονται οι γραμματείες του Προπτυχιακού και Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, τα γραφεία των καθηγητών και ένα (1) σπουδαστήριο 25 τετραγωνικών μέτρων για τις ανάγκες των μεταπτυχιακών φοιτητών. Το σπουδαστήριο αυτό έχει διαμορφωθεί κατάλληλα για τη χρήση που προορίζεται, και χρησιμοποιείται καθημερινά τα απογεύματα. Το κτίριο επί της Κοραή 43 απέχει τρία οικοδομικά τετράγωνα από το δεύτερο κτίριο με τις αίθουσες διδασκαλίας (Γ. Καρτάλη 72 και Ροζού). Το κτίριο με τις αίθουσες διδασκαλίας, όπου στο παρελθόν στεγαζόταν το Γαλλικό Ινστιτούτο Βόλου το οποίο και είχε σχεδιαστεί για εκπαιδευτικούς σκοπούς σύμφωνα με τα πρότυπα γαλλικών διδακτηρίων, αγοράστηκε το 2002 από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Το κτίριο αυτό αναβαθμίστηκε με τη χρηματοδότηση του Πανεπιστημίου και του ΕΠΕΑΕΚ, και αποτελεί σήμερα ένα υπόδειγμα διαρκούς ποιότητας παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Πιο συγκεκριμένα, δημιουργήθηκαν

ένα (1) αμφιθέατρο χωρητικότητας 195 ατόμων, δυο (2) αίθουσες διδασκαλίας χωρητικότητας 70 ατόμων και (1) αίθουσα διδασκαλίας χωρητικότητας 25 ατόμων, όλα με νέα έδρανα και καθίσματα που να πληρούν τις ανάγκες ενός σύγχρονου Πανεπιστημίου. Τόσο οι αίθουσες διδασκαλίας όσο και το αμφιθέατρο χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια της εβδομάδας, πρωινές και απογευματινές ώρες, με καθημερινή πληρότητα που αγγίζει το 75%.

'Ολες οι αίθουσες διδασκαλίας και το αμφιθέατρο είναι εξοπλισμένα με σύγχρονα εποπτικά μέσα διδασκαλίας όπως βιντεοπροβολέα, επιδιασκόπειο, H/Y, οθόνη προβολής, μεγάφωνα, στόρια συσκότισης καθώς και ηχοαπορροφητικές κυψέλες στους τοίχους για καλύτερη ακουστική. Επιπλέον το κτίριο διαθέτει παντού ασύρματο δίκτυο internet. Σε περίπτωση βλάβης το κτίριο διαθέτει εφεδρικό υποστηρικτικό εξοπλισμό για να μην διαταραχθεί η διδασκαλία των μαθημάτων.

Εκτός των αιθουσών διδασκαλίας, το κτίριο επί της Γ. Καρτάλη 72 διαθέτει τρία (3) εκπαιδευτικά εργαστήρια: δύο (2) σε προπτυχιακό επίπεδο και (1) σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Το πρώτο από τα δυο εργαστήρια του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών (εργαστήριο διδασκαλίας) είναι χωρητικότητας 32 θέσεων και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για διδασκαλία. Χρησιμοποιείται καθημερινά πρωινές και απογευματινές ώρες με καθημερινή πληρότητα που αγγίζει το 75%, διαθέτοντας H/Y, UPS, βιντεοπροβολέα, επιδιασκόπειο, οθόνη προβολής, πίνακα, μεγάφωνα, στόρια συσκότισης, εκτυπωτές, ηχοαπορροφητική οροφή, καθώς και συναγερμό ασφαλείας. Διαθέτει επίσης τροχήλατες καρέκλες για τους φοιτητές, γραφεία καθηγητών ως έπιπλα, H/Y, καθώς και πίνακα ανακοινώσεων. Το δεύτερο εργαστήριο είναι 15 θέσεων, διαθέτει H/Y, UPS και εκτυπωτές, και χρησιμοποιείται ελεύθερα από τους φοιτητές του Τμήματος καθημερινά τις ώρες 9:00-22:00. Το εργαστήριο του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών είναι εικοσιενός (21) θέσεων επιπλέον των τριών (3) θέσεων για φορητούς υπολογιστές σπουδαστών κι ενός διακομιστή (server) για τον συντονισμό όλων των υπολογιστών. Το εργαστήριο αυτό χρησιμοποιείται αποκλειστικά από τους μεταπτυχιακούς σπουδαστές καθημερινά από τις 9:00-22:00. Το εργαστήριο αυτό διαθέτει H/Y, scanner, βιντεοπροβολέα και κοινό εκτυπωτή με απεριόριστο αριθμό εκτυπώσεων το κόστος των οποίων καλύπτεται αποκλειστικά από τον προϋπολογισμό του μεταπτυχιακού. Εκτός των αιθουσών διδασκαλίας και των εργαστηρίων, το κτίριο διαθέτει επίσης υπόγειο που χρησιμοποιείται για αποθηκευτικούς σκοπούς.

Ας σημειωθεί τέλος ότι στο κτίριο ανακυκλώνονται μελάνια εκτυπωτών, μπαταρίες παντός τύπου, ενώ τα απαρχαιωμένα μηχανήματα είτε δωρίζονται σε άλλους φορείς είτε ανακυκλώνονται, αφού διαγραφούν από το μητρώο μη-αναλωσίμων του Τμήματος, εφόσον δεν αποτελούν πάγιο εξοπλισμό του ΕΠΕΑΕΚ.

Για τα δυο τελευταία ακαδημαϊκά έτη παρατηρείται μια σταθερή αύξηση καθώς το 2008-09 ο αριθμός αυτός αυξήθηκε από 128 σε 145 (αύξηση 13%) και το 2009/10 από 145 σε 162 (αύξηση 12%).

Με τη δυναμική που δείχνει το ΤΟΕ (ο αριθμός των νέων εγγεγραμμένων προπτυχιακών φοιτητών του τμήματος αυξήθηκε μεταξύ των ακαδημαϊκών ετών 2007/08 και 2009/10 από 128 σε 162), η επάρκεια των χώρων και στα δυο κτίρια στην παρούσα φάση κρίνεται ως οριακά ικανοποιητική λαμβάνοντας υπόψη την αύξηση των μελών ΔΕΠ, την διδασκαλία μαθημάτων από όλα τα έτη του προπτυχιακού προγράμματος σε καθημερινή βάση και την διδασκαλία των

μαθημάτων του μεταπτυχιακού προγράμματος (ιδίως με τα μαθήματα επιλογής στο Εαρινό εξάμηνο) μετά τις 17:00. Για να επιλυθεί μερικώς το πρόβλημα, διαλέξεις μαθημάτων αλλά και εργαστηριακά μαθήματα διεξάγονται σε ομάδες με αποτέλεσμα να αυξάνεται έτσι όχι μόνο ο βαθμός χρήσης των εργαστηρίων αλλά και οι ώρες απασχόλησης των διδασκόντων.

Δυστυχώς στο ΤΟΕ δεν υπάρχει ακόμη Τεχνική/Ερευνητική Υποστήριξη από εξειδικευμένο βοηθητικό προσωπικό. Για την οργάνωση και λειτουργία των εργαστηρίων ασχολείται προς το παρόν ο διδάσκων (μέλος ΔΕΠ) των μαθημάτων πληροφορικής. Η 8^η ΓΣ (30-6-2010) του Τμήματος εξέλεξε τον κ. Β. Τζιμούρτα στη θέση Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ), ΠΕ ή ΤΕ Κατηγορία με Δ' Εισαγωγική βαθμίδα και πενταετή θητεία. Δυστυχώς εκκρεμεί η έκδοση του ΦΕΚ.

4.6 Αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

Στα μαθήματα που προσφέρονται από το ΤΟΕ αξιοποιούνται και χρησιμοποιούνται ΤΠΕ με τις εξής μορφές:

- (α) Η πλειονότητα των Διδασκόντων κάνουν τις διαλέξεις τους με τη βοήθεια ειδικών ηλεκτρονικών διαφανειών (μέσω του Powerpoint στο περιβάλλον των Windows) κάνοντας χρήση του Η/Υ και των βιντεοπροβολέων που υπάρχουν στο αμφιθέατρο και στις τρεις αίθουσες διδασκαλίας.
- (β) Σε όλα τα μαθήματα ποσοτικής φύσης, κατά τη διάρκεια των διαλέξεων η χρήση λογισμικών πακέτων Πληροφορικής, Στατιστικής, Οικονομετρίας, Επιχειρησιακής έρευνας, Λογιστικής και Μαθηματικών διδάσκεται μέσω της χρήσης του Η/Υ και του βιντεοπροβολέα που υπάρχουν στο αμφιθέατρο και στις τρεις αίθουσες διδασκαλίας.
- (γ) Στα μαθήματα πληροφορικής σε ειδικές ώρες γίνεται συνοπτική γνωριμία με πακέτα ηλεκτρονικής παρουσίασης και ηλεκτρονικής αλληλογραφίας. Έτσι οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα παρουσίασης των εργασιών τους με τη χρήση του Powerpoint.
- (δ) Οι φοιτητές παροτρύνονται στην χρήση δικτυακών εκπαιδευτικών πυλών για αναζήτηση και περαιτέρω εμπλουτισμό γνώσεων στις ανάλογες θεματικές που καλύπτει το εκάστοτε μάθημα
- (ε) Οι φοιτητές λαμβάνουν το διδακτικό υλικό του μαθήματος (σημειώσεις, άρθρα, papers, τέστ ελέγχου των γνώσεων κλπ) μέσω του e-class σε όσα μαθήματα προσφέρουν το συγκεκριμένο ιστότοπο (βλ. Πίνακα A-1 παραρτήματος Α)
- (στ) Στα μαθήματα πληροφορικής και στα εργαστηριακά μαθήματα οι φοιτητές εξοικειώνονται στην εφαρμογή νέων τεχνολογιών, με ιδιαίτερη έμφαση στην Οικονομική Επιστήμη, με τη χρήση λογισμικών συστημάτων και πακέτων όπως το περιβάλλον Windows XP και Windows 7, το MS-Word 2007 και MS-EXCEL 2007, το MS-PowerPoint 2007, το SPSS (Λογισμικό πακέτο Στατιστικής), το E-VIEWS (Λογισμικό πακέτο Οικονομετρίας), το LINDO και QSB (λογισμικά

πακέτα ποσοτικής ανάλυσης στη λήψη αποφάσεων), το EXTRA Λογιστική Διαχείριση της ENET, και τα λογισμικά πακέτα υπολογιστικών μαθηματικών Maxima και Mathematica

(ζ) Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (webmail) του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας χρησιμοποιείται πρωτίστως για την ηλεκτρονική επικοινωνία μεταξύ διδασκόντων και φοιτητών αναφορικά με αποστολή σημειώσεων και ασκήσεων, επίλυση αποριών, η άλλων σχετικών θεμάτων που άπτονται της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Για όσα μαθήματα διαθέτουν ιστότοπο, η επικοινωνία με τους φοιτητές ενισχύεται με τη χρήση του συστήματος e-class του πανεπιστημίου Θεσσαλίας (αποστολή ανακοινώσεων, forum, κτλ)

Αναφορικά με την αξιολόγηση φοιτητών με ΤΠΕ, αυτό γίνεται μόνο στα μαθήματα Πληροφορικής με εξέταση των φοιτητών αποκλειστικά στον Η/Υ. Τα θέματα που καλούνται να απαντήσουν είναι σε ηλεκτρονική μορφή και η απαντήσεις τους αποθηκεύονται σε ηλεκτρονικά αρχεία τα οποία και στη συνέχεια ελέγχονται στον Η/Υ από τον διδάσκοντα.

Ας σημειωθεί τέλος ότι το ΤΟΕ ενισχύθηκε το 2004 από το ΕΤΠΑ με 20.900,00 € για ΤΠΕ στα πλαίσια του Προγράμματος Αναμόρφωσης Προπτυχιακών Σπουδών, ενώ το 2007 προμηθεύτηκε από το ΠΔΕ εξοπλισμό ΤΠΕ αξίας 16.320,00€.

4.7 Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και η μεταξύ τους συνεργασία

Στις αρχές του ακαδημαϊκού έτους 2009/10, ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών του ΤΟΕ στα τέσσερα έτη σπουδών του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών ήταν 719. Μετά τις αποφοιτήσεις από τις εξεταστικές Φεβρουαρίου και Ιουνίου ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών στο τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2009/10 μειώθηκε στους 669. Κατά τη διάρκεια του Ακαδημαϊκού έτους 2009/10, ο αριθμός των διδασκόντων (μελών ΔΕΠ, μελών ΕΕΙΔΠ, διδασκόντων ΠΔ 407/80) ανήλθε σε 26. Διαιρώντας λοιπόν το μέσο όρο του 669 και του 719 (694 φοιτητές) με το 26, η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων διαμορφώνεται στους 26,7=27 προπτυχιακούς φοιτητές ανά διδάσκοντα κατά μέσο όρο κατά τη διάρκεια του 2009/10.

Αναφορικά με το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών στην Εφαρμοσμένη Οικονομική, στις αρχές του 2009/10 οι ενεργοί φοιτητές ήσαν 79 ενώ στο τέλος 83. Διαιρώντας λοιπόν το μέσο όρο τους (81 μεταπτυχιακοί φοιτητές) με τον αριθμό των διδασκόντων στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών που ήταν 19 (13 μέλη ΔΕΠ και 6 διδάσκοντες με σύμβαση έργου), η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων για το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών διαμορφώνεται στους 4,3 φοιτητές ανά διδάσκοντα κατά μέσο όρο κατά τη διάρκεια του 2009/10.

Για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10, το εργαστήρια της Λογιστικής 1^{ου} έτους, της Στατιστικής I 1^{ου} έτους και της Επιχειρησιακής Έρευνας, υποχρεωτικό 3^{ου} έτους, έγιναν, και για τα τρία μαθήματα, σε τρεις (3) ομάδες. Με 162 εγγεγραμμένους πρωτοετείς φοιτητές, στα εργαστήρια Λογιστικής και Στατιστικής I η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων ήταν 162/3=54 φοιτητές ανά διδάσκοντα. Για το εργαστήριο της Επιχειρησιακής Έρευνας, καθώς ήταν εγγεγραμμένοι 121 φοιτητές

του ιδίου έτους, η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων ήταν $121/3 = 40,3$ φοιτητές ανά διδάσκοντα.

Στο ΤΟΕ, τα μέλη ΔΕΠ και οι διδάσκοντες ΠΔ407/80 έχουν ανακοινωμένες ώρες γραφείου για συνεργασία με τους φοιτητές και τις οποίες γενικώς τηρούν. Επίσης πολλοί διδάσκοντες στο περίγραμμα της ύλης το οποίο μοιράζουν στους φοιτητές στην πρώτη διάλεξη αναφέρουν και τις ώρες γραφείου. Όπως είναι αναμενόμενο, η αξιοποίηση των ωρών αυτών είναι κατά μέσο όρο μεγαλύτερη για φοιτητές μεγαλύτερων ετών όπως και από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές.

4.8 Σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα

Η σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα διενεργείται:

(α) Μέσω του αριθμού των προτεινόμενων συγγραμμάτων από τους Διδάσκοντες του ΤΟΕ (ελάχιστος αριθμός δύο και μέγιστος πέντε συγγράμματα)

(β) Εκτός των βασικών συγγραμμάτων που θα επιλέξουν οι φοιτητές, οι διδάσκοντες παροτρύνουν τους τελευταίους για διάφορα θέματα που καλύπτονται στην ύλη να εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους από άλλα βοηθήματα (ξένη και ελληνική βιβλιογραφία, άρθρα, papers κλπ) που είναι διαθέσιμα είτε στη κεντρική Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου ή στο σπουδαστήριο του μεταπτυχιακού ή στο διαδίκτυο.

(γ) Οι διδάσκοντες είτε κατά τη διάρκεια των διαλέξεων είτε σε προσωπικές συναντήσεις που έχουν με τους φοιτητές (πχ στα πλαίσια εκπόνησης εργασιών τόσο σε προπτυχιακό όσο και μεταπτυχιακό επίπεδο) δείχνουν τρόπους αναζήτησης, εξεύρεσης και αξιολόγησης της δυνητικής βιβλιογραφίας-αρθογραφίας που υπάρχει με στόχο τη εξοικείωση των φοιτητών/τριών στη χρήση και αξιολόγηση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας

(δ) Στα μαθήματα ποσοτικής φύσης, οι διδάσκοντες παροτρύνουν τους φοιτητές στην επίλυση ασκήσεων και προβλημάτων δίνοντας έμφαση στην οικονομική ερμηνεία των αποτελεσμάτων όπως και στις προτάσεις που απορρέουν από τα αποτελέσματα της επίλυσης.

(ε) Στα μαθήματα θεωρητικής φύσης, οι διδάσκοντες δίνουν εργασίες για την εκπόνηση των οποίων κάνουν συστηματική παρουσίαση των πηγών αναζήτησης βιβλιογραφίας, και τονίζουν την ιδιαίτερη βαρύτητα που θα έχει στην αξιολόγηση τους η κριτική ανάλυση του θέματος και οι αναφορές σε βιβλία και άρθρα.

4.9 Κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των Φοιτητών

Το ΤΟΕ έχει υπογράψει συμφωνίες ανταλλαγής φοιτητών στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Προγράμματος «Erasmus-Σωκράτης» με τα εξής Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα:

- Université de Montpellier 1,
- Universita degli Studi di Brescia

- Universitat Erfurt
- Universita degli Studi del Sannio
- Instituto Superior de Ciencias do Trabaljo et da Empresa, Lisboa
- Université de Paris 12 Val de Marne
- Universita degli Studi di Pisa
- Universita degli Studi di Pescara

Επιπλέον το ΤΟΕ συμμετέχει σε ανταλλαγές φοιτητών, στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS-Σωκράτης, μέσω συμφωνιών που έχουν υπογραφεί μεταξύ άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και Πανεπιστημίων του εξωτερικού (π.χ. το Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης με το London School of Economics και το Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας & Υδάτινου Περιβάλλοντος με το University of Aberdeen).

Τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων για υποτροφίες του προγράμματος «Erasmus-Σωκράτης» ορίζονται από τη Γενική Συνέλευση. Τα κριτήρια αυτά έχουν κατά βάσει ποιοτικό χαρακτήρα. Ωστόσο έχει τεθεί θέμα ποσοτικοποίησης τόσο των κριτηρίων όσο και της διαδικασίας αξιολόγησης ώστε να συνάγεται μια ακριβέστερα ιεραρχημένη κατάταξη των υποψηφίων. Εκτιμάται ότι η διαδικασία αυτή μπορεί να εφαρμοστεί από την επόμενη ακαδημαϊκή χρονιά. Στόχος πάντα είναι η υψηλή συμμετοχή και αύξηση της κινητικότητας των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας (φοιτητές, διοικητικοί και μέλη ΔΕΠ).

Εν ελλείψει, επί του παρόντος, ενός Τμηματικού στρατηγικού προγράμματος υλοποίησης των στόχων αυτών, το ΤΟΕ ακολουθεί τις πρακτικές και οδηγίες που διαμορφώνονται από τη σχετική επιτροπή του Πανεπιστήμιου Θεσσαλίας. Επιπλέον πρέπει να αναφερθεί ότι το Τμήμα δεν διαθέτει πόρους για την οικονομική στήριξη του ομολογουμένως υψηλού κόστους μετακίνησης στα πλαίσια των προαναφερθέντων προγραμμάτων ανταλλαγής ανθρώπινου δυναμικού. Τμήμα του κόστους αυτού καλύπτεται από το ΙΚΥ (μέσω υποτροφιών), ενώ μεγάλο ποσοστό των εξόδων επιβαρύνει τους ίδιους τους ενδιαφερόμενους. Τόσο το ζήτημα της στρατηγικής όσο και των πόρων είναι θέματα που πρέπει να συζητηθούν από το Τμήμα στο μέλλον.

'Οσων αφορά στην υποδοχή των ξένων φοιτητών πρέπει να αναφερθεί ότι σύμφωνα με την τρέχουσα πρακτική το Γραφείο Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων έχει την πρώτη επαφή με τους εισερχομένους (διευθετώντας μια σειρά από διαδικαστικά θέματα σχετικά με την εγγραφή τους, την εξοικείωση με το ΠΘ και την στέγαση τους), οι οποίοι στη συνέχεια και με δική τους ευθύνη επικοινωνούν με τον υπεύθυνο του Προγράμματος Erasmus Λεκτ. Π.Αρβανιτίδη και την Γραμματεία του ΤΟΕ για να ολοκληρώσουν την επιλογή των μαθημάτων και την εγγραφή τους στο Τμήμα. Έχοντας παρατηρήσει κάποιες χρονικές καθυστερήσεις και δυσκολίες των εισερχομένων στη περαίωση της παραπάνω διαδικασίας, ο υπεύθυνος του Προγράμματος σε συνεργασία με τη Γραμματεία και με την έγκριση της ΓΣ του Τμήματος θα μελετήσει το πρόβλημα και θα εισηγηθεί προτάσεις επίλυσης και διευκόλυνσης των εισερχομένων.

'Όλα τα μαθήματα του προγράμματος προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών του ΤΟΕ διδάσκονται στην Ελληνική γλώσσα. Αυτό προφανώς αποτελεί τροχοπέδη στην εκπαιδευτική διαδικασία των εισερχομένων ξένων φοιτητών και αντικίνητρο ως προς την επιλογή της Ελλάδας ως χώρας για μετακίνηση. Σε μια

προσπάθεια διευθέτησης του προβλήματος οι περισσότεροι διδάσκοντες του Τμήματος έχουν συναινέσει στο να διευκολύνουν τους επισκέπτες φοιτητές στην μελέτη και αξιολόγησή τους. Έτσι, η υλοποίηση του εκπαιδευτικού τους έργου γίνεται αποκλειστικά στην Αγγλική γλώσσα που είναι διεθνής (ή/και στη Γαλλική εφόσον είναι δυνατόν). Ειδικότερα, οι διδάσκοντες υποδεικνύουν ή/και προμηθεύουν τους ξένους φοιτητές με σχετική βιβλιογραφία στην Αγγλική, διανέμουν το περίγραμμα της ύλης στην Αγγλική, διατυπώνουν και εξετάζουν εργασίες γραμμένες επίσης στην Αγγλική, ενώ οι τελικές εξετάσεις είναι και αυτές στην Αγγλική γλώσσα. Παράλληλα οι ξένοι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να συναντούν τους διδάσκοντες κατά τακτά χρονικά διαστήματα για επίλυση αποριών όπως φυσικά και να παρακολουθούν τις διαλέξεις όλων των μαθημάτων και κυρίως αυτών που έχουν έντονα ποσοτικό χαρακτήρα (π.χ. μαθηματικά, στατιστική, κτλ) και όπου η γλώσσα δεν αποτελεί ιδιαίτερα περιοριστικό παράγοντα στην κατανόησή τους.

Για την εφαρμογή του προγράμματος «Erasmus-Σωκράτης», το ΤΟΕ εφαρμόζει το Σύστημα Κατοχύρωσης Ακαδημαϊκών Μονάδων (ECTS). Στον Πίνακα Α-2 του Παραρτήματος Α δίνονται για κάθε μάθημα που προσφέρεται οι διδακτικές μονάδες που του αναλογούν. Σύμφωνα με απόφαση της ΓΣ του Τμήματος οι διδακτικές μονάδες αντιστοιχούν σε ίσες ακαδημαϊκές μονάδες ECTS για όλα τα διαθέσιμα μαθήματα.

Ο αριθμός φοιτητών του ΤΟΕ που φοίτησαν σε Ξένο Πανεπιστήμιο καθώς και ο αριθμός φοιτητών Ξένων Πανεπιστημίων που επισκέφτηκαν το ΤΟΕ δίνεται στον παρακάτω Πίνακα:

	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	Σύνολο
Φοιτητές ΤΟΕ που φοίτησαν σε ξένο Πανεπιστήμιο	4	4	2	4	1	15
Επισκέπτες φοιτητές ξένων Πανεπιστημίων στο ΤΟΕ	1	5	2	6	3	17

Τα ποσοστά αυτά δεν είναι μεγάλα αλλά θεωρούνται ότι είναι ικανοποιητικά (και αντίστοιχα των άλλων Πανεπιστημίων της χώρας), δεδομένου του υψηλού κόστους που οι Έλληνες φοιτητές έχουν να αντιμετωπίσουν κατά τη φοίτησή τους σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού, και του γλωσσικού περιορισμού και της γεωγραφικής περιφερειακότητας (της Ελλάδας σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, και της πόλης του Βόλου σε εθνικό) που έχουν να αντιμετωπίσουν οι εισερχόμενοι ξένοι φοιτητές. Το ΤΟΕ πιστεύει ότι αύξηση των μετακινήσεων μπορεί να επιτευχθεί με καλύτερη πληροφόρηση και προβολή του προγράμματος σε συνδυασμό με κάποια οικονομική ενίσχυση προς τα ενδιαφερόμενα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, καθώς και με την προβολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας διεθνώς σε συνδυασμό με περαιτέρω διευκολύνσεις προς τους εισερχόμενους φοιτητές. Αξίζει ωστόσο να σημειωθεί ότι στο τρέχον ακαδημαϊκό έτος (2010-11) μετά από μια επιτυχή καμπάνια ενημέρωσης από τον υπεύθυνο του Προγράμματος Erasmus του ΤΟΕ, υπήρξε έντονο ενδιαφέρον από τους φοιτητές του ΤΟΕ, έχοντας κατατεθεί παραπάνω από 15 αιτήσεις για αξιολόγηση.

Στα πλαίσια των διμερών συμφωνιών «Erasmus-Σωκράτης», ή για ερευνητικές συνεργασίες, τα παρακάτω μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ μετακινήθηκαν προς άλλα ιδρύματα την τελευταία πενταετία (εξαιρουμένων των συνεδρίων):

- Μιχαήλ Ζουμπουλάκης στα Université de Montpellier 1, Paris1

- Νίκος Κυριαζής, στο Universitat Erfurt
- Χρήστος Κόλλιας, στο Πανεπιστήμιο της Istanbul, Smyrna,

Αντίθετα, τα παρακάτω μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων ιδρυμάτων έχουν μετακινηθεί στο ΤΟΕ κατά την τελευταία πενταετία στα πλαίσια ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων:

- Prof. Jürgen Backhaus (Erfurt University),
- Prof. Christian Lagarde (Montpellier 1 University),
- Prof. Ioannis Theodosiou (University of Aberdeen)

Ας σημειωθεί όμως εδώ ότι δεν υπάρχουν διαδικασίες αναγνώρισης του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου που πραγματοποιήθηκε σε άλλο ίδρυμα.

Η ενημέρωση για προγράμματα σχετικά με την κινητικότητα διδασκόντων και φοιτητών αποτελεί ευθύνη του Γραφείου Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων το οποίο είναι και επαρκώς στελεχωμένο. Η συγκεκριμένη ενημέρωση γίνεται στην αρχή του εξαμήνου από τον αρμόδιο Αντιπρύτανη, και μέλος ΔΕΠ του Τμήματος, και το Γραφείο Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων για όλους τους φοιτητές του Ιδρύματος. Σε κάθε τμήμα ο υπεύθυνος του Προγράμματος Erasmus σε συνεργασία με το προσωπικό της Γραμματείας υποδέχονται, προσανατολίζουν και κατευθύνουν τους ξένους φοιτητές σε κάθε τους βήμα αναφορικά με τις ακαδημαϊκές και Τμηματικές απαιτήσεις του προγράμματος, ενώ το Γραφείο Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων μεριμνά για διαδικαστικά και άλλα ζητήματα (π.χ. για το ζήτημα της στέγασης).

Αναφορικά με τον τρόπο προώθησης στο ΤΟΕ της ιδέας της κινητικότητας φοιτητών και μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού και της Ευρωπαϊκής διάστασης γενικότερα, στην αρχή κάθε έτους, στα πλαίσια της υποδοχής των πρωτοετών φοιτητών γίνεται ενημέρωση για το πρόγραμμα ευρωπαϊκής κινητικότητας. Επιπλέον ο υπεύθυνος του Προγράμματος Erasmus του ΤΟΕ με τη συνδρομή του Γραφείου Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων διοργανώνει ημερίδα στο Τμήμα με αναλυτική ενημέρωση ως προς τη δυνατότητα και διαδικασία συμμετοχής στα προγράμματα «Erasmus-Σωκράτης» και με κατάθεση εμπειριών από τους φοιτητές που έλαβαν μέρος στο πρόγραμμα, η οποία λαμβάνει χώρα την περίοδο πριν την υποβολή των αιτήσεων συμμετοχής. Επιπλέον ο υπεύθυνος του Προγράμματος Erasmus του ΤΟΕ παρεμβαίνει στη διάρκεια του έτους σε διάφορα μαθήματα μεγαλύτερων ετών για σχετική ενημέρωση. Στους πίνακες ανακοινώσεων, τέλος υπάρχουν αφίσες του Γραφείου Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων που ενημερώνουν για το πρόγραμμα «Erasmus-Σωκράτης», τις διαδικασίες και τις προθεσμίες υποβολής των αιτήσεων. Το ακαδημαϊκό προσωπικό ενημερώνεται τακτικά με ηλεκτρονικά μηνύματα από το Γραφείο Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων για όλα τα προγράμματα κινητικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπως όμως και διαπιστώνεται, η κινητικότητα του ακαδημαϊκού προσωπικού είναι προς το παρόν πολύ μικρή και έτσι ο έλεγχος της ποιότητας της κινητικότητάς του είναι ευχερής.

5. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

5.1 Προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος

Η προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του ΤΟΕ επαφίεται αποκλειστικά στο κάθε μέλος ΔΕΠ, καθώς δεν υπάρχουν ακόμα (α) διαδικασία διαμόρφωσης ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος και (β) διαδικασία παρακολούθησης της υλοποίησης της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος. Αυτό οφείλεται κυρίως στον σχετικά μικρό αριθμό των υπηρετούντων τουλάχιστον μέχρι το Μάιο του ακαδημαϊκού έτους 2009/10 μελών ΔΕΠ (14) που δεν επέτρεπε πολλές συνέργειες και πολιτικές συνεργασιών.

Η διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων μελών ΔΕΠ του τμήματος διενεργείται:

- (α) Εντός του Τμήματος με τη δημοσίευση τους στη Σειρά Ερευνητικών Εργασιών (Discussion Paper Series) που εκδίδεται ανελιπώς από το 2000.
- (β) Εκτός Τμήματος στην ελληνική και διεθνή ακαδημαϊκή και επιστημονική κοινότητα, πρωτίστως με δημοσιεύσεις σε διεθνώς αναγνωρισμένα επιστημονικά περιοδικά, αλλά και σε συνέδρια στον Ελληνικό και διεθνή χώρο.
- (γ) Σε τοπικό και εθνικό κοινωνικό περιβάλλον με άρθρα και συνεντεύξεις στον τοπικό τύπο.

Η ενημέρωση για τις δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας αποτελεί ευθύνη του Γραφείου Διασύνδεσης το οποίο και ενημερώνει τακτικά τα μέλη ΔΕΠ για νέες προκηρυζείς ερευνητικών προγραμμάτων. Παράλληλα η Επιτροπή Ερευνών παρέχει εξειδικευμένες πληροφορίες και οδηγίες για την υποστήριξη της ερευνητικής διαδικασίας. Επίσης η Επιτροπή Ερευνών χρηματοδοτεί ετησίως μέλη ΔΕΠ για τη διεξαγωγή ερευνών. Αυτό αποτελεί κάποια μορφή κινήτρων για τη διεξαγωγή της έρευνας. Για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10, η 6^η ΓΣ (5-5-2010) του Τμήματος αποφάσισε από το συνολικό ποσό των 10000 € που χορηγήθηκε από την Επιτροπή Ερευνών, 5.000 € να διατεθούν για την εκπόνηση ερευνητικών προγραμμάτων, και το υπόλοιπο 5.000 € να διατεθεί για παροχή υποτροφιών σε φοιτητές. Το ποια μέλη ΔΕΠ λαμβάνουν αυτή τη χρηματοδότηση αποτελεί απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος.

5.2 Ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο ΤΟΕ

Ένας ικανοποιητικός αριθμός προγραμμάτων και δραστηριοτήτων υλοποίήθηκε ή βρίσκεται σε εξέλιξη στο ΤΟΕ από το 2006. Πιο συγκεκριμένα τέσσερα μέλη (4) ΔΕΠ διετέλεσαν ή διατελούν επιστημονικοί υπεύθυνοι σε μια σειρά τέτοιων προγραμμάτων ενώ δεκατρία (13) μέλη ΔΕΠ συμμετείχαν στα ίδια προγράμματα ή σε προγράμματα όπου ο επιστημονικός υπεύθυνος ήταν μέλος ΔΕΠ εκτός του ΤΟΕ. Ως επιστημονικοί υπεύθυνοι διετέλεσαν ή διατελούν τα παρακάτω μέλη ΔΕΠ:

Αναπληρωτής Καθηγητής Μ. Ζουμπουλάκης

(Α) **2004-06**, Επιστημονικά Υπεύθυνος του προγράμματος “Διερεύνηση χρηματοδοτικών αναγκών και δημιουργία νέων χρηματοπιστωτικών εργαλείων” στα πλαίσια του προγράμματος EQUAL: *Κοινωνική – αλληλέγγυα οικονομία & επιχειρηματικότητα – τοπική κοινωνία ολοκληρωμένη υποστήριξη*, Κωδ. Έργου ΕΕ-ΠΘ 3313.014.

(Β) **2004-06**, Επιστημονικά Υπεύθυνος του προγράμματος “Τεχνική υποστήριξη για την ανάπτυξη των υφιστάμενων επιχειρήσεων και τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων Κοινωνικής - Αλληλέγγυας Οικονομίας (One stop shop)” στα πλαίσια του προγράμματος EQUAL: *Κοινωνική – αλληλέγγυα οικονομία & επιχειρηματικότητα – τοπική κοινωνία ολοκληρωμένη υποστήριξη*, Κωδ. Έργου 3313.019.

(Γ) **2008**, Επιστημονικά Υπεύθυνος του προγράμματος «Λειτουργία Σημείου άντλησης και συνεχούς ροής δεδομένων του Παρατηρητηρίου Νεανικής Επιχειρηματικότητας», Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς. Κωδ. Έργου ΕΕ-ΠΘ 3780.

(Δ) **2008-09**, Επιστημονικά Υπεύθυνος του προγράμματος «Η απορρόφηση των αποφοίτων του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών στην αγορά εργασίας», Κωδ. Έργου ΕΕ-ΠΘ 3754, χρηματοδοτούμενο από την Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Αναπληρωτής Καθηγητής Γ. Χάλκος

(Α) **2005-2007**, Επιστημονικά Υπεύθυνος του Προγράμματος PHARE (2005-07) με τίτλο “Consolidation of Romanian Statistical System” Identification Number RO2003/005-551.04.04.03(EuropeAid/ 119795/D/SV/RO). Το συγκεκριμένο επιστημονικό πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και αφορούσε την αναμόρφωση των στατιστικών δεικτών της Ρουμανίας. Διενεργήθηκε για λογαριασμό της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ρουμανίας (INS), και αφορούσε την εναρμόνιση, αναμόρφωση και δημιουργία στατιστικών δεικτών στις ακόλουθες ενότητες:

- Στατιστικές στην Κοινωνία της Πληροφορίας και στην Νέα Οικονομία
- Κοινωνικές Στατιστικές
- Στατιστικές στις Μεταφορές Επιβατών Οδικώς
- Καταγραφή Δαπανών Περιβαλλοντικής Προστασίας
- Κατασκευή μιας Κοινωνικολογιστικής Μήτρας
- Κατασκευή ιστοσελίδας του INS
- Δημιουργία και ανάπτυξη της σχέσης με τα μέσα μαζικής επικοινωνίας

Στο πρόγραμμα αυτό εκτός του INS συμμετείχαν οι:

- «ΛΔΚ Σύμβουλοι Τεχνικών και Αναπτυξιακών Έργων ΑΕ»
- «DRAXIS Τεχνολογία Περιβάλλοντος»
- «IMAS Marketing si Sondaje SA»
- «PROMO A&F SRL»
- «EROM CONSULT»

(Β) **2007-08**, Επιστημονικά Υπεύθυνος του Προγράμματος με τίτλο Χρηματοδότηση ερευνητικών δραστηριοτήτων: Δημιουργία βάσης οικονομικών δεδομένων - Ταυτοποίηση στοχαστικών ιδιοτήτων των σειρών της βάσης (2007-08), χρηματοδοτούμενο από την Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

(Γ) **2010** - ,Επιστημονικός Υπεύθυνος του Προγράμματος ODEMM με τίτλο Εναλλακτικές Διαχειριστικές Πρακτικές Οικοσυστημάτων (Options for Delivering Ecosystem Based Management), SEVENTH FRAMEWORK PROGRAMME THEME [ENV.2009.2.2.1.1] Options for Ecosystem-based Management. Project acronym: ODEMM FP7-ENV-2009-1 Collaborative project. Το συγκεκριμένο επιστημονικό πρόγραμμα χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και αφορά την οικονομική υποδειγματοποίηση των πρωτογενών στοιχείων.

Επίκουρη Καθηγήτρια Μαρία Γείτονα

2005-07, Επιστημονικά Υπεύθυνος του Προγράμματος «Ανάπτυξη Πολιτικών και Μέτρων για τη Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής ατόμων με προβλήματα που συνδέονται με την κατάχρηση παρανόμων ουσιών», στα πλαίσια του προγράμματος EQUAL Κωδ. Έργου. 3292.18 ΕΕ-ΠΘ.

Λέκτορας Λ.Ζαχείλας

2008-09, Επιστημονικά Υπεύθυνος του Προγράμματος «Μέτρηση του οργανωτικού κλίματος των Διοικητικών Υπηρεσιών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας», χρηματοδοτούμενο από την Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

2010, Επιστημονικός Υπεύθυνος του έργου, «Η έμμεση επίδραση της Ηλιακής ακτινοβολίας σε οικονομικούς, πολιτισμικούς και κοινωνικούς δείκτες από το 200 π.Χ. μέχρι σήμερα», χρηματοδοτούμενο από την Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Τα παρακάτω μέλη ΔΕΠ συμμετείχαν σε ερευνητικά προγράμματα όπου ο επιστημονικός υπεύθυνος ήταν είτε μέλος ΔΕΠ του ΤΟΕ ή μέλος ΔΕΠ άλλου Ιδρύματος.

Αναπληρωτής Καθηγητής Μ. Ζουμπουλάκης

2004-07, Συμμετοχή στο Πρόγραμμα «Πρακτική άσκηση Φοιτητών Τμήματος Οικονομικών Επιστημών» Κωδ. Έργου 5N315.12 ΕΕ-ΠΘ, χρηματοδοτούμενο από την Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

2005-06, Συμμετοχή στο Πρόγραμμα «Consolidation of the Romanian Statistical System, EuropeAid/119795/D/SV/RO», Κωδ. Έργου 3361 ΕΕ-ΠΘ.

2005-07, Συμμετοχή στο Πρόγραμμα «Ενθάρρυνση επιχειρηματικής δράσης και καινοτομικών εφαρμογών και μαθημάτων επιλογής των φοιτητών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας» Κωδ. Έργου ΕΕ-ΠΘ 52706.01.

2005-07, Συμμετοχή στο Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Πολιτικών και Μέτρων για τη Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής ατόμων με προβλήματα που συνδέονται με την κατάχρηση παρανόμων ουσιών», στα πλαίσια του προγράμματος EQUAL Κωδ. Έργου. 3292.18 ΕΕ-ΠΘ.

Αναπληρωτής Καθηγητής Χ.Κόλλιας

2005-06, Συμμετοχή στο Πρόγραμμα «Consolidation of the Romanian Statistical System, EuropeAid/119795/D/SV/RO», Κωδ. Έργου 3361 ΕΕ-ΠΘ.

2009-12, Συμμετοχή στο διεθνές ερευνητικό πρόγραμμα “A New Agenda for European Security Economics” (EUSECON), χρηματοδότηση FP7.

Αναπληρωτής Καθηγητής Γ.Χάλκος

2004-07, Συμμετοχή στο Ερευνητικό Πρόγραμμα “Αρχιμήδης” με Θέμα: “Καινοτομία και Γυναικεία Συμβολή στις Επιχειρήσεις”. Ευθύνη η οικονομετρική και στατιστική υποστήριξη της έρευνας, η επεξεργασία των ερωτηματολογίων και η υποδειγματοποίηση της αποτελεσματικότητας

2004-06, Συμμετοχή στο Ερευνητικό Πρόγραμμα με τίτλο “Τομείς ανάπτυξης της κοινωνικής οικονομίας και οι επιπτώσεις της στην αγορά εργασίας”, χρηματοδοτούμενο από το Υπουργείο Απασχόλησης. Ευθύνη η οργάνωση της δειγματοληψίας και η στατιστική επεξεργασία των ερωτηματολογίων

2004-06, Συμμετοχή στο Πρόγραμμα EQUAL χρηματοδοτούμενο από το Υπουργείο Απασχόλησης. με τίτλο Κοινωνική - Άλληλέγγυα Οικονομία και Επιχειρηματικότητα – Τοπική Κοινωνία: Ολοκληρωμένη Υποστήριξη, με συμμετοχή στην Ενέργεια II και στη **Δράση 1.5** (Διερεύνηση χρηματοδοτικών αναγκών και Δημιουργία Πλαισίου Ανάπτυξης και Εφαρμογής χρηματοπιστωτικών θεσμών και εργαλείων). Ευθύνη η οργάνωση της δειγματοληψίας και η στατιστική επεξεργασία των ερωτηματολογίων

2004-06, Συμμετοχή στο Πρόγραμμα EQUAL χρηματοδοτούμενο από το Υπουργείο Απασχόλησης. με τίτλο Κοινωνική - Άλληλέγγυα Οικονομία και Επιχειρηματικότητα – Τοπική Κοινωνία: Ολοκληρωμένη Υποστήριξη, με συμμετοχή στην Ενέργεια II και στη **Δράση 2.4** (Δημιουργία Μητρώου των εν δυνάμει φορέων της Κοινωνικής Οικονομίας και αποτύπωση των δραστηριοτήτων τους). Ευθύνη η οργάνωση της δειγματοληψίας και η στατιστική επεξεργασία των ερωτηματολογίων

2010 -, Εξωτερικός Συνεργάτης της Τράπεζας της Ελλάδος και του Εργαστηρίου για τα Οικονομικά της Κλιματικής Αλλαγής στην Ελλάδα

Αναπληρωτής Καθηγητής Ξ. Παπαρρηγόπουλος

2008-09, Συμμετοχή στο Πρόγραμμα «Μέτρηση του οργανωτικού κλίματος των Διοικητικών Υπηρεσιών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας», χρηματοδοτούμενο από την Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Επίκουρος Καθηγητής Ηλ. Κεβόρκ

2005-07, Συμμετοχή στο πρόγραμμα PHARE (RO2003/005-551.04.04.03) με τίτλο “Εναρμόνιση των Στατιστικών Δεικτών της Ρουμανίας” (EuropeAid/119795/D/SV/RO), χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση

2005-06, Συμμετοχή στο πρόγραμμα EQUAL στη δράση «Ενέργεια II – Δράση 4.1: Τεχνική υποστήριξη για την ανάπτυξη των υφιστάμενων και τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων του τομέα κοινωνικής οικονομίας».

2005-06, Συμμετοχή στο πρόγραμμα EQUAL στη δράση «Ενέργεια II-Δράση 2.5: Διαγνωστική έρευνα επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και χρηματοπιστωτικών αναγκών του τομέα της κοινωνικής οικονομίας και προτάσεις ανάπτυξής της».

Επίκουρος Καθηγητής Στ. Παπαδάμον

2005-06, Συμμετοχή στο Πρόγραμμα «Consolidation of the Romanian Statistical System, EuropeAid/119795/D/SV/RO», Κωδ. Έργου 3361 ΕΕ-ΠΘ.

2008-12, Συμμετοχή στο Πρόγραμμα «Project Title:A New Agenda for European Security Economics 2008-2012», Project acronym: EUSECON, Grant Agreement Number:218105 Project Co-ordinator:Dr.Tilman Bruck-German Institute for Economic Research

Επίκουρος Καθηγητής Γ. Ιατρίδης

Συμμετοχή στο Πρόγραμμα ‘Αρχιμήδης’, υποέργο 13, του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων, Τ.Ε.Ι. Λάρισας. Επιστημονικός υπεύθυνος: Αναπληρωτής Καθηγητής Γεώργιος Μπλάνας, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, Τ.Ε.Ι. Λάρισας.

Λέκτορας Π. Αρβανιτίδης

2009-12, Συμμετοχή στο Πρόγραμμα, “Municipal Property Management In South-Eastern Cities” (South-East Europe).

2005-07, Συμμετοχή στο Πρόγραμμα, “Το Ελληνικό Σύστημα Αστικών Κέντρων: Διαρθρωτικοί μετασχηματισμοί, κοινωνική συνοχή και στρατηγικές ισόρροπης ανάπτυξης” (ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ II - Ενίσχυση Ερευνητικών Ομάδων στα Πανεπιστήμια).

2006-07, Συμμετοχή στο Πρόγραμμα, “Dynamic Regions in a Knowledge-driven Global Economy: Lessons and Policy Implications for the EU – DYNREG” (6° Πρόγραμμα Πλαισίου της Ε.Ε.).

2005-07, Συμμετοχή στο Πρόγραμμα, “Urban Green as a Key for Sustainable Cities – GreenKeys” (INTERREG III B CADSES).

2005-06, Συμμετοχή στο Πρόγραμμα, “Cultural Heritage, Local Identity and Place Marketing for Sustainable Development – CultMark” (INTERREG III C).

2006, Συμμετοχή στο Πρόγραμμα, “Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Βόλου” (Δήμος Βόλου).

Λέκτορας Ν. Τζερεμές

Συμμετοχή στα ερευνητικά προγράμματα:

2005-07, PHARE: «Εναρμόνιση των στατιστικών δεικτών της Ρουμανίας», Εισαγωγή και ανάλυση δεδομένων. Το συγκεκριμένο επιστημονικό πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και αφορά την αναμόρφωση των στατιστικών δεικτών της Ρουμανίας. Διενεργήθηκε για λογαριασμό της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ρουμανίας (INS), Επιτροπή Ερευνών, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

2010 - , Συμμετοχή στο FP7 Project: Options for Delivering Ecosystem Based, Management, Coordinator: Dr Leonie A. Robinson, University of Liverpool. Coordinator on behalf of the University of Thessaly: Associate Professor G. Halkos.

Λέκτορας Α. Αναγνώστου

2010-2012, Συμμετοχή στο ερευνητικό πρόγραμμα **TERCO**: European Territorial Cooperation as a Factor of Growth, Jobs and Quality of Life, ESPON European Observation Network, Territorial Development and Cohesion

2009-2012, Συμμετοχή στο ερευνητικό πρόγραμμα **PROMISE**: "Municipal Property Management in South-Eastern Cities", SOUTH EAST EUROPE Transnational Cooperation Program

2008-2010, Συμμετοχή στο ερευνητικό πρόγραμμα **SMEBOOST**: "Value added for the business growth of NEs through spreading knowledge in the SME sector" Erasmus for Young Entrepreneurs, DG Enterprise and Industry Initiative

2006-2008, Συμμετοχή στο ερευνητικό πρόγραμμα **MIGRAVALUE**: "Steering Economic and Social Cohesion in the CADSES Space: Valuing Migration as a Development Tool", INTERREG IIIB CADSES

2006-2008, Συμμετοχή στο ερευνητικό πρόγραμμα **TELEACCESS**: Creation of Telecenters to Support Learning, Entrepreneurship and Access to IS, in Isolated Areas", INTERREG IIIB CADSES, NEIGHBOURHOOD PROGRAMME

2006-2008, Συμμετοχή στο ερευνητικό πρόγραμμα **EU DIMENSIONS**: Local Dimensions of a Wider European Neighborhood: Developing Political Community through Practices and Discourses of Cross-Border Cooperation, EU 6th Framework Program for Research and Technology

2006-2008, Συμμετοχή στο ερευνητικό πρόγραμμα **DYNREG**: "DYNREG:Dynamic Regions in a Knowledge Driven Global Economy: Lessons and Policy Implications for the EU", 6th Framework Programme (6FP) for Research and Technological Development of the European Commission

2006-2008, Συμμετοχή στο ερευνητικό πρόγραμμα **FRONTIERS**: "Successful INTERREG Project Planning and Implementation - The Case of Remote Areas", C.I.P. Interreg – Interact program

2005-2008, Συμμετοχή στο ερευνητικό πρόγραμμα **FUTOURISM**: "Program FUTOURISM concerns the integrated and sustainable development of tourist regions"

2005-2007, Συμμετοχή στο ερευνητικό πρόγραμμα **RePlan**: "RePlan: -Re assessing Planning Instruments", Progresdec-Interreg IIIc

Λέκτορας Θ. Μεταξάς

Συμμετοχή στα ερευνητικά προγράμματα:

Κωδ. 2300 με τίτλο 'Έσοδα από τα δίδακτρα των μεταπτυχιακών σπουδών του τμήματος ΤΜΧΠΠΑ του ΠΘ' με επιστημονικό υπεύθυνο τον κ. Πετρακο Γ.
(από 1/1/2005 -31/12/2005, από **10/5/2006 - 10/7/2006** και από **1/2/2007-31/8/2007**)

Κωδ. 3046 με τίτλο 'Επιστημονική υποστήριξη των έργων CultMark στα πλαίσια του προγράμματος Interreg IIIc', με επιστημονικό υπεύθυνο τον κ. Δεφνερ Α.
(από **1/3/2004 - 31/12/2006** και από **1/7/2006 -31/12/2006**)

Κωδ. 3078 με τίτλο `Στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης Βόλου`, με επιστημονικό υπεύθυνο τον κ. Πετρακο Γ. (από 1/10/2004 - 31/5/2006)

Κωδ. 50915.04 με τίτλο `Τμήμα Οικονομικών Επιστημών (Αυτεπιστασία)`, με επιστημονικό υπεύθυνο τον κ. Μπαγιατη Κ. (από 1/9/2004-28/2/2006)

Κωδ. 3647 με τίτλο `Στρατηγικό Πιλοτικό Σχέδιο Μάρκετινγκ Μουσείου Καπνού Καβάλας`, με επιστημονικό υπεύθυνο τον κ. Δέφνερ Α. (από 17/10/2007 – 31/05/2008)

Κωδ. 3754 με τίτλο `Χρηματοδότηση Ερευνητικών Δραστηριοτήτων: Η απορρόφηση των αποφοίτων του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών στην αγορά εργασίας`, με επιστημονικό υπεύθυνο τον κ. Ζουμπουλάκη Μ. (από 1/7/2008 – 31/6/2009)

Β. Μπέλλου (Εκλεγμένη Λέκτορας, εκκρεμεί η δημοσίευση του ΦΕΚ)

Συμμετοχή στα ερευνητικά προγράμματα:

2006-2007, Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης. Φορέας Υλοποίησης: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ). Τίτλος προγράμματος έρευνας: «Χαρτογράφηση του Επιστημονικού Ελληνικού Γυναικείου Ερευνητικού Δυναμικού». Επιστημονική Υπεύθυνη: Καθηγήτρια Σ. Ξηροτύρη-Κουφίδου

2005-2006, Επιτροπή Ερευνών (ΕΕ) και Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο (ΕΠΙ) Πανεπιστημίου Μακεδονίας Πρόγραμμα Πιλοτικών Ερευνητικών Επιχορηγήσεων (ΠΕΕ). Τίτλος προγράμματος έρευνας «Εμπειρική Έρευνα αναφορικά με την Στρατηγική Διοίκηση Ανθρωπίνων Πόρων (Strategic Human Resources Management): Διερεύνηση Καλών Πρακτικών (Best Practices), Τάσεων (Trajectories) καθώς και Αποκλίσεων (Deviation) και Συγκλίσεων (Convergence) από τη Διεθνή Πρακτική». Επιστημονική Υπεύθυνη: Καθηγήτρια Σ. Ξηροτύρη-Κουφίδου (2005-2006).

Α. Οικονόμου (Εκλεγμένη Λέκτορας, εκκρεμεί η δημοσίευση του ΦΕΚ)

2009- , Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Ερευνητικό Πρόγραμμα: “*HEALTHatWORK: An Inquiry into the Health and Safety at Work; a European Union Perspective*” (Επιστημονικός Υπεύθυνος: Professor Ioannis Theodossiou, University of Aberdeen, UK).

2007, Συμμετοχή στο ερευνητικό πρόγραμμα: “Ενθάρρυνση Επιχειρηματικότητας μέσω της Υποστήριξης Νέων Επιχειρηματικών Ιδεών και της Εισαγωγής Καινοτόμων Μαθημάτων Επιλογής στα Προγράμματα Σπουδών των Τμημάτων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας” (Επιστημονικός Υπεύθυνος: Καθηγητής Δ. Παπαδόπουλος)

2006-2007, Συμμετοχή στο Ερευνητικό Πρόγραμμα “Ανάλυση Επιπτώσεων Ευημερίας: Η Περίπτωση του Κλάδου της Υφαντουργίας – Νηματουργίας σε Μεταβαλλόμενες Συνθήκες Διεθνούς Εμπορίου”, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (Επιστημονικός Υπεύθυνος: Καθηγητής Σ. Κατρανίδης).

2006, Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Ερευνητικό Πρόγραμμα “Socioeconomic and Occupational Effects on the Health Inequality of the Older Workforce” (Ακρωνύμιο: SOCIOLD, QLRT-2001-02292), Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (Επιστημονική Υπεύθυνη: Αν. Καθηγήτρια Α. Νικολάου).

5.3 Ερευνητικές Υποδομές

Στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας λειτουργεί με βάση την υπ' αρ. 89475/B1/11-8-2003 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 1263/4-9-2003/τ.Β) το «Εργαστήριο Επιχειρησιακών Ερευνών» το οποίο καλύπτει εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες στα γνωστικά αντικείμενα των επιχειρησιακών ερευνών (Γραμμικός, Δυναμικός και Στοχαστικός Προγραμματισμός Έργων, Υποδείγματα Πολιτικών Αποθεμάτων, Οικονομετρικά Υποδείγματα).

Το εργαστήριο έχει ως σκοπό:

- (α) Την κάλυψη σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο των διδακτικών και ερευνητικών αναγκών του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, καθώς και άλλων τμημάτων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας σε θέματα που εμπίπτουν στα αντικείμενα δραστηριότητας του εργαστηρίου.
- (β) Τη συνεργασία κάθε μορφής με κέντρα ερευνών και ακαδημαϊκά ιδρύματα ημεδαπής και αλλοδαπής; εφόσον οι επιστημονικοί στόχοι, συμπίπτουν, συμβαδίζουν και αλληλοσυμπληρώνονται με εκείνους του εργαστηρίου.
- (γ) Τη διοργάνωση επιστημονικών διαλέξεων, ημερίδων, σεμιναρίων συμποσίων συνεδρίων και άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων, την πραγματοποίηση δημοσιεύσεων και εκδόσεων και την πρόσκληση ελλήνων και ξένων αναγνωρισμένων επιστημόνων.
- (δ) Την παροχή υπηρεσιών σε ιδιώτες κατά τα προβλεπόμενα στο Π.Δ. 159/1984 Α' 53).

Το προσωπικό του εργαστηρίου αποτελείται από μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ που η ειδικότητά τους σχετίζεται με τα γνωστικά αντικείμενα με τα οποία ασχολείται, από μέλη του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ) καθώς και από μέλη του λοιπού επιστημονικού προσωπικού και του διοικητικού προσωπικού που τοποθετούνται στο εργαστήριο με τη διαδικασία των άρθρων 4 παρ. 1 (δ) του Ν. 2083/1992.

Νέος Διευθυντής του Εργαστηρίου Επιχειρησιακών Ερευνών ορίστηκε από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος (9η ΓΣ/22-10-2008) ο Αν. Καθηγητής Γεώργιος Χάλκος.

Ας σημειωθεί τέλος ότι εκκρεμεί από το 2006 η έγκριση τριών ακόμα ερευνητικών εργαστηρίων.

5.4 Επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ του τμήματος κατά την τελευταία πενταετία

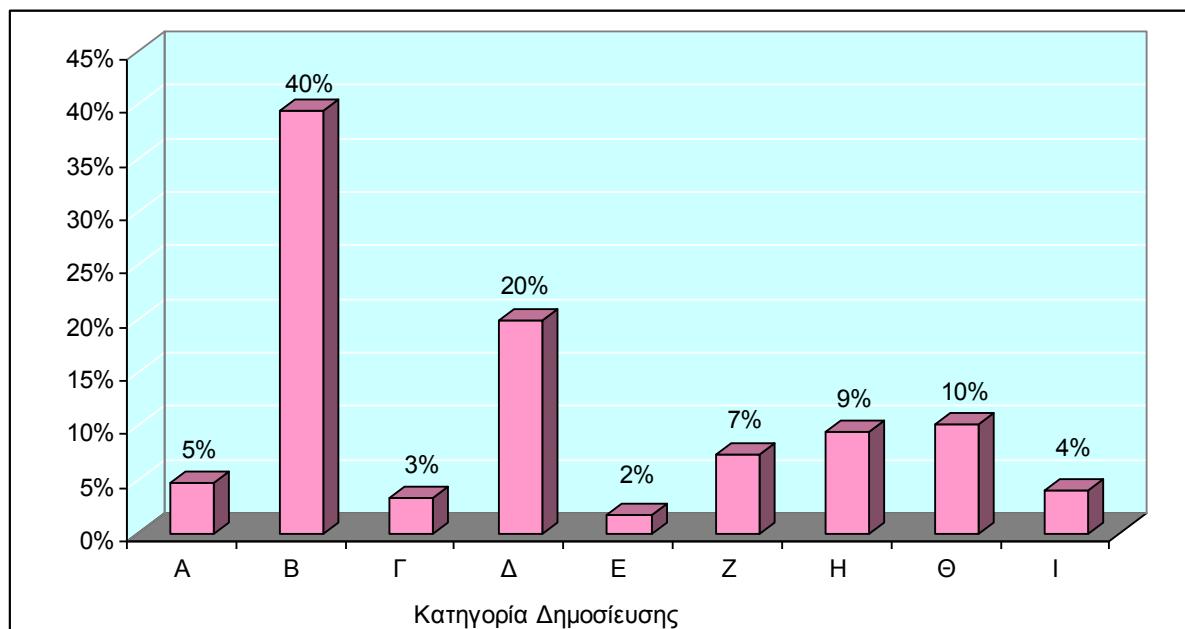
Στον Πίνακα 5-1 δίνονται οι επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ (συμπεριλαμβανομένων και τριών μελών που έχουν εκλεγεί αλλά εκκρεμεί ακόμα η δημοσίευση του ΦΕΚ) του ΤΟΕ από το 2006 έως και το 2010. **Ο αριθμός των δημοσιεύσεων ανά κατηγορία, καθώς και οι δημοσιεύσεις αναλυτικά κάθε μέλους ΔΕΠ έχουν εξαχθεί από το ατομικό απογραφικό δελτίο το οποίο**

κατέθεσε κάθε μέλος. Με βάση τον πίνακα αυτόν, στο διάγραμμα 5-1 δίνεται το ποσοστό της κάθε κατηγορίας δημοσίευσης στον συνολικό αριθμό δημοσιεύσεων της πενταετίας 2006-2010. Διαπιστώνεται λοιπόν ότι τα μέλη ΔΕΠ (συμπεριλαμβανομένων και των εκλεγμένων) δίνουν βαρύτητα πρωτίστως σε δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές (ποσοστό 40%), και δευτερευόντως σε εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές (20%).

Πίνακας 5-1: Επιστημονικές Δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ την πενταετία 2006-2010

	A	B	Γ	Δ	Ε	Z	Η	Θ	I	Σύνολο
2006	6	27	3	28	0	4	7	19	4	98
2007	4	33	3	7	7	6	10	7	2	79
2008	3	27	3	15	1	6	10	7	5	77
2009	5	38	3	30	0	11	3	8	3	101
2010	3	54	3	10	0	6	13	5	4	98
Σύνολο	21	179	15	90	8	33	43	46	18	453

Διάγραμμα 5-1: Ποσοστό συμμετοχής της κάθε κατηγορίας δημοσίευσης στο συνολικό αριθμό δημοσιεύσεων των μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ, 2006-2010

Επεξηγήσεις Πίνακα 5-1, και Διαγράμματος 5-1

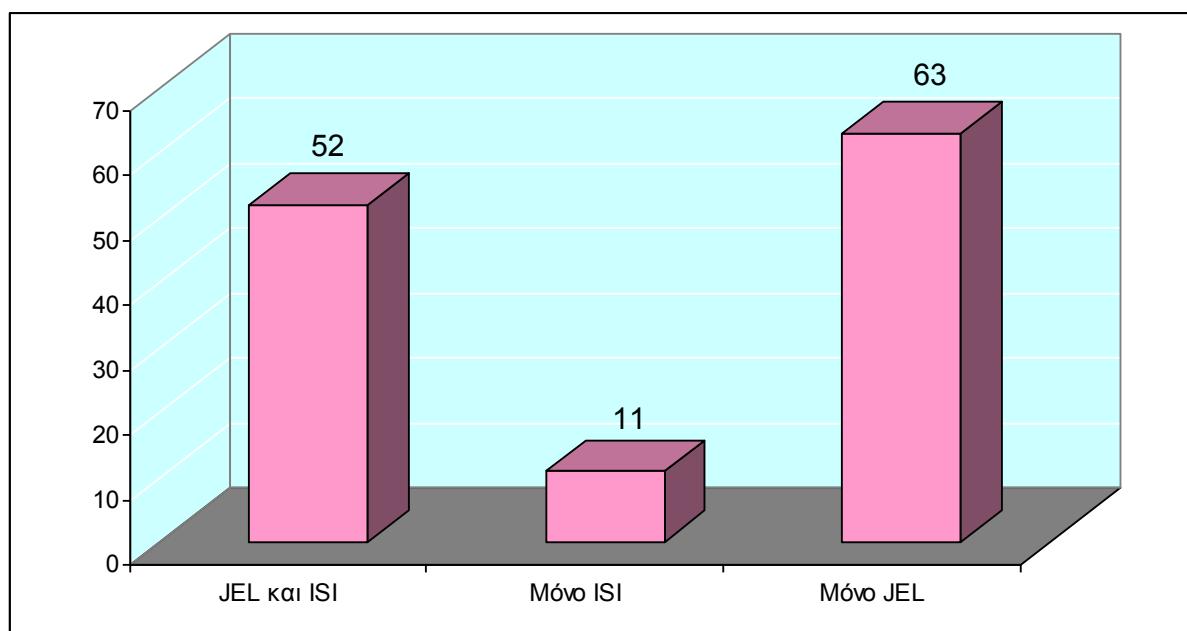
- A: Βιβλία/μονογραφίες
- B: Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές
- Γ: Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές
- Δ: Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές
- Ε: Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές
- Z: Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους
- Η: Άλλες εργασίες
- Θ: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά
- I: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (χωρίς κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά

Από πλευράς αριθμού δημοσιεύσεων σε έγκριτα διεθνή επιστημονικά περιοδικά με κριτές, **τα οποία και δημοσιεύουν άρθρα σε θεματικές που εμπίπτουν στους στόχους του ΤΟΕ**, το διάγραμμα 5-2 παρουσιάζει τον αριθμό των δημοσιεύσεων σε τέτοια επιστημονικά περιοδικά τα οποία ανήκουν στις εξής διεθνείς βάσεις:

- (α) Στη Βάση EconLit και στη Βάση Social Sciences Citation Index (JEL/ISI)
- (β) Μόνο στη Βάση Social Sciences Citation Index (ISI)
- (γ) Μόνο στη Βάση EconLit (JEL)

Συνολικά 126 δημοσιεύσεις των μελών του ΤΟΕ από τις 179 εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές (ποσοστό 70,4%) ανήκουν στις παραπάνω τρεις κατηγορίες, με το μεγαλύτερο ποσοστό στις 126 αυτές δημοσιεύσεις να έχει η βάση JEL (50%), και να ακολουθεί η περίπτωση περιοδικών που να ανήκουν ταυτόχρονα και στη βάση JEL και στη βάση ISI (41%).

Διάγραμμα 5-2: Αριθμός δημοσιεύσεων του ΤΟΕ σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές τα οποία ανήκουν στις βάσεις EconLit (JEL) και Social Sciences Citation Index (ISI), 2005-2009

Ο πίνακας 5-2 παρουσιάζει συνοπτικά τον αριθμό των δημοσιεύσεων στις τρεις κατηγορίες του Διαγράμματος 5-2 για μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ. Λαμβανομένου υπόψη ότι 16 μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ έχουν καταθέσει τα δυο τελευταία ακαδημαϊκά έτη το απογραφικό δελτίο διδάσκοντος, οι μέσοι όροι αριθμού δημοσιεύσεων την τελευταία πενταετία σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές, διαμορφώνονται ως εξής:

- Σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές: **11,2 δημοσιεύσεις/ διδάσκοντα**
- Σε επιστημονικά περιοδικά που ανήκουν είτε στη Βάση EconLit είτε στη Βάση Social Sciences Citation Index (JEL/ISI): **7,9 δημοσιεύσεις/ διδάσκοντα**

Πίνακας 5-2: Αριθμός δημοσιεύσεων στις βάσεις JEL και ISI, 2006-2010

Μέλη ΔΕΠ	JEL και ISI	ISI	JEL	Σύνολο
Αναπλ. Καθ. Μ.Ζουμπουλάκης	1		2	3
Αναπλ. Καθ. Ι.Κασκαρέλης			6	6
Αναπλ. Καθ. Χ.Κόλλιας	7		6	13
Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος	21	1	9	31
Επικ. Καθ. Ν. Κυριαζής	3	1	3	7
Επικ Καθ. Ηλ.Κεβόρκ	4	1	1	6
Επικ. Καθ. Σ.Παπαδάμου	3	1	6	10
Επικ. Καθ. Γ.Ιατρίδης		1	9	10
Λεκτ. Λ. Ζαχείλας		1		1
Λέκτ. Π.Αρβανιτίδης			3	3
Λέκτ. Ι.Ψαριανός			2	2
Λέκτ. Ν.Τζερεμές	12	1	6	19
Λεκτ. . Θ. Μεταξάς	1	1	8	10
Δρ. Β. Μπέλλου		3		3
Δρ. Α. Οικονόμου			2	2
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	52	11	63	126

(Α) Αναλυτικότερα, τα παρακάτω μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ έχουν δημοσιεύσει σε περιοδικά που ανήκουν και στη Βάση EconLit (JEL) και στη Βάση Social Sciences Citation Index (ISI):

Καθηγητής Μ. Ζουμπουλάκης (1 Δημοσίευση)

European journal of the history of economic though, IF¹:0.196

Αναπληρωτής Καθηγητής Χ. Κόλλιας (7 δημοσιεύσεις)

Journal of Banking and Finance, IF: 1,908; 5IF: 2,2

Journal of Policy Modeling, IF: 0.763; 5IF: 0,924

Defence and Peace Economics, IF: 0.380; 5IF: 0,617, (4 δημοσιεύσεις)

Applied Economics Letters, IF:0,241; 5IF: 0.481

Αναπληρωτής Καθηγητής Γ. Χάλκος (21 δημοσιεύσεις)

Environmental Modeling and Software, IF:3,085; 5IF: 2,681

Ecological Economics, IF:2,422; 5IF: 2,858 (2 δημοσιεύσεις)

Energy Sources, IF:1,395; 5IF: 1,416

Health Policy, IF:1,348; 5IF: 0,539

Journal of Productivity Analysis, IF:0,806; 5IF: 1,102

The Annals of Regional Science, IF:0,822; 5IF: 0,987

Journal of Policy Modelling, IF:0,763; 5IF: 0,924 (2 δημοσιεύσεις)

Applied Economics, IF:0,404; 5IF: 0.845 (2 δημοσιεύσεις)

Economic Modelling, IF:0,588; 5IF: 0,674

Journal of Applied Statistics, IF:0,407; 5IF: 0,536

Applied Economics Letters, IF:0,241; 5IF: 0.481 (2 δημοσιεύσεις)

European Journal of Law and Economics (2 δημοσιεύσεις)

Global Economic Review (4 δημοσιεύσεις)

¹ IF: Impact Factor, 5IF: 5-year Impact Factor

Επίκουρος Καθηγητής Ν. Κυριαζής (3 δημοσιεύσεις)

Business History, IF: 0,5; 5IF: 0,561

European Journal of Law and Economics (2 δημοσιεύσεις)

Επίκουρος Καθηγητής Ηλ.Κεβόρκ (4 δημοσιεύσεις)

Applied Economics, IF:0,404; 5IF: 0.845

Journal of Applied Statistics, IF:0,407; 5IF: 0,536

Applied Economics Letters, IF:0,241; 5IF: 0.481 (2 δημοσιεύσεις)

Επίκουρος Καθηγητής Σ. Παπαδάμον (3 δημοσιεύσεις)

Defence and Peace Economics, IF: 0.380; 5IF: 0,617

Applied Economics Letters, IF:0,241; 5IF: 0.481

International Review of Economics & Finance

Λέκτορας Ν.Τζερεμές (12 δημοσιεύσεις)

Environmental Modeling and Software, IF:3,085; 5IF: 2,681

Ecological Economics, IF:2,422; 5IF: 2,858

Health Policy, IF:1,348; 5IF: 0,539

Journal of Productivity Analysis, IF:0,806; 5IF: 1,102

The Annals of Regional Science, IF:0,822; 5IF: 0,987

Journal of Policy Modelling, IF:0,763; 5IF: 0,924

Applied Economics, IF:0,404; 5IF: 0.845

Economic Modelling, IF:0,588; 5IF: 0,674

Global Economic Review (4 δημοσιεύσεις)

Λέκτορας Θ. Μεταξάς (1 δημοσίευση)

Business History, IF: 0,5; 5IF: 0.561

(B) Τα παρακάτω μέλη ΔΕΠ έχουν δημοσιεύσει σε περιοδικά που ανήκουν μόνο στη Βάση Social Sciences Citation Index (ISI):

Αναπληρωτής Καθηγητής Γ. Χάλκος (1 δημοσίευση)

International Business Review, IF: 1,062

Επίκουρος Καθηγητής Ν. Κυριαζής (1 δημοσίευση)

Theory and Society, IF: 1.304; 5IF: 1,583

Επίκουρος Καθηγητής Ηλ.Κεβόρκ (1 δημοσίευση)

OMEGA, The International Journal of Management Science, IF:3,235; 5IF:3,101,

Επίκουρος Καθηγητής Σ. Παπαδάμον (1 δημοσίευση)

Mathematical and Computer Modelling, IF: 1,103; 5IF: 1,169

Επίκουρος Καθηγητής Γ. Ιατρίδης (1 δημοσίευση)

Accounting and Finance, IF 0.446

Λέκτορας Λ. Ζαχείλας (1 δημοσίευση)

International Journal of Bifurcation and Chaos, IF:0,918, 5IF: 1,279

Λέκτορας Ν.Τζερεμές (1 δημοσίευση)
International Business Review, IF: 1,062

Λέκτορας Θ. Μεταξάς (1 δημοσίευση)
European Planning Studies, IF: 0,678, 5IF: 1,213

Δρ. Β. Μπέλλον (3 δημοσιεύσεις)
Εκλεγμένη Λέκτορας, εκκρεμεί η δημοσίευση του ΦΕΚ
Journal of Business Research, IF: 1,293; 5IF: 2,035
International Journal of Human Resource Management, IF: 0,830; 5IF: 1,452
International Public Management Journal

(Γ) Τα παρακάτω μέλη ΔΕΠ έχουν δημοσιεύσει σε περιοδικά που ανήκουν μόνο στη Βάση EconLit (JEL):

Καθηγητής Μ.Ζουμπουλάκης (2 δημοσιεύσεις)
Review of Economic Science (JEL)
Forum for Social Economics (JEL)

Αναπληρωτής Καθηγητής Ι.Κασκαρέλης (6 δημοσιεύσεις)
Humanomics (International Journal of Systems and Ethics) (2 δημοσιεύσεις)
International Journal of Social Economics (3 δημοσιεύσεις)
Foresight (The Journal of Future Studies, Strategic Thinking and Policy)

Αναπληρωτής Καθηγητής Χ.Κόλλιας (6 δημοσιεύσεις)
Journal of Economics and Finance
Journal of Economic Studies (2 δημοσιεύσεις)
International Review of Economics and Finance (2 δημοσιεύσεις)
Journal of International Financial Markets, Institutions and Money

Αναπληρωτής Καθηγητής Γ.Χάλκος (9 δημοσιεύσεις)
Applied Financial Economics (2 δημοσιεύσεις)
Review of Economic Science
Archives of Economic History (2 δημοσιεύσεις)
International Journal of Business and Economics
Management: Journal of Contemporary Management Issues
South Eastern Europe Journal of Economics
The Empirical Economics Letters

Επίκουρος Καθηγητής Ν.Κυριαζής (3 δημοσιεύσεις)
Evolutionary and Institutional Economic Review
European Research Studies
Archives of Economic History

Επίκουρος Καθηγητής Ηλ.Κεβόρκ (1 δημοσίευση)
Review of Economic Science

Επίκουρος Καθηγητής Σ.Παπαδάμον (6 δημοσιεύσεις)

Review of Quantitative Finance and Accounting

Research in International Business and Finance

Applied Financial Economics

International Economic Journal

International Journal of Monetary Economics And Finance

Journal of Economic Integration

Λέκτορας Γ.Ιατρίδης (9 δημοσιεύσεις)

Journal of Applied Business Research

International Journal of Applied Economics

International Journal of Applied Business and Economic Research

International Review of Financial Analysis (3 δημοσιεύσεις)

Research in International Business and Finance

International Journal of Finance

International Research Journal of Finance and Economics

Λέκτορας Π.Αρβανιτίδης (3 δημοσίευσεις)

Economic Alternatives

Region et Developement

Contributions to Political Economy

Λέκτορας Ι.Ψαριανός (2 δημοσιεύσεις)

Research in Economics

International Journal of Economic Research

Λέκτορας Ν.Τζερεμές (6 δημοσιεύσεις)

The Empirical Economics Letters

South Eastern Europe Journal of Economics

Journal of Contemporary Management Issues

Archives of Economic History (2 δημοσιεύσεις)

International Journal of Business and Economics

Δρ. Θ. Μεταξάς (8 δημοσιεύσεις)**Εκλεγμένος Λέκτορας, εκκρεμεί η δημοσίευση του ΦΕΚ**

Review of Economic Science (2 δημοσιεύσεις)

South Eastern Europe Journal of Economics

Zagreb International Review of Economics and Business

Journal of Economics, Agriculture and Environment

Global and Local Economic Review

Evolutionary and Institutional Economic Review

Mediterranean Journal of Economics, Agriculture and Environment

Δρ. Α. Οικονόμου (2 δημοσιεύσεις)

Journal of Economic Studies

Review of Income and Wealth

Τέλος, ας σημειωθεί, όπως και διαπιστώνεται από τον Πίνακα 5-3, ότι 20 δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ ήταν σε επιστημονικά περιοδικά με impact factor (IF), ή/και 5-year impact factor (5IF) μεγαλύτερο του ένα.

Πίνακας 5-3: Δημοσιεύσεις μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ στις βάσεις JEL ή/και ISI με βάση τις τιμές του impact factor (IF), και του 5-year impact factor (5IF) , 2006-2010

Κατηγορία 1η : Επιστημονικά Περιοδικά με $IF \geq 2$ ή/και $5IF \geq 2$	
Environmental Modeling and Software, IF:3,085; 5IF: 2,681	Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος
Ecological Economics, IF:2,422; 5IF: 2,858 (2 δημοσιεύσεις)	Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος
Journal of Banking and Finance, IF: 1,908; 5IF: 2,2	Αναπλ. Καθ. Χ.Κόλλιας
OMEGA, The Internat. Journal of Manag. Science, IF:3,235; 5IF:3,101	Επικ. Καθ. Ηλ. Κεβόρκ
Environmental Modeling and Software, IF:3,085; 5IF: 2,681	Λεκτ. Ν. Τζερεμές
Ecological Economics, IF:2,422; 5IF: 2,858	Λεκτ. Ν. Τζερεμές
Journal of Business Research, IF: 1,293; 5IF: 2,035	Λεκτ. Β. Μπέλλου
Αριθμός Δημοσιεύσεων:	8
Κατηγορία 2η : Επιστημονικά Περιοδικά με $1 \leq IF < 2$ ή/και $1 \leq 5IF < 2$	
Energy Sources, IF:1,395; 5IF: 1,416	Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος
Health Policy, IF:1,348; 5IF: 1,539	Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος
Journal of Productivity Analysis, IF:0,806; 5IF: 1,102	Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος
International Business Review, IF: 1,062	Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος
Theory and Society, IF: 1,304; 5IF: 1,583	Επικ. Καθ. Ν.Κυριαζής
Mathematical and Computer Modelling, IF: 1,103; 5IF: 1,169	Επικ. Καθ. Στ.Παπαδάμου
Health Policy, IF:1,348; 5IF: 1,539	Λεκτ. Ν. Τζερεμές
International Journal of Bifurcation and Chaos, IF:0,918, 5IF: 1,279	Λεκτ. Λ.Ζαχείλας
European Planning Studies, IF:0,678, 5IF:1,213	Λεκτ. Θ.Μεταξάς
International Journal of Human Resource Manag., IF: 0,830; 5IF: 1,452	Λεκτ. Β. Μπέλλου
Journal of Productivity Analysis, IF:0,806; 5IF: 1,102	Λεκτ. Ν. Τζερεμές
International Business Review, IF: 1,062	Λεκτ. Ν. Τζερεμές
Αριθμός Δημοσιεύσεων:	12
Κατηγορία 3η : Επιστημονικά Περιοδικά με $0 \leq IF < 1$ ή/και $0 \leq 5IF < 1$	
European journal of the history of economic though, IF:0,196	Καθ. Μ. Ζουμπουλάκης
The Annals of Regional Science, IF:0,822; 5IF: 0,987	Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος
Journal of Policy Modelling, IF: 0,763; 5IF: 0,924	Αναπλ. Καθ. Χ.Κόλλιας
Journal of Policy Modelling, IF:0,763; 5IF: 0,924 (2 δημοσιεύσεις)	Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος
Applied Economics, IF:0,404; 5IF: 0,845 (2 δημοσιεύσεις)	Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος
Economic Modelling, IF:0,588; 5IF: 0,674	Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος
Defence and Peace Economics, IF: 0,380; 5IF: 0,617, (4 δημοσιεύσεις)	Αναπλ. Καθ. Χ.Κόλλιας
Journal of Applied Statistics, IF:0,407; 5IF: 0,536	Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος
Applied Economics Letters, IF:0,241; 5IF: 0,481 (2 δημοσιεύσεις)	Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος
Applied Economics Letters, IF:0,241; 5IF: 0,481	Αναπλ. Καθ. Χ.Κόλλιας
Applied Economics, IF:0,404; 5IF: 0,845	Επικ. Καθ. Ηλ. Κεβόρκ
Defence and Peace Economics, IF: 0,380; 5IF: 0,617	Επικ. Καθ. Στ.Παπαδάμου
Business History, IF: 0,5; 5IF: 0,561	Επικ. Καθ. Ν.Κυριαζής
Journal of Applied Statistics, IF:0,407; 5IF: 0,536	Επικ. Καθ. Ηλ. Κεβόρκ
Applied Economics Letters, IF:0,241; 5IF: 0,481 (2 δημοσιεύσεις)	Επικ. Καθ. Ηλ. Κεβόρκ
Applied Economics Letters, IF:0,241; 5IF: 0,481	Επικ. Καθ. Στ.Παπαδάμου
Accounting and Finance, IF 0,446	Επικ. Καθ. Γ.Ιατρίδης
The Annals of Regional Science, IF:0,822; 5IF: 0,987	Λεκτ. Ν. Τζερεμές
Journal of Policy Modelling, IF:0,763; 5IF: 0,924	Λεκτ. Ν. Τζερεμές
Applied Economics, IF:0,404; 5IF: 0,845	Λεκτ. Ν. Τζερεμές
Economic Modelling, IF:0,588; 5IF: 0,674	Λεκτ. Ν. Τζερεμές
Business History, IF: 0,5; 5IF: 0,561	Λεκτ. Θ.Μεταξάς
Αριθμός Δημοσιεύσεων:	29

5.5 Αναγνώριση της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους

Στον Πίνακα 5-4 παρουσιάζεται η αναγνώριση του ερευνητικού έργου των μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ από τρίτους στο διάστημα 2006 έως και 2010 (συμπεριλαμβανομένων και τριών μελών που έχουν εκλεγεί αλλά εκκρεμεί ακόμα η δημοσίευση του ΦΕΚ). Και πάλι **η αναγνώριση της έρευνας ανά κατηγορία έχει εξαχθεί από το ατομικό απογραφικό δελτίο το οποίο κατέθεσε κάθε μέλος**. Με βάση τα στοιχεία του Πίνακα 5-4, διαπιστώνεται ότι το 86% της αναγνώρισης του ερευνητικού έργου των μελών ΔΕΠ προέρχεται από ετεροαναφορές. Αναλυτικά ο αριθμός των ετεροαναφορών ανά μέλος ΔΕΠ έχει ως εξής:

Καθ. Μ.Ζουμπουλάκης	:	26
Αναπλ. Καθ. Χ.Κόλλιας	:	41
Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος	:	447
Αναπλ. Καθ. Ι.Κασκαρέλης	:	25
Επικ. Καθ. Ν.Κυριαζής	:	7
Επικ. Καθ. Η.Κεβόρκ	:	10
Επικ. Καθ. Σ.Παπαδάμου	:	18
Επικ. Καθ. Γ.Ιατρίδης	:	18
Λέκτ. Λ.Ζαχείλας	:	17
Λεκτ. Π.Αρβανιτίδης	:	17
Λεκτ. Ν.Τζερεμές	:	14
Λεκτ. Θ.Μεταξάς	:	3
Λεκτ. Β. Μπέλλου	:	43
Λεκτ. Α.Οικονόμου	:	11

Πίνακας 5-4: Αναγνώριση του επιστημονικού έργου των μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ

	A	B	Γ	Δ	E	Z	H	Θ	I	Σύνολο
2005	113	7	0	7	7	0	0	0	7	141
2006	100	3	1	4	9	0	0	0	3	120
2007	156	1	0	4	10	1	0	1	6	179
2008	166	3	0	5	10	1	0	0	1	186
2009	162	0	0	6	12	2	0	0	0	182
Σύνολο	697	14	1	26	48	4	0	1	17	808

Επεξηγήσεις Πίνακα 5-4, και Διαγράμματος 5-3

A: Ετεροαναφορές

B: Αναφορές του ειδικού/ επιστημονικού τύπου

Γ: Βιβλιοκρισίες

Δ: Συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων

Ε: Συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών

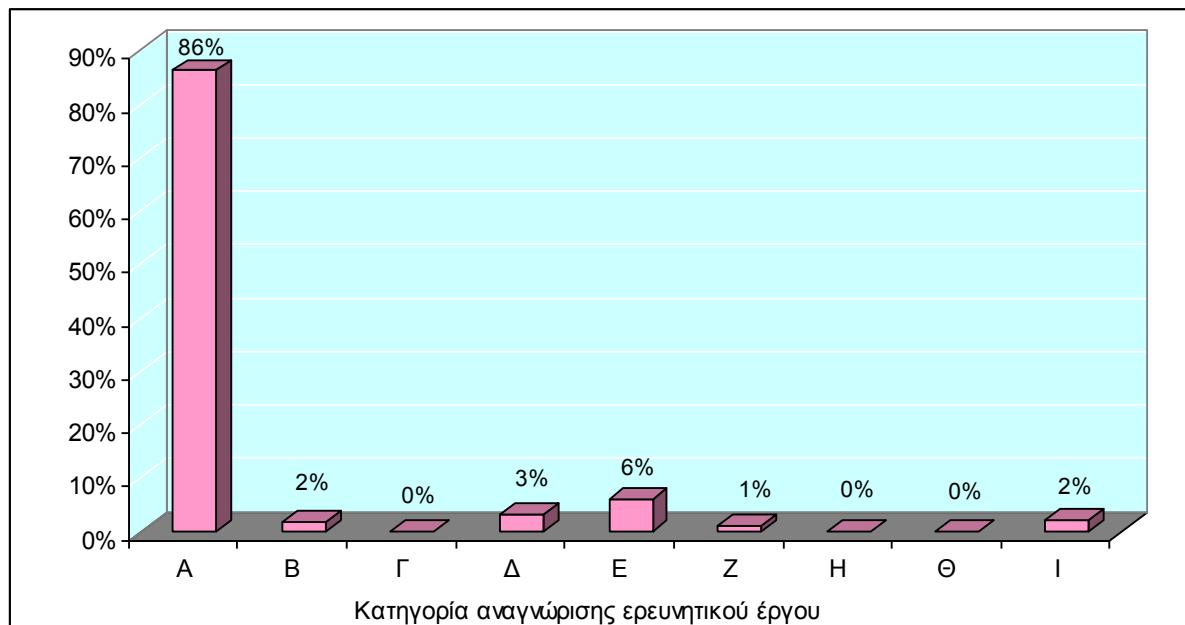
Z: Προσκλήσεις για διαλέξεις σε διεθνή συνέδρια

H: Διπλώματα ευρεσιτεχνίας

Θ: Βραβεία

I: Τιμητικοί τίτλοι

Διάγραμμα 5-3: Ποσοστό συμμετοχής της κάθε κατηγορίας αναγνώρισης του ερευνητικού έργου των μελών ΔΕΠ και εκλεγμένων μελών του ΤΟΕ, 2005-2009

5.6 Ερευνητικές Συνεργασίες του Τμήματος

Οι ερευνητικές συνεργασίες του ΤΟΕ με άλλες ακαδημαϊκές μονάδες του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, ή με φορείς και ιδρύματα του εσωτερικού και εξωτερικού προκύπτουν από το τμήμα 6-2 όπου περιγράφηκαν τα ερευνητικά έργα στα οποία μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ είτε ήταν επιστημονικοί υπεύθυνοι ή συμμετείχαν στα έργα αυτά. Επιγραμματικά εδώ αναφέρουμε:

(α) *Με άλλες ακαδημαϊκές μονάδες του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας*

- Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης

(β) *Με φορείς και ιδρύματα του εσωτερικού*

- Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
- Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο (ΕΠΙ) Πανεπιστημίου Μακεδονίας
- Πανεπιστήμιο Θράκης
- ΤΕΙ Αθήνας
- ΤΕΙ Λάρισας
- Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας
- Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού

(γ) *Με φορείς και ιδρύματα του εξωτερικού*

- Στατιστική Υπηρεσία της Ρουμανίας (INS),
- Medical Economics and Research Centre, Sheffield (MERCS), University of Sheffield
- Bruck-German Institute for Economic Research
- PHARE, Pole d'Histoire de l'Analyse et de Représentations Economiques, Université de Paris 1, Panthéon-Sorbonne.

5.7 Συμμετοχή των φοιτητών στην έρευνα

Συμμετοχή προπτυχιακών φοιτητών σε ερευνητικά προγράμματα υπήρξε σε δυο περιπτώσεις:

(α) Στο πρόγραμμα EQUAL, «Κοινωνική – αλληλέγγυα οικονομία & επιχειρηματικότητα – τοπική κοινωνία ολοκληρωμένη υποστήριξη» με υπεύθυνο τον Αναπλ. Καθ. Μ.Ζουμπουλάκη. Στο πρόγραμμα αυτό συμμετείχαν 58 προπτυχιακοί φοιτητές στην έρευνα πεδίου όσον αφορά την αποστολή και συλλογή των ερωτηματολογίων

(β) Στο πρόγραμμα PHARE (2005-07) με τίτλο “Consolidation of Romanian Statistical System” Identification Number RO2003/005-551.04.04.03(EuropeAid/119795/D/SV/RO), με υπεύθυνο τον Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκο. Στο έργο αυτό συμμετείχαν τρεις προπτυχιακοί φοιτητές με συμβάσεις και συγκεκριμένο επιστημονικό έργο.

Εκτός βέβαια των προπτυχιακών φοιτητών, η πλειονότητα των μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ χρησιμοποιεί στις ερευνητικές δραστηριότητες τόσο μεταπτυχιακούς όσο και υποψήφιους διδάκτορες.

6. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ/ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ/ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ (ΚΠΠ) ΦΟΡΕΙΣ

Το ΤΟΕ βρίσκεται σε τακτική συνεργασία με τον Σύνδεσμο Ελλήνων Βιομηχάνων (ΣΕΒ) Θεσσαλίας στα πλαίσια του προγράμματος της Επιχειρηματικότητας, όπου φοιτητές του ΤΟΕ προωθούν τις επιχειρηματικές τους ιδέες σε διάφορους προσκεκλημένους επιχειρηματίες με απώτερο σκοπό την υιοθέτηση/ αναδιαμόρφωση ιδεών καθώς και την υλοποίηση και εφαρμογή τους. Οι Λέκτορες του ΤΟΕ, Ν.Τζερεμές και Γ.Σταμπουλής συμμετέχουν ενεργά στα πλαίσια υλοποίησης του συγκεκριμένου προγράμματος.

Την τελευταία πενταετία, μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ συμμετείχαν ενεργά σε ΚΠΠ φορείς της περιφέρειας Θεσσαλίας. Ειδικότερα ο Αντιπρύτανης Οικονομικού Προγραμματισμού, Φοιτητικής Μέριμνας, Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Καθηγητής Μ. Ζουμπουλάκης είναι:

- Εκπρόσωπος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας στο ΔΣ του «Κέντρου Μουσικού Θεάτρου» και της «Συμφωνικής Δήμου Βόλου» (15/9/2005-22/12/2007), και στο ΔΣ του «Καλλιτεχνικού Οργανισμού Δήμου Βόλου» (12/1/2007-σήμερα).
- Εκπρόσωπος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας στην «Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή Νομού Μαγνησίας» (απόφαση Συγκλήτου 75/25-5-2007)
- Πρόεδρος της ΟΚΕ Μαγνησίας μετά από ομόφωνη εκλογή Ιούνιος 2007-Δεκέμβριος 2010.
- Άμισθος Επιστημονικός Σύμβουλος ΔΣ «Μαγνησιακής Πίστης» (2010)

Ο Επίκ. Καθ. Γ.Ιατρίδης συμμετείχε ως ομιλητής σε ημερίδα των οικονομολόγων καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης Μαγνησίας διοργανωθείσα υπό του Σχολικού Συμβούλου κου Ρίζου (4/11/2010)

Ο Λεκτ. Λ.Ζαχείλας:

- Συμμετέχει ως Γραμματέας της Εταιρείας Αστρονομίας και Διαστήματος Βόλου (ερασιτεχνικό σωματείο), και στην Οργανωτική και εξεταστική Επιτροπή του Πανελλήνιου Μαθητικού Διαγωνισμού Αστρονομίας (εγκεκριμένος από το Υπουργείο Παιδείας).
- Συμμετέχει στην προετοιμασία της Ολυμπιακής Ομάδας Αστρονομίας και στα Μαθήματα που γίνονται για την ειδική εκπαίδευσή τους.
- Συμμετέχει στη Διοργάνωση μηνιαίως μαθημάτων ανοιχτά για το κοινό, καθώς και βραδιές εκλαϊκευτικής Αστρονομίας.
- Συμμετέχει στην έκδοση του περιοδικού ΟΥΡΑΝΟΣ, με ευρεία κυκλοφορία τόσο εντός Ελλάδας, όσο και στο εξωτερικό.

Ο Λεκτ. Π. Αρβανιτίδης συμμετέχει σε μόνιμη βάση άμισθα σε επιστημονικές επιτροπές και ομάδες εργασίας του Τεχνικού Επιμελητηρίου Μαγνησίας (ΤΕΕ), και είναι άμισθο μέλος των:

- Δ.Σ. της ΔΕΠΟΣ (Δημόσια Επιχείρηση Πολεοδομίας και Στέγασης) (από το 2010)
- Δ.Σ. της Εταιρείας Αξιοποίησης και Διαχείρισης της Περιουσίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (από το 2010)
- Μόνιμης Επιτροπής Περιβάλλοντος και Τουρισμού, Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας Περιφερειακό Τμήμα Μαγνησίας (από το 2007)

Ο Λεκτ. Ν. Τζερεμές είναι σε συνεχή επαφή και συνεργασία με τοπικούς επιχειρηματικούς φορείς (Επιμελητήριο Μαγνησίας, Ένωση Βιομηχάνων) στα πλαίσια των μαθημάτων «Εισαγωγή στην Επιχειρηματικότητα» και «Ανάλυση Επιχειρηματικών Σχεδίων», στα οποία οι φοιτητές πρωθυΐν τις επιχειρηματικές τους ιδέες σε διάφορους προσκεκλημένους επιχειρηματίες με απότερο σκοπό την υιοθέτηση/ αναδιαμόρφωση ιδεών καθώς και την υλοποίηση και εφαρμογή τους.

Η Λεκτ. Α. Αναγνώστου διετέλεσε δημοτική σύμβουλος στο Δήμο Αλοννήσου την τετραετία 2003-2006

Το ΤΟΕ προσκαλεί συχνά σε ημερίδες και συνέδρια που οργανώνει τοπικούς, περιφερειακούς και εθνικούς επαγγελματικούς φορείς. Επίσης στις ημέρες καριέρας, εκπρόσωποι των φορέων καλούνται σε διαλέξεις επαγγελματικού προσανατολισμού. Οι εκδηλώσεις που αφορούν τη συνεργασία του ΤΟΕ με ΚΠΠ φορείς προβάλλεται μέσω τοπικών μέσων ενημέρωσης. Κατά τη διάρκεια του 2009-10, οι εκδηλώσεις που έλαβαν χώρα αφορούσαν τις παρακάτω θεματικές:

- (α) Χρήση Διαδικτύου, Εξάρτηση και Ηλεκτρονικό Έγκλημα (Υπεύθυνος: Λεκτ. Λ. Ζαχείλας)
- (β) Φόροι, Έλεγχος & Φορολογική Συνείδηση (Υπεύθυνοι: Επικ. Καθ. Γ. Ιατρίδης, Μ. Κονταξή)
- (γ) «Globalization & its Discontents» (Υπεύθυνοι: Αναπλ. Καθ. Χρ. Κόλλιας, Ρ. Κοκκίνου)
- (δ) Η ασπίδα των Θερμοπυλών 494-478 π.Χ. - Οι ένδοξες μάχες (Παρουσίαση Ιστορικού Βιβλίου, Υπεύθυνος: Επικ. Καθ. Ν. Κυριαζής)

Το ΤΟΕ θεωρεί ότι στο γενικό πλαίσιο της χωρικής αναπτυξιακής διαδικασίας (περιφέρειας και πόλεων), η σύνδεση των Πανεπιστημίων ως Ιδρύματα Παραγωγής Γνώσης και Εξειδίκευσης με την τοπική οικονομία και κοινωνία είναι ιδιαίτερα σημαντική και αναγκαία. Τα Πανεπιστήμια συμβάλλουν στην ενίσχυση της αυτοδύναμης οικονομικής και αναπτυξιακής ισχύς των πόλεων όπου δραστηριοποιούνται, έτσι ώστε η συνολική εικόνα της περιφέρειας να είναι ανταγωνιστική στις προκλήσεις και ευκαιρίες του Νέου Διεθνοποιημένου Περιβάλλοντος όπως έχει διαμορφωθεί τα τελευταία 25 έτη. Η σύνδεση των Πανεπιστημίων και ειδικότερα των τμημάτων Οικονομικών Επιστημών με την τοπική κοινωνική και επιχειρησιακή πραγματικότητα κρίνεται αναγκαία και επιτακτική προκειμένου να καταστεί όσο εύκολο και αν είναι αυτό, μεταφορά τεχνογνωσίας, εμπειρίας αλλά και ενασχόλησης με τα καθημερινά προβλήματα σε τοπικό/

περιφερειακό επίπεδο όλων των ομάδων που δραστηριοποιούνται στο περιβάλλον των πόλεων.

Δυστυχώς όμως η σύνδεση Πανεπιστημίου και Τοπικής Οικονομίας/Κοινωνίας δεν πραγματοποιείται κατά τρόπο αποτελεσματικό στην Ελλάδα και ο οποιοσδήποτε σχεδιασμός για την υιοθέτηση και υλοποίηση δράσεων προς την κατεύθυνση αυτή κρίνεται σκόπιμος και ιδιαίτερα σημαντικός. Στα πλαίσια της ανάπτυξης και σύνδεσης κοινών συνεργασιών με την τοπική και περιφερειακή οικονομία και κοινωνία της Θεσσαλίας, η 1^η ΓΣ (22-9-2010) αποφάσισε τη σύσταση ειδικής επιτροπής, η οποία αποτελείται από τους κ.κ. Γ. Ιατρίδη Επικ. Καθηγητή, Αγγ. Αναγνώστου Λέκτορα, Θ. Μεταξά Λέκτορα και δύο (2) φοιτητές του τμήματος. Κύριο έργο της Επιτροπής είναι η συμμετοχική και συνεργατική διαδικασία ανάπτυξης και υιοθέτηση δράσεων και των σχεδιασμό πολιτικών έτσι ώστε τόσο το ΤΟΕ όσο και η Περιφέρεια Θεσσαλίας να αποτελέσουν πόλους ανταλλαγής απόψεων, πολιτικών και εμπειριών προς όφελος τόσο των νέων εκκολαπτόμενων επιστημόνων αλλά και του τοπικού παραγωγικού και επιχειρησιακού πληθυσμού.

Σε ειδικό κείμενο το οποίο κατέθεσε η συγκεκριμένη επιτροπή στην ΟμΕΑ τον Δεκέμβριο του 2010, παρουσίασε (α) προτεινόμενες δράσεις του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών σε σχέση με την τοπική οικονομία και τη κοινωνία της Περιφέρειας Θεσσαλίας και (β) τον δυνητικό χρονικό ορίζοντας υλοποίησής των καθώς και τις συμμετέχουσες ομάδες ανά δράση. Οι προτεινόμενες δράσεις, οι οποίες σημειώτεον θα σχεδιαστούν και θα προγραμματιστούν σε συνεργασία με τους Τοπικούς και Περιφερειακούς Φορείς, παρουσιάζονται στον Πίνακα 6.1. Η επιτροπή θεωρεί ότι η αποτελεσματική υλοποίηση των δράσεων αυτών εξαρτάται από τη βαρύτητα που θα αποδοθεί στις συνεργασίες αυτές, και ότι ο άξονας εφαρμογής των είναι πενταετής. Ορισμένες δε δράσεις από τις παραπάνω δυνητικά θα υλοποιηθούν από το πρώτο χρόνο, 2011.

Πίνακας 6.1: Προτεινόμενες δράσεις για ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς

	Δράσεις	Περίοδος	Συμμετέχοντες
1	Διοργάνωση ημερίδων/ διημερίδων με θέματα που απασχολούν την τοπική οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη (2 ανά έτος)	2011-2015	Πανεπιστήμιο, Τοπικοί Δημοτικοί και Περιφερειακοί Φορείς και Επιχειρήσεις
2	Εκπαιδευτικές επισκέψεις σε επιχειρήσεις εγκατεστημένες στις ΒΙΠΕ της Περιφέρειας Θεσσαλίας (ανάλογα με το αντικείμενο προτείνονται 2-3 ανά έτος)	2011-2015	Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Σύνδεσμος Θεσσαλικών Βιομηχανιών και Επιχειρήσεις της Περιφέρειας Θεσσαλίας
3	Ανάπτυξη υπηρεσίας forum δηλ. χώρος συζητήσεων και ανταλλαγής απόψεων, εμπειριών, στις οποίες θα μπορούν να συμμετέχουν ενεργά όλοι οι ενδιαφερόμενοι. (Μέλη ΔΕΠ, φοιτητές και εκπρόσωποι κυρίων ΚΠΠ της Θεσσαλίας για την ανταλλαγή οικονομικών και αναπτυξιακών θεμάτων/προβλημάτων, Ανάπτυξη και προώθηση συγκεκριμένων προτάσεων/πολιτικών προς τους συγκεκριμένους φορείς.	2011-2015	Πανεπιστήμιο, Τοπικοί Δημοτικοί και Περιφερειακοί Φορείς και Επιχειρήσεις
4	Πραγματοποίηση τακτών συναντήσεων εργασίας με εμπειρογνώμονες, λήπτες αποφάσεων, και φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης	2011-2015	Πανεπιστήμιο, Τοπικοί Δημοτικοί και Περιφερειακοί Φορείς και Επιχειρήσεις
5	Δημιουργία επιτροπής μελέτης οικονομικών θεμάτων-προβλημάτων	2011-2015	Τμήμα Οικονομικών Επιστημών και εκπρόσωποι κύριων ΚΠΠ της Θεσσαλίας
6	Ανάθεση σε ομάδες φοιτητών την επίλυση των αναδειχθέντων προβλημάτων (ή μέρους αυτών)	2011-2015	Τμήμα Οικονομικών Επιστημών και εκπρόσωποι κύριων ΚΠΠ της Θεσσαλίας
7	Δημοσίευση των πορισμάτων στον Τύπο και τα τοπικά ΜΜΕ	2011-2015	Τμήμα Οικονομικών Επιστημών
8	Πρόσκληση των εκπροσώπων των κύριων ΚΠΠ να συμμετέχουν σε συνεργασία με τον υπεύθυνο καθηγητή σε επιλεγμένες διαλέξεις στο ΤΟΕ	2011-2015	Τμήμα Οικονομικών Επιστημών και εκπρόσωποι κύριων ΚΠΠ της Θεσσαλίας
9	Πραγματοποίηση πρακτικής άσκησης από φοιτητές σε επιλεγμένα ΚΠΠ	2011-2015	Φοιτητές Τμήματος Οικονομικών Επιστημών και κύρια ΚΠΠ της Θεσσαλίας

7. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Το Τμήμα ιδρύθηκε το 1999, και η πρώτη έκθεση της Επιτροπής Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης του Τμήματος κατατέθηκε το 2004. Η τελευταία αναμόρφωση του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών έγινε το ακαδημαϊκό έτος 2006-07.

Για την παρακολούθηση του βραχυ-μεσοπρόθεσμου σχεδίου ανάπτυξης η Γενική Συνέλευση ορίζει επιτροπές για την κατάθεση μελετών και προτάσεων ανάπτυξης του Τμήματος. Ο Πρόεδρος επιβλέπει τη λειτουργία των επιτροπών και συντονίζει το έργο τους. Επιπλέον, ο Πρόεδρος, η Γραμματεία και από το 2008-09 τα μέλη της Ομάδας Εξωτερικής Αξιολόγησης συλλέγουν και επεξεργάζονται στοιχεία και δείκτες τα οποία απαιτούνται για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της ακαδημαϊκής ανάπτυξης. Το σχέδιο επικυρώνεται από τη Γενική Συνέλευση και ανακοινώνεται στην Ιστοσελίδα του Τμήματος

Το 2004-05, το ΤΟΕ έκανε δημόσια πρόσκληση μέσω εντύπων μεγάλης πανελλαδικής κυκλοφορίας για να προσελκύσει ακαδημαϊκό προσωπικό με αυξημένα προσόντα. Σε όλες τις μετέπειτα προκηρύξεις θέσεων ΔΕΠ υπήρξε σχετικά ικανοποιητική συμμετοχή, ενώ δεν υπήρξαν φαινόμενα άγονων θέσεων λόγω έλλειψης υποψηφιοτήτων. Οι νέες θέσεις ΔΕΠ προγραμματίζονται από τη Γενική Συνέλευση σε ετήσια βάση. Οι εξελίξεις γίνονται με βάση τον προγραμματισμό των ίδιων των ενδιαφερομένων και δεν υπόκεινται σε προγραμματισμό.

Οι φοιτητές εισέρχονται μέσω του εθνικού συστήματος πανελληνίων εξετάσεων. Το Τμήμα επιδιώκει μέσω των εκδηλώσεων να προσελκύσει φοιτητές υψηλού επιπέδου. Σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας διοργανώνει μία ετήσια ημέρα γνωριμίας με τους μαθητές Λυκείου των τεσσάρων θεσσαλικών νομών. Ήδη για το ακαδημαϊκό έτος 2009-10 εισήχθη στο ΤΟΕ η φοιτήτρια με την υψηλότερη βαθμολογία πανελληνίως σε όλη τη δέσμη οικονομικών σχολών.

8. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

8.1: Αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών

Με την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2009/10, το Διοικητικό Προσωπικό της Γραμματείας του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών αποτελείτο από μια (1) μόνιμη διοικητική υπάλληλο και πέντε (5) διοικητικούς υπαλλήλους Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου (ΙΔΑΧ). Κατά τη διάρκεια του 2009/10 η Γραμματεία έχασε δυο διοικητικούς υπαλλήλους ΙΔΑΧ, οι οποίοι εκλέχτηκαν στη Βαθμίδα του Λέκτορα, και διορίστηκαν ως μέλη ΔΕΠ. Η μόνιμη διοικητική υπάλληλος που εκτελούσε χρέη προϊστάμενης Γραμματείας μετακινήθηκε στην Κοσμητεία Γεωπονικών Επιστημών, και αντικαταστάθηκε από άλλο μόνιμο διοικητικό υπάλληλο. Πέραν αυτού, η μία (1) από τους εναπομείναντες 3 υπαλλήλους ΙΔΑΧ ήταν (και θα παραμείνει) αποσπασμένη στην Πρυτανεία του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Έτσι για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος η Γραμματείακή υποστήριξη του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών θα επιτελείται μόνο από τρεις (3) Διοικητικούς Υπαλλήλους. Ας σημειωθεί τέλος ότι η Γραμματεία του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών στελεχώθηκε από δυο (2) υπαλλήλους οι οποίες προσλήφθηκαν με σύμβαση έργου. Οι παραπάνω αριθμοί ανταποκρίνονται στη γενική εικόνα των Γραμματειών όλων των Τμημάτων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, με εξαίρεση το Τμήμα Ιατρικής.

Η αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών και του ωραρίου λειτουργίας της Γραμματείας του Τμήματος για την εξυπηρέτηση των αναγκών του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών διενεργείται κυρίως από τον εκάστοτε Πρόεδρο αλλά και από τη Γενική Συνέλευση στην οποία συμμετέχουν ενεργά τα μέλη ΔΕΠ και οι εκπρόσωποι των φοιτητών. Από την άλλη πλευρά, η αξιολόγησης της συνεργασίας των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με εκείνες της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος γίνεται σε συνεργασία του προέδρου του ΤΟΕ με τη Διεύθυνση Διοικητικού Προσωπικού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Στο ΤΟΕ λειτουργεί μόνο ένα εργαστήριο και ένα σπουδαστήριο τα οποία λειτουργούν χωρίς μόνιμο προσωπικό, παρά μόνο με τη βοήθεια (άμισθων) μεταπτυχιακών φοιτητών. Δυστυχώς στο ΤΟΕ δεν υπάρχει ακόμη Τεχνική/Ερευνητική Υποστήριξη από εξειδικευμένο βοηθητικό προσωπικό. Για την οργάνωση και λειτουργία των εργαστηριών ασχολείται προς το παρόν ο διδάσκων (μέλος ΔΕΠ) των μαθημάτων πληροφορικής. Αναφορικά, με την υποστήριξη των υποδομών και υπηρεσιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του ΤΟΕ, μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2008-09 γινόταν από έναν διοικητικό υπάλληλο ΙΔΑΧ της Γραμματείας, ο οποίος όμως από το ακαδημαϊκό έτος 2009-10 υπηρετεί στο τμήμα πλέον ως μέλος ΔΕΠ. Για την κάλυψη των αναγκών υποστήριξης σε υποδομές και υπηρεσίες πληροφορικής, η 8^η ΓΣ (30-6-2010) του Τμήματος εξέλεξε τον κ. Β. Τζιμούρτα στη θέση Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ), ΠΕ ή ΤΕ Κατηγορία με Δ' Εισαγωγική βαθμίδα και πενταετή θητεία, για την οποίο όμως θέση εκκρεμεί η έκδοση του ΦΕΚ.

8.2 Υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας

Ο θεσμός του Συμβούλου Καθηγητή εφαρμόζεται από το ακαδημαϊκό έτος 2007-08 για όλους τους πρωτοετείς φοιτητές οι οποίοι κατανέμονται ισομερώς σε όλα τα μέλη ΔΕΠ. Κάθε μέλος ΔΕΠ επικοινωνεί προσωπικά με τους αναλογούντες πρωτοετείς φοιτητές.

Κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2009/10, η υποστήριξη της πρόσβασης των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών αποτέλεσε έργο του διδάσκοντος (μέλος ΔΕΠ) των μαθημάτων πληροφορικής, ο οποίος είχε και την ευθύνη λειτουργίας των Εργαστηρίων Η/Υ για το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών.

Στο ΤΟΕ δεν υπάρχουν στοιχεία για εργαζόμενους φοιτητές. Επίσης δεν υπάρχει θεσμοθετημένη διαδικασία υποστήριξης των αδύναμων φοιτητών οι οποίοι όμως υποστηρίζονται ατομικά από τους διδάσκοντες.

Οι πρωτοετείς φοιτητές εντάσσονται στην εκπαιδευτική διαδικασία του Τμήματος με την υποστήριξη του προσωπικού της Γραμματείας και του Προέδρου. Την πρώτη εβδομάδα του ακαδημαϊκού έτους διοργανώνεται ειδική ημέρα υποδοχής πρωτοετών όπου παρουσιάζεται το πρόγραμμα σπουδών, οι διδάσκοντες και οι προοπτικές του Τμήματος. Οι φοιτητές προσκαλούνται να συμμετάσχουν σε όλες τις δραστηριότητες του ΤΟΕ και του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (ημερίδες, διαλέξεις, εορτές, επέτειοι κλπ). Με ευθύνη του τμήματος, διοργανώνονται επίσης εκπαιδευτικές και ψυχαγωγικές εκδρομές όπου την οργάνωση αυτών έχει ο φοιτητικός σύλλογος. Το Τμήμα συμμετέχει επίσης με ομάδες του στο εσωτερικό πρωτάθλημα ποδοσφαίρου και μπάσκετ του Ιδρύματος αλλά και της Πανεπιστημιάδας.

Οι ξένοι φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών ΣΩΚΡΑΤΗΣ-ΕΡΑΣΜΟΣ γίνονται δεκτοί από το αρμόδιο τμήμα του Πανεπιστημίου και εν συνεχείᾳ από τον ακαδημαϊκό συντονιστή του Τμήματος ο οποίος και τους υποστηρίζει για τη διάρκεια των σπουδών τους. Τα μέλη ΔΕΠ υποστηρίζουν ατομικά τους φοιτητές αυτής της κατηγορίας και πιστοποιούν τις γνώσεις τους με εξειδικευμένους τρόπους. Οι αλλοδαποί φοιτητές που έρχονται στα πλαίσια διμερών συμφωνιών ή ως υπότροφοι του Υπουργείου Εξωτερικών γίνονται δεκτοί από τον Πρόεδρο και τη Γραμματεία και ακολουθούν τη συνήθη διαδικασία σπουδών των ελλήνων φοιτητών. Συνήθως δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα και ενίοτε διακρίνονται ιδιαίτερα για τις επιδόσεις τους.

8.3 Υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιούει το Τμήμα

Όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας του ΤΟΕ έχουν ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στις υποδομές του Ιδρύματος. Η ποιότητα αυτών κρίνεται κατά μέσο όρο έως πολύ ικανοποιητική, ιδίως όσον αφορά τον κοινόχρηστο τεχνικό εξοπλισμό, τους χώρους και τον εξοπλισμό του εργαστηρίου και σπουδαστηρίου, τα γραφεία των διδασκόντων, τον χώρο της Γραμματείας, και την αίθουσα συνεδριάσεων. Για τα επόμενα ακαδημαϊκά έτη, η ανάπτυξη του ΤΟΕ εγείρει ερωτηματικά αναφορικά με την επάρκεια αυτών των υποδομών. Οι πρυτανικές αρχές έχουν ήδη δρομολογήσει τις διαδικασίες επισκευών ενός κτηρίου ιδιοκτησίας του (πρώην καπνεργοστάσιο Ματσάγγου), με σκοπό τη μετεγκατάσταση του Τμήματος σε αυτό στο προσεχές μέλλον.

8.4 Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου)

Η χρήση νέων τεχνολογιών εντατικοποιήθηκε στο ΤΟΕ όσον αφορά:

- Την ηλεκτρονική αλληλογραφία μεταξύ διδασκόντων, διοικητικών υπαλλήλων και φοιτητών μέσω του webmail του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
- Τη χρήση της ιστοσελίδας του Τμήματος, η οποία ανανεώνεται τακτικά (τουλάχιστον μια φορά το μήνα), για ανακοινώσεις που αφορούν ωρολόγια προγράμματα, προγράμματα εξετάσεων, εκδηλώσεις, συνέδρια που οργανώνει το Τμήμα κλπ.
- Τη χρήση του Internet

Αν και το λογισμικό της Γραμματείας είναι πεπαλαιωμένο, τουλάχιστον καλύπτει δυο ανάγκες:

(α) Την διαφύλαξη των βαθμολογιών του κάθε μαθήματος σε ηλεκτρονική μορφή (με το πρόβλημα μη διαχωρισμού αυτού που δεν συμμετέχει στις εξετάσεις και αυτού που συμμετέχει αλλά παίρνει τη τιμή μηδέν) που επιτρέπει την εξαγωγή των βαθμολογιών σε αρχεία .txt για περαιτέρω επεξεργασία

(β) Την εξαγωγή στατιστικών σε περιβάλλον όμως όχι τόσο φιλικό για τον χρήστη.

Το λογισμικό της Γραμματείας θα αντικατασταθεί εξ ολοκλήρου από το εαρινό εξάμηνο 2010-11, και ήδη το προσωπικό εκπαιδεύεται σχετικά.

Δυστυχώς πολύ λίγα μέλη ΔΕΠ διαθέτουν προσωπικό ιστότοπο από τον οποίο, πχ. οι φοιτητές να ενημερώνονται για το μάθημα, να λαμβάνουν υλικό σχετικό με το μάθημα κλπ.. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην έλλειψη τεχνικού προσωπικού το οποίο να εξοικειώσει όσα μέλη ΔΕΠ δεν έχουν ιστότοπο σε αυτή τη διαδικασία.

8.5 Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού

Όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας έχουν ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στις υποδομές του Τμήματος και απολαμβάνουν ισότιμης μεταχείρισης, ανεξαρτήτως βαθμίδας ή προϋπηρεσίας. Ο εξοπλισμός κατανέμεται από το Τμήμα σε όλα τα μέλη ΔΕΠ ανεξαρτήτως βαθμίδας ή προϋπηρεσίας με αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης.

8.6 Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη διαχείριση οικονομικών πόρων

Ο προϋπολογισμός συντάσσεται από το Πρόεδρο και εγκρίνεται από τη Γενική Συνέλευση. Το ύψος του προϋπολογισμού καθορίζεται από το Πρυτανικό Συμβούλιο με βάση έναν αλγόριθμο κατανομής που αποφασίστηκε από τη Σύγκλητο. Οι πόροι κατανέμονται από το Τμήμα ισομερώς σε όλα τα μέλη ΔΕΠ ανεξαρτήτως βαθμίδας ή προϋπηρεσίας με αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης. Το ίδιο ισχύει για τους πόρους που αφορούν στην ανανέωση του διδακτικού εξοπλισμού. Ο απολογισμός γίνεται από τον Πρόεδρο ενώπιον της Γενικής Συνέλευσης η οποία ελέγχει και τελικώς εγκρίνει.

9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

9.1 Διοίκηση του Τμήματος

Ο αριθμός των μελών ΔΕΠ στο Τμήμα καλύπτει τις βασικές ανάγκες διδασκαλίας και εκλείπει σταδιακά η ανάγκη πρόσληψης συμβασιούχων διδασκόντων. Το Σεπτέμβριο του 2010, υπηρετούσαν στο ΤΟΕ δεκαεπτά (17) μέλη ΔΕΠ, και ένα (1) μέλος ΕΕΔΙΠ. Από τα μέλη ΔΕΠ, τρία (3) υπηρετούσαν στη βαθμίδα του Καθηγητή, πέντε (5) στη βαθμίδα του Αναπληρωτή Καθηγητή, τρία (3) στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή, και έξι (6) στη βαθμίδα του Λέκτορα. Κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2009/10, ο αριθμός των μελών ΔΕΠ αυξήθηκε κατά δυο. Ταυτόχρονα αναμένεται η έκδοση των ΦΕΚ διορισμού τριών νέων εκλογών στη Βαθμίδα του Λέκτορα ενώ έγινε και μια παραίτηση Επίκουρου Καθηγητή λόγω μετακίνησης από το ΤΟΕ στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Όμως, εκκρεμεί ακόμη η έκδοση ΦΕΚ τριών νέων εκλογών στη Βαθμίδα του Λέκτορα και ενός μέλους ΕΤΕΠ πληροφορικής.

Εντός του 2009/10, υπήρξε μείωση του Διοικητικού Προσωπικού της Γραμματείας Προπτυχιακών Σπουδών. Έτσι από το ακαδημαϊκό έτος 2010/11 η Γραμματειακή υποστήριξη του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών θα επιτελείται μόνο από τρεις (3) Διοικητικούς Υπαλλήλους. Αυτό αυτομάτως εγείρει ένα σημαντικό πρόβλημα γραμματειακής και κυρίως τεχνικής υποστήριξης των προπτυχιακών σπουδαστών καθώς η αναλογία διοικητικών υπαλλήλων/φοιτητή αυξάνεται από 144 ανά υπάλληλο στις αρχές του 2009/10 σε 223 ανά υπάλληλο στο τέλος του 2009/10. Η έκδοση του ΦΕΚ των μέλους ΕΤΕΠ πληροφορικής κρίνεται ως άκρως απαραίτητη καθώς δεν υπάρχει στο ΤΟΕ μόνιμο προσωπικό για την υποστήριξη των υποδομών και υπηρεσιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών. Μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2008/09 η υποστήριξη αυτή γινόταν από έναν διοικητικό υπάλληλο ΙΔΑΧ της Γραμματείας, ο οποίος όμως από το ακαδημαϊκό έτος 2009-10 υπηρετεί στο τμήμα πλέον ως μέλος ΔΕΠ, ενώ στην παρούσα φάση, η οργάνωση και λειτουργία των εργαστηριών έχει ανατεθεί στον διδάσκοντα (μέλος ΔΕΠ) των μαθημάτων πληροφορικής.

Μεταξύ των ακαδημαϊκών ετών 2007/08 και 2009/10 ο αριθμός των εγγεγραμμένων πρωτοετών φοιτητών αυξήθηκε από 128 σε 162 (αύξηση 26,5%). Με τη δυναμική που δείχνει το ΤΟΕ, η επάρκεια των υποδομών του ΤΟΕ κρίνεται στην παρούσα φάση ως οριακά ικανοποιητική λαμβάνοντας υπόψη (α) την αύξηση των μελών ΔΕΠ, (β) την διδασκαλία μαθημάτων από όλα τα έτη του προπτυχιακού προγράμματος σε καθημερινή βάση, και (γ) την διδασκαλία των μαθημάτων του μεταπτυχιακού προγράμματος (ιδίως με τα μαθήματα επιλογής στο Εαρινό εξάμηνο) μετά τις 17:00. Για να επιλυθεί μερικώς το πρόβλημα, διαλέξεις μαθημάτων αλλά και εργαστηριακά μαθήματα διεξάγονται σε ομάδες με αποτέλεσμα να αυξάνεται έτσι όχι μόνο ο βαθμός χρήσης των μέσων και των υποδομών αλλά και οι ώρες απασχόλησης των διδασκόντων.

Το έργο των εννέα επιτροπών που λειτούργησαν κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2009/10, καθώς και οι επτά (7) εσωτερικοί κανονισμοί οι οποίοι ήταν σε ισχύ, βοήθησαν ουσιαστικά στην αποτελεσματική Διοίκηση του Τμήματος. Η ανάθεση (ή η ανανέωση) συγκεκριμένων διοικητικών καθηκόντων σε μέλη ΔΕΠ του Τμήματος όπως η Διοίκηση του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, η υλοποίηση της πρακτικής άσκησης των φοιτητών, η οργάνωση και η προώθηση

διεθνών εκπαιδευτικών συνεργασιών, η εκπροσώπηση του Τμήματος στο πρόγραμμα της ΜΟΔΙΠ αναμένεται να οδηγήσουν σε περαιτέρω ανάπτυξη του τμήματος στους εν λόγω τομείς.

9.2 Προγράμματα Σπουδών και Διδακτικό Έργο

Ο έλεγχος του βαθμού ανταπόκρισης του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και στις ανάγκες της κοινωνίας διενεργείται μέσω των διαδικασιών της Γενικής Συνέλευσης. Μετά την αναθεώρηση του Προγράμματος το 2006, η ΓΣ αξιολογεί (α) την έκταση που οι διδάσκοντες ακολουθούν τις σύγχρονες εξελίξεις της Επιστήμης, και (β) την σύνδεση του περιεχομένου των μαθημάτων με τις ανάγκες της κοινωνίας και της αγοράς, και όπου απαιτείται προβαίνει σε ανάλογες διορθωτικές κινήσεις.

Σε κάθε ακαδημαϊκό έτος, για την επικαιροποίηση του περιεχομένου των μαθημάτων τους, οι Διδάσκοντες του ΤΟΕ βρίσκονται σε συνεχή επαφή με τους διάφορους εκδοτικούς οίκους παρακολουθώντας τις νέες εκδόσεις με στόχο τη διαμόρφωση ανάλογης λίστας διδακτικών βιοηθημάτων για το μάθημά τους, η οποία να παρέχει σύγχρονη και ολοκληρωμένη γνώση των θεματικών που καλύπτουν το Προπτυχιακό και Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα του ΤΟΕ. Αναλόγως του περιεχομένου των νέων αυτών συγγραμμάτων προβαίνουν τόσο σε μεταβολές της ύλης όσο και των διδακτικών μεθόδων. Οι μεταβολές αυτές αφορούν νέες μορφές προβλημάτων και ασκήσεων, επικαιροποιημένες μελέτες πραγματικών περιπτώσεων της Διεθνούς και Ελληνικής Αγοράς, καθώς και αναθεωρημένα versions των λογισμικών πακέτων που χρησιμοποιούνται από το ΤΟΕ.

Από τα 96 μαθήματα προπτυχιακού επιπέδου που προσφέρθηκαν από το ΤΟΕ για το ακαδημαϊκό έτος 2009-10, το 69% αυτών ήταν είτε υποχρεωτικά είτε υποχρεωτικής επιλογής, το 46% υποβάθρου, και το 43% μαθήματα ειδίκευσης. Για κάθε ένα από τα μαθήματα αυτά, ο διδάσκων, οι ώρες διδασκαλίας και το περίγραμμα του μαθήματος δόθηκε στον αντίστοιχο οδηγό σπουδών. Κοινή πολιτική των διδασκόντων του ΤΟΕ είναι κατά την πρώτη διάλεξη να προβαίνουν σε αναλυτική παρουσίαση της ύλης του αντίστοιχου μαθήματος, των μαθησιακών στόχων και των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων, του τρόπου αξιολόγησης και της αντίστοιχης Βιβλιογραφίας. Αρκετοί διδάσκοντες μοιράζουν επίσης και ειδικό φυλλάδιο στο οποίο περιγράφονται τα παραπάνω. Στο φυλλάδιο αυτό δίνονται επίσης οι ώρες γραφείου των καθώς και χρονοδιάγραμμα ανά εβδομάδα της διδακτέας ύλης.

Για κάθε ένα από τα προπτυχιακά μαθήματα που προσφέρονται στο ΤΟΕ, η διδασκαλία ολοκληρώνεται σε μια ημέρα με τρεις συνεχόμενες ώρες διδασκαλίας (για δεκατρείς εβδομάδες). Η διδακτική διαδικασία περιλαμβάνει διαλέξεις με τη βοήθεια διαφανειών, power point και σημειώσεων στον Πίνακα. Πολλοί διδάσκοντες, είτε μέσω του ιστότοπου που διαθέτουν είτε μέσω φωτοτυπιών που αναπαράγουν, δίνουν στους φοιτητές, για κάθε διάλεξη, τα βασικά σημεία της θεματικής που καλύπτουν ή/και το περιεχόμενο των διαφανειών που αναπτύσσουν. Σε κάθε διάλεξη ο διδάσκων κατανέμει το χρόνο διδασκαλίας μεταξύ θεωρίας και ασκήσεων (για ποσοτικά μαθήματα) ή μεταξύ θεωρίας, παραδειγμάτων και ανάλυσης πραγματικών περιπτώσεων (για θεωρητικά μαθήματα) ανάλογα της θεματικής που αφορά η διάλεξη. Επιπλέον των διαλέξεων, εργαστήρια σε δίωρη βάση πραγματοποιούνται στα μαθήματα της Λογιστικής, της Στατιστικής I, και της

Επιχειρησιακής Έρευνας. Το ΤΟΕ δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην εφαρμογή νέων τεχνολογιών στην Οικονομική Επιστήμη. Στο πλαίσιο αυτό οι φοιτητές/τριες του τμήματος εξοικειώνονται στη χρήση λογισμικών πακέτων σε θέματα Πληροφορικής, Μαθηματικών, Στατιστικής/Οικονομετρίας, Διοικητικής Επιστήμης και Λογιστικής.

Με εξαίρεση μόνο πέντε (5) μαθήματα (όπου η αξιολόγηση των φοιτητών βασίστηκε μόνο σε υποχρεωτική εργασία), στα υπόλοιπα η αξιολόγηση βασίστηκε κυρίως στα αποτελέσματα της γραπτής εξέτασης στο τέλος του εξαμήνου. Επιπλέον της γραπτής εξέτασης, υπήρξαν αναλόγως της φύσης του μαθήματος (υποχρεωτικό/επιλογής, ποσοτικό/θεωρητικό) προαιρετικές ή υποχρεωτικές κατ' οίκον εργασίες ή γραπτές πρόσδοι στο μέσον του εξαμήνου. Η συνεισφορά των εργασιών ή των προόδων στον τελικό βαθμό διέφερε μεταξύ των μαθημάτων, και αυτό από μια άποψη θέτει ένα πρόβλημα συγκριτικότητας στο τρόπο αξιολόγησης των φοιτητών μεταξύ μαθημάτων. Η ΟμΕΑ όμως θεωρεί ότι τέτοιας μορφής προβλήματα θα επιλυθούν με τη δημιουργία Τομέων, οι οποίοι πλέον θα έχουν τις ανάλογες ευθύνες οργάνωσης και συντονισμού τόσο της ύλης των αντίστοιχων μαθημάτων όσο και την διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών.

Η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών διασφαλίζεται με διάφορους τρόπους όπως μέσω της δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων στους πίνακες ανακοινώσεων, ή στα θέματα της γραπτής εξέτασης στο τέλος του εξαμήνου ο διδάσκων αναγράφει τις συγκεκριμένες μονάδες που θα λάβει ο φοιτητής σε περίπτωση τέλειας απάντησης. Επίσης ο φοιτητής έχει τη δυνατότητα να δει το γραπτό του ενώπιον του διδάσκοντα, και να υποστηρίξει τις τυχόν αντιρρήσεις του σχετικά με την επίδοσή του ή εντός προθεσμίας επτά (7) ημερών από την ημερομηνία ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων του μαθήματος, με αιτιολογημένη αίτηση που κατατίθεται στη Γραμματεία του Τμήματος, να ζητήσει διευκρινήσεις για τη βαθμολογική του επίδοση. Το θέμα παραπέμπεται στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος η οποία αποφασίζει σχετικά.

Για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10, στην πλειονότητα των μαθημάτων (εκτός λίγων εξαιρέσεων) το ποσοστό συμμετοχής των φοιτητών στην κανονική και στην επαναληπτική εξέταση υπερέβη το 65%. Ποσοστά αποτυχίας άνω του 40% δεν παρατηρήθηκαν στο 1^ο και 4^ο έτος σπουδών με εξαίρεση το μάθημα του Εμπορικού Δικαίου (αλλαγή διδάσκοντα μόνο για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10). Αντίθετα υψηλά ποσοστά αποτυχίας παρατηρήθηκαν σε αρκετά μαθήματα του 2^{ου} και 3^{ου} έτους σπουδών. Επίσης σε όλα τα εξάμηνα παρατηρήθηκαν σημαντικές διαφοροποιήσεις των ποσοστών αποτυχίας σε αρκετά μαθήματα μεταξύ 2008/09 και 2009/10. Στην παρούσα φάση, η ΟμΕΑ θεωρεί ότι με διαθέσιμα συγκριτικά στοιχεία μόνο για δυο συνεχόμενα ακαδημαϊκά έτη δεν μπορεί να καταλήξει σε ασφαλή και αξιόπιστα συμπεράσματα. Πέραν όμως αυτού, σημειώνεται ότι τα περισσότερα μαθήματα με υψηλά ποσοστά αποτυχίας είναι «ποσοτικής φύσης», και ότι αυτό οφείλεται στο ότι δεν υπάρχει δέσμευση στον αριθμό των εξεταστικών που μπορεί να συμμετάσχει ένας φοιτητής. Επομένως ένας αριθμός φοιτητών προσέρχεται στις εξετάσεις χωρίς ιδιαίτερη προετοιμασία, απλά για να δει τα θέματα εξετάσεων, παραδίδοντας μάλιστα σχεδόν λευκή κόλλα.

Για τους φοιτητές που εισήχθησαν στο ΤΟΕ από το 1999/00 (το πρώτο ακαδημαϊκό έτος που λειτούργησε το ΤΟΕ) έως και το 2002/03, η μέση διάρκεια σπουδών για άνω του 75% των φοιτητών που αποφοίτησε κυμαίνεται μεταξύ 4,7 και 4,9 ετών. Η ΟμΕΑ προβλέπει επίσης ότι για τα έτη εισαγωγής, 2005/06 και 2006/07,

το ποσοστό των φοιτητών που δεν θα αποφοιτήσουν θα κυμανθεί κάτω του 20% και η μέση διάρκεια σπουδών δεν θα υπερβεί τα πέντε έτη. Η πρόβλεψη αυτή βασίζεται στο γεγονός ότι το ποσοστό των φοιτητών που αποφοίτησε ακριβώς στα 4 έτη (αντίστοιχα το 2009 και το 2010) κυμαίνεται πάνω από 35%, και ότι για το έτος εισαγωγής 2005/06 πάνω από τα 2/3 των φοιτητών αποφοίτησε εντός 5 ετών. Διαπιστώθηκε επίσης ότι για όλα τα έτη αποφοίτησης μετά το 2003, άνω του 90% των φοιτητών έλαβε βαθμό πτυχίου μεταξύ 6,0 και 8,49. Αναφορικά δε με το βαθμό πτυχίου, αν και παρατηρείται μια ελαφρώς καθοδική τάση του μέσου όρου στα πρώτα έτη αποφοίτησης, φαίνεται ότι μετά το 2008 ο μέσος όρος τείνει να σταθεροποιηθεί γύρω από το 7.

Η Πρακτική Άσκηση, η οποία είναι θεσμοθετημένη στο ΤΟΕ επι σειρά ετών (δεν είναι υποχρεωτική και δεν λαμβάνει πιστωτικές μονάδες) επιλέγεται από ένα μεγάλο ποσοστό των φοιτητών που κυμαίνεται μεταξύ 70% με 80%. Βασικός στόχος της αποτελεί ο εφοδιασμός των φοιτητών με γνώσεις και δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν να γνωρίσουν το περιβάλλον της μελλοντικής τους επαγγελματικής σταδιοδρομίας αλλά και να διεκδικήσουν με καλύτερους όρους τη θέση που τους αξίζει στον επαγγελματικό στίβο. Η προσπάθεια αυτή έχει χαρακτηριστεί έως τώρα ως άκρως επιτυχημένη καθώς έχουν συναφθεί πολύτιμες συνεργασίες με σημαντικούς φορείς και ιδιωτικές επιχειρήσεις τοπικής και εθνικής εμβέλειας. Η επιτυχία του εγχειρήματος αυτού έχει επιβεβαιωθεί (α) από τις εκθέσεις των φοιτητών στις οποίες οι ασκούμενοι επιβεβαιώνουν την θετική εμπειρία που αποκόμισαν, (β) την ευρεία αποδοχή του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης του ΤΟΕ καθώς επιχειρήσεις απευθύνονται πλέον από μόνες τους στο γραφείο Πρακτικής Άσκησης για αναζήτηση φοιτητών υψηλών προδιαγραφών.

Στην παρούσα φάση το πρόβλημα που αντιμετωπίζει το ΤΟΕ στην οργάνωση της πρακτικής άσκησης είναι η χαμηλή χρηματοδότηση (έγινε δεκτό ένα πολύ μικρό ποσό τελικά από αυτό που είχε ζητηθεί από το υπουργείο τα τελευταία χρόνια) που σε συνδυασμό με τον αυξημένο αριθμό φοιτητών που δείχνει ενδιαφέρον για την πρακτική άσκηση, δυσκολεύει το έργο του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης στην παροχή κατά το δυνατόν βέλτιστων υπηρεσιών στους φοιτητές. Κάτω από τις τρέχουσες δυσχερείς οικονομικές συγκυρίες οι οποίες επιτείνουν το πρόβλημα της ανεργίας, η υλοποίηση της Πρακτικής άσκησης του ΤΟΕ κρίνεται απαραίτητη αλλά και σημαντική μαθησιακή εμπειρία καθώς πιστοποιεί μια μορφή προϋπηρεσίας στους φοιτητές που τόσο χρήσιμη είναι στη μελλοντική προσπάθεια ανεύρεσης εργασίας, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις συμβάλει στην άμεση πρόσληψη των φοιτητών στις επιχειρήσεις που έχουν κάνει την πρακτική τους άσκηση.

Ετησίως η Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας χορηγεί ένα χρηματικό ποσό στο ΤΟΕ για τη χρηματοδότηση Ερευνητικών Δραστηριοτήτων. Η ΓΣ του Τμήματος αποφάσισε από το συνολικό ποσό των 10000€ που χορηγήθηκε για το 2009/10, 5.000 € να διατεθούν για την εκπόνηση ερευνητικών προγραμμάτων και το υπόλοιπο 5.000 € να διατεθεί σε τέσσερις (4) υποτροφίες αξίας 1.250 € η κάθε μια, στον πρώτο (1^ο) φοιτητή κάθε ακαδημαϊκού έτους, λαμβάνοντας όμως υπόψη ότι ο φοιτητής (α) έχει περάσει όλα τα μαθήματα του έτους του, συμπεριλαμβανομένης και της εξεταστικής του Σεπτεμβρίου, και, (β) δεν λαμβάνει υποτροφία από κάποιο άλλο ίδρυμα ή φορέα

Μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2009/10 η συνεισφορά υποψηφίων διδακτόρων στο διδακτικό έργο των προπτυχιακών μαθημάτων ήταν πολύ μικρή. Πιο

συγκεκριμένα, το 2009/10, μόνο ένας (1) υποψήφιος διδάκτορας συνείσφερε σε διδακτικό έργο με τη μορφή φροντιστηρίου στο μάθημα Οικονομετρία I.

Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2008/09 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) στην εφαρμοσμένη οικονομική. Για τις ανάγκες λειτουργίας του ΠΜΣ λειτουργούν Γραμματεία, Αναγνωστήριο, και Εργαστήριο Η/Υ. Η Γραμματεία του ΠΜΣ στελεχώθηκε για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10 από δυο (2) υπαλλήλους οι οποίες προσλήφθηκαν με σύμβαση έργου, ενώ το σπουδαστήριο το οποίο είναι 25 τετραγωνικών μέτρων περιέχει για κάθε μάθημα όλα τα συγγράμματα που προτείνονται από τους διδάσκοντες για τη κάλυψη των αναγκών των μεταπτυχιακών φοιτητών. Το εργαστήριο του ΠΜΣ είναι εικοσιενός (21) θέσεων επιπλέον των τριών (3) για φορητούς υπολογιστές σπουδαστών κι ενός διακομιστή (server) για τον συντονισμό όλων των υπολογιστών.

Το ετήσιο κόστος λειτουργίας του ΠΜΣ καλύπτεται εξολοκλήρου από την καταβολή διδάκτρων των μεταπτυχιακών φοιτητών. Καθώς τα μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στο ΠΜΣ δεν αμείβονται, οι χρηματικοί πόροι του ΠΜΣ διατίθενται σε αμοιβές μελών ΔΕΠ άλλων ΑΕΙ της Ελλάδος και εξωτερικών συνεργατών, σε δαπάνες για αγορά βιβλίων, μετακινήσεις διδασκόντων σε συνέδρια, εξωτερικών συνεργατών, διοικητική υποστήριξη, υποτροφίες, αναλώσιμα γραμματείας, αναλώσιμα και εξοπλισμός εργαστηρίου Η/Υ ΠΜΣ, λοιπά έξοδα ταχυδρομικά τέλη επικοινωνίας κλπ. Ας σημειωθεί τέλος ότι λόγω του μικρού χρόνου λειτουργίας του ΠΜΣ (μόλις δυο ακαδημαϊκά έτη) δεν έχουν υπάρξει ακόμα συμφωνίες συνεργασίας με Ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού.

Ο μέγιστος αριθμός εισακτέων ορίζεται σε σαράντα (40) φοιτητές-φοιτήτριες και μπορεί να μεταβάλλεται μετά από απόφαση της ΓΣΕΣ. Η αξιολόγηση των υποψηφίων βασίζεται αποκλειστικά στις επιδόσεις που θα επιτύχουν σε γραπτές εξετάσεις στα μαθήματα «Οικονομική Θεωρία (Μικροοικονομική-Μακροοικονομική)» και «Ποσοτικές Μέθοδοι (Οικονομετρία-Στατιστική)». Μεταξύ των ακαδημαϊκών ετών 2008/09 και 2009/10, ο αριθμός των αιτήσεων μειώθηκε από 140 σε 115. Αν και τα διαθέσιμα συγκριτικά στοιχεία μόνο για δυο ακαδημαϊκά έτη αναφορικά με τον αριθμό των αιτήσεων δεν μπορούν να οδηγήσουν σε ασφαλή συμπεράσματα, η μείωση που παρατηρείται δεν κρίνεται ως ανησυχητική λαμβανομένου υπόψη (α) της γενικότερης οικονομικής δυσπραγίας που άρχισε να αντιμετωπίζει η μέση Ελληνική οικογένεια στα πλαίσια της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, και (β) ότι το ΠΜΣ του ΤΟΕ είναι αυτοχρηματοδοτούμενο, δηλαδή το ετήσιο κόστος λειτουργίας του καλύπτεται μόνο από την καταβολή των διδάκτρων των μεταπτυχιακών φοιτητών. Ενθαρρυντικό είναι επίσης το γεγονός ότι το ποσοστό των αιτήσεων πτυχιούχων άλλων τμημάτων αυξήθηκε έστω και λίγο από 72% το 2008/09 σε 75% το 2009/10

Αναφορικά με τη χορήγηση υποτροφιών, για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10, χορηγήθηκε ολική απαλλαγή διδάκτρων στους δύο (2) πρώτους εισακτέους, και πληρωμή διδάκτρων μόνο ενός εξαμήνου στον τρίτο εισακτέο. Ας σημειωθεί επίσης ότι το ΠΜΣ ενισχύει οικονομικά ασθενείς μεταπτυχιακούς φοιτητές σε περιπτώσεις ενασχόλησής των σε μερική γραμματειακή υποστήριξη και βοήθεια στη λειτουργία του αναγνωστηρίου.

Η διάρκεια του προγράμματος σπουδών του ΠΜΣ είναι τρία εξάμηνα και αποτελείται συγκεκριμένα από δύο πρώτα εξάμηνα εκπαίδευσης (Α' και Β') και ένα εξάμηνο ενασχόλησης και συγγραφής της διπλωματικής εργασίας. Το Α' εξάμηνο περιλαμβάνει την υποχρεωτική παρακολούθηση έξι (6) υποχρεωτικών μαθημάτων ενώ στο Β' εξάμηνο ο φοιτητής επιλέγει έξι μαθήματα (6) από ένα σύνολο δεκατριών (13) μαθημάτων που συνολικά προσφέρονται. Τα έξι υποχρεωτικά μαθήματα χαρακτηρίζονται ως Υποβάθρου και Κορμού, ενώ τα δεκατρία επιλογής ως Επιστημονικής Περιοχής και Ειδίκευσης. Πριν την έναρξη του προγράμματος, το ΠΜΣ προσφέρει υποχρεωτικά προπαρασκευαστικά μαθήματα με σκοπό να καλύψει κενά και να ομογενοποιήσει το υπόβαθρο των συμμετεχόντων φοιτητών στο πρόγραμμα

Στο ΠΜΣ, η περιγραφή του κάθε μαθήματος, οι εκπαιδευτικοί στόχοι, και η ενδεικτική βιβλιογραφία παρατίθεται στον οδηγό σπουδών που διανέμεται. Πέραν αυτού, για τα έξι υποχρεωτικά μαθήματα του πρώτου εξαμήνου διανέμεται από την Γραμματεία του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών σε κάθε φοιτητή cd το οποίο περιέχει για κάθε μάθημα όλες τις παραπάνω πληροφορίες (μαθησιακοί στόχοι, προσδοκώμενα αποτελέσματα, χρονοδιάγραμμα διδακτέας ύλης, τρόπος αξιολόγησης, ώρες γραφείου υπεύθυνου μαθήματος) καθώς και εκπαιδευτικό υλικό (σημειώσεις, οι διαφάνειες του διδάσκοντα, papers κλπ) το οποίο διευκολύνει τον μεταπτυχιακό φοιτητή στην μελέτη του. Για τα μαθήματα επιλογής του δευτέρου εξαμήνου, οι παραπάνω πληροφορίες επεξηγούνται και διανέμονται από τον υπεύθυνο κάθε μαθήματος.

Η διδασκαλία κάθε μεταπτυχιακού μαθήματος διαρκεί 26 διδακτικές ώρες οι οποίες για τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος γίνονται σε εβδομαδιαία βάση (13 εβδομάδες x 2 ώρες). Για τους εξωτερικούς συνεργάτες η διδασκαλία των ωρών που τους ανατίθεται μπορεί να γίνει σε εντατικότερους ρυθμούς. Η διδασκαλία και οι εξετάσεις στο ΠΜΣ γίνονται στην ελληνική γλώσσα, ενώ η βιβλιογραφία και η αρθρογραφία καλύπτουν ελληνικές και διεθνείς πηγές. . Ο τρόπος οργάνωσης και συντονισμού της ύλης αποτελεί ευθύνη του Διευθυντή του ΠΜΣ. Για τη διασφάλιση συγκριτιμότητας, όλα τα μαθήματα του ΠΜΣ βαθμολογούνται βάσει των τελικών γραπτών εξετάσεων στο τέλος του κάθε μαθήματος. Αφήνεται δε στην ευχέρεια του κάθε διδάσκοντα η ποσόστωση εργασιών και εξετάσεων είτε ως μέγιστο 30% από εργασίες - 70% από τελικές εξετάσεις είτε ως 100% τελικός βαθμός από τελικές γραπτές εξετάσεις. Στα πλαίσια του κανονισμού εξετάσεων του ΠΜΣ έχουν επίσης συνταχθεί λεπτομερείς οδηγίες συγγραφής διπλωματικών εργασιών οι οποίες και διανέμονται στους φοιτητές. Επίσης για την αξιολόγηση των διπλωματικών εργασιών έχουν αναπτυχθεί αναλυτικά κριτήρια με λεπτομερείς περιγραφές βαθμολόγησης για κάθε κριτήριο.

Ενώ για το ακαδημαϊκό έτος 2008/09, και οι 40 φοιτητές που εντάχθηκαν στο ΠΜΣ πέρασαν επιτυχώς και τα 12 μαθήματα που τους αναλογούσαν (είτε στη κανονική είτε στην επαναληπτική εξέταση), το 2009/10, για τους 39 φοιτητές του προγράμματος, ποσοστά αποτυχίας εμφανίστηκαν σε όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα και σε δυο επιλογής. Όμως, τα ποσοστά αυτά αποτυχίας δεν κρίνονται ως υψηλά καθώς κυμάνθηκαν κάτω του 26%. Μεταξύ των δυο ακαδημαϊκών ετών παρατηρήθηκαν επίσης και μειώσεις στους μέσους όρους των βαθμολογιών όλων των μαθημάτων με μόνες εξαιρέσεις τα δυο μαθήματα επιλογής «Θέματα Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Οικονομίας» και «Θέματα Διεθνούς Ανάπτυξης» όπου παρατηρήθηκαν

μικρές αυξήσεις κάτω του ο,6. Με διαθέσιμα όμως συγκριτικά στοιχεία μόνο για δυο συνεχόμενα ακαδημαϊκά έτη, ασφαλή και αξιόπιστα συμπεράσματα δεν μπορούν να εξαχθούν αναφορικά με την εμφάνιση ποσοστών αποτυχίας και τις μειώσεις των μέσων βαθμολογιών. Δεδομένου δε ότι δεν υπήρξαν μεταβολές στη διάρθρωση και στην υλοποίηση του προγράμματος καθώς και στις διδακτικές μεθόδους που ακολουθήθηκαν, η Επιτροπή Εσωτερικής Αξιολόγησης απέδωσε την εμφάνιση των ποσοστών αποτυχίας και των μειώσεων των μέσων βαθμολογιών σε ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ομάδας φοιτητών που εντάχθηκε στο ΠΜΣ το 2009/10 όπως π.χ. το χαμηλότερο μαθηματικό και οικονομικό υπόβαθρο σε σύγκριση με την ομάδα φοιτητών του 2008/09.

Όπως και στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, έτσι και στο ΠΜΣ η συνεισφορά υποψηφίων διδακτόρων στο διδακτικό έργο των προπτυχιακών μαθημάτων είναι αμελητέα. Κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2009/10, μόνο ένας (1) υποψήφιος διδάκτορας συνείσφερε σε διδακτικό έργο με τη μορφή φροντιστηρίων όπου σε 10μελείς ομάδες δίδαξε στο εργαστήριο τη χρήση του πακέτου E-views.

Στο πλαίσιο των διεθνών εκπαιδευτικών συνεργασιών (πρόγραμμα «Erasmus-Σωκράτης»), ο αριθμός φοιτητών του ΤΟΕ που φοίτησαν σε Ξένο Πανεπιστήμιο καθώς και ο αριθμός φοιτητών Ξένων Πανεπιστημίων που επισκέφτηκαν το ΤΟΕ αν και σε μέγεθος δεν είναι μεγάλοι, μπορούν να θεωρηθούν ότι είναι ιδιαιτέρως ικανοποιητικοί (και αντίστοιχοι με άλλων Πανεπιστημίων της χώρας), λαμβανομένου υπόψη του υψηλού κόστους που οι Έλληνες φοιτητές έχουν να αντιμετωπίσουν κατά τη φοίτησή τους σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού, και του γλωσσικού περιορισμού που έχουν να αντιμετωπίσουν οι εισερχόμενοι ξένοι φοιτητές που δεν γνωρίζουν ελληνικά. Στα επόμενα έτη το ΤΟΕ προτίθεται να βελτιώσει ουσιαστικά τις διαδικασίες πληροφόρησης και προβολής του προγράμματος «Erasmus-Σωκράτης», σε συνδυασμό με κάποια οικονομική ενίσχυση προς τα ενδιαφερόμενα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, καθώς και με την προβολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας διεθνώς σε συνδυασμό με περαιτέρω διευκολύνσεις προς τους εισερχόμενους φοιτητές.

Το ΤΟΕ προσφέρει επίσης ένα ολοκληρωμένο διδακτορικό πρόγραμμα πλήρους παρακολούθησης στην Οικονομική Επιστήμη. Ο πρώτος κύκλος του προγράμματος συνίσταται από το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Εφαρμοσμένη Οικονομική». Η διάρκεια του διδακτορικού προγράμματος είναι κατ' ελάχιστον τρία (3) και μέγιστο έξι (6) έτη μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μεταπτυχιακού προγράμματος. Εντός του 2010 ο αριθμός των υποψηφίων διδακτόρων ήταν 22 εκ των οποίων 4 αποφοίτησαν.

9.3 Αξιολόγηση διδασκόντων από φοιτητές

Για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10 οι διαδικασίες «Αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές» και (β) «Αξιοποίησης αποτελεσμάτων αξιολόγησης διδασκόντων από τους Φοιτητές» στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών αναθεωρήθηκαν βάσει της εμπειρίας που αποκόμισε η Ομ.Ε.Α από την εφαρμογή των διαδικασιών αυτών για πρώτη φορά στο ΤΟΕ το ακαδημαϊκό έτος 2008-09.

Για το ακαδημαϊκό έτος 2009-10, τη καλύτερη αξιολόγηση σε όλα τα εξάμηνα την έχει η ενότητα «Διδάσκων/ουσα», για την οποία οι μέσοι όροι κυμάνθηκαν από 3,5 και άνω. Για την ενότητα αυτή, στο σύνολο των 71 μαθημάτων που αξιολογήθηκαν, στα 52 μαθήματα (ποσοστό 73%) η μέση αξιολόγηση ήταν άνω του 4. Την δεύτερη καλύτερη αξιολόγηση την έχει η ενότητα «Μάθημα» για την οποία δεν σημειώθηκαν σημαντικές διαφοροποιήσεις στους μέσους όρους των μαθημάτων. Ειδικότερα στα 62 μαθήματα (ποσοστό 87%) οι μέσοι όροι κυμάνθηκαν από 3-4. Αν και οι διαδικασίες αξιολόγησης διδασκόντων από τους φοιτητές που εφαρμόστηκαν μεταξύ των ακαδημαϊκών ετών 2008/09 και 2009/10 ήταν διαφορετικές μεταξύ τους, δεν παρατηρήθηκαν σημαντικές διαφορές στους μέσους όρους. Οι αλλαγές αυτές είτε θετικές είτε αρνητικές αναφορικά με το ακαδημαϊκό έτος 2009/10 κυμάνθηκαν σε όλα τα εξάμηνα κάτω των 0,5 μονάδων στην πεντάβαθμη κλίμακα Likert.

Αναφορικά με τη αξιολόγηση των υποχρεωτικών μαθημάτων του ΠΜΣ από τους φοιτητές, για τις ενότητες «Μάθημα» και «Διδάσκων/ουσα» οι μέσες αξιολογήσεις χαρακτηρίστηκαν «πολύ καλές» καθώς έλαβαν αντίστοιχα τις τιμές 4,01 και 4,13. Για τις «γραπτές/προφορικές εργασίες» η μέση αξιολόγηση λαμβάνοντας τιμή 3,69 χαρακτηρίστηκε μεταξύ του αρκετά καλή και πολύ καλή. Όσον αφορά τα μαθήματα επιλογής του ΠΜΣ, για 14 διδασκόντες οι οποίοι αξιολογήθηκαν από 5 φοιτητές και άνω, και δίδαξαν τουλάχιστον 10 ώρες στο αντίστοιχο μάθημα, παρατηρήθηκαν τα εξής: (α) Για την ενότητα «μάθημα» 8 έλαβαν μέση αξιολόγηση άνω του 4, (β) για την ενότητα «γραπτές/προφορικές εργασίες», 10 έλαβαν άνω του 4, και (γ) για την ενότητα «Διδάσκων/ουσα», 11 έλαβαν άνω του 4. Επιπλέον, μετά τη λήξη των υποχρεωτικών μαθημάτων, 77% των φοιτητών δήλωσαν ότι ήταν πολύ ικανοποιημένοι με το επίπεδο σπουδών του ΠΜΣ και στην έκταση που αυτό ανταποκρίθηκε στις προσδοκίες τους, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό ανέβηκε στο 87% με τη λήξη των μαθημάτων επιλογής. Τα παραπάνω αποτελέσματα επιβεβαιώνουν την πολύ καλή αξιολόγηση που έλαβε το ΠΜΣ για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10.

Από τη διαδικασία αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές διενεργείται επίσης και η μέτρηση της επίτευξης των μαθησιακών στόχων μέσω ανάλυσης των αποτελεσμάτων των δυο σχετικών θεματικών του ερωτηματολογίου. Για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10, η ΟμΕΑ έκρινε ως επιτυχείς τις διαδικασίες (α) ενημέρωσης των φοιτητών αναφορικά με την σαφήνεια των στόχων του μαθήματος και (β) ανταπόκρισης της ύλης που διδάχθηκε με τους στόχους του μαθήματος και για το Προπτυχιακό αλλά και για το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών.

9.4 Ερευνητικό Έργο

Εξαιτίας του σχετικά μικρού αριθμού των υπηρετούντων τουλάχιστον μέχρι το Μάιο του ακαδημαϊκού έτους 2009/10 μελών ΔΕΠ (14) που δεν επέτρεπε πολλές συνέργειες και πολιτικές συνεργασιών, δεν υπάρχουν ακόμα στο ΤΟΕ (α) διαδικασία διαμόρφωσης ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος και (β) διαδικασία παρακολούθησης της υλοποίησης της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος. Έτσι η προαγωγή της έρευνας επαφίεται αποκλειστικά στο κάθε μέλος ΔΕΠ.

Ένας ικανοποιητικός αριθμός προγραμμάτων και δραστηριοτήτων υλοποίηθηκε ή βρίσκεται σε εξέλιξη στο ΤΟΕ από το 2006. Πιο συγκεκριμένα

τέσσερα μέλη (4) ΔΕΠ διετέλεσαν ή διατελούν επιστημονικοί υπεύθυνοι σε μια σειρά τέτοιων προγραμμάτων ενώ δεκατρία (13) μέλη ΔΕΠ συμμετείχαν ή/και συμμετέχουν στα ίδια προγράμματα ή σε προγράμματα όπου ο επιστημονικός υπεύθυνος ήταν μέλος ΔΕΠ εκτός του ΤΟΕ.

Κατά τη διάρκεια της πενταετίας 2006-2010, από τις 453 επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ (συνολικά 28,3 δημοσιεύσεις/διδάσκοντα) τη μεγαλύτερη βαρύτητα έχουν οι δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές (40%) και οι εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές (20%). Από τις 179 δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές, το 70,5% ήταν δημοσιεύσεις σε περιοδικά τα οποία ανήκουν είτε στη Βάση EconLit (JEL) είτε στη Βάση Social Sciences Citation Index (ISI). Οι συγκεκριμένες βάσεις έχουν επιλεχθεί βάσει των ακαδημαϊκών και ερευνητικών αρχών που διέπουν τα τμήματα Οικονομικών Επιστημών πανελλήνιως. Από τις 123 δημοσιεύσεις σε αυτές τις δύο συγκεκριμένες βάσεις, 49 ήταν σε περιοδικά με συντελεστές βαρύτητας (impact factor or 5-year impact factor) άνω του μηδενός, ενώ 20 με συντελεστές βαρύτητας άνω της μονάδας. Αναφορικά με την αναγνώριση του επιστημονικού έργου των μελών ΔΕΠ του ΤΟΕ, διαπιστώνεται ότι το 86% προέρχεται από ετεροαναφορές. Στην πενταετία 2006-2010 εκτός ενός μέλους ΔΕΠ που είχε 447 ετεροαναφορές, στα υπόλοιπα μέλη ΔΕΠ ο αριθμός των ετεροαναφορών κυμάνθηκε από 3 έως 43.

9.5 Άλλα Θέματα

Την τελευταία πενταετία, μέλη ΔΕΠ του ΤΟΕ συμμετείχαν ενεργά σε κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς της περιφέρειας Θεσσαλίας. Το ΤΟΕ προσκαλεί συχνά σε ημερίδες και συνέδρια που οργανώνει τοπικούς, περιφερειακούς και εθνικούς επαγγελματικούς φορείς. Επίσης στις ημέρες καριέρας, εκπρόσωποι των φορέων καλούνται σε διαλέξεις επαγγελματικού προσανατολισμού. Οι εκδηλώσεις που αφορούν τη συνεργασία του ΤΟΕ με ΚΠΠ φορείς προβάλλονται μέσω τοπικών μέσων ενημέρωσης. Στα πλαίσια της θεσμοθέτησης συγκεκριμένων μηχανισμών και διαδικασιών για την ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς, δημιουργήθηκε με απόφαση της ΓΣ ειδική τριμελή επιτροπή η οποία παρουσίασε (α) προτεινόμενες δράσεις του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών σε σχέση με την τοπική οικονομία και τη κοινωνία της Περιφέρειας Θεσσαλίας και (β) τον δυνητικό χρονικό ορίζοντας υλοποίησής των καθώς και τις συμμετέχουσες ομάδες ανά δράση.

Για την παρακολούθηση του βραχυ-μεσοπρόθεσμου σχεδίου ανάπτυξης η Γενική Συνέλευση ορίζει επιτροπές για την κατάθεση μελετών και προτάσεων ανάπτυξης του Τμήματος. Ο Πρόεδρος επιβλέπει τη λειτουργία των επιτροπών και συντονίζει το έργο τους. Επιπλέον, ο Πρόεδρος, η Γραμματεία και από το 2008-09 τα μέλη της Ομάδας Εξωτερικής Αξιολόγησης συλλέγουν και επεξεργάζονται στοιχεία και δείκτες τα οποία απαιτούνται για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της ακαδημαϊκής ανάπτυξης.

Όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας του ΤΟΕ έχουν ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στις υποδομές του Ιδρύματος. Η ποιότητα αυτών κρίνεται κατά μέσο όρο έως πολύ ικανοποιητική, ιδίως όσον αφορά τον κοινόχρηστο τεχνικό εξοπλισμό, τους χώρους και τον εξοπλισμό του εργαστηρίου και σπουδαστηρίου, τα γραφεία των διδασκόντων, τον χώρο της Γραμματείας, και την αίθουσα συνεδριάσεων. Για τα

επόμενα ακαδημαϊκά έτη, η ανάπτυξη του ΤΟΕ εγείρει ερωτηματικά αναφορικά με την επάρκεια αυτών των υποδομών. Οι πρυτανικές αρχές έχουν ήδη δρομολογήσει τις διαδικασίες επισκευών ενός κτηρίου ιδιοκτησίας του (πρώην καπνεργοστάσιο Ματσάγγου), με σκοπό τη μετεγκατάσταση του Τμήματος σε αυτό στο προσεχές μέλλον

10. ΣΧΕΔΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

Το σχέδιο δράσης του ΤΟΕ σε έναν βραχυ-μεσοπρόθεσμο ορίζοντα περιλαμβάνει τα εξής:

Την αναθεώρηση του προγράμματος προπτυχιακών σπουδών ακολουθώντας τις σύγχρονες διεθνείς εξελίξεις της οικονομικής επιστήμης κατά τρόπο ώστε να επιτευχθεί αποτελεσματικότερη σύνδεση του περιεχομένου των μαθημάτων με τις ανάγκες της κοινωνίας και της αγοράς

Την εξέταση δημιουργίας τομέων οι οποίοι θα έχουν την ευθύνη οργάνωσης και συντονισμού της ύλης της αντίστοιχης ομάδας μαθημάτων καθώς και του τρόπου αξιολόγησης των φοιτητών ανά μάθημα

Τη δημιουργία διαδικασιών διαμόρφωσης της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος και παρακολούθησης της υλοποίησης της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος με στόχο (α) την δημοσίευση εργασιών σε υψηλού κύρους διεθνή περιοδικά, και (β) την εντατικοποίηση της χρηματοδότησης του τμήματος από ερευνητικά προγράμματα.

Τη χρησιμοποίηση σε εντατικότερους ρυθμούς υποψηφίων διδακτόρων στο διδακτικό έργο με τη μορφή φροντιστηρίων ιδίως σε μαθήματα είτε ποσοτικής φύσης είτε σε μαθήματα στα οποία έχουν παρατηρηθεί υψηλά ποσοστά αποτυχίας

Την οργάνωση 2^{ου} Πανελλήνιου Συνεδρίου Εφαρμοσμένων Οικονομικών με σκοπό τη περαιτέρω κατανόηση και ανάδειξη των σύγχρονων ερευνητικών τάσεων που θα βοηθήσουν στην προαγωγή της Οικονομικής Επιστήμης.

Την δημιουργία αναθεωρημένου κανονισμού λειτουργίας του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών

Την εξαγωγή και αξιολόγηση των επίσημων αποτελεσμάτων του ερευνητικού προγράμματος που αφορά την απορρόφηση των αποφοίτων του προπτυχιακού προγράμματος του ΤΟΕ στην αγορά εργασίας

Τη δημιουργία συλλόγου αποφοίτων για το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών και τη διενέργεια σχετικής έρευνας για τον βαθμό απορρόφησης των αποφοίτων του ΠΜΣ στην αγορά εργασίας

Τη θεσμοθέτηση αποτελεσματικών διαδικασιών και μηχανισμών πληροφόρησης και προβολής του προγράμματος ERASMUS-Σωκράτης με στόχο την αύξηση του ενδιαφέροντος των φοιτητών του ΤΟΕ για συμμετοχή στο συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Τη θεσμοθέτηση ειδικών μηχανισμών σε επισκέπτες φοιτητές ξένων Πανεπιστημίων ώστε η παρακολούθηση, μελέτη και ολοκλήρωση των σπουδών τους στο ΤΟΕ να γίνεται στην Αγγλική γλώσσα

Την αποτελεσματική εφαρμογή του νέου συστήματος ‘ΕΥΔΟΞΟΣ’ όσον αφορά τις διαδικασίες (α) δήλωσης των μαθημάτων με τη χρήση κωδικού που θα δίνεται από τη γραμματεία του τμήματος, (β) την επιλογή του συγγράμματος της αρεσκείας του φοιτητή στη μηχανογραφημένη φόρμα του νέου συστήματος

Την πλήρη μηχανοργάνωση της Γραμματείας με νέο λογισμικό ώστε να παρέχονται περισσότερες εξ αποστάσεως υπηρεσίες σε όλους τους φοιτητές και το διδακτικό προσωπικό του Τμήματος.

Τη Διοργάνωση ημερίδων/διημερίδων με θέματα που απασχολούν την τοπική οικονομική/κοινωνική ανάπτυξη, και εκπαιδευτικών επισκέψεων σε επιχειρήσεις εγκατεστημένες στις ΒΙΠΕ της Περιφέρειας Θεσσαλίας, καθώς και την ανάπτυξη υπηρεσίας forum, δηλαδή χώρου συζητήσεων και ανταλλαγής απόψεων, εμπειριών, στις οποίες θα μπορούν να συμμετέχουν ενεργά μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, φοιτητές και εκπρόσωποι των ΚΠΠ φορέων της Θεσσαλίας

Την άσκηση πίεσης προς τη Διοίκηση του ΠΘ για αύξηση του αριθμού των διοικητικών υπαλλήλων που θα στελεχώνουν το προσωπικό της Γραμματείας του Προπτυχιακού Προγράμματος

Την άσκηση πίεσης προς τη Διοίκηση του ΠΘ για μετεγκατάσταση του ΤΟΕ σε ανάλογες εγκαταστάσεις που να καλύπτουν την ανάπτυξη που πρόκειται να βιώσει τα επόμενα χρόνια.

Την άσκηση πίεσης προς την Πολιτεία για μεγαλύτερη και ουσιαστικότερη χρηματοδότηση του προγράμματος της πρακτικής άσκησης, το οποίο αποτελεί σημαντική μαθησιακή εμπειρία καθώς πιστοποιεί μια μορφή προϋπηρεσίας κάτω από τις τρέχουσες δυσχερείς οικονομικές συγκυρίες οι οποίες επιτείνουν το πρόβλημα της ανεργίας

Την άσκηση πίεσης προς την Πολιτεία για την έκδοση του ΦΕΚ του μέλους ΕΤΕΠ πληροφορικής που έχει εκλεγεί ώστε να υποστηριχθούν αποτελεσματικότερα οι υποδομές και οι υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Πίνακας Α-1: Μαθήματα Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, Ακαδημαϊκό έτος 2009/10

ΜΑΘΗΜΑ	Κωδικός Μαθημ.	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Διδάσκοντες	Υποχρεωτικό (Y), Υποχρεωτικής Επιλογής (YE), Επιλογής (E)	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι/Όχι)	Διαλέξεις
Α' ΕΞΑΜΗΝΟ							
Εισαγωγή στην Οικονομική Σκέψη	ΟΑ0101	Όχι	Σελ. 43	Αναπλ. Καθ. Μ. Ζουμπουλάκης Αναπλ. Καθ. Χ. Κόλλιας	Y	Ναι	
Οικονομική Ιστορία	ΚΕ0201	Όχι	Σελ. 43	Δρ. Χ. Μπελλές (ΠΔ/407)	Y	Ναι	
Εισαγωγή στο Δίκαιο	ΚΕ0101	Όχι	Σελ. 44	Αναπλ. Καθ. Ξ. Παπαρρηγόπουλος	Y	Ναι	
Μαθηματικά I	ΜΠ0101	Όχι	Σελ. 45	Λεκτ. Λ. Ζαχείλας	Y	Ναι	
Πληροφορική I	ΜΠ0201	Όχι	Σελ. 46	Λεκτ. Λ. Ζαχείλας	Y	Ναι	
Λογιστική	ΟΕ0101	Όχι	Σελ. 47	Λέκτ. Γ. Ιατρίδης Εργαστ. Μ. Κονταξή	Y	Ναι	
Αγγλικά I	ΞΓ0101	Όχι		Ο. Κοκκίνου	YE	Ναι	
Γαλλικά I	ΞΓ0201	Όχι		Α. Ματσάγγος	YE	Όχι	
Γερμανικά I	ΞΓ0301	Όχι		Β. Παλασάκη	YE	Όχι	
Ιταλικά I	ΞΓ0401	Όχι		Ε. Ευδωρίδου	YE	Όχι	
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ							
Μικροοικονομική Ανάλυση I	ΟΑ0201	Ναι	Σελ. 49	Αναπλ. Καθ. Ν. Κυριαζής	Y	Ναι	
Μακροοικονομική Ανάλυση I	ΟΑ0301	Όχι	Σελ. 49	Α. Αναγνώστου (Ph.D.) (ΠΔ/407)	Y	Ναι	
Μαθηματικά II	ΜΠ0102	Όχι	Σελ. 50	Λεκτ. Λ. Ζαχείλας Εργαστ: Δρ. Κ. Τσιλίκα (ΠΔ/407)	Y	Ναι	
Πληροφορική II	ΜΠ0202	Όχι	Σελ. 52	Λεκτ. Λ. Ζαχείλας	Y	Ναι	
Στατιστική I	ΜΠ0301	Όχι	Σελ. 51	Καθηγ. Γ. Αγραφιώτης Εργαστ: Δρ. Κ. Τσιλίκα (ΠΔ/407)	Y	Ναι	
Εμπορικό Δίκαιο	ΚΕ0102	Όχι	Σελ. 52	Δρ. Ηλ. Σοφιώτης	Y	Ναι	
Αγγλικά II	ΞΓ0102	Όχι		Ο. Κοκκίνου	YE	Όχι	
Γαλλικά II	ΞΓ0202	Όχι		Α. Ματσάγγος	YE	Όχι	
Γερμανικά II	ΞΓ0302	Όχι		Β. Παλασάκη	YE	Όχι	
Ιταλικά II	ΞΓ0402	Όχι		Ε. Ευδωρίδου	YE	Όχι	

Πίνακας Α-1 (Συνέχεια)

ΜΑΘΗΜΑ	Κωδικός Μαθημ.	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Διδάσκοντες	Υποχρεωτικό (Y), Υποχρεωτικής Επιλογής (YE), Επιλογής (E)	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι/Όχι)	Διαλέξεις
Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ							
Μικροοικονομική Ανάλυση II	ΟΑ0202	Όχι	Σελ. 55	Λεκτ. Η. Κεβόρκ	Y	Ναι	
Μακροοικονομική Ανάλυση II	ΟΑ0302	Όχι	Σελ. 56	Αναπλ. Καθ. Ι. Κασκαρέλης	Y	Ναι	
Αρχές Διοίκησης (Μάνατζμεντ)	ΟΕ0060	Όχι	Σελ. 57	Δρ. Β. Μπέλλου (ΠΔ/407)	Y	Ναι	
Στατιστική II	ΜΠ0302	Ναι	Σελ. 59	Αναπλ. Καθ. Γ. Χάλκος Λεκτ. Ν. Τζερεμές	Y	Ναι	
Επιχειρησιακή Οικονομική	ΟΕ0201	Όχι	Σελ. 58	Λεκτ. Η. Κεβόρκ	Y	Ναι	
Μάρκετινγκ	ΟΕ0301	Όχι	Σελ. 60	Δρ. Β. Μπέλλου (ΠΔ/407)	E	Ναι	
Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη	ΟΑ1502	Όχι	Σελ. 61	Επικ. Καθ. Ε. Παπαρηγόπουλος	E	Ναι	
Κοινωνιολογία				Από Σχολή Επιστ. Ανθρώπου	E	Όχι	
Αγγλικά III	ΞΓ0103	Όχι		Ο. Κοκκίνου	YE	Ναι	
Γαλλικά III	ΞΓ0203	Όχι		Α. Ματσάγγος	YE	Όχι	
Γερμανικά III	ΞΓ0303	Όχι		Β. Παλασάκη	YE	Όχι	
Ιταλικά III	ΞΓ0403	Όχι		Ε. Ευδωρίδου	YE	Όχι	
Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ							
Μικροοικονομική Ανάλυση III	ΟΑ0203	Όχι	Σελ. 63	Καθηγ. Δ. Γιαννιάς	Y	Ναι	
Μακροοικονομική Ανάλυση III	ΟΑ0303	Ναι	Σελ. 63	Αναπλ. Καθ. Ν. Κυριαζής	Y	Ναι	
Οικονομετρία I	ΜΠ0401	Ναι	Σελ. 64	Αναπλ. Καθ. Γ. Χάλκος	Y	Ναι	
Ιστορία Οικονομικών Θεωριών	ΟΑ0601	Όχι	Σελ. 64	Δρ. Χ. Μπελλές (ΠΔ/407)	Y	Ναι	
Οικονομική Ανάλυση Κοινωνικής Πολιτικής	ΟΑ0116	Ναι	Σελ. 65	Δρ. Α. Οικονόμου (ΠΔ/407)	Y	Ναι	
Δειγματοληψία	ΟΑ1503	Όχι	Σελ. 66	Επικ. Καθ. Η. Κεβόρκ	E	Ναι	
Υπολογιστικές Μέθοδοι για Οικονομολόγους	ΜΠ0063	Όχι	Σελ. 67	Δρ. Κ. Τσολίκα (ΠΔ/407)	E	Ναι	
Αγγλικά IV	ΞΓ0103	Όχι		Ο. Κοκκίνου	YE	Όχι	
Γαλλικά IV	ΞΓ0203	Όχι		Α. Ματσάγγος	YE	Όχι	
Γερμανικά IV	ΞΓ0303	Όχι		Β. Παλασάκη	YE	Όχι	
Ιταλικά IV	ΞΓ0403	Όχι		Ε. Ευδωρίδου	YE	Όχι	

Πίνακας Α-1 (Συνέχεια)

ΜΑΘΗΜΑ	Κωδικός Μαθημ.	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Διδάσκοντες	Υποχρεωτικό (Y), Υποχρεωτικής Επιλογής (YE), Επιλογής (E)	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι/Όχι)	Διαλέξεις
Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ							
Δημόσια Οικονομική I	OA0401	'Όχι	Σελ. 69	Λεκτ. Ι. Ψαριανός	Y	Ναι	
Οικονομετρία II	MP0402	Ναι	Σελ. 70	Αναπλ. Καθ. Γ. Χάλκος Δρ. Α.Οικονόμου	Y	Ναι	
Νομισματική Θεωρία και Πολιτική	OA0501	Ναι	Σελ. 69	Λεκτ. Στ. Παπαδάμου	Y	Ναι	
Οικονομική Μεγέθυνση	OE0010	'Όχι	Σελ. 71	Λεκτ. Ι. Ψαριανός	Y	Ναι	
Επιχειρησιακή Έρευνα	MP0501	'Όχι	Σελ. 72	Καθηγ. Γ. Αγραφιώτης Εργαστ: Δρ. Κ. Τσιλίκα (ΠΔ/407)	Y	Ναι	
Οικονομική της Αγοράς Εργασίας	OA0117	Ναι	Σελ. 73	Επικ. Καθ. Μ. Γείτονα Δρ. Α.Οικονόμου (ΠΔ/407)	E	Ναι	
Οικονομικά της Ευρωπαϊκής Ένωσης	OA1401	Ναι	Σελ. 73	Αναπλ. Καθ. Ν. Κυριαζής	E	Ναι	
Εισαγωγή στην Επιχειρηματικότητα	OE0010	'Όχι		Λεκτ. Ν.Τζερεμές	E - Διατμηματικό	'Όχι	
ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ							
Δημόσια Οικονομική II	OA0402	'Όχι	Σελ. 75	Αναπλ. Καθ. Χ. Κόλλιας	Y	Ναι	
Περιφερειακή Οικονομική	OA1201	'Όχι	Σελ. 75	Καθηγ. Δ. Γιαννιάς	Y	Ναι	
Χρηματοοικονομική Ανάλυση των Επιχειρήσεων	OE0501	'Όχι	Σελ. 76	Επικ. Καθ. Γ. Ιατρίδης	Y	Ναι	
Διεθνές Εμπόριο	OE0701	'Όχι	Σελ. 76	Αναπλ. Καθ. Ι.Κασκαρέλης	Y	Ναι	
Οικονομική Ανάλυση των Θεσμών	OA0701	Ναι	Σελ. 77	Λεκτ. Π. Αρβανιτίδης	Y	Ναι	
Αξιολόγηση Επενδύσεων	OE0401	Ναι	Σελ. 78	Επικ. Καθ. Στ. Παπαδάμου	E	Ναι	
Διεθνείς Οικονομικοί Οργανισμοί	OA0108	'Όχι	Σελ. 78	Δρ. Αναστασία Λέκκα (ΠΔ/407)	E	Ναι	
Ανάπτυξη Επιχειρηματικών Σχεδίων	ΔM0151	'Όχι		Λεκτ. Ν.Τζερεμές	E - Διατμηματικό	'Όχι	
Φιλοσοφία της Παιδείας				Από Σχολή Επιστ. Ανθρώπου	E	'Όχι	

Πίνακας Α-1 (Συνέχεια)

ΜΑΘΗΜΑ	Κωδικός Μαθημ.	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Διδάσκοντες	Υποχρεωτικό (Y), Υποχρεωτικής Επιλογής (YE), Επιλογής (E)	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι/Όχι)	Διαλέξεις
Z' ΕΞΑΜΗΝΟ							
Οικονομική της Ανάπτυξης (θεωρία και πολιτική)	ΟΑο8ο1	Όχι	Σελ. 81	Αναπλ. Καθ. Ν. Κυριαζής	Υ-Κατεύθυνσης	Ναι	
Περιφερειακή Ανάπτυξη και Πολιτική	ΟΑο113	Ναι	Σελ. 81	Λεκτ. Π. Αρβανιτίδης	Υ-Κατεύθυνσης	Ναι	
Θέματα Χρηματοοικονομικής Λογιστικής	ΜΠο504	Όχι	Σελ. 91	Λέκτ. Γ. Ιατρίδης	Υ-Κατεύθυνσης	Ναι	
Διεθνής Τραπεζική & Χρηματοοικονομική Διοικητική Οικονομική (Σεμινάριο)	ΟΑο103	Ναι	Σελ. 92	Λεκτ. Στ. Παπαδάμου	Υ-Κατεύθυνσης	Ναι	
Βιομηχανική Οργάνωση	ΟΑο115	Όχι	Σελ. 95	Λεκτ. Ν. Τζερεμές	Υ-Κατεύθυνσης	Ναι	
Διεθνείς Νομισματικές Σχέσεις	ΟΑο102	Όχι	Σελ. 82	Αναπλ. Καθ. Ι.Κασκαρέλης	YE	Ναι	
Οικονομική του Περιβάλλοντος	ΟΑο120	Ναι	Σελ. 83	Αναπλ. Καθ. Γ. Χάλκος	YE	Ναι	
Ελληνική Οικονομία	ΟΑ1301	Όχι	Σελ. 84	Αναπλ. Καθ. Χρ.Κόλλιας	YE	Ναι	
Οικονομική Μεθοδολογία	ΟΑο100	Όχι	Σελ. 85	Αναπλ. Καθ. Μ. Ζουμπουλάκης	YE	Ναι	
Οικονομική της Υγείας	ΟΑο400	Ναι	Σελ. 85	Επικ. Καθ. Μ. Γείτονα	YE	Ναι	
Αστική Οικονομική και Αγορά Ακινήτων	ΟΑοο20	Ναι	Σελ. 86	Λεκτ. Π. Αρβανιτίδης	YE	Ναι	
Σεμινάριο Περιφερειακής Οικονομικής	ΟΑο110	Όχι	Σελ. 87	Καθηγ. Δ. Γιαννιάς	YE	Ναι	
Προχωρημένη Μακροοικονομική	ΟΑοο70	Όχι	Σελ. 87	A. Αναγνώστου (Ph.D.) (ΠΔ/407)	YE	Όχι	
Προχωρημένα Μαθηματικά για Οικονομολόγους	ΜΠο106	Όχι	Σελ. 93	Λεκτ. Λ. Ζαχείλας	YE	Ναι	
Ηλεκτρονικό Εμπόριο	ΜΠο105	Όχι	Σελ. 92	Δρ. Τσιάκης (ΠΔ/407)	YE	Ναι	
Οικονομική των Μεταφορών	ΟΑο123	Ναι	Σελ. 96	Δρ. Θ.Μεταξάς (ΠΔ/407)	YE	Ναι	
Διδακτική Μεθοδολογία και Δομικά Στοιχεία της Διδασκαλίας				Από Σχολή Επιστ. Ανθρώπου	E	Όχι	
Διδασκαλία & Παιδαγωγική Αλληλεπίδραση στη Σχολική Τάξη				Από Σχολή Επιστ. Ανθρώπου	E	Όχι	
Εισαγωγή στην Ιστορία της Φιλοσοφίας				Από Σχολή Επιστ. Ανθρώπου	E	Όχι	

Πίνακας Α-1 (Συνέχεια)

ΜΑΘΗΜΑ	Κωδικός Μαθημ.	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Διδάσκοντες	Υποχρεωτικό (Y), Υποχρεωτικής Επιλογής (YE), Επιλογής (E)	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι/Όχι)	Διαλέξεις
Η' ΕΞΑΜΗΝΟ							
Θεωρία Οικονομικής Πολιτικής	ΟΑ1101	'Όχι	Σελ. 99	Λεκτ. Ι. Ψαριανός	Υ-Κατεύθυνσης	Ναι	
Θεομοί και Ανάπτυξη	ΟΑ0114	Ναι	Σελ. 100	Λεκτ. Π. Αρβανιτίδης	Υ-Κατεύθυνσης	Ναι	
Χρηματοοικονομικές Προβλέψεις	ΜΠ0103	Ναι	Σελ. 105	Αναπλ. Καθ. Γ. Χάλκος	Υ-Κατεύθυνσης	Ναι	
Διαχείριση Χαρτοφυλακίου	ΟΑ0105	Ναι	Σελ. 105	Επικ. Καθ. Στ. Παπαδάμου	Υ-Κατεύθυνσης	Ναι	
Διοικητική Λογιστική	ΜΠ0300	'Όχι	Σελ. 109	Επικ. Καθ. Γ. Ιατρίδης	Υ-Κατεύθυνσης	Ναι	
Θεωρία Δημόψης Αποφάσεων	ΜΠ0104	'Όχι	Σελ. 110	Επικ. Καθ. Η. Κεβόρκ	Υ-Κατεύθυνσης	Ναι	
Οικονομική Ολοκλήρωση-Παγκοσμιοποίηση-Γεωστρατηγικές	ΟΑ0104	'Όχι	Σελ. 101	Αναπλ. Καθ. Ι. Κασκαρέλης	YE	Ναι	
Θεωρίες Οικονομικής Εξέλιξης	ΟΑ0122	'Όχι	Σελ. 103	Α. Αναγνώστου (Ph.D.) (ΠΔ/407)	YE	Ναι	
Αγροτική Οικονομική	ΟΑ0121	'Όχι	Σελ. 102	Λεκτ. Σ. Ματσιώρη	YE	Ναι	
Προχωρημένη Μικροοικονομική	ΟΑ1234	'Όχι	Σελ. 88	Λεκτ. Ι. Ψαριανός	YE	Ναι	
Πολυεθνικές Επιχειρήσεις	ΟΕ0102	'Όχι	Σελ. 111	Λεκτ. Ν. Τζερεμές	YE	Ναι	
Στοχαστικά Χρηματοοικονομικά	ΜΠ0502	'Όχι	Σελ. 107	Καθηγ. Γ. Αγραφώτης	YE	'Όχι	
Διοικητική Μέριμνα (Logistics)	ΟΕ0021	'Όχι	Σελ. 111	Δρ. Β. Μπέλλου (ΠΔ/407)	YE	Ναι	
Οικονομική της Τεχνολογίας	ΟΑ0118	'Όχι	Σελ. 112	Γ. Σταμπουλής (Ph.D.) (ΠΔ/407)	YE	Ναι	
Πτυχιακή Εργασία	ΠΕ1000				E	'Όχι	
Οικονομία και Εκπαίδευση της Ελλάδος				Από Σχολή Επιστ. Ανθρώπου	E	'Όχι	

Πίνακας Α-2: Μαθήματα Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, Ακαδημαϊκό έτος 2009/10

ΜΑΘΗΜΑ	Πολλα- πλή Βιβλιο- γραφία	Σύνολο Ωρών	Διδα- κτικές Μονά- δες	Υπόβαθρον (Υ), Επιστημονικής Περιοχής (ΕΠ), Γενικών Γνώσεων (ΓΓ), Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (ΑΔ)	Κορμού (Κο), Ειδίκευσης (Ε), Κατεύθυν- σης (Κα)	Εγγεγραμ- μένοι Φοιτητές	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Επάρκεια Εκπαιδευτι- κών Μέσων (Ναι/Όχι)	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική & επαναληπτική εξέταση
Α' ΕΞΑΜΗΝΟ									
Εισαγωγή στην Οικονομική Σκέψη	Ναι	39	5	Υ	Κο	183	149	Ναι	133
Οικονομική Ιστορία	Ναι	39	5	Υ	Κο	212	169	Ναι	149
Εισαγωγή στο Δίκαιο	Ναι	39	4	Υ	Κο	238	204	Ναι	128
Μαθηματικά I	Ναι	39	6	Υ	Κο	210	160	Ναι	134
Πληροφορική I	Ναι	39	4	Υ	Κο	171	137	Ναι	135
Λογιστική	Ναι	39	6	Υ	Κο	301	226	Ναι	155
Αγγλικά I	Ναι	39		ΑΔ	Κα	155	128	Ναι	121
Γαλλικά I	Ναι	39		ΑΔ	Κα	3	2	Ναι	2
Γερμανικά I	Ναι	39		ΑΔ	Κα	6	3	Ναι	3
Ιταλικά I	Ναι	39		ΑΔ	Κα	8	8	Ναι	7
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ									
Μικροοικονομική Ανάλυση I	Ναι	39	5	Υ	Κο	197	162	Ναι	124
Μακροοικονομική Ανάλυση I	Ναι	39	5	Υ	Κο	191	157	Ναι	134
Μαθηματικά II	Ναι	39	6	Υ	Κο	238	175	Ναι	119
Πληροφορική II	Ναι	39	4	Υ	Κο	226	190	Ναι	168
Στατιστική I	Ναι	39	6	Υ	Κο	318	257	Ναι	165
Εμπορικό Δίκαιο	Ναι	39	4	Υ	Κο	233	213	Ναι	62
Αγγλικά II	Ναι	39		ΑΔ	Κα	139	120	Ναι	116
Γαλλικά II	Ναι	39		ΑΔ	Κα	3	2	Ναι	2
Γερμανικά II	Ναι	39		ΑΔ	Κα	6	4	Ναι	3
Ιταλικά II	Ναι	39		ΑΔ	Κα	10	10	Ναι	9

Πίνακας Α-2 (Συνέχεια)

ΜΑΘΗΜΑ	Πολλα- πλή Βιβλιο- γραφία	Σύνολο Ωρών	Διδα- κτικές Μονά- δες	Υπόβαθρου (Υ), Επιστημονικής Περιοχής (ΕΠ), Γενικών Γνώσεων (ΓΓ), Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (ΑΔ)	Κορμού (Κο), Ειδίκευσης (Ε), Κατεύθυν- σης (Κα)	Εγγεγραμ- μένοι Φοιτητές	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Επάρκεια Εκπαιδευτι- κών Μέσων (Ναι/Όχι)	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική & επαναληπτική εξέταση
Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ									
Μικροοικονομική Ανάλυση II	Ναι	39	5	Υ	Κο	239	186	Ναι	106
Μακροοικονομική Ανάλυση II	Ναι	39	5	Υ	Κο	178	141	Ναι	120
Αρχές Διοίκησης (Μάνατζμεντ)	Ναι	39	4	Υ	Κο	187	159	Ναι	86
Στατιστική II	Ναι	39	6	Υ	Κο	263	171	Ναι	75
Επιχειρησιακή Οικονομική	Ναι	39	4	Υ	Κο	228	187	Ναι	118
Μάρκετινγκ	Ναι	39	4	ΕΠ	Ε	140	106	Ναι	61
Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη	Ναι	39	4	ΓΓ	Κα	46	44	Ναι	35
Κοινωνιολογία			4	ΓΓ	Κα	23	22	Ναι	14
Αγγλικά III	Ναι	39	2	ΑΔ	Κα	149	127	Ναι	121
Γαλλικά III	Ναι	39	2	ΑΔ	Κα	2	0	Ναι	0
Γερμανικά III	Ναι	39	2	ΑΔ	Κα	2	1	Ναι	0
Ιταλικά III	Ναι	39	2	ΑΔ	Κα	4	3	Ναι	1
Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ									
Μικροοικονομική Ανάλυση III	Ναι	39	5	Υ	Κο	308	259	Ναι	193
Μακροοικονομική Ανάλυση III	Ναι	39	5	Υ	Κο	209	174	Ναι	131
Οικονομετρία I	Ναι	39	6	Υ	Κο	295	167	Ναι	57
Ιστορία Οικονομικών Θεωριών	Ναι	39	4	Υ	Κο	160	142	Ναι	131
Οικονομική Ανάλυση Κοινωνικής Πολιτικής	Ναι	39	4	Υ	Κο	160	140	Ναι	53
Δειγματοληψία	Ναι	39	4	ΕΠ	Ε	132	107	Ναι	71
Υπολογιστικές Μέθοδοι για Οικονομολόγους	Ναι	39	4	ΕΠ	Ε	57	45	Ναι	33
Αγγλικά IV	Ναι	39	2	ΑΔ	Κα	146	134	Ναι	134
Γαλλικά IV	Ναι	39	2	ΑΔ	Κα	2	1	Ναι	1
Γερμανικά IV	Ναι	39	2	ΑΔ	Κα	3	1	Ναι	1
Ιταλικά IV	Ναι	39	2	ΑΔ	Κα	3	3	Ναι	1

Πίνακας Α-2 (Συνέχεια)

ΜΑΘΗΜΑ	Πολλα- πλή Βιβλιο- γραφία	Σύνολο Ωρών	Διδα- κτικές Μονά- δες	Υπόβαθρου (Υ), Επιστημονικής Περιοχής (ΕΠ), Γενικών Γνώσεων (ΓΓ), Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (ΑΔ)	Κορμού (Κο), Ειδίκευσης (Ε), Κατεύθυν- σης (Κα)	Εγγεγραμ- μένοι Φοιτητές	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Επάρκεια Εκπαιδευτι- κών Μέσων (Ναι/Οχι)	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική & επαναληπτική εξέταση
Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ									
Δημόσια Οικονομική I	Ναι	39	5	Υ	Κο	138	117	Ναι	104
Οικονομετρία II	Ναι	39	6	Υ	Κο	219	97	Ναι	46
Νομισματική Θεωρία και Πολιτική	Ναι	39	5	Υ	Κο	228	154	Ναι	65
Οικονομική Μεγέθυνση	Ναι	39	5	Υ	Κο	173	149	Ναι	104
Επιχειρησιακή Έρευνα	Ναι	39	5	Υ	Κο	212	165	Ναι	85
Οικονομική της Αγοράς Εργασίας	Ναι	39	4	ΕΠ	Ε	54	28	Ναι	18
Οικονομικά της Ευρωπαϊκής Ένωσης	Ναι	39	4	ΕΠ	Ε	103	89	Ναι	69
Εισαγωγή στην Επιχειρηματικότητα	Ναι	39	4	ΕΠ	Ε	21	6	Ναι	6
ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ									
Δημόσια Οικονομική II	Ναι	39	5	Υ	Κο	136	123	Ναι	102
Περιφερειακή Οικονομική	Ναι	39	5	Υ	Κο	170	135	Ναι	125
Χρηματοοικονομική Ανάλυση των Επιχειρήσεων	Ναι	39	6	Υ	Κο	215	156	Ναι	100
Διεθνές Εμπόριο	Ναι	39	5	Υ	Κο	149	132	Ναι	106
Οικονομική Ανάλυση των Θεσμών	Ναι	39	5	Υ	Κο	165	141	Ναι	106
Αξιολόγηση Επενδύσεων	Ναι	39	4	ΕΠ	Ε	53	34	Ναι	24
Διεθνείς Οικονομικοί Οργανισμοί	Ναι	39	4	ΕΠ	Ε	102	86	Ναι	77
Ανάπτυξη Επιχειρηματικών Σχεδίων	Ναι	39	4	ΕΠ	Ε	10	6	Ναι	6
Φιλοσοφία της Παιδείας			4	ΓΓ	Κα	8	6	Ναι	6

Πίνακας Α-2 (Συνέχεια)

ΜΑΘΗΜΑ	Πολλα- πλή Βιβλιο- γραφία	Σύνολο Ωρών	Διδα- κτικές Μονά- δες	Υπόβαθρου (Υ), Επιστημονικής Περιοχής (ΕΠ), Γενικών Γνώσεων (ΓΓ), Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (ΑΔ)	Κορμού (Κο), Ειδίκευσης (Ε), Κατεύθυν- σης (Κα)	Εγγεγραμ- μένοι Φοιτητές	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Επάρκεια Εκπαιδευτι- κών Μέσων (Ναι/Οχι)	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική & επαναληπτική εξέταση
Z' ΕΞΑΜΗΝΟ									
Οικονομική της Ανάπτυξης (θεωρία και πολιτική)	Ναι	39	5	Υ	Ε	45	38	Ναι	37
Περιφερειακή Ανάπτυξη και Πολιτική	Ναι	39	5	Υ	Ε	47	39	Ναι	35
Θέματα Χρηματοοικονομικής Λογιστικής	Ναι	39	5	Υ	Ε	70	50	Ναι	41
Διεθνής Τραπεζική & Χρηματοοικονομική	Ναι	39	5	Υ	Ε	50	38	Ναι	33
Διοικητική Οικονομική (Σεμινάριο)	Ναι	39	5	Υ	Ε	56	46	Ναι	46
Βιομηχανική Οργάνωση	Ναι	39	5	Υ	Ε	86	77	Ναι	61
Διεθνείς Νομισματικές Σχέσεις	Ναι	39	5	ΕΠ	Ε	18	15	Ναι	15
Οικονομική του Περιβάλλοντος	Ναι	39	5	ΕΠ	Ε	57	51	Ναι	48
Ελληνική Οικονομία	Ναι	39	5	ΕΠ	Ε	106	98	Ναι	93
Οικονομική Μεθοδολογία	Ναι	39	5	ΕΠ	Ε	26	23	Ναι	18
Οικονομική της Υγείας	Ναι	39	5	ΕΠ	Ε	102	93	Ναι	92
Αστική Οικονομική και Αγορά Ακινήτων	Ναι	39	5	ΕΠ	Ε	33	28	Ναι	27
Σεμινάριο Περιφερειακής Οικονομικής	Ναι	39	5	ΕΠ	Ε	1	1	Ναι	1
Προχωρημένη Μακροοικονομική	Ναι	39	5	ΕΠ	Ε			Ναι	
Προχωρημένα Μαθηματικά για Οικονομολόγους						26	24		24
Ηλεκτρονικό Εμπόριο	Ναι	39	5	ΕΠ	Ε	55	48	Ναι	47
Οικονομική των Μεταφορών	Ναι	39	5	ΕΠ	Ε	22	18	Ναι	17
Διδακτική Μεθοδολογία και Δομικά Στοιχεία της Διδασκαλίας			5	ΓΓ	Κα	4	1	Ναι	1
Διδασκαλία & Παιδαγωγική Αλληλεπίδραση στη Σχολική Τάξη			5	ΓΓ	Κα	3	1	Ναι	0
Εισαγωγή στην Ιστορία της Φιλοσοφίας			5	ΓΓ	Κα	1	0	Ναι	0

Πίνακας Α-2 (Συνέχεια)

ΜΑΘΗΜΑ	Πολλα- πλή Βιβλιο- γραφία	Σύνολο Ωρών	Διδα- κτικές Μονά- δες	Υπόβαθρου (Y), Επιστημονικής Περιοχής (ΕΠ), Γενικών Γνώσεων (ΓΓ), Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (ΑΔ)	Κορμού (Κο), Ειδίκευσης (Ε), Κατεύθυν- σης (Κα)	Εγγεγραμ- μένοι Φοιτητές	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Επάρκεια Εκπαίδευτι- κών Μέσων (Ναι/Οχι)	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική & επαναληπτική εξέταση
Η' ΕΞΑΜΗΝΟ									
Θεωρία Οικονομικής Πολιτικής	Ναι	39	5	Y	E	98	87	Ναι	87
Θεσμοί και Ανάπτυξη	Ναι	39	5	Y	E	51	38	Ναι	29
Χρηματοοικονομικές Προβλέψεις	Ναι	39	5	Y	E	52	36	Ναι	31
Διαχείριση Χαρτοφυλακίου	Ναι	39	5	Y	E	56	44	Ναι	41
Διοικητική Λογιστική	Ναι	39	5	Y	E	103	90	Ναι	77
Θεωρία Λήψης Αποφάσεων	Ναι	39	5	Y	E	98	83	Ναι	66
Οικονομική Ολοκλήρωση- Παγκοσμιοποίηση-Γεωστρατηγικές	Ναι	39	5	ΕΠ	E	11	8	Ναι	8
Θεωρίες Οικονομικής Εξέλιξης	Ναι	39	5	ΕΠ	E	29	17	Ναι	17
Αγροτική Οικονομική	Ναι	39	5	ΕΠ	E	113	104	Ναι	100
Προχωρημένη Μικροοικονομική	Ναι	39	5	ΕΠ	E	43	43	Ναι	42
Πολυεθνικές Επιχειρήσεις	Ναι	39	5	ΕΠ	E	111	82	Ναι	82
Στοχαστικά Χρηματοοικονομικά	Ναι	39	5	ΕΠ	E			Ναι	
Διοικητική Μέριμνα (Logistics)	Ναι	39	5	ΕΠ	E	48	44	Ναι	30
Οικονομική της Τεχνολογίας	Ναι	39	5	ΕΠ	E	23	12	Ναι	12
Οικονομική της Άμυνας				ΕΠ	E	8	7	Ναι	7
Πτυχιακή Εργασία			5	ΕΠ	E	0	0	Ναι	0
Οικονομία και Εκπαίδευση της Ελλάδος			5	ΓΓ	Kα	1	1	Ναι	1

Πίνακας Α-3: Ποσοστό αποτυχίας, Κατανομή βαθμολογίας, και Μέσος Βαθμός των φοιτητών του μαθήματος, Ακαδημαϊκό έτος 2009/10

	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	% Αποτυχίας	0-3.9	4-4.9	5-5.9	6-6.9	7-8.4	8.5-10	Μέσος όρος
Α' ΕΞΑΜΗΝΟ									
Εισαγωγή στην Οικονομική Σκέψη	149	10,7%	6,0%	4,7%	22,1%	28,9%	26,2%	12,1%	6,31
Οικονομική Ιστορία	169	11,8%	11,8%	0,0%	27,8%	13,6%	24,9%	21,9%	6,35
Εισαγωγή στο Δίκαιο	204	37,3%	20,1%	17,2%	32,8%	15,7%	14,2%	0,0%	4,75
Μαθηματικά I	160	16,3%	16,3%	0,0%	23,8%	24,4%	27,5%	8,1%	5,90
Πληροφορική I	137	1,5%	1,5%	0,0%	4,4%	4,4%	17,5%	72,3%	8,54
Λογιστική	226	31,4%	28,3%	3,1%	23,0%	17,7%	19,0%	8,8%	5,29
Αγγλικά I	128	5,5%	3,1%	2,3%	26,6%	16,4%	36,7%	14,8%	6,63
Γαλλικά I	2	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	10,00
Γερμανικά I	3	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	66,7%	33,3%	8,00
Ιταλικά I	8	12,5%	12,5%	0,0%	0,0%	0,0%	25,0%	62,5%	8,06
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ									
Μικροοικονομική Ανάλυση I	162	23,5%	9,9%	13,6%	13,0%	17,9%	36,4%	9,3%	6,03
Μακροοικονομική Ανάλυση I	157	14,6%	8,9%	5,7%	21,0%	27,4%	31,2%	5,7%	6,05
Μαθηματικά II	175	32,0%	29,7%	2,3%	21,7%	9,7%	18,9%	17,7%	5,57
Πληροφορική II	190	11,6%	11,6%	0,0%	38,4%	18,4%	16,8%	14,7%	5,92
Στατιστική I	257	35,8%	34,6%	1,2%	23,7%	15,2%	16,0%	9,3%	4,80
Εμπορικό Δίκαιο	213	70,9%	51,6%	19,2%	15,0%	7,5%	5,2%	1,4%	3,36
Αγγλικά II	120	3,3%	3,3%	0,0%	30,8%	16,7%	29,2%	20,0%	6,72
Γαλλικά II	2	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	9,50
Γερμανικά II	4	25,0%	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	75,0%	7,25
Ιταλικά II	10	10,0%	10,0%	0,0%	0,0%	0,0%	40,0%	50,0%	7,95
Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ									
Μικροοικονομική Ανάλυση II	186	43,0%	42,5%	0,5%	29,0%	10,8%	11,3%	5,9%	4,29
Μακροοικονομική Ανάλυση II	141	14,9%	14,9%	0,0%	34,8%	22,0%	19,9%	8,5%	5,62
Αρχές Διοίκησης (Μάνατζμεντ)	159	45,9%	40,9%	5,0%	32,7%	13,2%	6,3%	1,9%	4,11
Στατιστική II	171	56,1%	55,0%	1,2%	25,1%	11,1%	7,6%	0,0%	3,72
Επιχειρησιακή Οικονομική	187	36,9%	35,3%	1,6%	31,6%	12,3%	10,7%	8,6%	4,81
Μάρκετινγκ	106	42,5%	35,8%	6,6%	36,8%	10,4%	8,5%	1,9%	4,38
Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη	44	20,5%	6,8%	13,6%	18,2%	9,1%	31,8%	20,5%	6,59
Κοινωνιολογία	22	36,4%	4,5%	31,8%	27,3%	4,5%	9,1%	22,7%	5,82
Αγγλικά III	127	4,7%	4,7%	0,0%	27,6%	20,5%	37,0%	10,2%	6,45
Γαλλικά III	0	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0
Γερμανικά III	1	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,00
Ιταλικά III	3	66,7%	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	3,50

Πίνακας Α-3 (Συνέχεια)

			% Αποτυχίας	0-3.9	4-4.9	5-5.9	6-6.9	7-8.4	8.5-10	Μέσος όρος
	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις									
Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ										
Μικροοικονομική Ανάλυση III	259	25,5%	25,5%	0,0%	34,0%	11,6%	24,3%	4,6%	4,99	
Μακροοικονομική Ανάλυση III	174	24,7%	2,9%	21,8%	27,0%	17,2%	21,3%	9,8%	5,79	
Οικονομετρία I	167	65,9%	65,3%	0,6%	18,6%	5,4%	8,4%	1,8%	2,95	
Ιστορία Οικονομικών Θεωριών	142	7,7%	7,7%	0,0%	20,4%	12,7%	21,8%	37,3%	7,08	
Οικονομική Ανάλυση Κοινωνικής Πολιτικής	140	62,1%	62,1%	0,0%	14,3%	5,0%	12,1%	6,4%	3,54	
Δειγματοληψία	107	33,6%	33,6%	0,0%	32,7%	4,7%	16,8%	12,1%	4,93	
Υπολογιστικές Μέθοδοι για Οικονομολόγους	45	26,7%	22,2%	4,4%	22,2%	6,7%	11,1%	33,3%	6,06	
Αγγλικά IV	134	0,0%	0,0%	0,0%	6,0%	6,0%	38,8%	49,3%	8,25	
Γαλλικά IV	1	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	7,00	
Γερμανικά IV	1	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	9,00	
Ιταλικά IV	3	66,7%	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	4,17	
Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ										
Δημόσια Οικονομική I	117	11,1%	11,1%	0,0%	12,8%	13,7%	38,5%	23,9%	6,82	
Οικονομετρία II	97	52,6%	52,6%	0,0%	17,5%	19,6%	9,3%	1,0%	3,59	
Νομισματική Θεωρία και Πολιτική	154	57,8%	55,8%	1,9%	19,5%	11,7%	6,5%	4,5%	3,46	
Οικονομική Μεγέθυνση	149	30,2%	30,2%	0,0%	22,1%	22,1%	18,1%	7,4%	5,15	
Επιχειρησιακή Έρευνα	165	48,5%	42,4%	6,1%	26,7%	7,3%	10,3%	7,3%	4,61	
Οικονομική της Αγοράς Εργασίας	28	35,7%	35,7%	0,0%	7,1%	10,7%	14,3%	32,1%	5,57	
Οικονομικά της Ευρωπαϊκής Ένωσης	89	22,5%	7,9%	14,6%	23,6%	7,9%	28,1%	18,0%	6,17	
Εισαγωγή στην Επιχειρηματικότητα	6	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	16,7%	83,3%	8,67	
ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ										
Δημόσια Οικονομική II	123	17,1%	10,6%	6,5%	14,6%	13,8%	26,8%	27,6%	6,67	
Περιφερειακή Οικονομική	135	7,4%	7,4%	0,0%	2,2%	44,4%	37,0%	8,9%	6,37	
Χρηματοοικονομική Ανάλυση των Επιχειρήσεων	156	35,9%	35,9%	0,0%	17,3%	12,2%	21,2%	13,5%	4,93	
Διεθνές Εμπόριο	132	19,7%	19,7%	0,0%	39,4%	9,8%	28,0%	3,0%	5,27	
Οικονομική Ανάλυση των Θεσμών	141	24,8%	18,4%	6,4%	32,6%	19,1%	14,9%	8,5%	5,35	
Αξιολόγηση Επενδύσεων	34	29,4%	23,5%	5,9%	14,7%	5,9%	35,3%	14,7%	5,90	
Διεθνείς Οικονομικοί Οργανισμοί	86	10,5%	10,5%	0,0%	31,4%	27,9%	22,1%	8,1%	5,94	
Ανάπτυξη Επιχειρηματικών Σχεδίων	6	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	66,7%	33,3%	8,50	
Φιλοσοφία της Παιδείας	6	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	66,7%	33,3%	8,17	

Πίνακας Α-3 (Συνέχεια)

	Αριθμός Φοιτηών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	% Αποτυχίας	0-3.9	4-4.9	5-5.9	6-6.9	7-8.4	8.5-10	Μέσος όρος
Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ									
Οικονομική της Ανάπτυξης (θεωρία και πολιτική)	38	2,6%	0,0%	2,6%	2,6%	7,9%	34,2%	52,6%	8,42
Περιφερειακή Ανάπτυξη και Πολιτική	39	10,3%	10,3%	0,0%	23,1%	10,3%	38,5%	17,9%	6,49
Θέματα Χρηματοοικονομικής Λογιστικής	50	18,0%	18,0%	0,0%	32,0%	12,0%	24,0%	14,0%	5,81
Διεθνής Τραπεζική & Χρηματοοικονομική	38	13,2%	10,5%	2,6%	15,8%	15,8%	39,5%	15,8%	6,47
Διοικητική Οικονομική (Σεμινάριο)	46	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	63,0%	37,0%	8,04
Βιομηχανική Οργάνωση	77	20,8%	20,8%	0,0%	32,5%	13,0%	19,5%	14,3%	5,68
Διεθνείς Νομιμοτικές Σχέσεις	15	0,0%	0,0%	0,0%	6,7%	6,7%	40,0%	46,7%	7,90
Οικονομική των Περιβάλλοντος	51	5,9%	5,9%	0,0%	39,2%	7,8%	21,6%	25,5%	6,58
Ελληνική Οικονομία	98	5,1%	3,1%	2,0%	9,2%	12,2%	32,7%	40,8%	7,69
Οικονομική Μεθοδολογία	23	21,7%	17,4%	4,3%	43,5%	17,4%	13,0%	4,3%	5,17
Οικονομική της Υγείας	93	1,1%	1,1%	0,0%	5,4%	8,6%	33,3%	51,6%	8,20
Αστική Οικονομική και Αγορά Ακινήτων	28	3,6%	3,6%	0,0%	46,4%	7,1%	14,3%	28,6%	6,75
Σεμινάριο Περιφερειακής Οικονομικής	1	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	9,00	
Προχωρημένη Μακροοικονομική									
Προχωρημένα Μαθηματικά για Οικονομολ.	24	0,0%	0,0%	0,0%	4,2%	4,2%	4,2%	87,5%	8,79
Ηλεκτρονικό Εμπόριο	48	2,1%	2,1%	0,0%	20,8%	16,7%	41,7%	18,8%	6,92
Οικονομική των Μεταφορών	18	5,6%	5,6%	0,0%	0,0%	11,1%	33,3%	50,0%	7,83
Διδακτ. Μεθοδολ. και Δομικά Στοιχ. Διδασκ.	1	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	9,00
Διδασκαλία & Παιδαγ. Αλληλ. στη Σχολ. Τάξη	1	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,00
Εισαγωγή στην Ιστορία της Φιλοσοφίας	0	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0
Η' ΕΞΑΜΗΝΟ									
Θεωρία Οικονομικής Πολιτικής	87	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%	14,9%	64,4%	19,5%	7,66
Θεσμοί και Ανάπτυξη	38	23,7	23,7	0,0%	28,9%	5,3%	31,6%	10,5%	5,45
Χρηματοοικονομικές Προβλέψεις	36	13,9%	13,9%	0,0%	19,4%	13,9%	44,4%	8,3%	6,31
Διαχείριση Χαρτοφυλακίου	44	6,8%	6,8%	0,0%	6,8%	15,9%	54,5%	15,9%	7,09
Διοικητική Λογιστική	90	14,4%	14,4%	0,0%	30,0%	14,4%	18,9%	22,2%	6,15
Θεωρία Λήψης Αποφάσεων	83	20,5%	16,9%	3,6%	22,9%	15,7%	16,9%	24,1%	6,13
Οικονομική Ολοκλήρωση-Παγκοσμιοποίηση-Γεωστρατηγικές	8	0,0%	0,0%	0,0%	12,5%	12,5%	62,5%	12,5%	7,38
Θεωρίες Οικονομικής Εξέλιξης	17	0,0%	0,0%	0,0%	5,9%	0,0%	64,7%	29,4%	8,05
Αγροτική Οικονομική	104	3,8%	3,8%	0,0%	11,5%	4,8%	24,0%	55,8%	8,13
Προχωρημένη Μικροοικονομική	43	2,3%	2,3%	0,0%	30,2%	23,3%	14,0%	30,2%	6,86
Πολυεθνικές Επιχειρήσεις	82	0,0%	0,0%	0,0%	28,0%	12,2%	26,8%	32,9%	7,08
Διοικητική Μέριμνα (Logistics)	44	31,8%	20,5%	11,4%	25,0%	13,6%	15,9%	13,6%	5,50
Οικονομική της Τεχνολογίας	12	0,0%	0,0%	0,0%	16,7%	16,7%	33,3%	33,3%	7,33
Οικονομική της Άμυνας	7	0,0%	0,0%	0,0%	42,9%	28,6%	28,6%	0,0%	6,07
Πτυχιακή Εργασία	0	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0
Οικονομία και Εκπαίδευση της Ελλάδος	1	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	7,00

Πίνακας Α-4: Μαθήματα Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, Ακαδημαϊκό έτος 2009/10

ΜΑΘΗΜΑ	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Υπεύθυνοι Μαθήματος	Υποχρεωτικό (Y), Υποχρεωτικής Επιλογής (YE), Επιλογής (E)	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι/Όχι)	Διαλέξεις
Α' ΕΞΑΜΗΝΟ					
Μακροικονομική Ανάλυση και Πολιτική	54	Λεκτ. Ι. Ψαριανός	Y	Ναι	Ναι
Εφαρμοσμένη Μικροοικονομική Ανάλυση	55	Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος	Y	Ναι	Ναι
Εφαρμοσμένη Οικονομετρία	56	Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος	Y	Ναι	Ναι
Νομισματική και Τραπεζική Οικονομική	58	Επικ. Καθ. Στ.Παπαδάμου	Y	Ναι	Ναι
Χρηματοοικονομική Διοίκηση-Λογιστική	59	Επικ. Καθ. Γ.Ιατρίδης	Y	Ναι	Ναι
Ποσοτικές Μέθοδοι για Λήψη Επιχειρηματικών Αποφάσεων	61	Επικ. Καθ. Ηλ. Κεβόρκ	Y	Ναι	Ναι
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ					
Εφαρμοσμένα Μαθηματικά για Οικονομολόγους	63	Λεκτ. Λ.Ζαχείλας	YE	Ναι	Ναι
Ανάλυση Χρονολογικών Σειρών	64	Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος Επικ. Καθ. Ηλ. Κεβόρκ	YE	Ναι	Ναι
Οικονομική της Εργασίας	65	Λεκτ. Α. Οικονόμου	YE	Ναι	Ναι
Οικονομική του Περιβάλλοντος και των Φυσικών Πόρων	67	Αναπλ. Καθ. Γ.Χάλκος	YE	Ναι	Ναι
Οικονομία και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας	68	Λεκτ. Α. Οικονόμου Αναπλ. Καθ. Ν.Κυριαζής	YE	Ναι	Ναι
Θέματα Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Οικονομίας	70	Λεκτ. Θ.Μεταξάς	YE	Ναι	Ναι
Θέματα Διεθνούς Ανάπτυξης	71	Αναπλ. Καθ. Χρ. Κόλλιας	YE	Ναι	Ναι
Θέματα Ιστορίας Εφαρμοσμένων Οικονομικών	72	Αναπλ. Καθ. Μ.Ζουμπουλάκης	YE	Ναι	Ναι
Δίκαιο του Ανταγωνισμού	73	Αναπλ. Καθ. Ε.Παπαρρηγόπουλος	YE	'Όχι	'Όχι
Αστική Ανάπτυξη και Αγορά Ακινήτων	75	Λεκτ. Π.Αρβανιτίδης	YE	'Όχι	'Όχι
Βιομηχανική Οργάνωση και Πολιτική	77	Λεκτ. Ν.Τζερεμές	YE	Ναι	Ναι
Επιχειρησιακή Διαχείριση	78	Λεκτ. Γ.Σταμπουλής	YE	Ναι	Ναι
Στρατηγική των Επιχειρήσεων	80	Λεκτ. Β.Μπέλλου	YE	Ναι	Ναι

Πίνακας Α-5: Μαθήματα Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, Ακαδημαϊκό έτος 2009/10

ΜΑΘΗΜΑ	Πολλαπλή Βιβλιογραφία	Σύνολο Ωρών	Διδακτικές Μονάδες	Πιστωτικές Μονάδες	Υπόβαθρου (Υ), Επιστημονικής Περιοχής (ΕΠ), Γενικών Γνώσεων (ΓΓ), Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (ΑΔ)	Κορμού (Κο), Ειδίκευσης (Ε), Κατεύθυνσης (Κα)	Εγγεγραμμένοι Φοιτητές	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική & επαναληπτική εξέταση
Α' ΕΞΑΜΗΝΟ									
Μακροικονομική Ανάλυση και Πολιτική	Ναι	26	2	5	Υ	Κο	39	39	37
Εφαρμοσμένη Μικροοικονομική Ανάλυση	Ναι	26	2	5	Υ	Κο	39	39	36
Εφαρμοσμένη Οικονομετρία	Ναι	26	2	5	Υ	Κο	39	39	29
Νομισματική και Τραπεζική Οικονομική	Ναι	26	2	5	Υ	Κο	39	39	36
Χρηματοοικονομική Διοίκηση-Λογιστική	Ναι	26	2	5	Υ	Κο	39	39	39
Ποσοτικές Μέθοδοι για Δήψη Επιχειρηματικών Αποφάσεων	Ναι	26	2	5	Υ	Κο	39	39	32
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ									
Εφαρμοσμένα Μαθηματικά για Οικονομολόγους	Ναι	26	2	5	ΕΠ	Ε	23	23	23
Ανάλυση Χρονολογικών Σειρών	Ναι	26	2	5	ΕΠ	Ε	23	23	19
Οικονομική της Εργασίας	Ναι	26	2	5	ΕΠ	Ε	16	16	16
Οικονομική του Περιβάλλοντος και των Φυσικών Πόρων	Ναι	26	2	5	ΕΠ	Ε	34	34	30
Οικονομία και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας	Ναι	26	2	5	ΕΠ	Ε	14	14	14
Θέματα Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Οικονομίας	Ναι	26	2	5	ΕΠ	Ε	14	14	14
Θέματα Διεθνούς Ανάπτυξης	Ναι	26	2	5	ΕΠ	Ε	21	21	21
Θέματα Ιστορίας Εφαρμοσμένων Οικονομικών	Ναι	26	2	5	ΕΠ	Ε	8	8	8
Δίκαιο του Ανταγωνισμού	Ναι	26	2	5	ΕΠ	Ε	10	10	10
Αστική Ανάπτυξη και Αγορά Ακινήτων	Ναι	26	2	5	ΕΠ	Ε	9	9	9
Βιομηχανική Οργάνωση και Πολιτική	Ναι	26	2	5	ΕΠ	Ε	22	22	22
Επιχειρησιακή Διαχείριση	Ναι	26	2	5	ΕΠ	Ε	9	9	9
Στρατηγική των Επιχειρήσεων	Ναι	26	2	5	ΕΠ	Ε	25	25	25
Γ' Εξάμηνο									
Πτυχιακή Εργασία			16	30	ΕΠ	Κο			

Πίνακας Α-6: Εξέλιξη των αριθμού των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών και διάρκεια σπουδών

Έτος Εισαγωγής	Έτος Αποφοίτησης								Δεν έχουν Αποφοιτήσει ακόμα	ΣΥΝΟΛΟ	
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010			
1999/00	K=4 44 39,7%	K=5 30 27,0%	K=6 8 7,2%	K=7 4 3,6%	K=8 1 0,9%	K=9 2 1,8%	K=10 2 1,8%	K>=11 0 0,0%	20 18,0%	111 100,0%	
2000/01	2 ^(α) 1,7%	K=4 48 40,0%	K=5 41 34,2%	K=6 6 5,0%	K=7 4 3,3%	K=8 3 2,5%	K=9 1 0,8%	K=10 0 0,0%	15 12,5%	120 100,0%	
2001/02		2 ^(α) 2,0%	K=4 48 48,0%	K=5 21 21,0%	K=6 11 11,0%	K=7 2 2,0%	K=8 1 1,0%	K=9 1 1,0%	14 14,0%	100 100,0%	
2002/03			2 ^(α,β) 1,6%	K=4 40 32,8%	K=5 38 31,2%	K=6 9 7,4%	K=7 1 0,8%	K=8 2 1,6%	30 24,6%	122 100,0%	
2003/04			1 ^(γ) 0,8%	1 ^(δ) 0,8%		K=4 42 33,1%	K=5 24 18,9%	K=6 14 11,0%	K=7 5 3,9%	40 31,5%	127 100,0%
2004/05						K=4 31 29,0%	K=5 27 25,2%	K=6 16 15,0%		33 30,8%	107 100,0%
2005/06						K=4 1 ^(β) 0,9%	K=5 46 43,4%	K=5 25 23,6%		34 32,1%	106 100,0%
2006/07								K=4 49 37,4%		82 62,6%	131

(α) Μετεγγραφή 3^ο Εξάμηνο (ΑΡΓΥΡΟΥ Δήμητρα, ΚΑΠΟΛΟΥ Δέσποινα, ΑΡΓΥΡΑΚΟΥ Στυλιανή, ΜΕΛΑΧΡΟΠΟΥΛΟΥ Σταυρούλα, ΚΟΦΑ Φωτεινή)

(β) Εισαγωγή από Κατατακτήριες εξετάσεις (ΝΤΑΤΣΙΟΣ Δημήτριος, ΚΑΣΣΑΒΕΤΗ Χριστίνα)

(γ) Μετεγγραφή 7^ο Εξάμηνο (ΚΙΝΗΣ Κωνσταντίνος)

(δ) Μετεγγραφή 5^ο Εξάμηνο (ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ Ανδρομάχη)

Πίνακας Α-7: Ποσοστό αποτυχίας, Κατανομή βαθμολογίας, και Μέσος Βαθμός των φοιτητών του μαθήματος, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, Ακαδημαϊκό έτος 2009/10

	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	% Αποτυχίας	0-3.9	4-4.9	5-5.9	6-6.9	7-8.4	8.5-10	Μέσος όρος
Α' ΕΞΑΜΗΝΟ									
Μακροικονομική Ανάλυση και Πολιτική	39	5,13	1	1	4	12	16	5	6,95
Εφαρμοσμένη Μικροοικονομική Ανάλυση	39	10,3	4	-	27	7	1	-	5,3
Εφαρμοσμένη Οικονομετρία	39	25,6	5	5	22	5	2	-	5,2
Νομισματική και Τραπεζική Οικονομική	39	7,7	3	-	21	9	5	1	5,84
Χρηματοοικονομική Διοίκηση-Λογιστική	38	2,6	1	-	14	13	10	1	6,2
Ποσοτικές Μέθοδοι για Λήψη Επιχειρηματικών Αποφάσεων	39	17,9	5	2	22	9	1	-	5,29
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ									
Εφαρμοσμένα Μαθηματικά για Οικονομολόγους	23	0	-	-	-	-	8	15	8,8
Ανάλυση Χρονολογικών Σειρών	23	17,4	3	1	9	6	4	-	5,5
Οικονομική της Εργασίας	16	0	-	-	7	3	5	1	6,7
Οικονομική του Περιβάλλοντος και των Φυσικών Πόρων	34	11,8	4	-	16	8	5	1	5,7
Οικονομία και Διοίκηση Υπηρεσών Υγείας	14	0	-	-	4	8	1	1	6,5
Θέματα Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Οικονομίας	14	0	-	-	-	-	7	7	8,62
Θέματα Διεθνούς Ανάπτυξης	21	0	-	-	-	-	2	19	9,1
Θέματα Ιστορίας Εφαρμοσμένων Μαθηματικών	8	0	-	-	1	5	2	-	6,7
Δίκαιο του Ανταγωνισμού	10	0	-	-	-	-	5	5	8,57
Αστική Ανάπτυξη και Αγορά Ακινήτων	9	0	-	-	1	1	3	4	7,8
Βιομηχανική Οργάνωση και Πολιτική	22	0	-	-	17	2	3	-	5,5
Επιχειρησιακή Διαχείριση	9	0	-	-	3	5	1	-	5,78
Στρατηγική των Επιχειρήσεων	25	0	-	-	18	2	5	-	5,92
Γ' Εξάμηνο									
Πτυχιακή Εργασία									

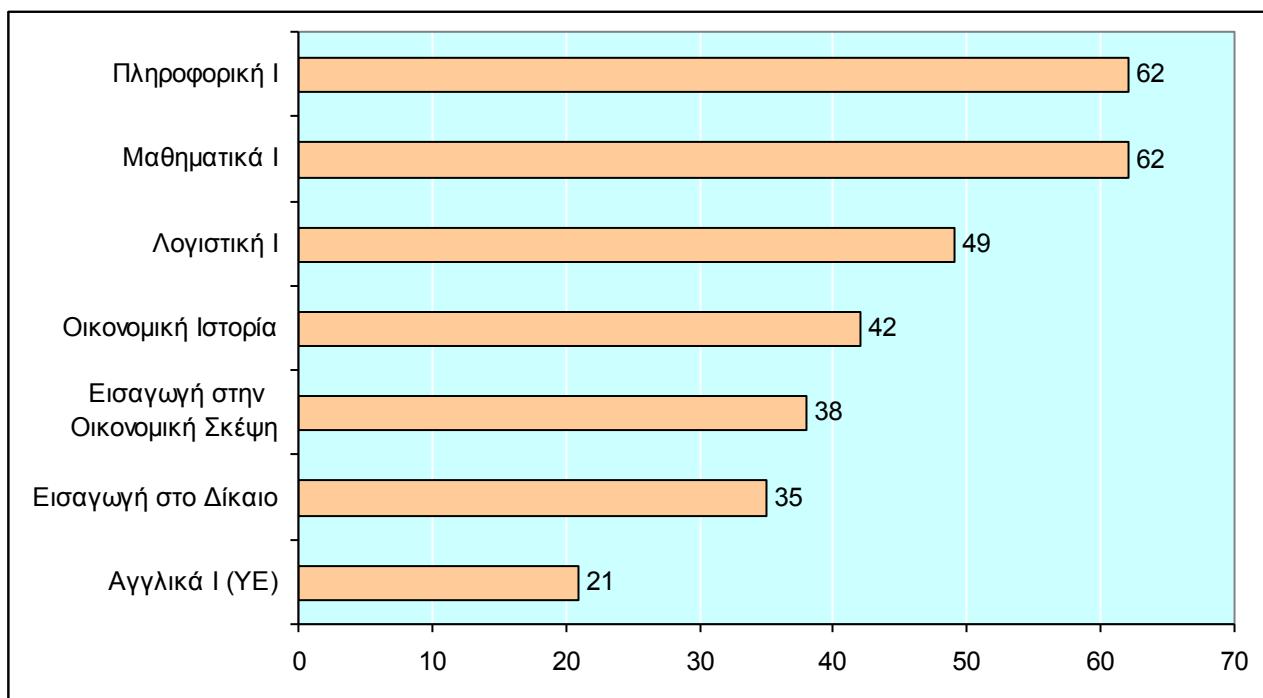
Πίνακας Α-8: Ποσοστό αποτυχίας, Κατανομή βαθμολογίας, και Μέσος Βαθμός των φοιτητών του μαθήματος, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, Ακαδημαϊκό έτος 2008/09

	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	% Αποτυχίας	0-3.9	4-4.9	5-5.9	6-6.9	7-8.4	8.5-10	Μέσος όρος
Α' ΕΞΑΜΗΝΟ									
Μακροικονομική Ανάλυση και Πολιτική	40	0	-	-	-	5	23	12	7,84
Εφαρμοσμένη Μικροοικονομική Ανάλυση	40	0	-	-	21	12	7	-	5,97
Εφαρμοσμένη Οικονομετρία	40	0	-	-	11	24	5	-	6,26
Νομισματική και Τραπεζική Οικονομική	40	0	-	-	4	7	22	7	7,34
Χρηματοοικονομική Διοίκηση-Λογιστική	40	0	-	-	12	8	20	-	6,51
Ποσοτικές Μέθοδοι για Λήψη Επιχειρηματικών Αποφάσεων	40	0	-	-	13	10	17	-	6,62
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ									
Εφαρμοσμένα Μαθηματικά για Οικονομολόγους	22	0	-	-	-	-	-	22	9,5
Ανάλυση Χρονολογικών Σειρών	27	0	-	-	10	10	7	-	6,4
Οικονομική της Εργασίας	23	0	-	-	4	2	5	12	8
Οικονομική του Περιβάλλοντος και των Φυσικών Πόρων	40	0	-	-	18	15	7	-	6,2
Οικονομία και Διοίκηση Υπηρεσών Υγείας	23	0	-	-	-	1	18	4	7,96
Θέματα Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Οικονομίας	11	0	-	-	-	-	4	7	8,55
Θέματα Διεθνούς Ανάπτυξης	31	0	-	-	-	2	6	23	8,55
Θέματα Ιστορίας Εφαρμοσμένων Οικονομικών	13	0	-	-	3	1	7	2	7,12
Δίκαιο του Ανταγωνισμού	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Αστική Ανάπτυξη και Αγορά Ακινήτων	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Βιομηχανική Οργάνωση και Πολιτική	18	0	-	-	-	3	12	3	7,7
Επιχειρησιακή Διαχείριση	11	0	-	-	-	-	9	2	7,73
Στρατηγική των Επιχειρήσεων	20	0	-	-	4	8	8	-	6,68
Γ' Εξάμηνο									
Πτυχιακή Εργασία	36	10	-	-	10	4	18	4	7,1

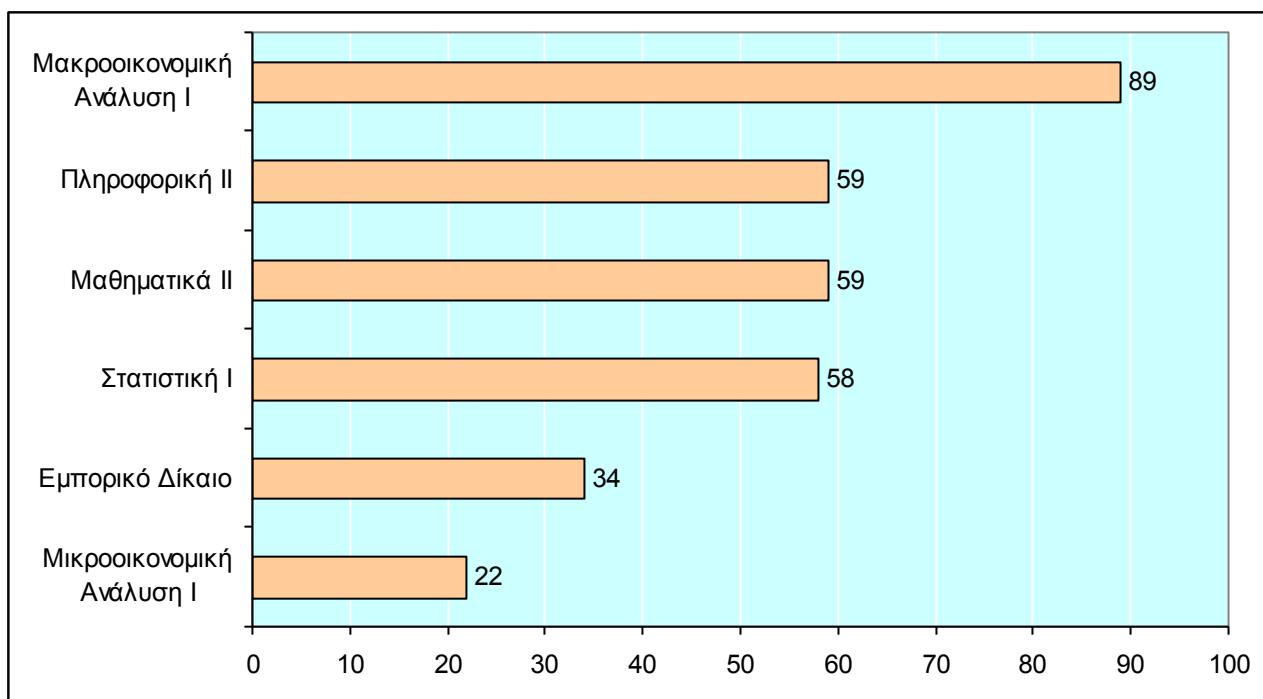
ПАРАРНМА В

Διάγραμμα Β-1: Αριθμός Ερωτηματολογίων που παραλήφθηκε ανά μάθημα,
Ακαδημαϊκό Έτος 2009/10

A' Εξάμηνο

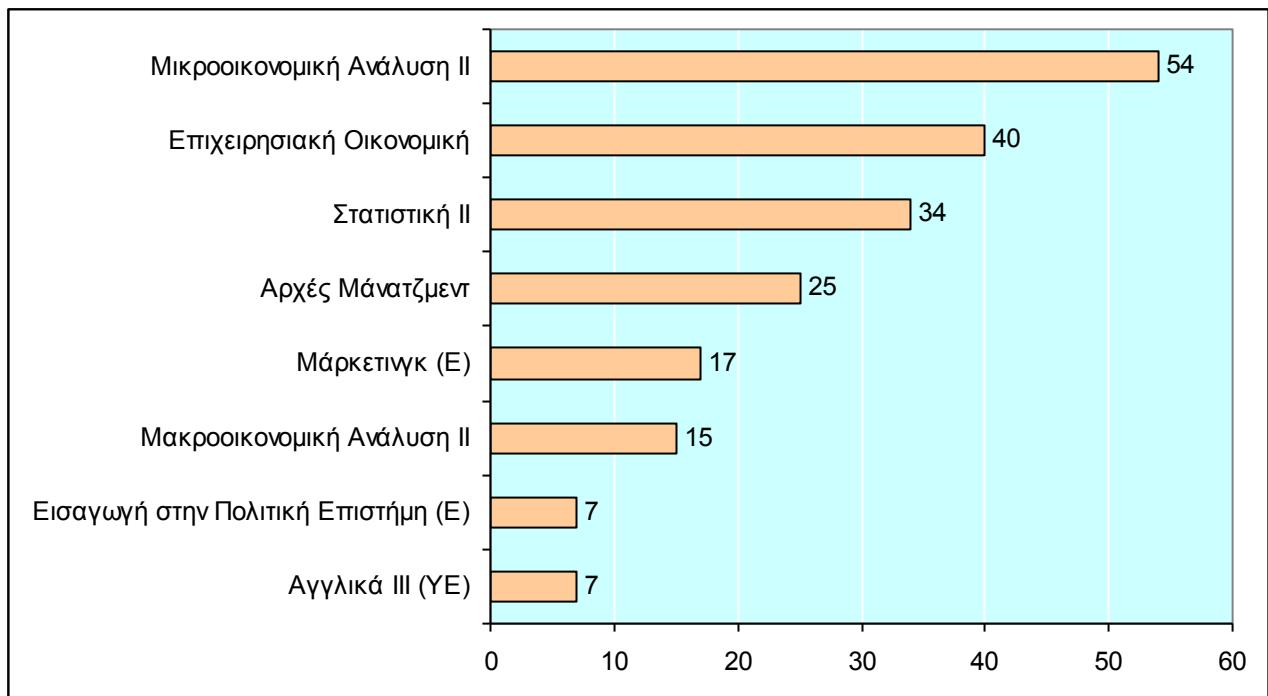

B' Εξάμηνο

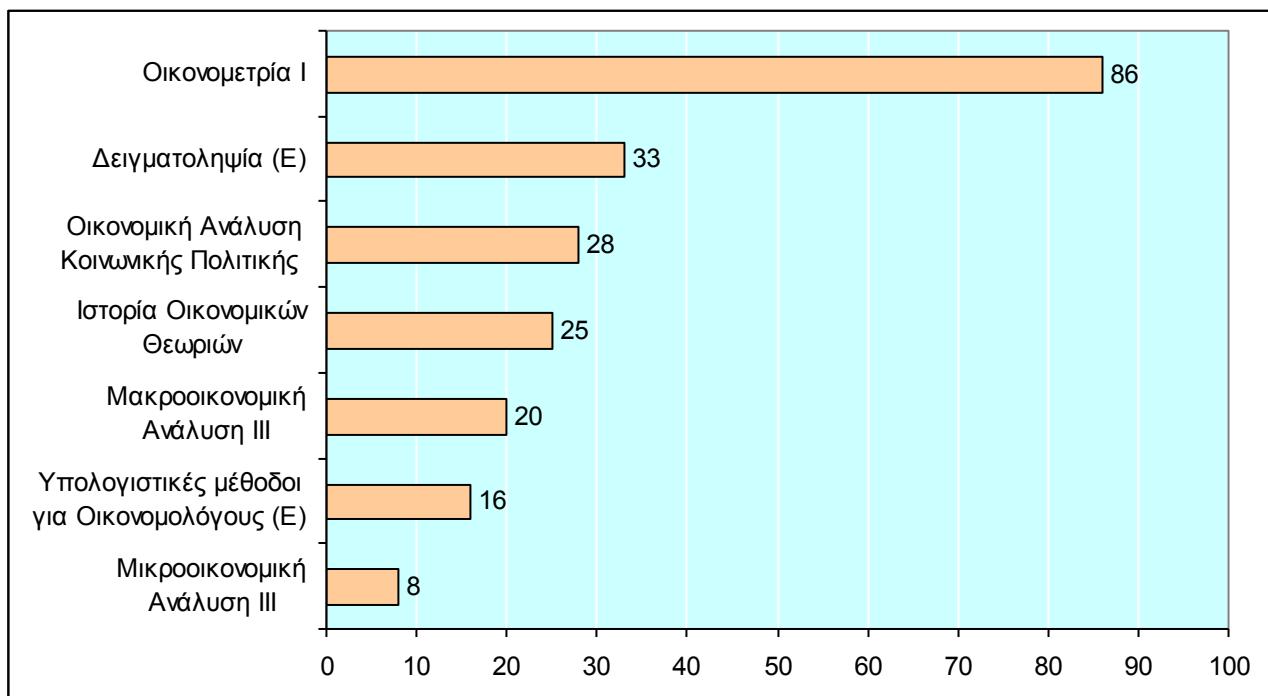

Διάγραμμα Β-1 (Συνέχεια): Αριθμός Ερωτηματολογίων που παραλήφθηκε ανά μάθημα, Ακαδημαϊκό Έτος 2009/10

Γ' Εξάμηνο

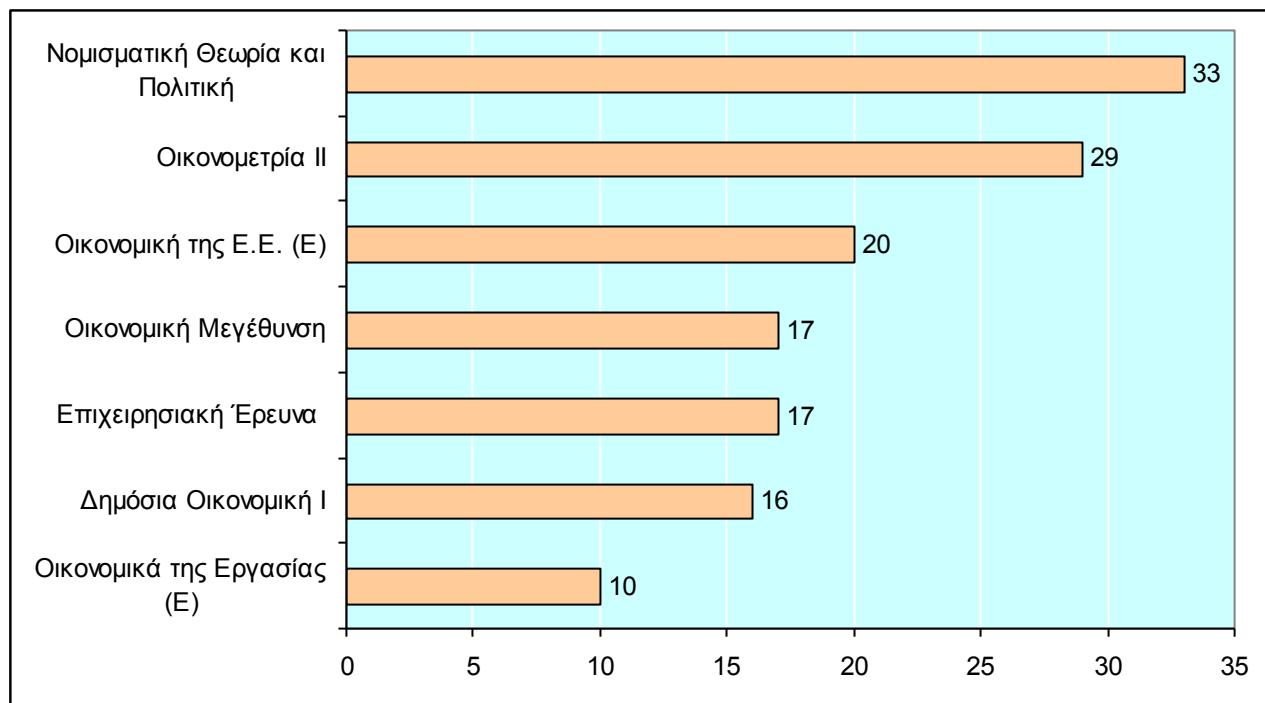

Δ' Εξάμηνο

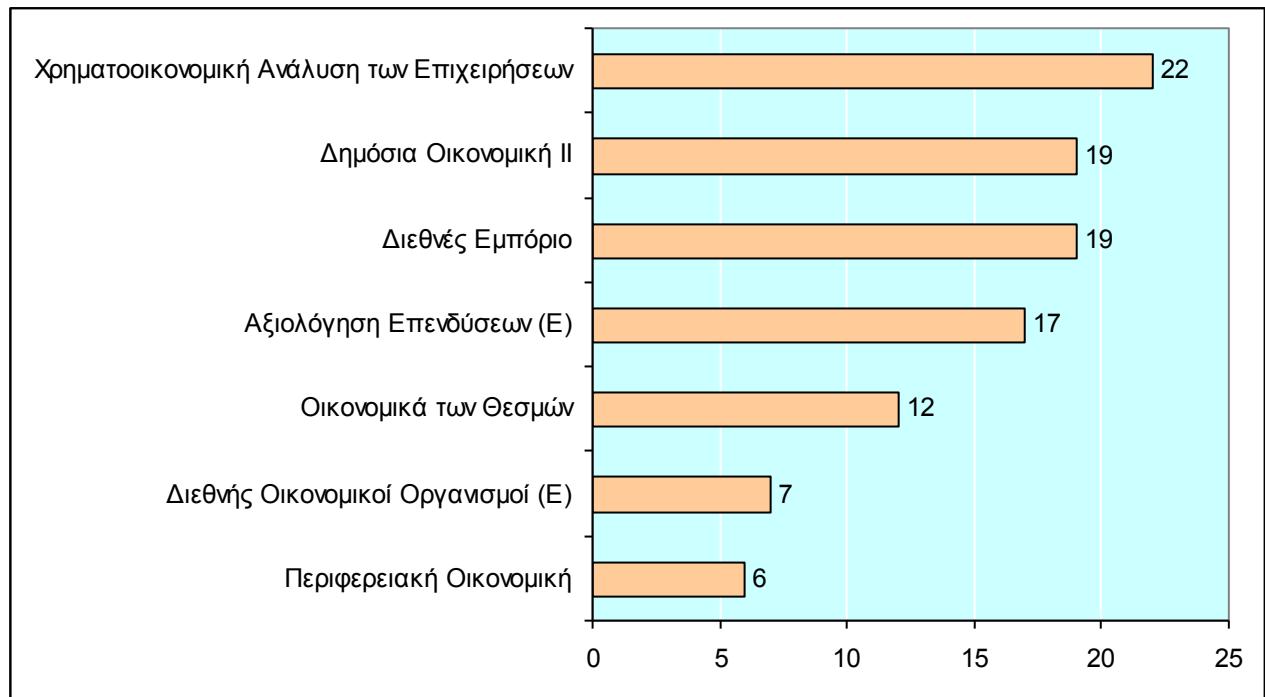

Διάγραμμα Β-1 (Συνέχεια): Αριθμός Ερωτηματολογίων που παραλήφθηκε ανά μάθημα, Ακαδημαϊκό Έτος 2009/10

E' Εξάμηνο

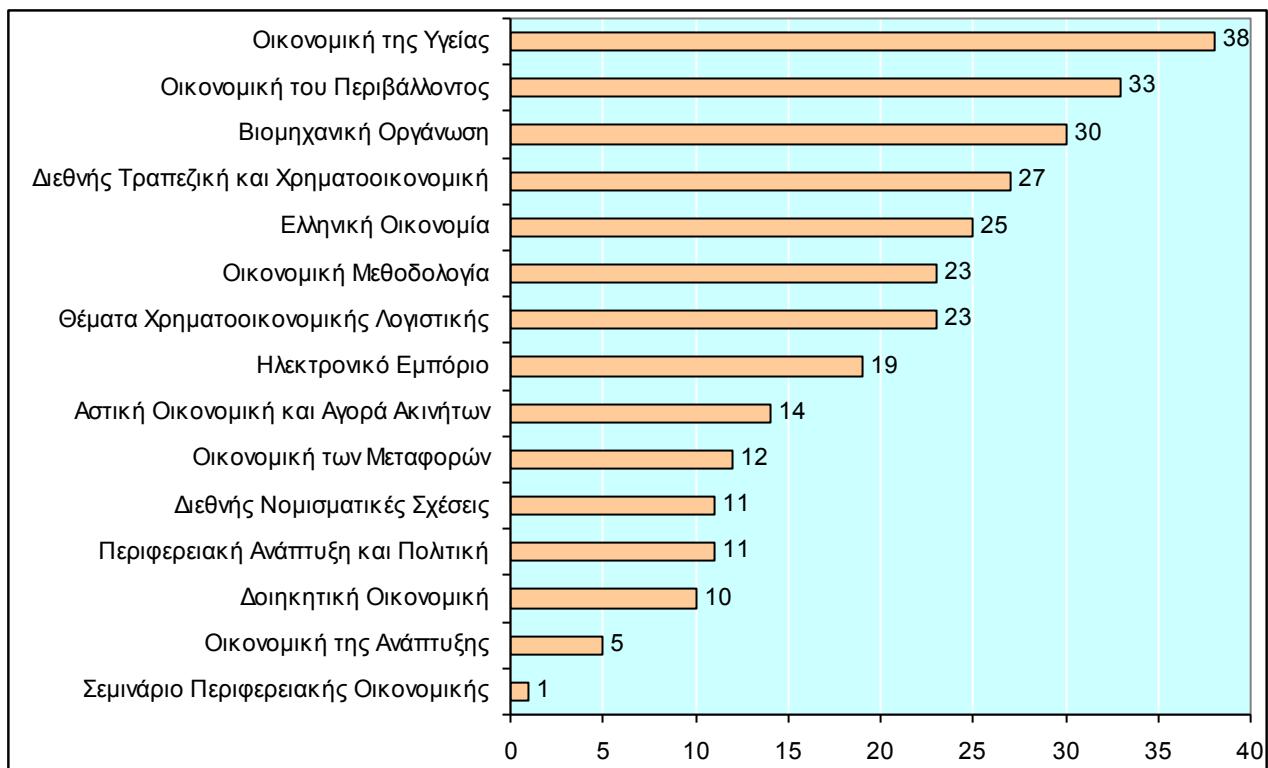

ΣΤ' Εξάμηνο

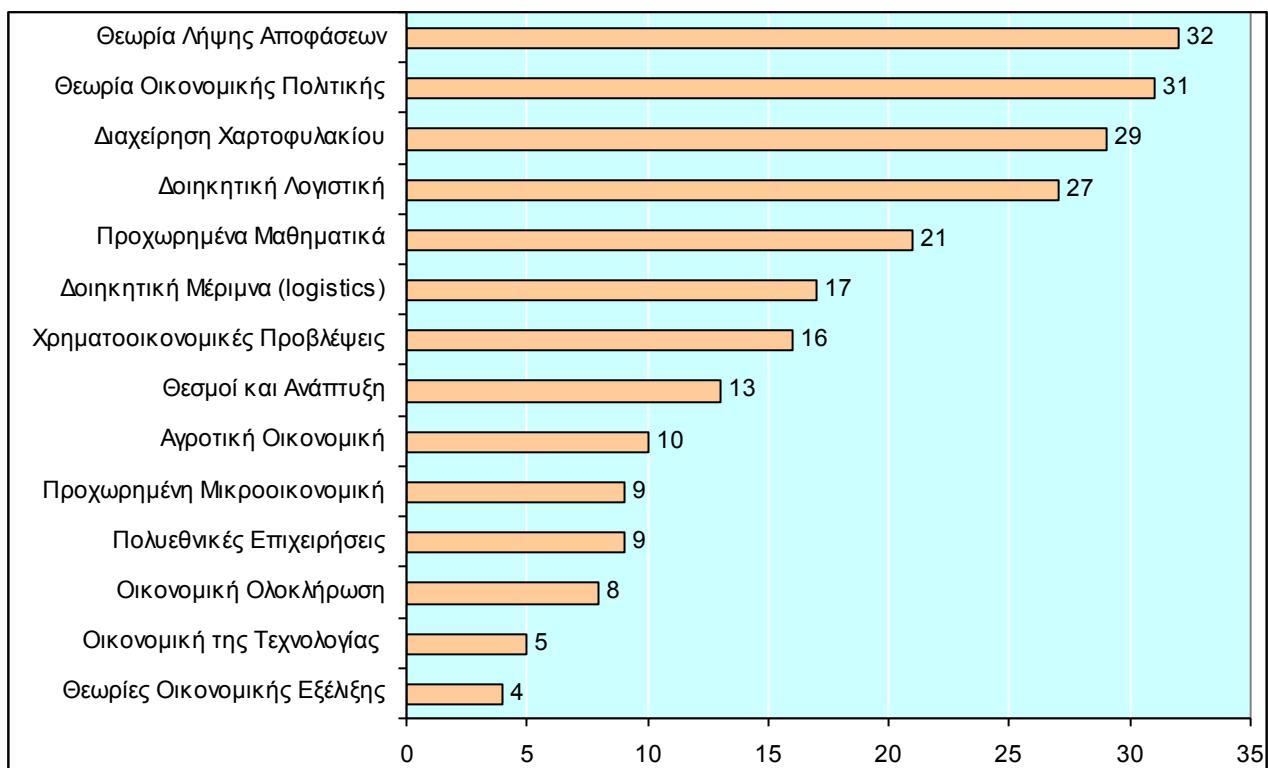

Διάγραμμα Β-1 (Συνέχεια): Αριθμός Ερωτηματολογίων που παραλήφθηκε ανά μάθημα, Ακαδημαϊκό Έτος 2009/10

Z' Εξάμηνο

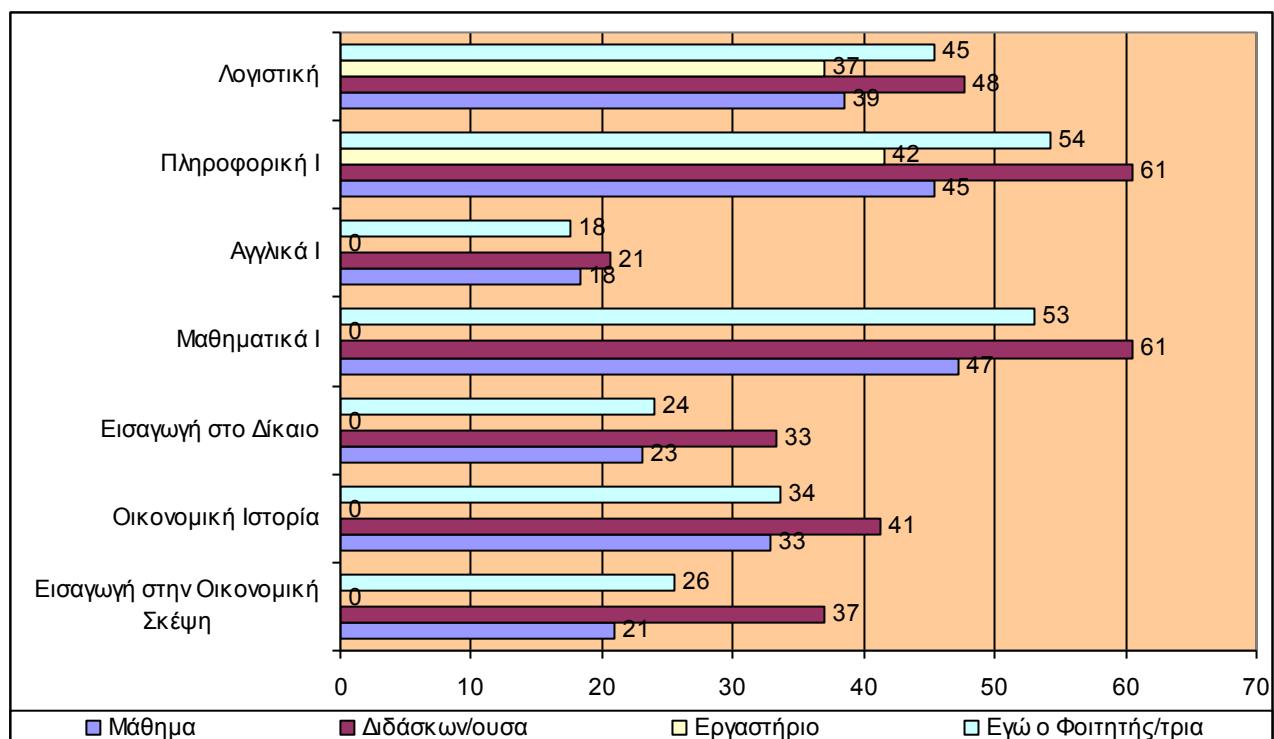

H' Εξάμηνο

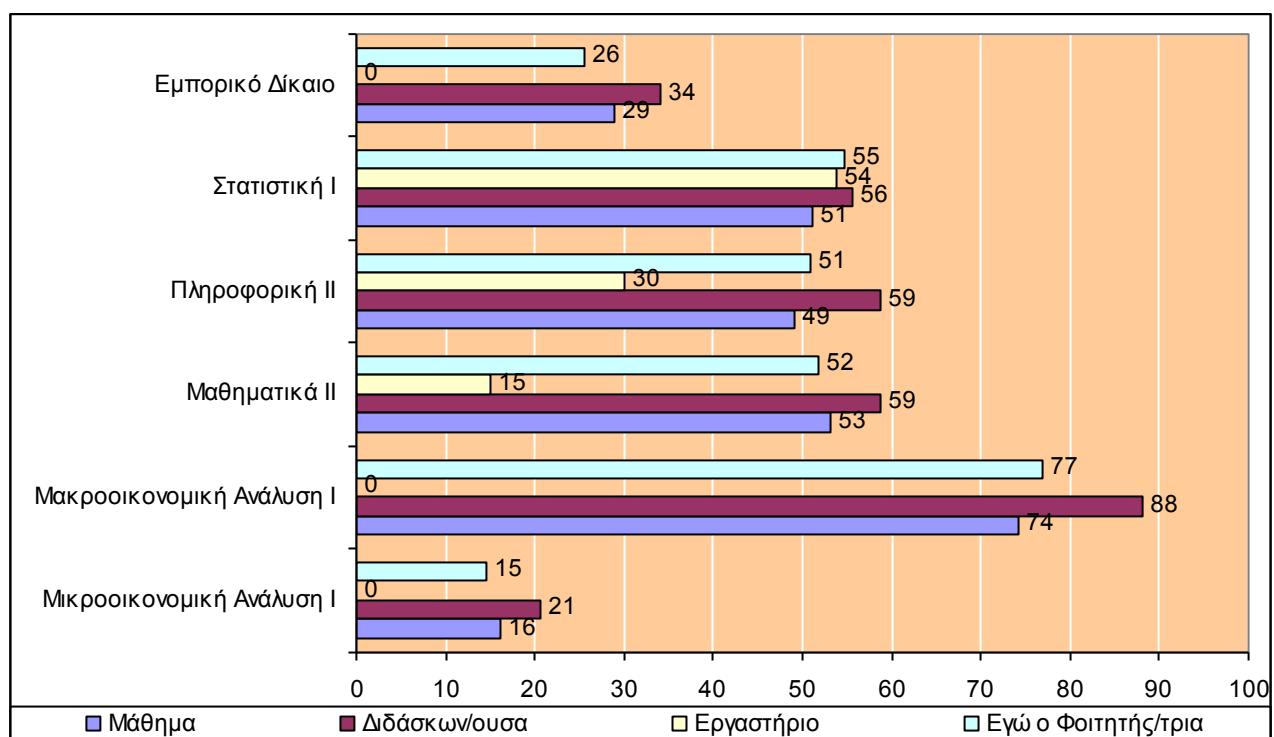

Διάγραμμα Β-2: Μέσος Αριθμός απαντήσεων ανά ενότητα ανά μάθημα,
Ακαδημαϊκό Έτος 2009/10

A' Εξάμηνο

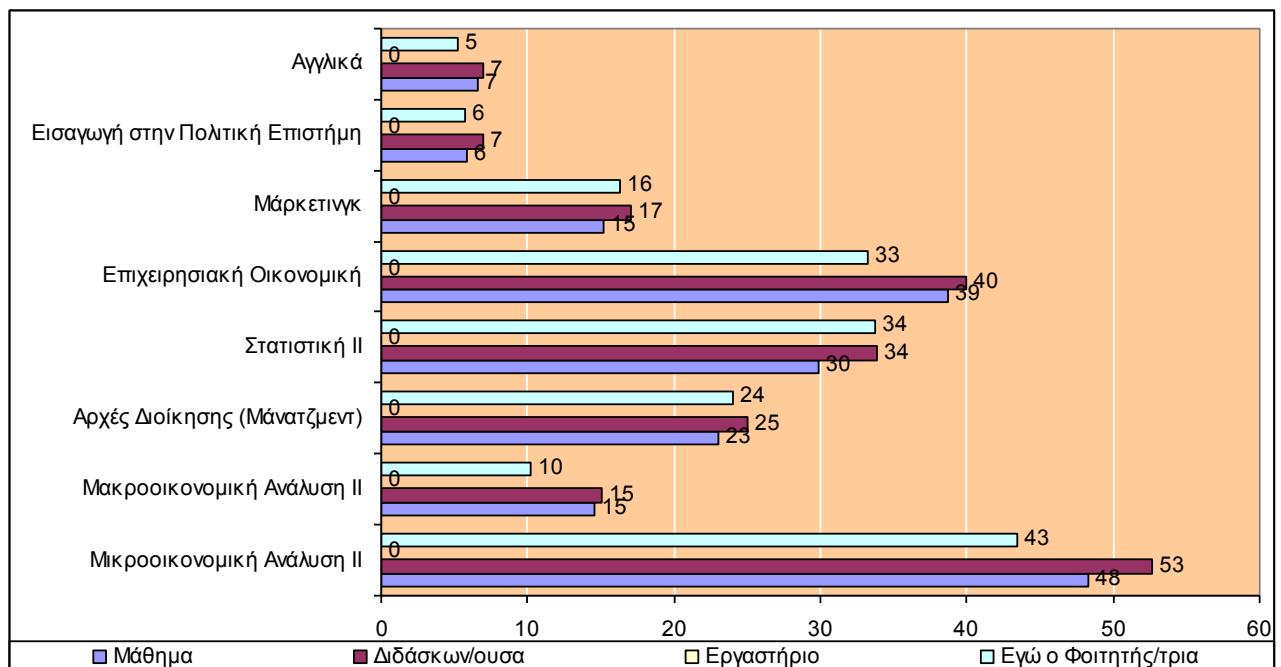

B' Εξάμηνο

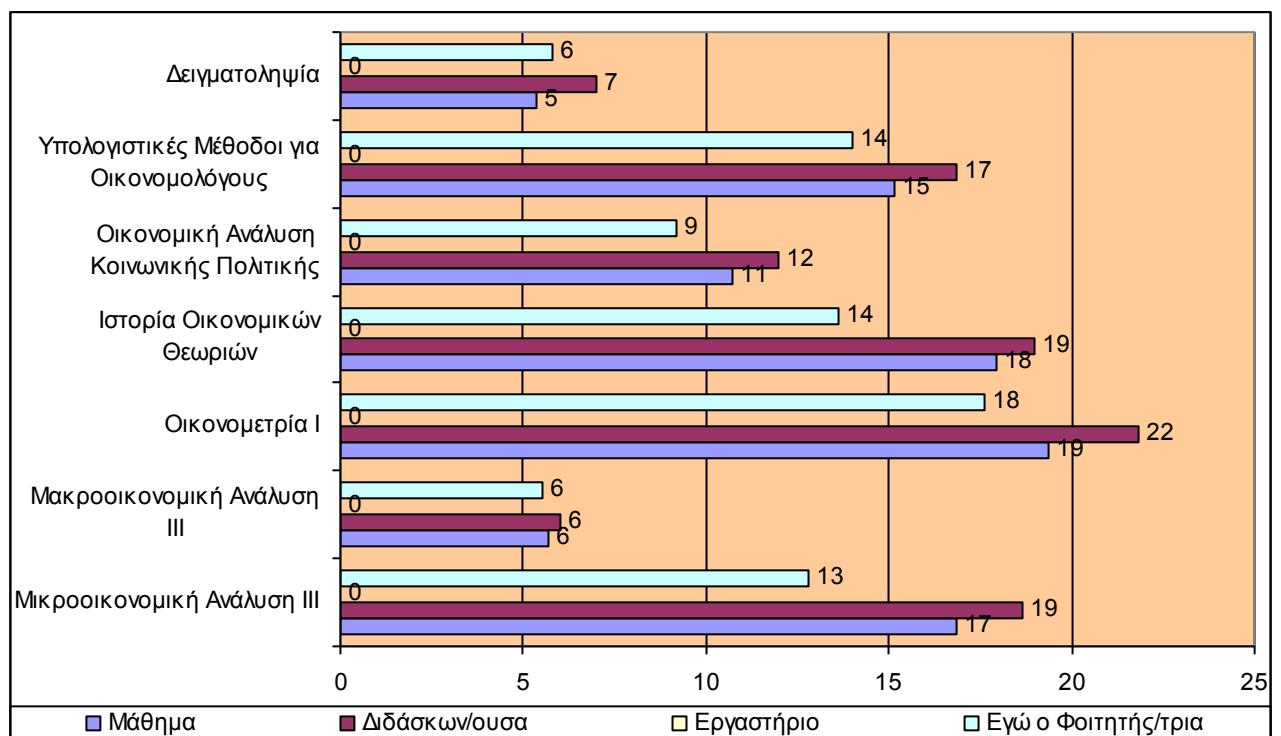

Διάγραμμα Β-2 (Συνέχεια): Μέσος Αριθμός απαντήσεων ανά ενότητα ανά μάθημα, Ακαδημαϊκό Έτος 2009/10

Γ' Εξάμηνο

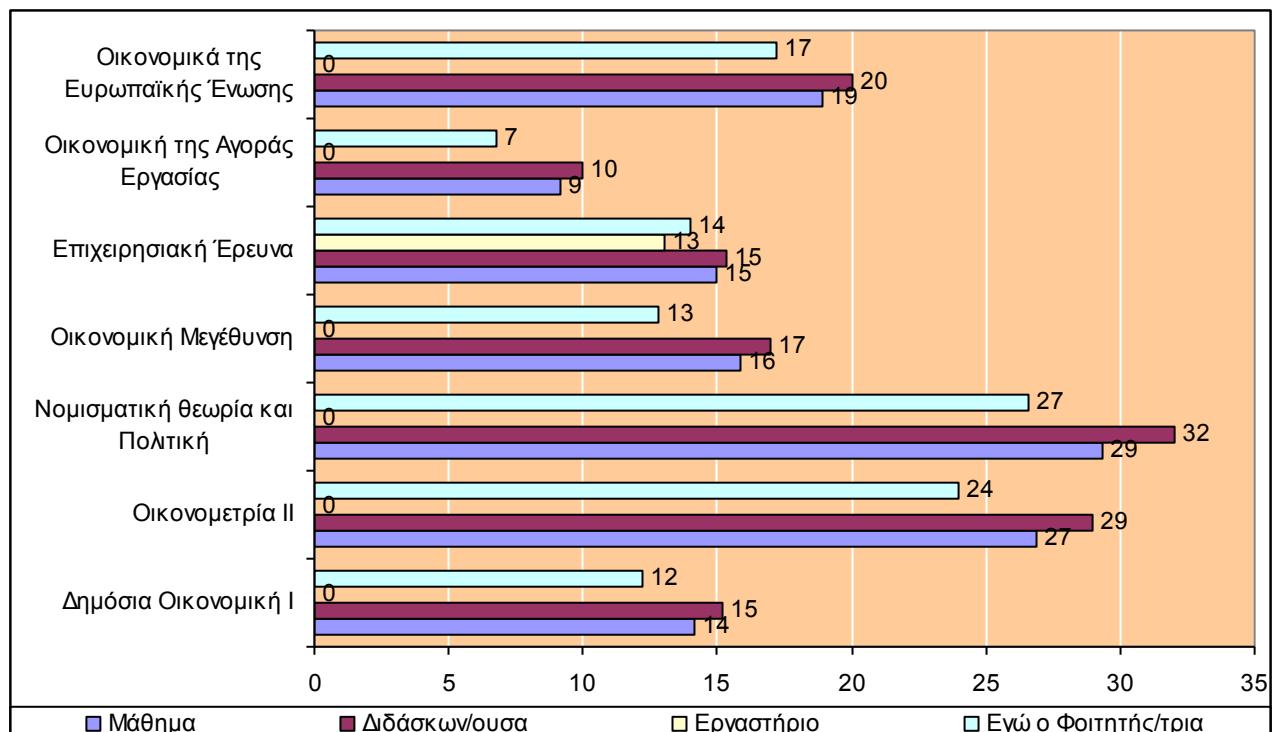

Δ' Εξάμηνο

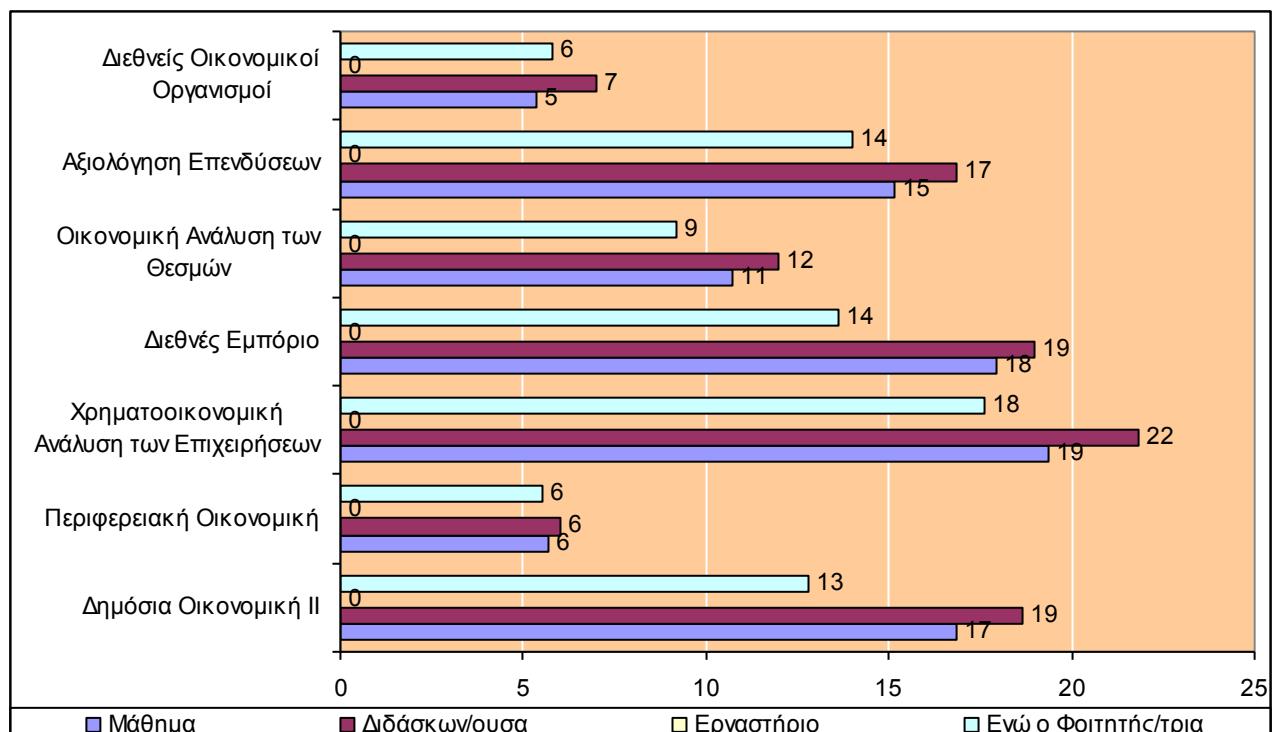

Διάγραμμα Β-2 (Συνέχεια): Μέσος Αριθμός απαντήσεων ανά ενότητα ανά μάθημα, Ακαδημαϊκό Έτος 2009/10

E' Εξάμηνο

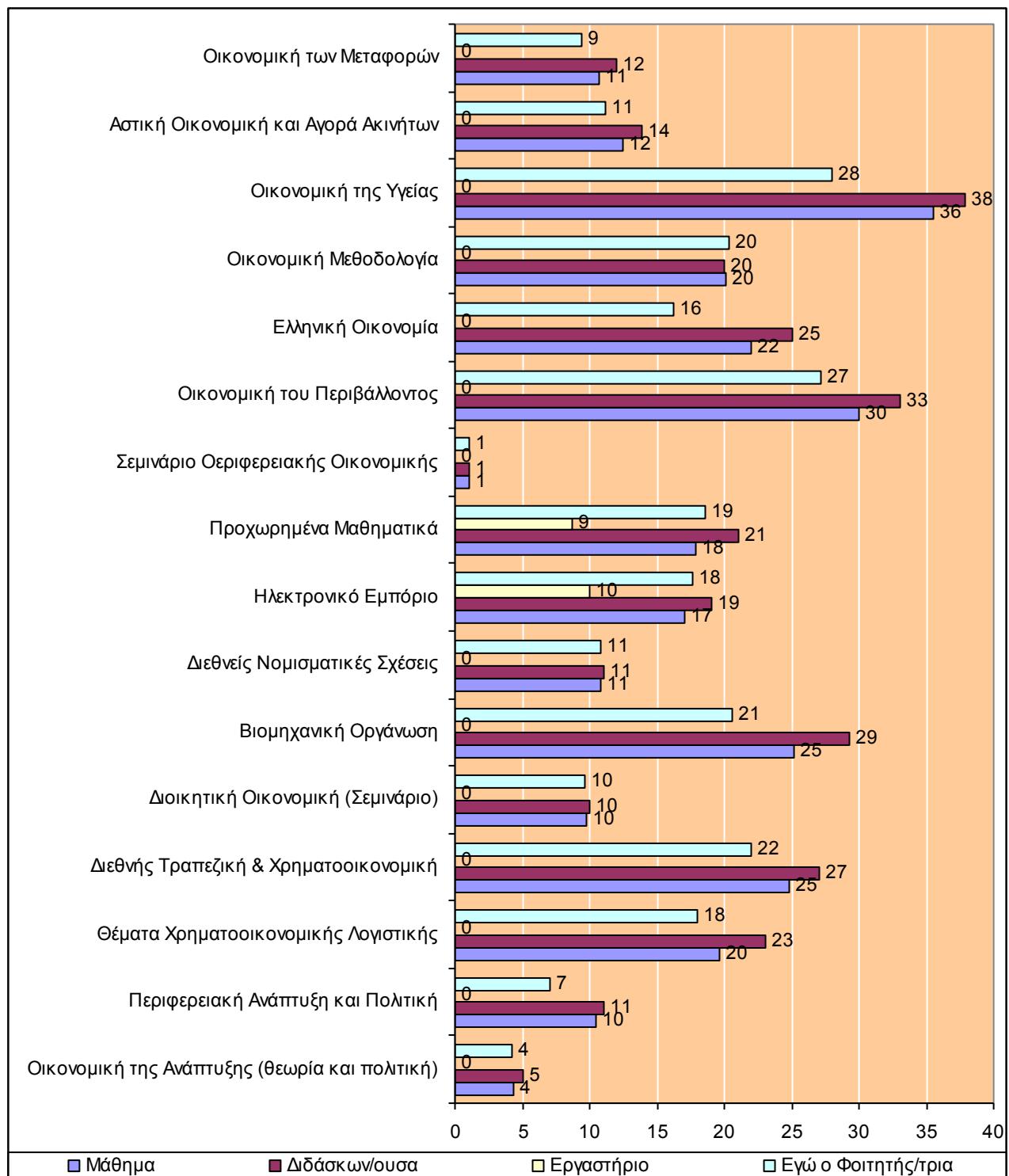

ΣΤ' Εξάμηνο

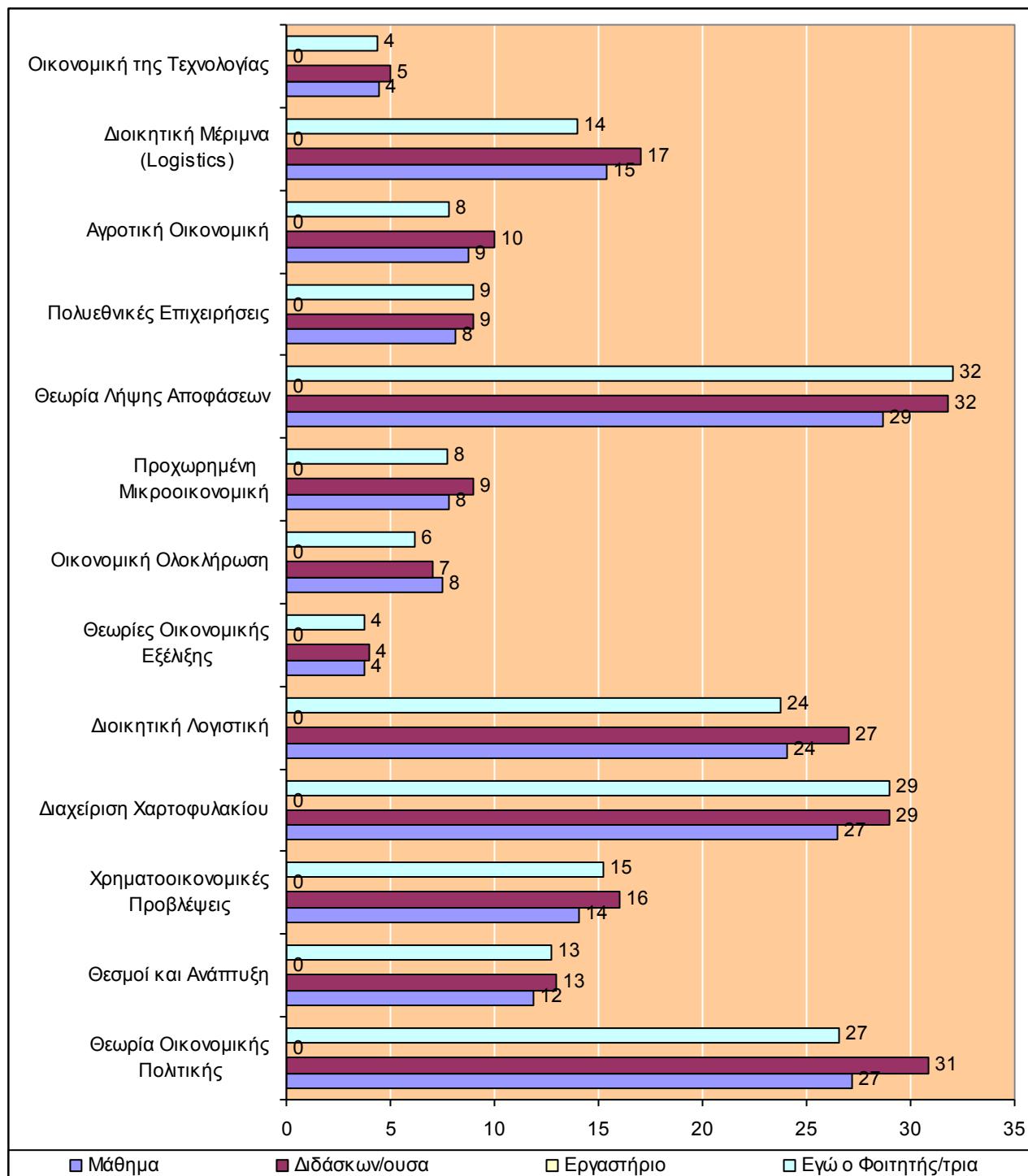
Διάγραμμα Β-2 (Συνέχεια): Μέσος Αριθμός απαντήσεων ανά ενότητα ανά μάθημα, Ακαδημαϊκό Έτος 2009/10

Z' Εξάμηνο

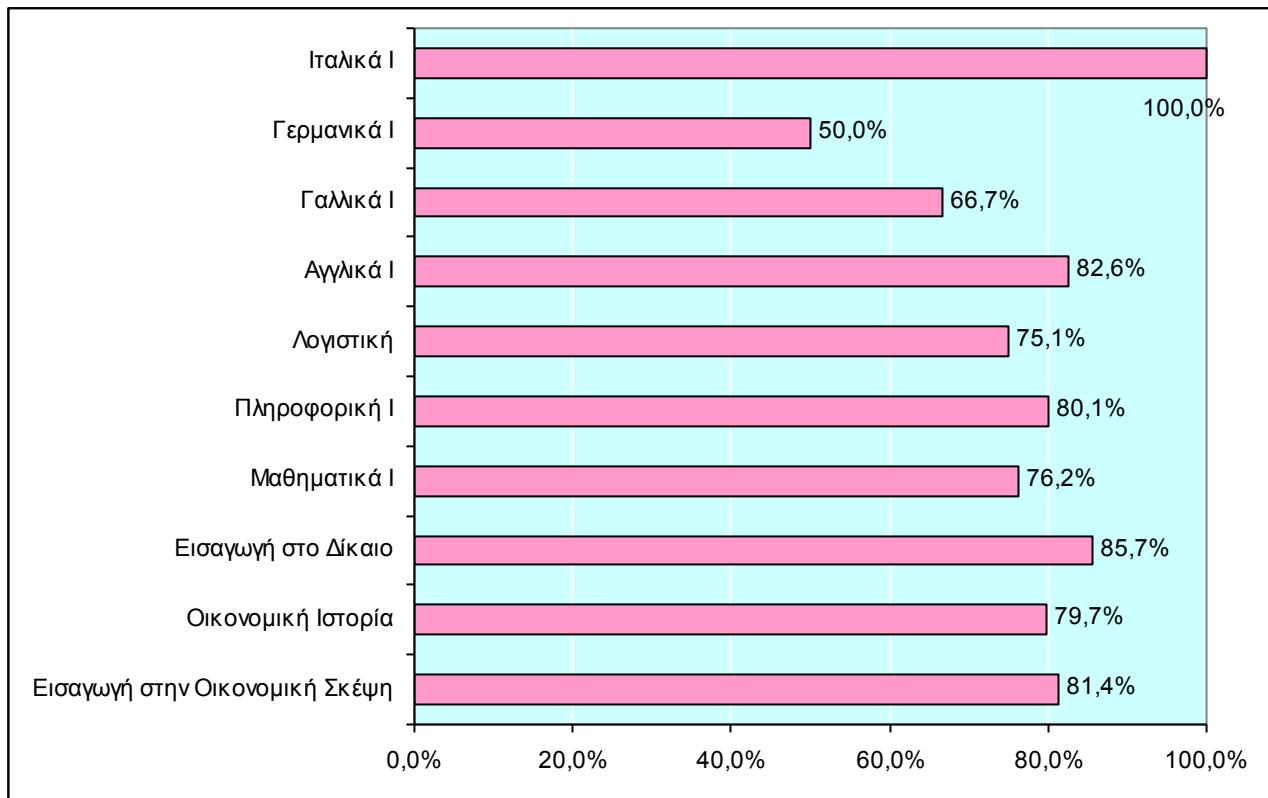
Διάγραμμα Β-2 (Συνέχεια): Μέσος Αριθμός απαντήσεων ανά ενότητα ανά μάθημα, Ακαδημαϊκό Έτος 2009/10

H' Εξάμηνο

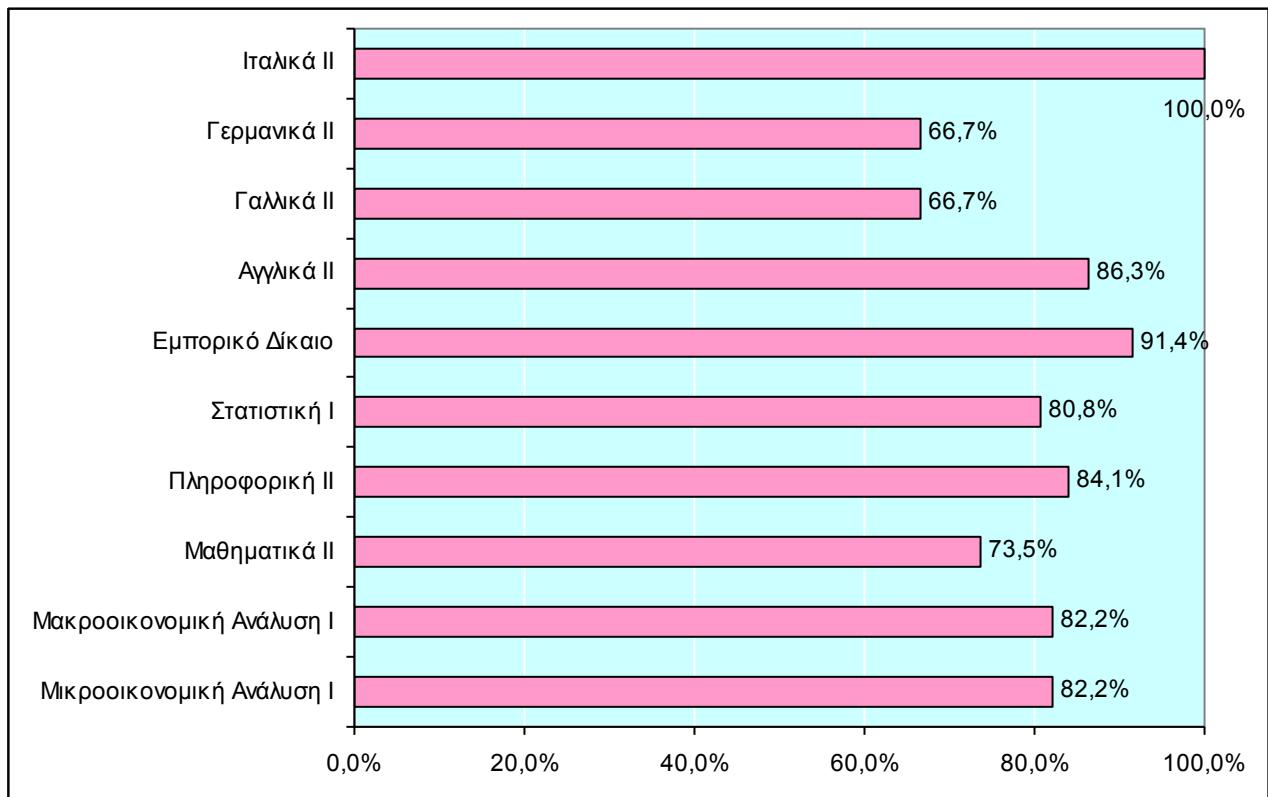

Διάγραμμα Β-3: Ποσοστό συμμετοχής ανά μάθημα, Ακαδημαϊκό Έτος 2009/10

A' Εξάμηνο

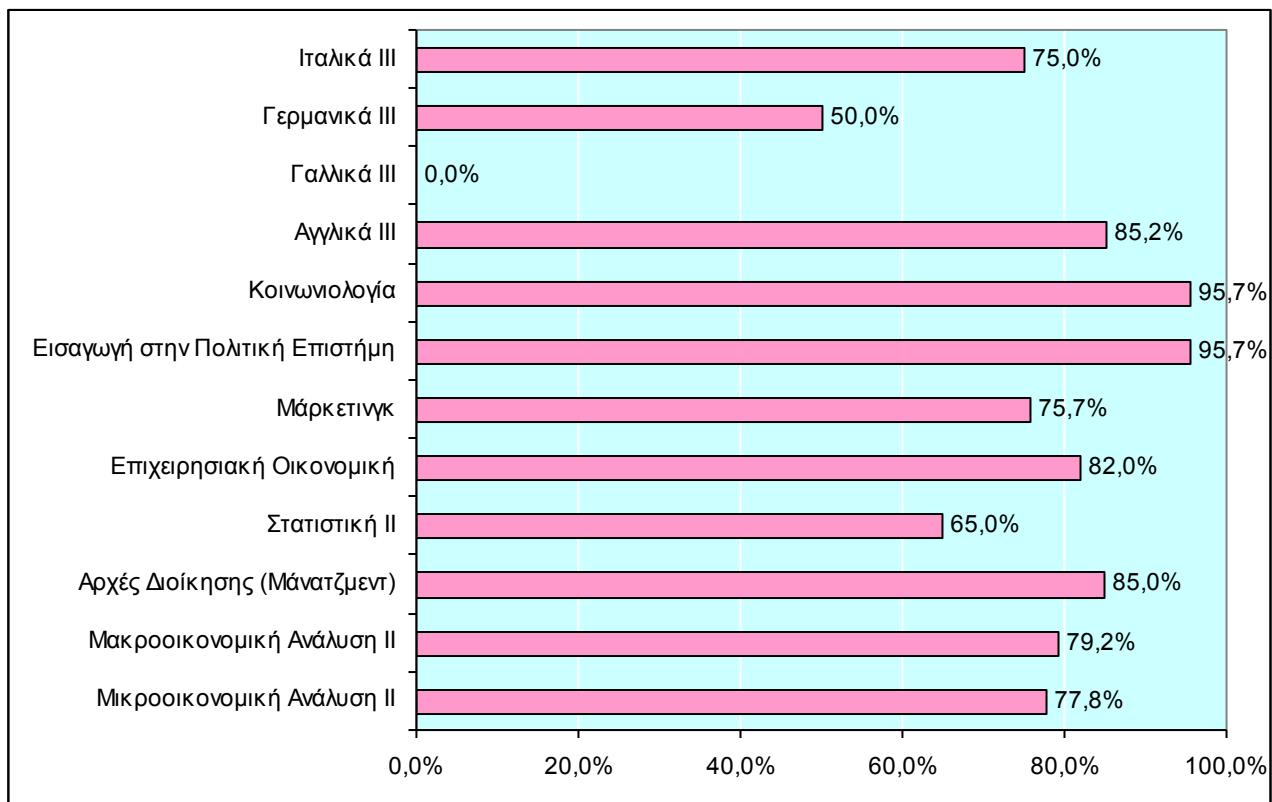

B' Εξάμηνο

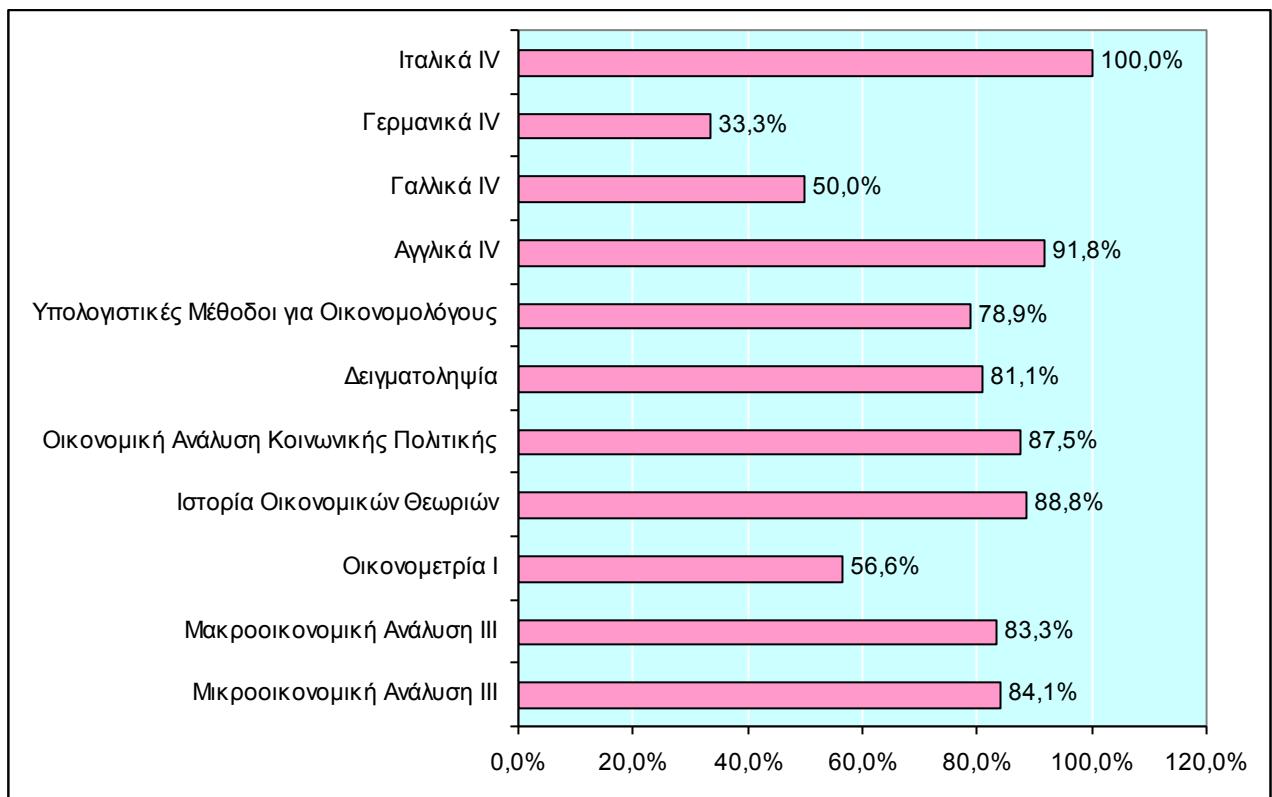

Διάγραμμα Β-3 (Συνέχεια): Ποσοστό συμμετοχής ανά μάθημα, Ακαδημαϊκό Έτος 2009/10

Γ' Εξάμηνο

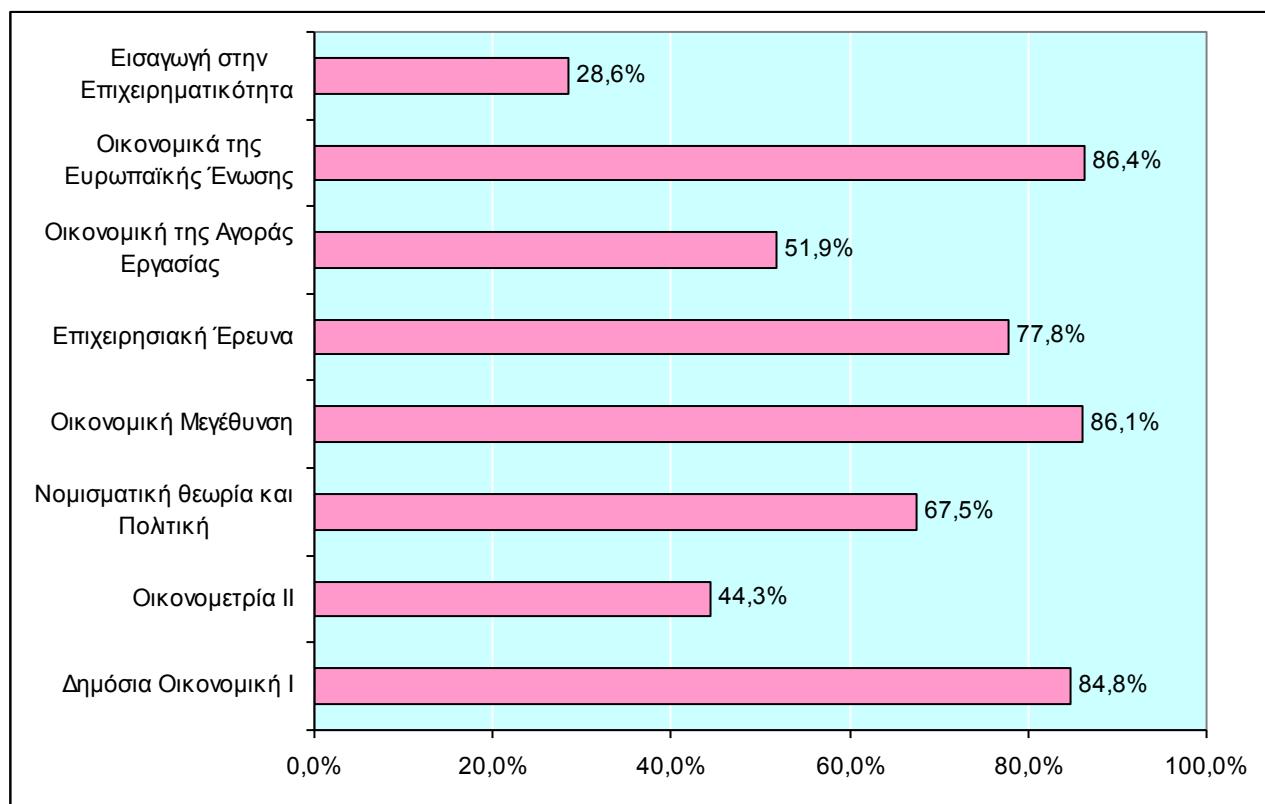

Δ' Εξάμηνο

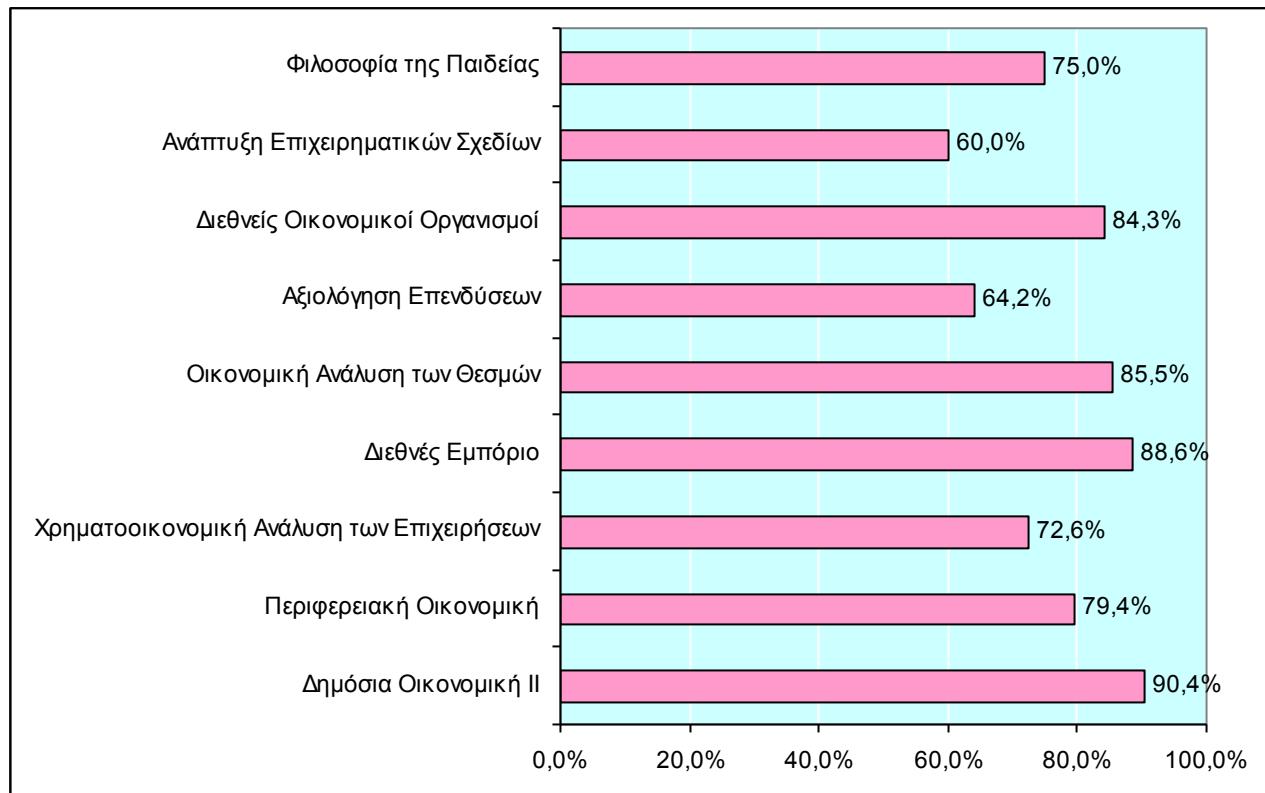

Διάγραμμα Β-3 (Συνέχεια): Ποσοστό συμμετοχής ανά μάθημα, Ακαδημαϊκό Έτος 2009/10

E' Εξάμηνο

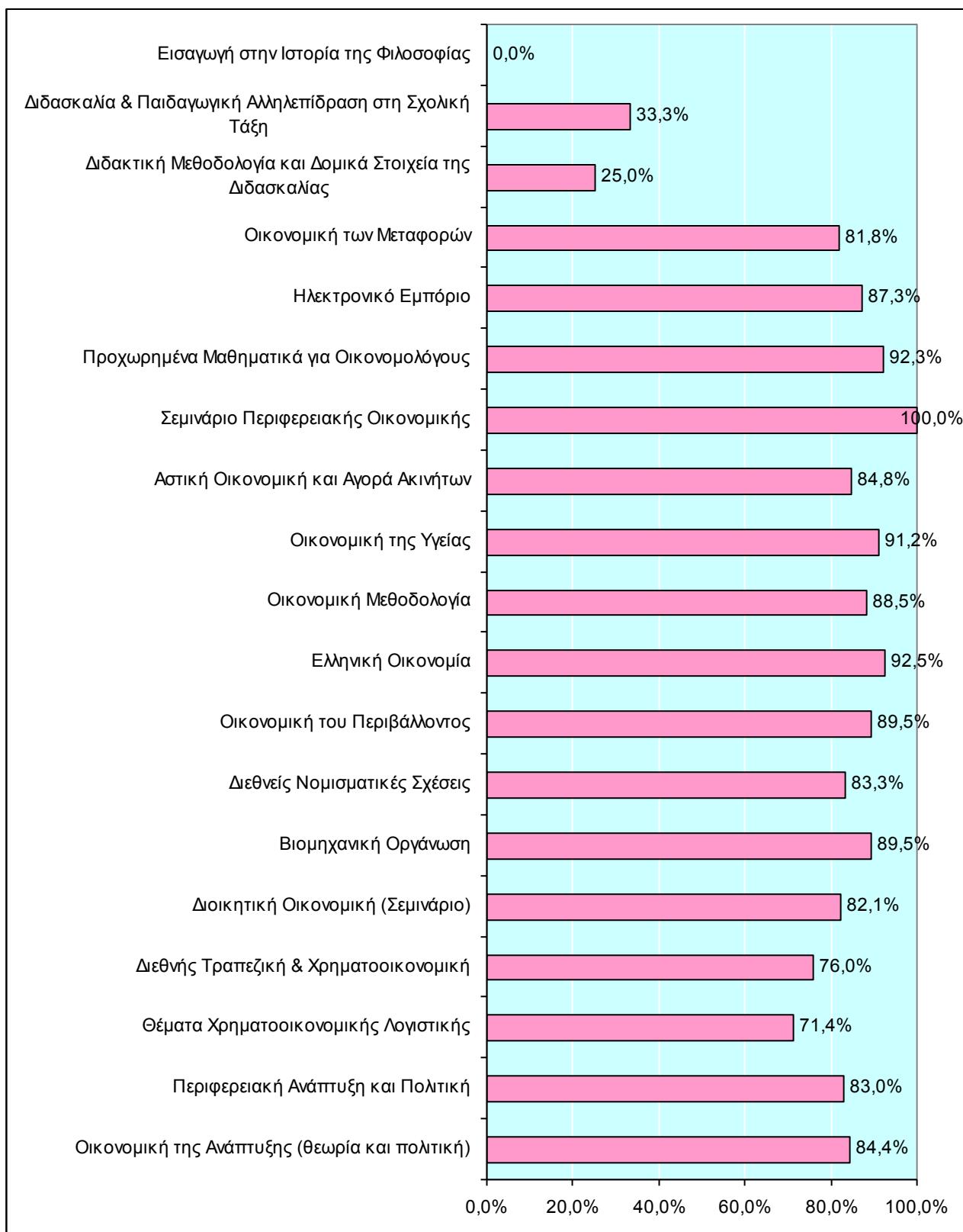

ΣΤ' Εξάμηνο

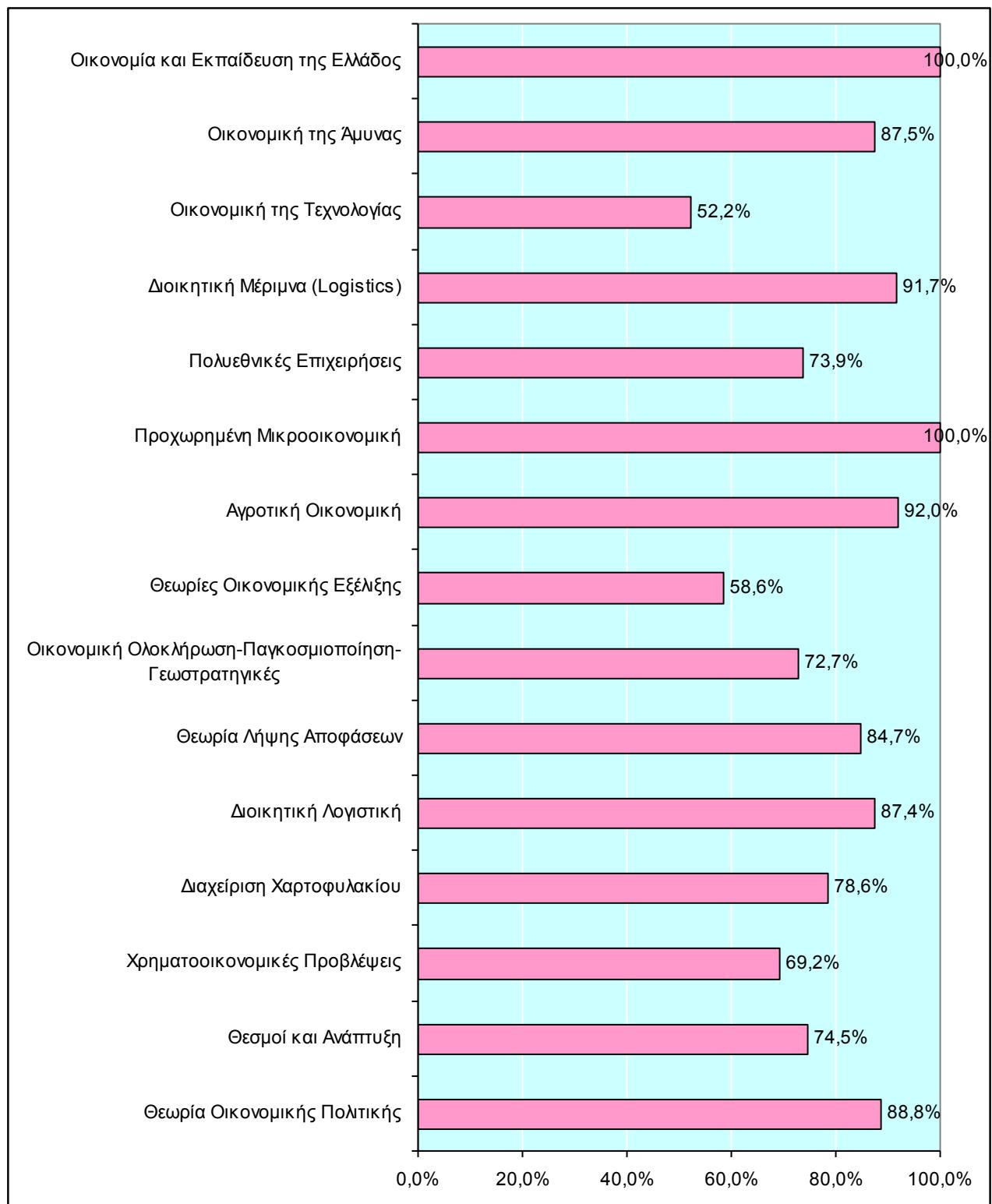
Διάγραμμα Β-3 (Συνέχεια): Ποσοστό συμμετοχής ανά μάθημα, Ακαδημαϊκό Έτος 2009/10

Z' Εξάμηνο

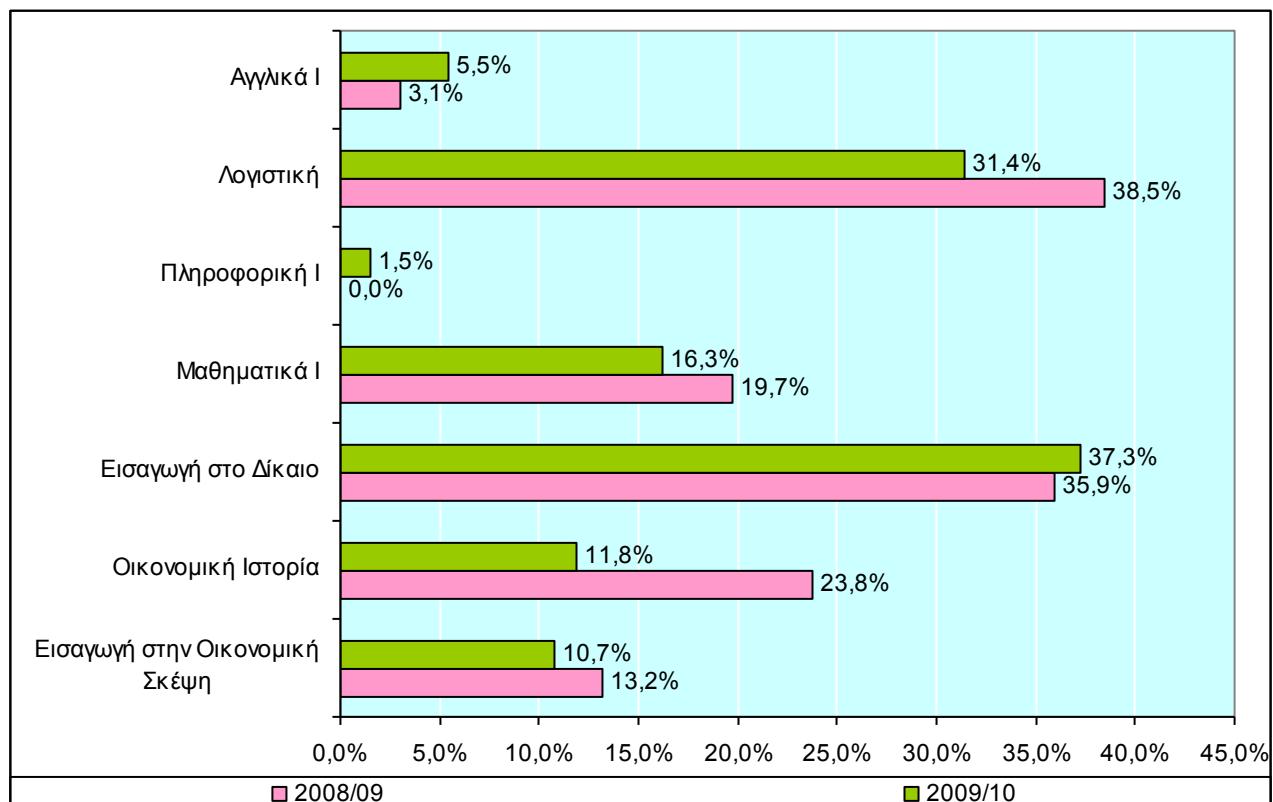
Διάγραμμα Β-3 (Συνέχεια): Ποσοστό συμμετοχής ανά μάθημα, Ακαδημαϊκό Έτος 2009/10

H' Εξάμηνο

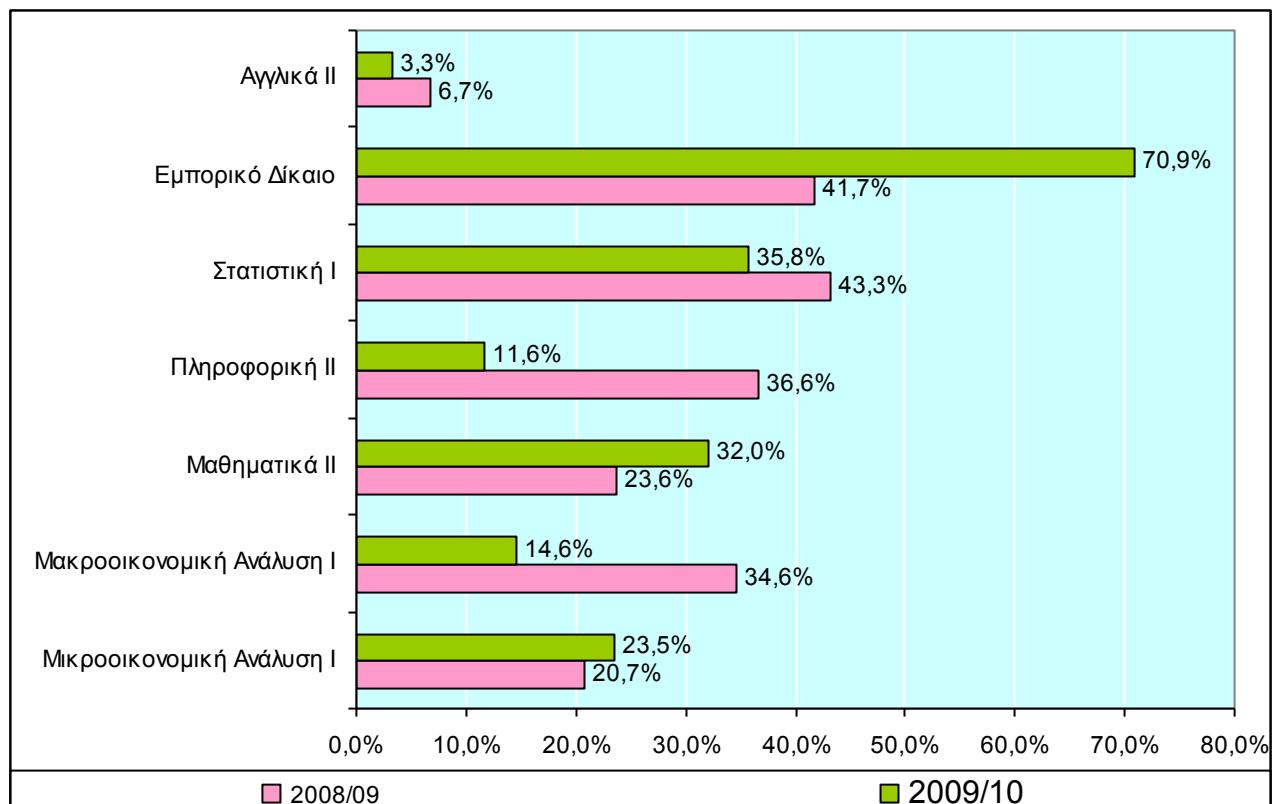

Διάγραμμα Β-4: Ποσοστό αποτυχίας ανά μάθημα, Ακαδημαϊκά Έτη 2008/09 και 2009/10

A' Εξάμηνο

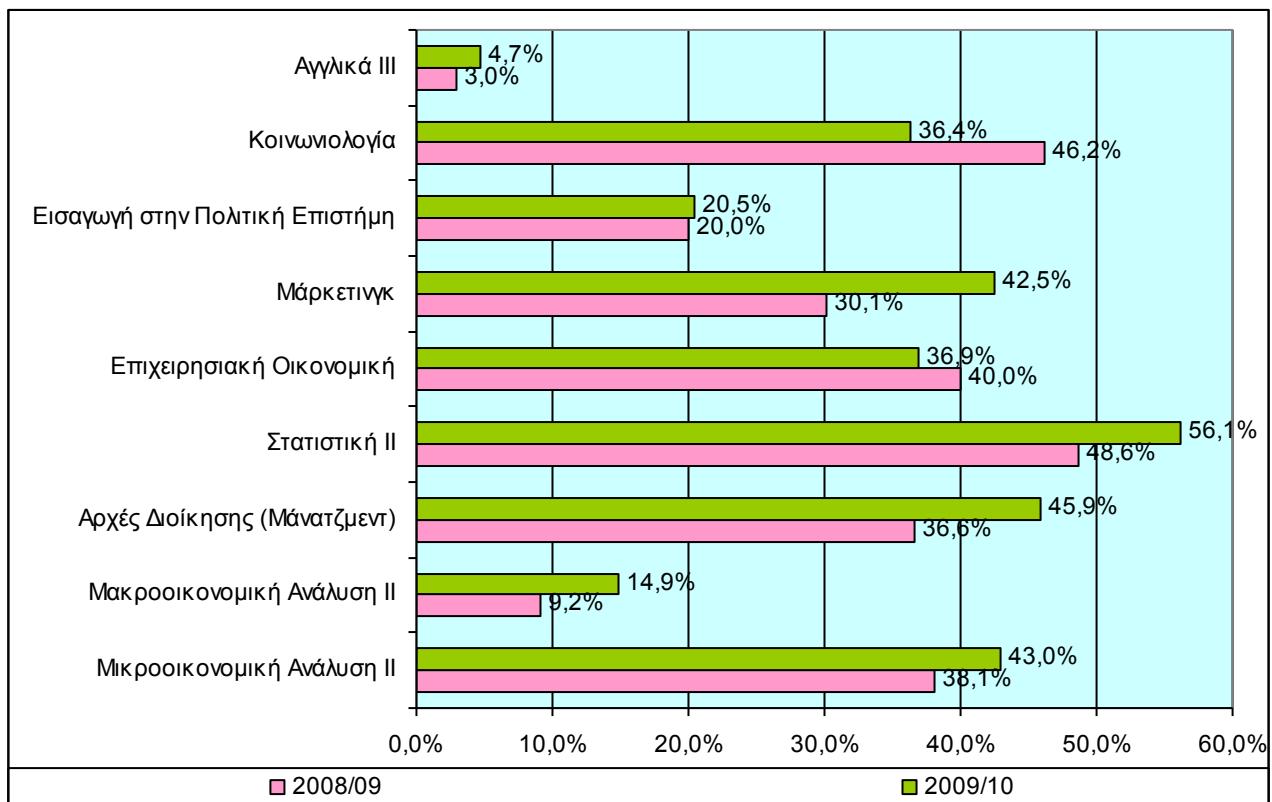

B' Εξάμηνο

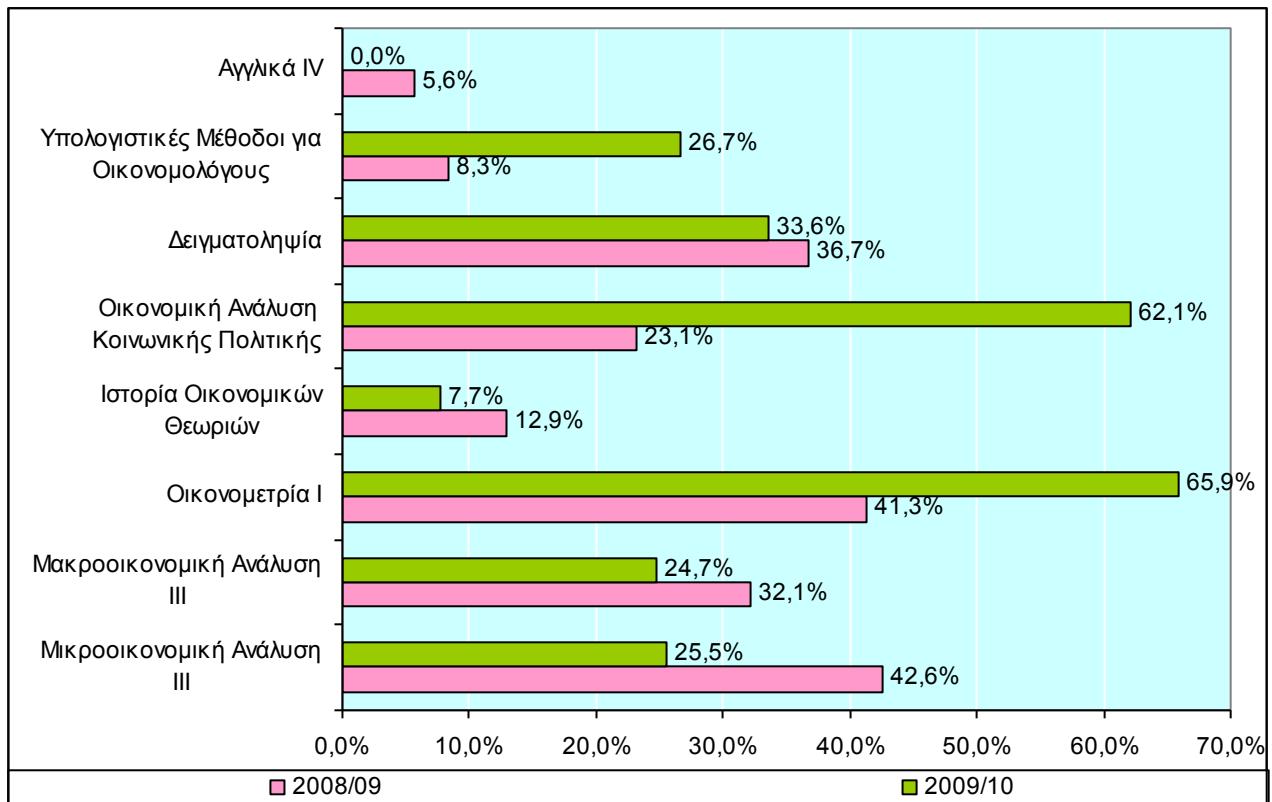

Διάγραμμα Β-4 (Συνέχεια): Ποσοστό αποτυχίας ανά μάθημα, Ακαδημαϊκά Έτη 2008/09 και 2009/10

Γ' Εξάμηνο

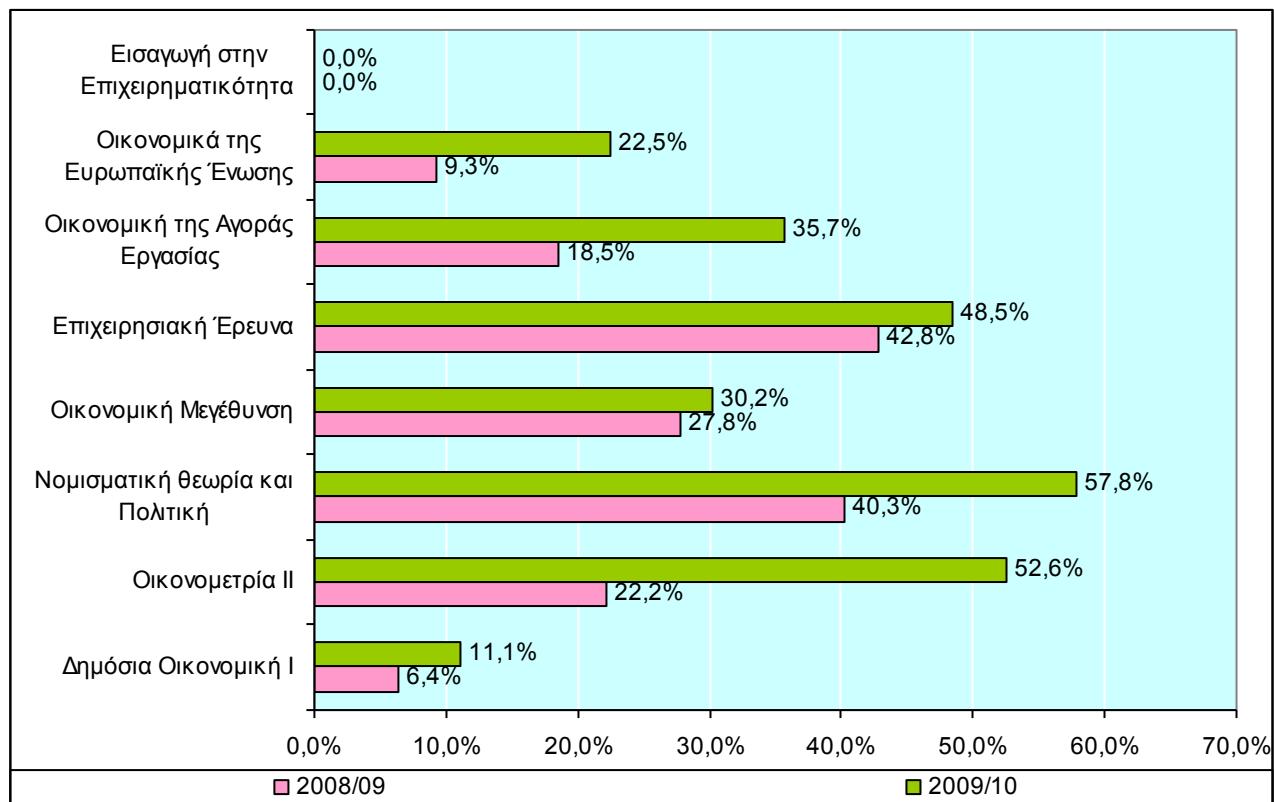

Δ' Εξάμηνο

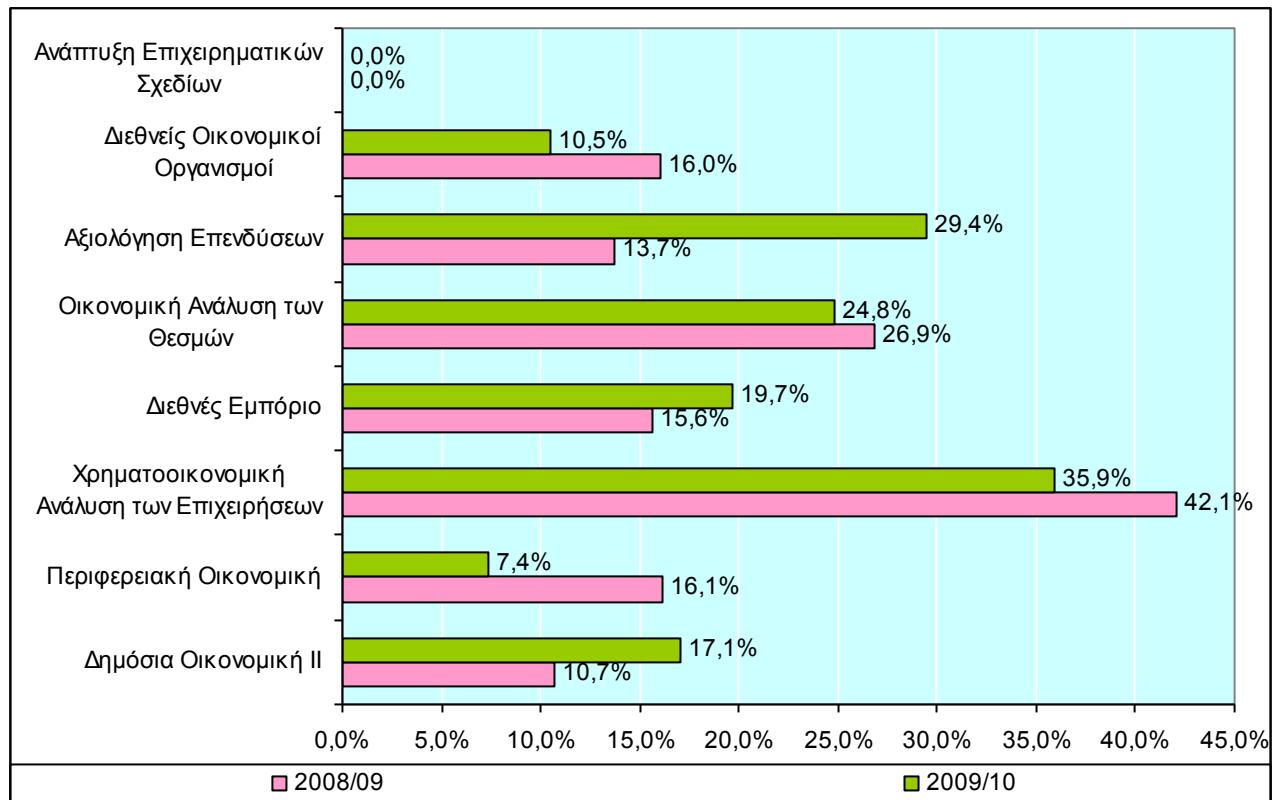

Διάγραμμα Β-4 (Συνέχεια): Ποσοστό αποτυχίας ανά μάθημα, Ακαδημαϊκά Έτη 2008/09 και 2009/10

E' Εξάμηνο

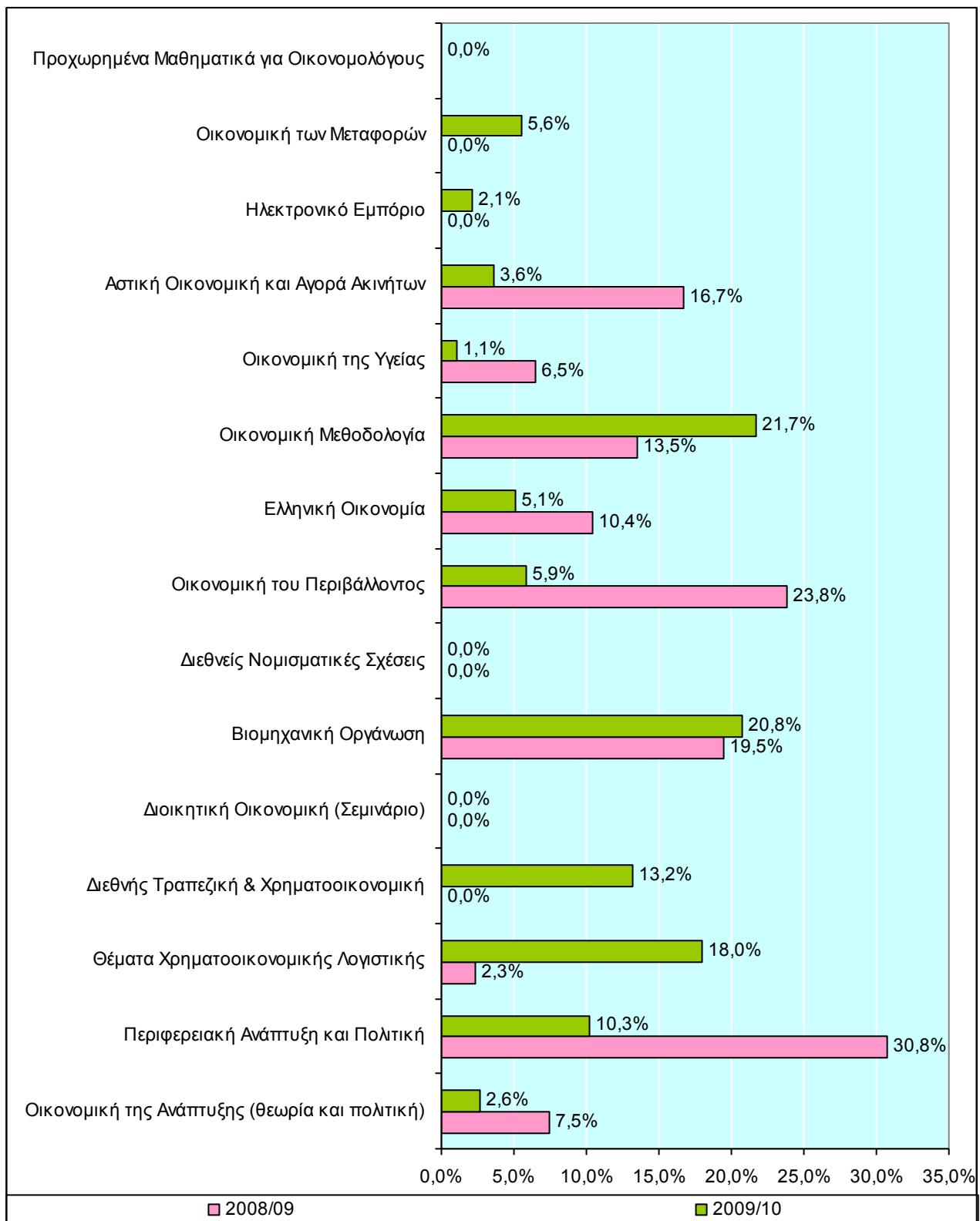

ΣΤ' Εξάμηνο

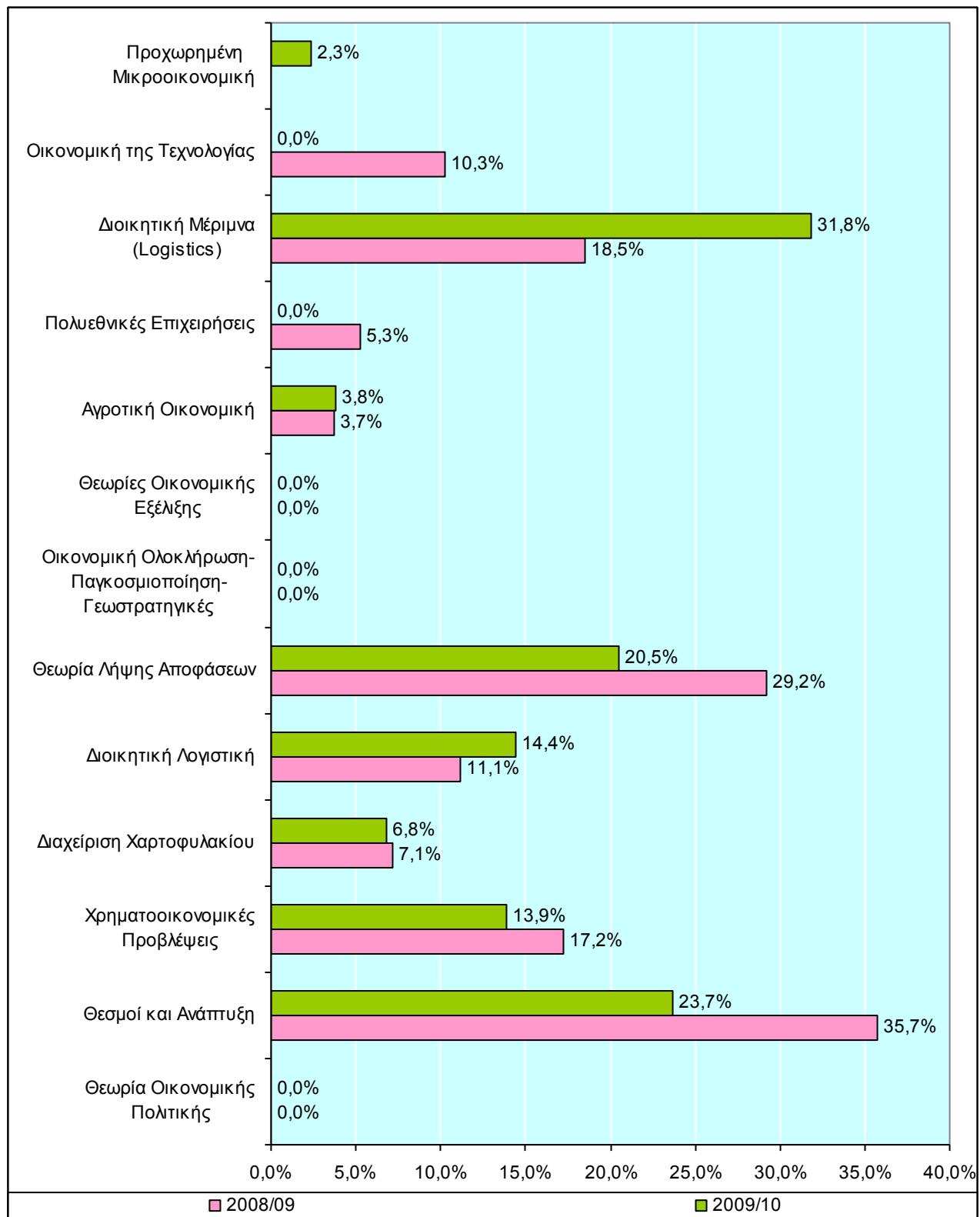
Διάγραμμα Β-4 (Συνέχεια): Ποσοστό αποτυχίας ανά μάθημα, Ακαδημαϊκά Έτη 2008/09 και 2009/10

Z' Εξάμηνο

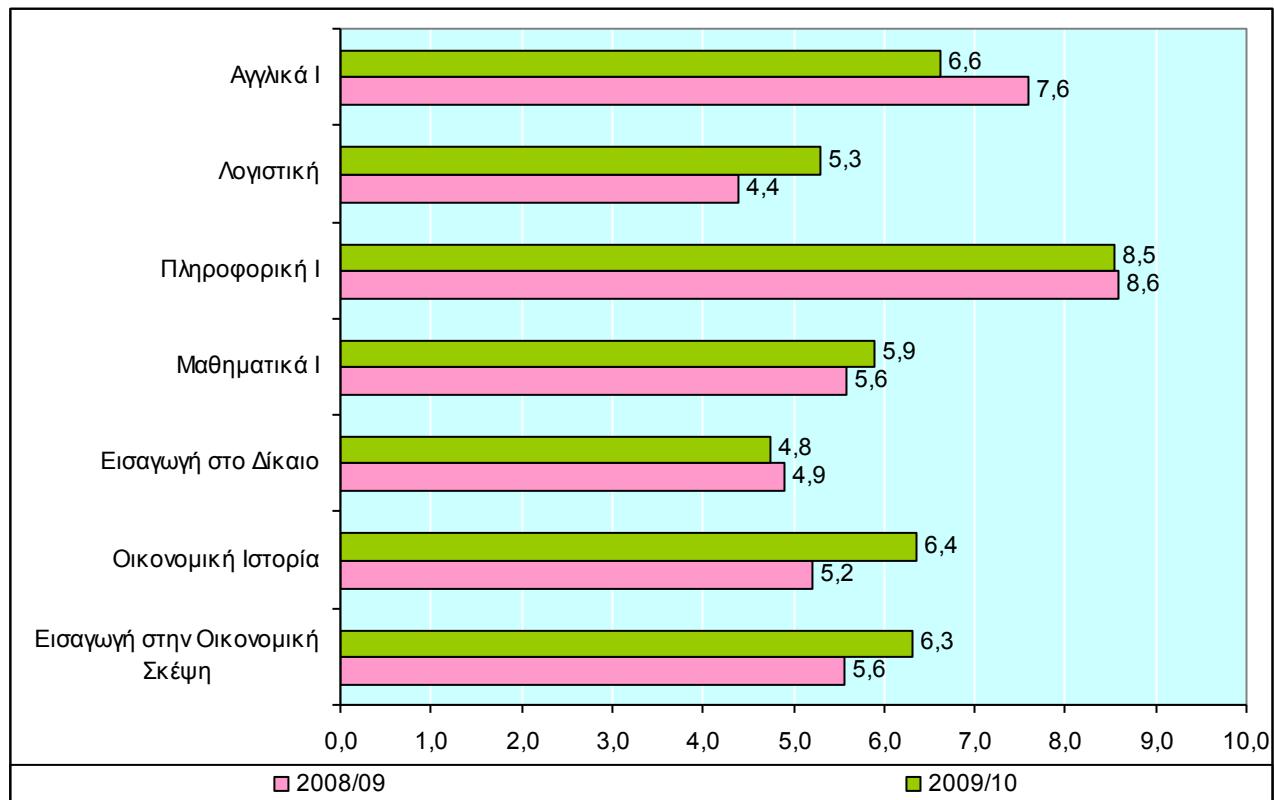
Διάγραμμα Β-4 (Συνέχεια): Ποσοστό αποτυχίας ανά μάθημα, Ακαδημαϊκά Έτη 2008/09 και 2009/10

H' Εξάμηνο

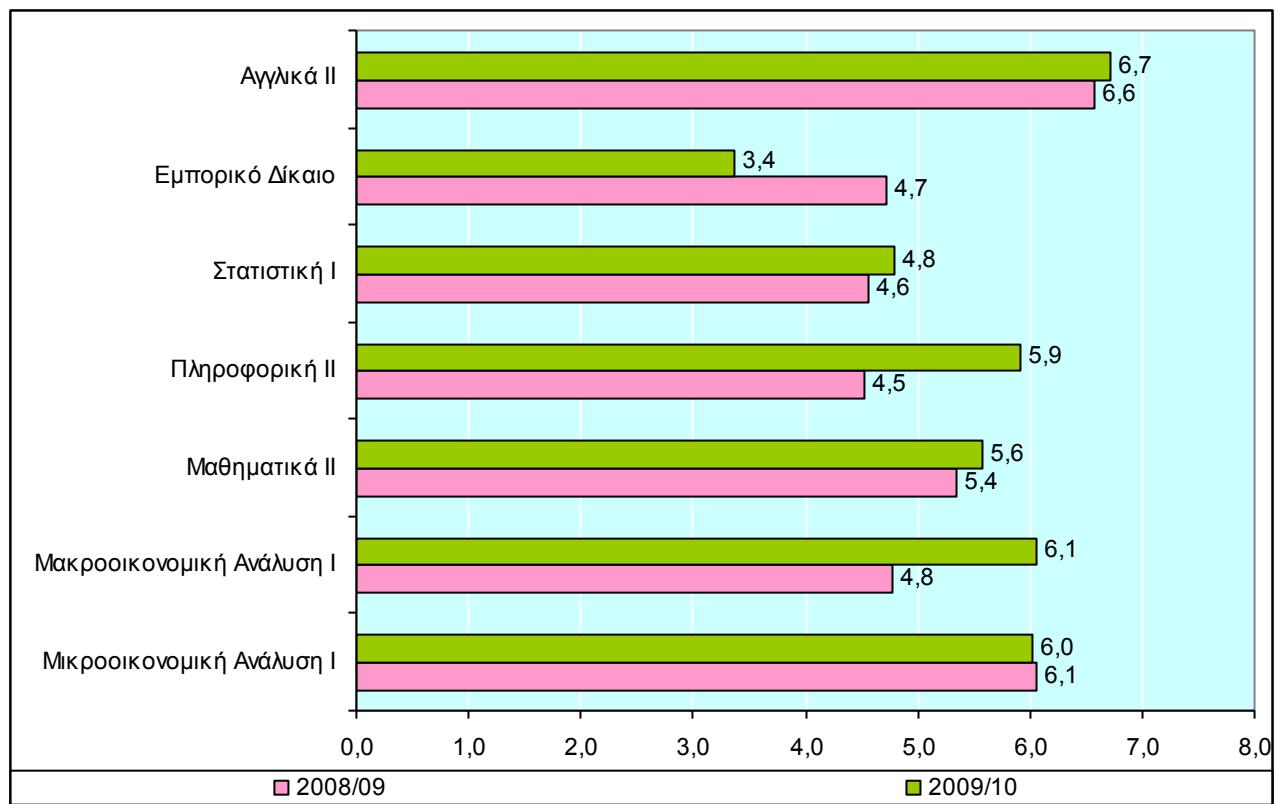

Διάγραμμα Β-5: Μέσος Όρος Βαθμολογίας ανά μάθημα, Ακαδημαϊκά Έτη 2008/09 και 2009/10

A' Εξάμηνο

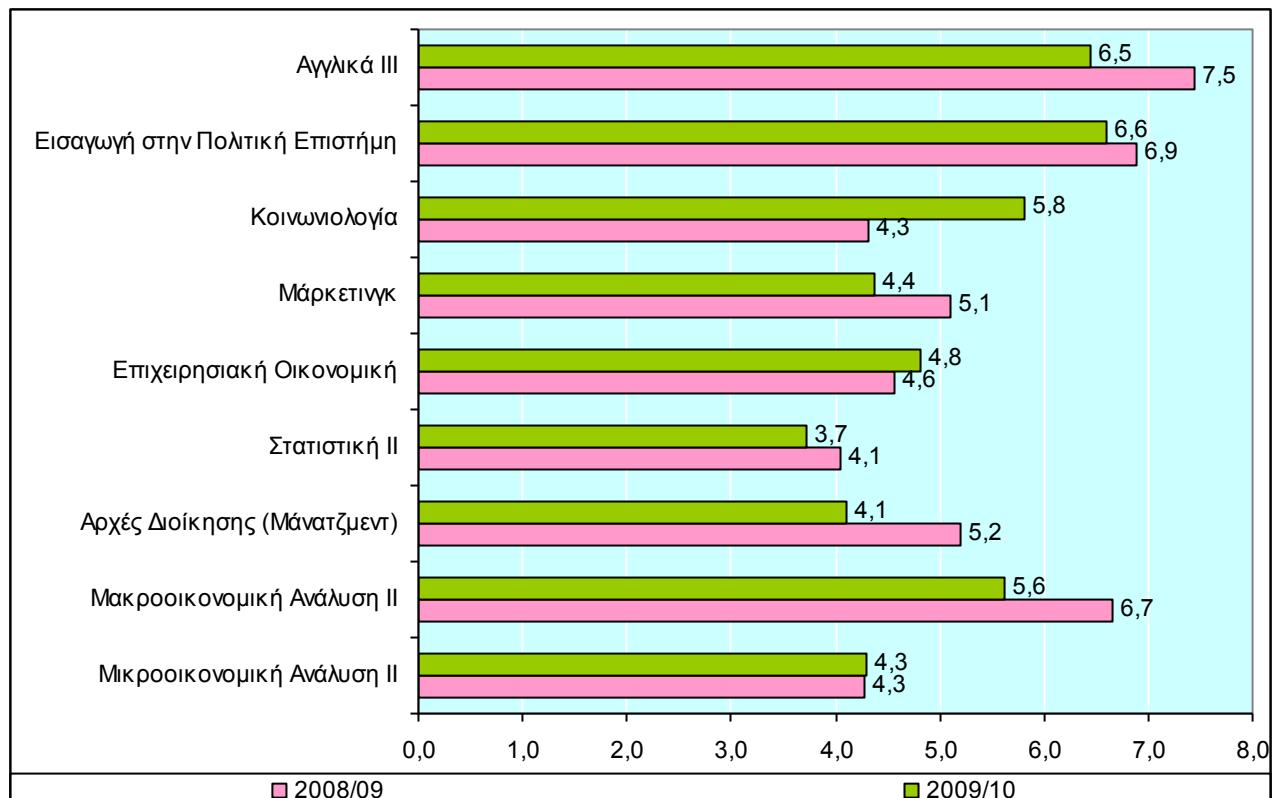

B' Εξάμηνο

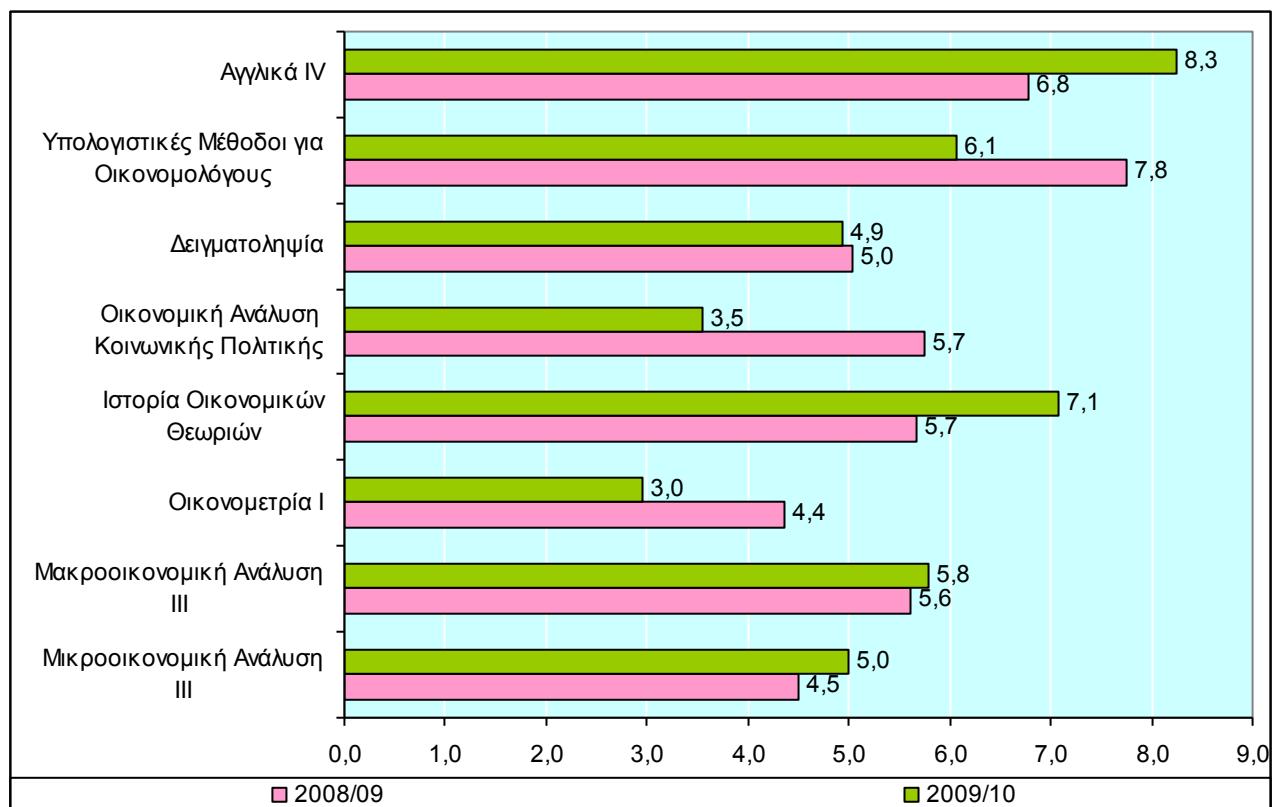

Διάγραμμα Β-5 (Συνέχεια): Μέσος Όρος Βαθμολογίας ανά μάθημα, Ακαδημαϊκά Έτη 2008/09 και 2009/10

Γ' Εξάμηνο

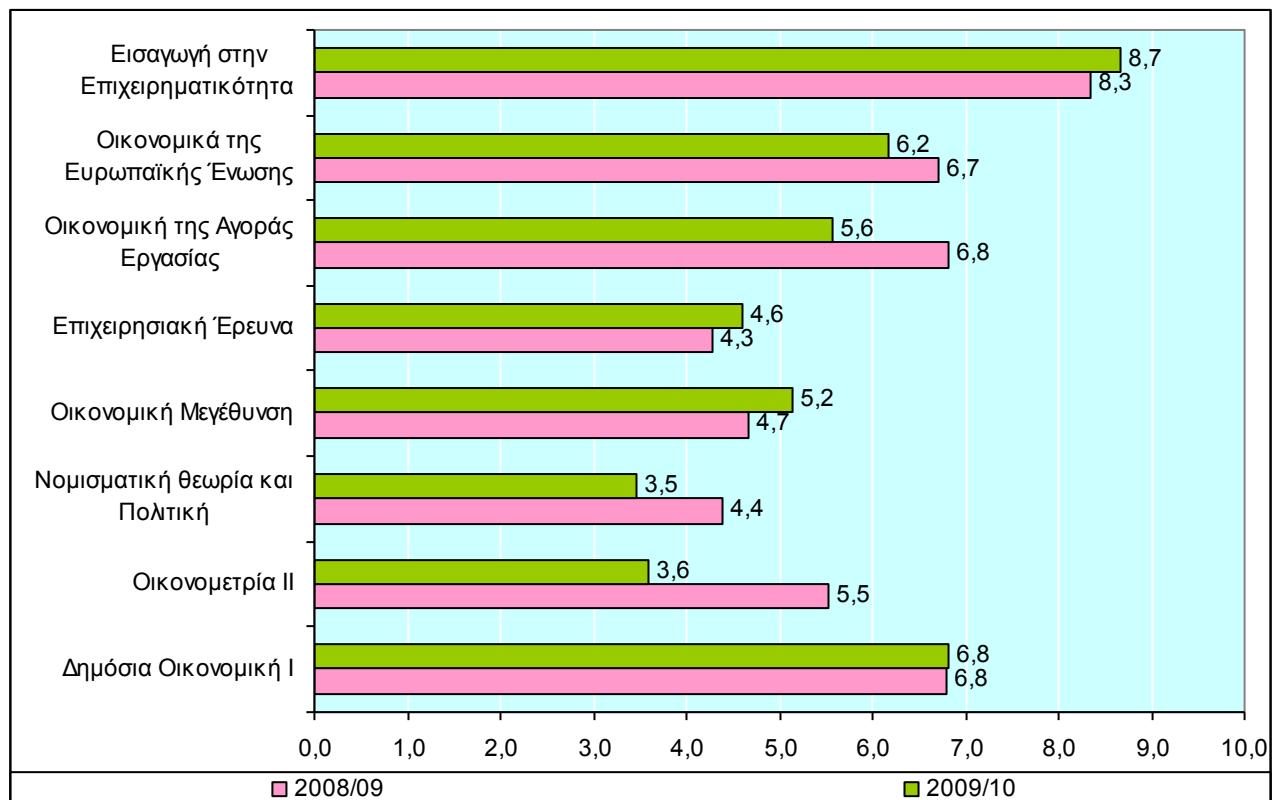

Δ' Εξάμηνο

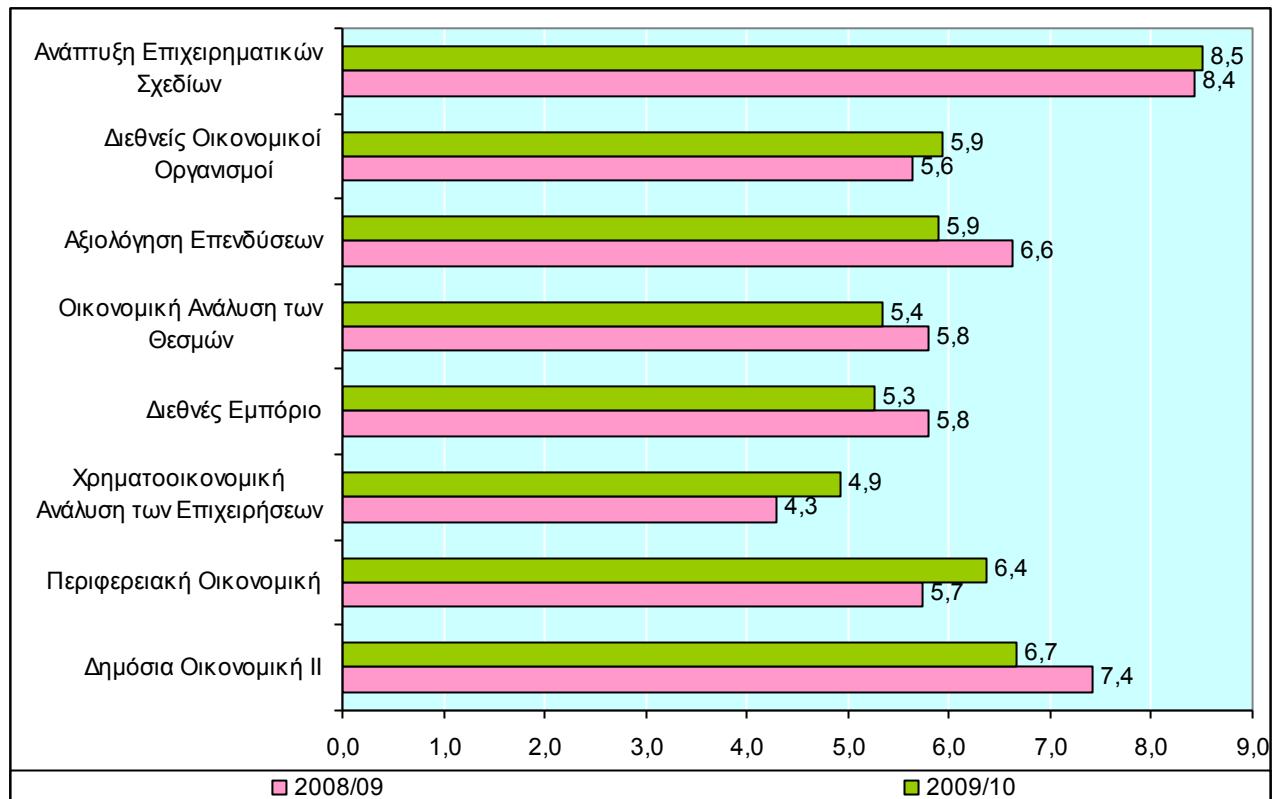

Διάγραμμα Β-5 (Συνέχεια): Μέσος Όρος Βαθμολογίας ανά μάθημα, Ακαδημαϊκά Έτη 2008/09 και 2009/10

E' Εξάμηνο

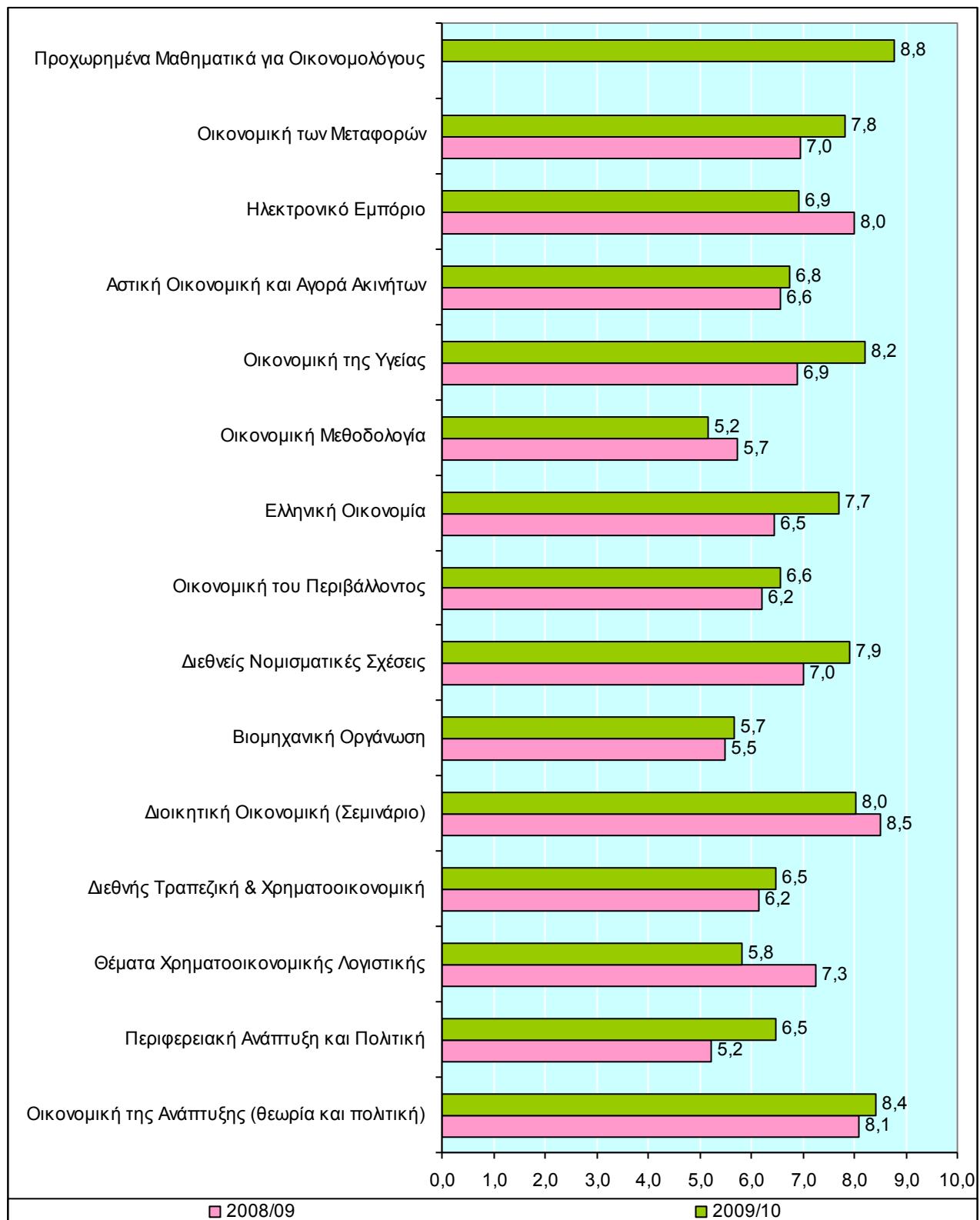

ΣΤ' Εξάμηνο

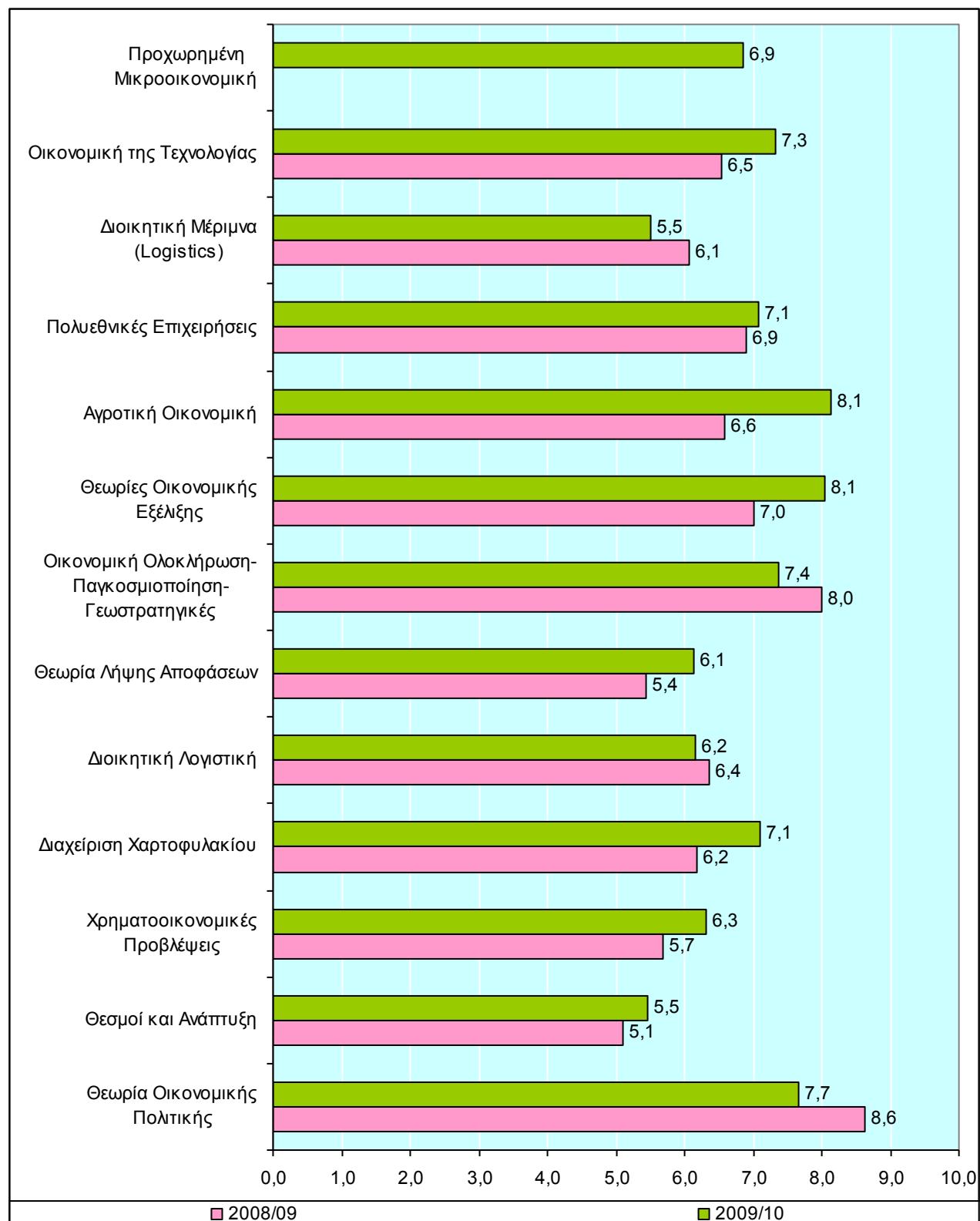
Διάγραμμα Β-5 (Συνέχεια): Μέσος Όρος Βαθμολογίας ανά μάθημα, Ακαδημαϊκά 'Ετη 2008/09 και 2009/10

Z' Εξάμηνο

Διάγραμμα Β-5 (Συνέχεια): Μέσος Όρος Βαθμολογίας ανά μάθημα, Ακαδημαϊκά Έτη 2008/09 και 2009/10

H' Εξάμηνο

Department of Economics Discussion Papers Series

- 01-01** **Lagarde C.** (2001). Surplus value accumulation, population growth and falling rate of profit, University of Montpellier I.
- 01-02** **Korres G.** (2001). Technical change, diffusion and innovation in a context growth model.
- 01-03** **Kitsos C.P.** (2001). Choosing the best predictive model, University of Thessaly, Department of Economics.
- 01-04** **Halkos G. and Salamouris D.** (2001). Efficiency measures of the Greek Banking Sector: A non-parametric approach for the period 1997-1999.
- 01-05** **Halkos G. and Evangelinos K.** (2001). Determinants of Environmental Management Systems Standards implementation: Evidence from Greek Industry.
- 01-06** **Halkos G.** (2001). Is there an Environmental Kuznets Curve for sulphur?
- 02-01** **Agrafiotis G.K. and Tsoukalas M.Z.** (2002). Service evaluation of a single server correlated loss system.
- 02-02** **Agrafiotis G.K. and Tsoukalas M.Z.** (2002). A non-stochastic model for pensionable service.
- 02-03** **Agrafiotis G.K. and Tsoukalas M.Z.** (2002). A translated renewal model with cost optimization applications.
- 02-04** **M. Ζουμπουλάκης και N. Κυριαζής** (2002). Τα Οικονομικά της θαλασσοκρατίας: Θεσμοί και Οικονομική Ανάπτυξη στην Αθηναϊκή Δημοκρατία και την Ελισαβετιανή Αγγλία
- 03-01** **Halkos G. and Kyriazis N.** (2003). A game theory approach to institutional change.
- 03-02** **Halkos G. and Kevork I.** (2003). A comparison of alternative unit root tests.
- 03-03** **Halkos G. and Kevork I.** (2003). Forecasting an ARIMA (0,2,1) using the random walk model with drift.
- 04-01** **Halkos G. and Kevork I.** (2004). A new methodology for testing the existence of a random walk in finite samples.
- 05-01** **Benos N.** (2005). Education Systems and Economic Growth.
- 05-02** **Kaskarelis I.** (2005). Capitalism, Representative Democracy and the Protection of the Environment.
- 05-03** **Halkos G. and Tzeremes N.** (2005). A DEA approach to regional development: The case of the Greek prefectures
- 05-04** **Halkos G. and Tzeremes N.** (2005). Internationalisation strategies and productivity: Evidence from foreign owned companies operating in the Greek manufacturing sector
- 05-05** **Halkos G. and Tzeremes N.** (2005). An evaluation of trade efficiency using DEA window analysis for a sample of OECD countries.
- 06-01** **Halkos G. and Kitsos C.** (2006). Exploring Greek Innovation activities: The adoption of Generalized Linear Models
- 07-01** **Halkos G. and Tzeremes N.** (2007). Corruption and socioeconomics determinants: Empirical evidence of twenty nine OECD countries
- 08-01** **Halkos G. and Tzeremes N.** (2008). National culture and multinational performance
- 08-02** **Kevork I.** (2008). Estimating the optimal order quantity and the maximum expected profit for single period inventory decisions
- 08-03** **Halkos G. and Papageorgiou G.** (2008). A Stackelberg Model on Taxing Polluting Firms
- 08-04** **Halkos G. and Tzeremes N.** (2008). Conditional nonparametric techniques for evaluating the performance of regional public health provision
- 08-05** **Kaskarelis I. -Tsiliaka K.** (2008). Early Retirement for Mothers in Greece. A Normative Analysis and a Proposal for A Different Policy.

- 08-06 Dimitris Skouras†, Paschalis Arvanitidis and Christos Kollias (2008)** Residential Characteristics of the Armed-Forces Personnel: a preliminary investigation.
- 09-01 Halkos G. and Papageorgiou G.** (2009). A differential game approach in the case of a polluting oligopoly
- 10-01 Halkos G. and Papageorgiou G.** (2010). On taxing polluting firms: A differential game approach
- 10-02 Giannias D.** and Sfakianaki E. (2010). Classifications of environmental quality effects
- 10-03 Halkos G.** (2010). Construction of abatement cost curves for fluorinated gases